

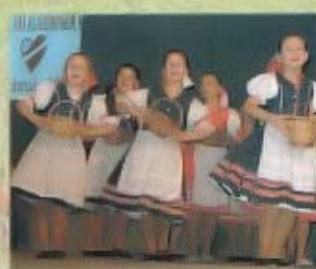
ШАРОДНЫ СПВАНКЫ, МУЗЫКА ТАНЦІ РУСИНІВ
ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІЇ

EUDOVÉ PIESNE, MUZIKA A TANCE RUSÍNOV
VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

THE FOLK SONGS, MUSIC AND DANCES OF THE RUSYN
OF EASTERN SLOVAKIA

*Співаночки мої, де я вас подію,
Піду до гаїчка там я вас посію,
Будуть там дівчата на траву ходити,
Мої співаночки будуть знаходити.*

Ivan ČIŽMÁR, SVIDNÍK 2009 *** Іван ЧИЖМАР, СВИДНИК 2009

IVAN ČIŽMÁR

**

EUDOVÉ PIESNE, MUZIKA A TANCE
RUSÍNOV VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

THE FOLK SONGS, MUSIC AND DANCES
OF THE RUSYNS OF EASTERN SLOVAKIA

**

SVIDNÍK – 2009

Подяковання

*На тім місці висловлюю щіре подяковання вищим, котри
ми дали потрібні інформації, одборну раду, матеріали і морально
підпорили видруковання книжки.*

Pod'akovanie

*Na tomto mieste vyslovujem srdečné pod'akovanie všetkým, ktorí
mi dali potrebné informácie, odborne poradili, pomohli materiálmi
a morálne podporili vydanie knihy.*

Acknowledgment

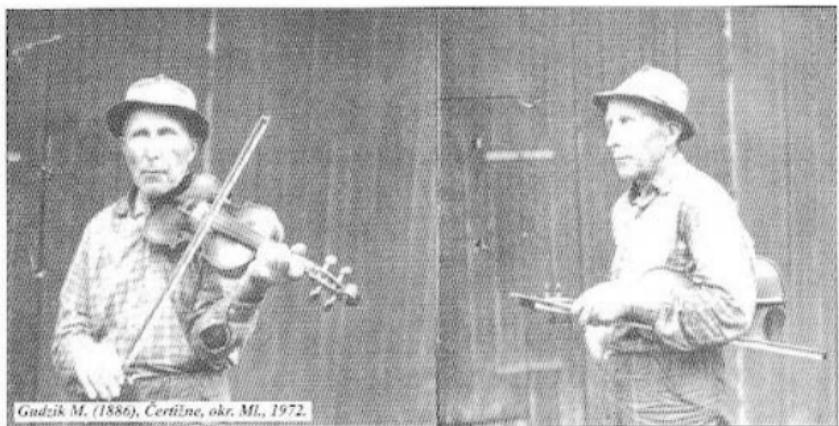
*In this place I enunciate heartily acknowledgment to all who
gave me the needed information, professionally advised me, helped
me with materials and morally supported me.*

Присвячую вшыткым РУСИНАМ,
котры жывотным осудом розсяты по цілім світі
і тым вшытким, што мі співанку заспівали,
на гуселкы заграли, танець затанцювали.

Venujem všetkým RUSÍNOM,
ktorí sú životným osudom zaviati do celého sveta,
i tým všetkým čo mi piešeň zaspievali,
na husličky zahrali, tanec zatancovali.

Dedicated to all those Rusyns whom fate has scattered
around the world, and to all those who sang me
these songs, who played the violins,
who danced these dances.

Gudzik M. (1886), Čertízne, okr. Mi., 1972.

Tanec Polka z Vápenika, 1959.

Spievacký zbor učiteľov, Svidník, 1985

ОБСЯГ * OBSAH * CONTENTS

Пролог * Prológ * Prologue	10
Задумы – Pohnútky	32
Вступны познанчки – Vstupné poznámky	36
2. НАРОДНЫ СПІВАНКЫ * EUDOVÉ PIESNE * THE FOLK SONGS41	
2.1. З історії - Z histórie - From the History	41
2.2. Духовны, релегійны, церковны співанкы - Duchovné piesne, cirkevné	112
2.3. ІСТОРІЧНЫ СПІВАНКЫ – HISTORICKÉ PIESNE	118
2.4. БАЛАДЫ – BALADY	120
2.5. ДИТИНЬСТВО – DETSTVO	123
2.6. Колысковы співанкы – Uspávankys	124
2.7. Дітячі речованкы – Riekanky	126
2.8. Дітячі співаны гры – Detské spevné hry	126
2.9. РОДИННЫ ОБРЯДЫ – RODINNÉ ZVYKOSLOVIE	126
2.9.1 Співанкы на хрестинах – Piesne na krstinách	128
2.9.2. Весільны, свадьбяны співанкы – Svadobné piesne	129
2.9.2.1. Латканя – Latkanie	129
2.9.2.2. Забавны – Zábavné	139
2.9.3. Голосіня, йойканя, погріб – Pohreb	143
2.9.4. Сиротъскы співанкы – Sirotské piesne	144
2.10. КАЛЕНДАРНЫ ОБРЯДЫ – VÝROČNÉ DNI	145
2.10.1. Колядкы – Koledy	146
2.10.2. Віншуваня господарсьви і родини – Vinše gazdovi a rodine	147
2.10.3. Віншуваня на Рождество – Vianočné vinše	147
2.10.4. Фашенговы – Fašiangy	148
2.10.5. Веснянкы – Jarné hry	149
2.10.6. Русальны співанкы – Rusadelné piesne	151
2.10.7. Собітковы співанкы – Jánske piesne	151
2.10.8. Обжінковы співанкы – Dožinkové piesne	152
2.10.9. Співанкы на Андрія – Piesne na Andrija	153
2.11. СПІВАНКЫ ПРИРОДЫ – PIESNE PRÍRODY	153
2.12. ЗАМЕСТНАНЯ, РОБОТА – ZAMESTNANIE, PRÁCA	154

2.12.1.	Поротя пір'я – Páračky	154
2.12.2.	Кудельни пісні – Priadky	155
2.12.3.	Конопни, леновы – Konopné, ľanové	156
2.12.4.	Лучны співанки – Lúčne piesne	156
2.12.	Жниварськы співанки – Žatevné piesne	156
2.13.	ЛІРІЧНЫ СПІВАНКИ – LYRICKÉ PIESNE	157
2.13.1.	Співанки о любви – Piesne o láske	158
	А. Женьскы – діцоцькы, невістовскы – Ženské, dievčenské.....	169
	В. Паробошькы, мужскы – Parobské, mužské.....	184
2.13.2.	Співанки о родиннім жывоті – Piesne o rodinnom živote	189
2.13.3.	Соціально- бытовы співанки – Piesne so sociálnou tematikou.....	192
2.13.4.	Пастырськы співанки – Pastierske piesne	194
2.13.5.	Наймитськы, слуговськы співанки – Námezdné, sluhovské piesne....	195
2.13.6.	Регрутськы і воєнськы співанки – Regrútske a vojenské piesne	195
2.13.7.	Збойницкы співанки – Zbojnícke piesne	197
2.13.8.	Співанки о панщині – Piesne o panskom.....	197
2.13.9.	Заробітчанськы співанки (жниварськы, дрітарськы, переселенськы) – Zárobkové piesne (žatevne, drotárske, vysťahovalecké).....	198
2.13.10.	Пияцькы – Pijacké piesne	199
2.13.11.	Жартовны – Žartovne piesne	202
2.13.12.	Співанки о циганог гудакох – Piesne o cigánoch muzikantoch	203
2.13.13.	Сучасны бытовы співанки – Piesne zo súčasného života.....	203
2.13.14.	Співанки літературного походження – Piesne literárneho pôvodu	204
2.13.15.	Співанки з англіцьким текстом – Piesne s anglickým textom	205
2.13.16.	З народной фразеології – Z národnej frazeológie.....	238
2.13.17.	Література – Literatúra	242
2.13.18.	ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ - FOTODOKUMENTÁCIA	244
3.	НАРОДНА МУЗЫКА * EUDOVÁ MUZIKA * THE FOLK MUSIC	252
3.1.	З історії – Z histórie – From the History	254
3.2.	Народны капелы – Eudové kapely	259
3.3.	Циганськы капелы – Rómske kapely.....	269
3.4.	Професіоналны оркестры – Profesionálne orchestre.....	271
3.5.	Музичны інструменты – Hudobné nástroje.....	271
3.6.	Репертуар народных капел – Repertoár ľudových kapiel	272

3.7.	Література – Literatúra	274
3.8.	ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ – FOTODOKUMENTÁCIA	277
4.	МЕЛОДІЇ КУ ТАНЦЯМ – MELÓDIE K TANCOM	288
4.1.	З історії – Z histórie – From the History	290
4.2.	Хороводы (женские танцы) – Chorovody (ženské tance)	291
4.3.	Карічка (женский танець) – Karička (ženský tanec)	291
4.4.	Гайдук (мужской танець) – Hajduk (mužský tanec)	292
4.5.	Вербунк (мужской танець) – Verbung (mužský tanec)	292
4.5.	Sólo – Maďar, 2. Bašistovska, 3. Marhaňska	294
4.6.	Хромка (паровый танець) – Chromka, (párový tanec)	294
4.7.	Чардаш (паровый танець) – Čardás (párový tanec)	295
4.8.	Полка (паровый танець) – Polka (párový tanec)	296
4.9.	Валчік, вальцер (паровый танець) – Valčík, válcer (párový tanec)	298
4.10.	Мазурка (паровый танець) – Mazurka (párový tanec)	298
4.11.	Краковяк (паровый танець) – Krakoviak (párový tanec)	298
4.12.	Коломойка (паровый танець) – Kolomyjka (párový tanec)	298
4.13.	Рядовий танець – Riadový tanec	298
4.14.	Дітячі танці – Detské tance	298
4.15.	Гри з мотивом танцю – Hry s motívom tanca	298
4.16.	Література – Literatúra	300
5.	ДОКУМЕНТАЦІЯ – DOKUMENTÁCIA	302
	ЗАКІНЧНЯ – ZÁVER	318
	Список літератури – Zoznam literatúry	319
	Список інформаторів – Zoznam informátorov	328
	Список записувачів співанок і авторів фоток	332
	Мапы – Mapy	333
	Словник діалектних слів – Slovník dialektických slov	336
	Словенське резюме – Slovenské resumé	338
	Англійське резюме – Anglické resumé	343
	Німецьке резюме – Nemecké resumé	348
	Польське резюме	353
6.	ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ – FOTODOKUMENTÁCIA	358
	Autor a spolupracovníci	390

ПРОЛОГ * PROLÓG * PROLOGUE

КАРПАТЬСКЫ РУСЫНЫ

Карпатьски Русины живуть у самім сердці Європи поздовж северних і южних схилів Карпат. Їх домовина, знама як Карпатьска Русь, ся розпростерта на меджі України, Словенська і Польща. Okrem тих країн живе менша кількість Карпатьских Русинів в Румунську, Мадярську, Сербії, Хорватську і в Чеській республіці.

В жаднім штаті не мають Карпатьски Русины адміністративно виділену територію.

KARPATSKÍ RUSÍNI

Karpatskí Rusíni žijú v samom srdci Európy pozdĺž severných a južných svahov Karpát. Ich domovina, známa ako Karpatská Rus, sa rozprestiera na rozhraní Ukrajiny, Slovenska a Poľska. Okrem týchto krajín žije menší počet karpatských Rusínov v Rumunsku, Maďarsku, Juhoslávii a Českej republike.

V žiadnom štáte nemajú karpatskí Rusíni administratívne vyčlenené územie.

CARPATHO – RUSYNS

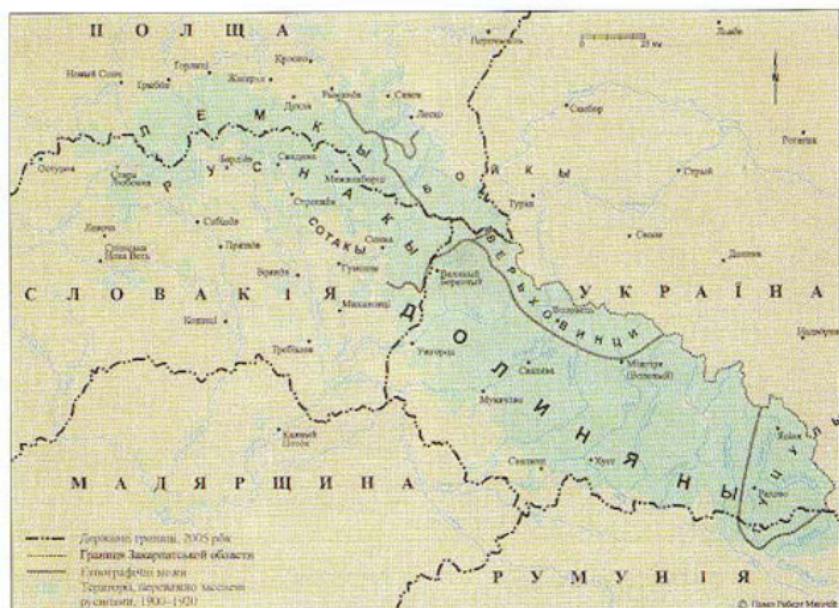
Carpatho – Rusyns live in the very heart of Europe, along the northern and southern slopes of the Carpathian Mountains. Their homeland, known as Carpathian Rus', is situated at the crossroads where the borders of Ukraine, Slovakia, and Poland meet. Aside from those countries, there are smaller numbers of Carpatho – Rusyns in Romania, Hungary, Yugoslavia, and the Czech Republic.

In no country do Carpatho – Rusyns have an administratively distinct territory.

Штат Štát Country	Офіціальні дані Oficiálne údaje Official data	Одгад Odhad Estimate
Україна-Україна -Ukraine	10 000	740 000
Закарпатська область - Zakarpatská oblasť - Transkarpatia	(650 000)	
Переселені Lemky - Presídlení Lemkovia - Lemko Rusyns resettled	(90 000)	
Словенсько - Slovensko - Slovakia	55 000	130 000
Польсько - Poľsko - Poland	5 900	60 000
Сербія - Srbsko - Srbsko	19 000	25 000
Румунсько - Rumunsko - Romania	200	20 000
Чеська республіка - Česká republika - Czech republic	1 700	12 000
Хорватсько - Chorvatsko - Croatia	3 500	5 000
Мадярсько - Maďarsko - Hungary	1 100	3 500
США - USA - United states	12 500	620 000
Канада - Kanada - Canada	-	20 000
Австралія - Austrália - Australia	-	2 500
СПОЛУ -TOTAL		1 637 500 1*

* В: Павел, Роберт Магочій: КАРПАТЬСКЫ РУСЫНЫ. Карпаторусинський науч. центр, США. Надачія Штефана Чепи, Торонто, Канада: 2006.

In: Pavel Robert Magocsi: KARPATSKÍ RUSÍNI. Karpatskorusinske výskumné centrum, USA, 1997. Nadácia Štefana Čepy, Toronto, Canada, 1997.

2k. Západ slnka. Karpaty, 2009.

3k. Vitanie chlebom a soľou, Svidník, 2008.

4k. Stanovy MS, 1863.

5k. Lipa z roka 1770. MiroPa, 2009.

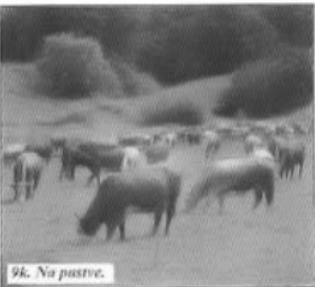
6k. Babka Vargová z Jakuban, 2009.

7k. Jasurov dom. Svidník, 1947.

8k. Kožuchovce, 1947.

9k. Na pastve.

10k. Svidnička, 1967.

11k. Školáci zo Suchej, Mirole a Pstrinej, 1948.

12k. Rosl. Rusinkova zo Pstrinej v USA.

13k. Dievčatá z Rovného, 1952.

14k. Tanec z Lipníka.

15k. J. Švec (1910), Jur. Vořa.

16k. Kohút.

17k. Návštěva z USA, 1962.

18k. Sečkarení, Miroľa, 1969.

19k. Žarva, Pstriná, 1962.

20k. Gundžíkoví z Mirole, 1964.

21k. Čerkva vo Vyš. Mirošove.

22k. Cobirkovi z Mirole.

23k. Vojak Bučko M. SK, 1928.

24k. Gazdove Trko a Gundza z Komarníka.

25k. Čerkva Ropica Góra.

26k. RD z r. 1947. Pstriná.

32k. FK Makovica, Svidník, 2006.

33k. Exp. z II. svet. vojny. Svidník, 2007.

34k. Vitanie prezidenta SR I. Gašparoviča, 2008.

35k. Pamätník gen. L. Svoboda vo Svidníku, 2009.

36k. Kladenie vencov, MUDr. P. Chudík, pred. PSK.

37k. Vládne delegácie pri kladení vencov. Svidník, 2008.

38k. Roztoky, 2007.

39k. R. Mekluš z Baferovec v USA, 1990.

40k. Mama. Jakubany, 2009.

Kurečková a Šuváková, Miroľa, 1962.

42k. Kamenný mierik.

43k. DFK Makovička, Švidník, 2007.

51k. Otvor. Muzea rusinskej kult. Prešov, 2008.

54k. Otvor. Muzea rusinskej kult. V Prešove, 2008.

53k. Riaditeľka. Muzea Dr. Glosíkova, prof. Mešťan.

55k. Protivník V. predsedu ROŠ, P. Krajňák.

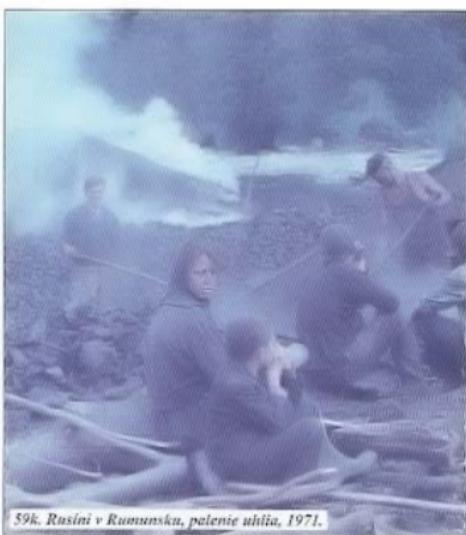
56k. V. Pajjak, J. Keselica, M. Mušinka.

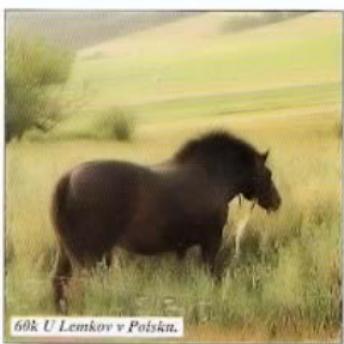
57k. M. Mačošková, otvorenie múzea.

58k. A. Pavlovič, Svidník.

59k. Rusini v Rumunsku, palenie uhlia, 1971.

60k. U Lemkov v Pojsku.

61k. Huslista.

62k. Manželia Suvačovi v USA od r. 1936.

63k. Stebničanka v Ždyni, 2009.

66k. Nádej Rusinov, Kečkovce, 2009.

65k. Dom v Kečkovciach, 2009.

66k. Odpočinok Niž. Mirošo, 2008.

67k. Dôchodcové, Svidník, 2007.

68k. Mladí spevaci, Svidník, 2008.

69k. Kukor, 2009.

70k. NEž. Komarník, 1999.

71k. Ladamirova, 2007.

72k. Ikonostas z r. 1770. Miroľa, 2009.

73k. Hostia z Kanady a M. Mačošková, 2009.

74k. Muzikanti na svadbe. Miroľa, 2009.

76k. Duchovní Krajňák a Kostelník, Miroľa, 2009.

75k. Svadba rodiny R. Magočího. Miroľa, 2009.

77k. Svadba rodiny R. Magočího. Miroča, 2009.

78k. Svadba rodiny R. Magočího. Miroča, 2009.

89k. FK Kamenjka, 2009.

81k. Jesen.

82k. Pred domom u Lemkov.

79k. Svadba rodiny R. Magočího. Miroča, 2009.

83k. Mladý pár. Cigla, 2007.

92. Spev. Gal'asiová. Jakubany, 1966.

93k. Drevo. Jakubany, 2009.

94. Domu tkane pokrovce. Jakubany.

95k. Želzrňa speváčka rusínskych piesní, Ing. J. Lipinský vo Svidníku.

96k. Prícestný kríž. Jakubany, 2009.

97k. Na festivalé v Mikovej, 2008.

98. Duo spevákov. Kamienka, 2009.

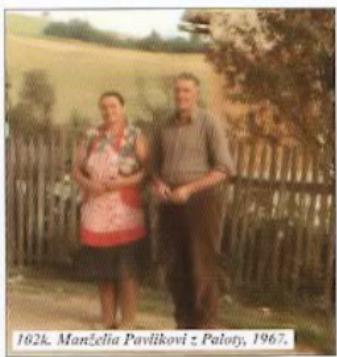
99k. Primáška V. Behunová z Humenného, 2009.

100k. Pohľad na most. Švidník, 2008.

101k. Jakubany, 2009.

102k. Manželia Pavlikovi z Paloty, 1967.

103k. Muzikanti. DFK Makovica.

104k. Žarva. Bajerovce.

105k. Lemkowska spieváčka.

106k. V Záymí, 2008.

107k. Džbanok.

108k. Poľovníci z Miroľa, 2008.

109k. Lemkovia z Poľska.

110k. Sestry Dumčákové v USA, 1985.

111k. Svadba potomkov Rusínov v USA.

112k. A. Suvák - Galvan v USA od 1936.

113k. J. Suvák s vnukmi v USA.

115k. J. Suvák-Galvan v USA od roku 1936.

114k. M. Suvák-Carioto v USA od roku 1936.

116. Rusini z Rumunska v Zyndranowej, 2007.

117k. Semancovi z Driečnej, 2009.

118k. Na odpust v Črečn, 2007.

119k. Prícestný kríž do Kečkoviec, 2009.

129k. Bodružal, 2009.

7-M-01.

КАРПАТЬСКИЙ КРАЙ НЕЗАБЫВАЙ

Moderato

Свидник, окр. Сп., (2006), спв. колект. жен (57 - 65 р.); звил.

Там де по - ти - чкы жур - чат. там де горы все шумят,
 роз - ло - глы - ле - жыть мий край ле - жыть мий край,
 Кар - пать - скый край не за - бы - вай,
 до - ро - гый мий бра - ть і ты се - стро - ло - га.

1. Там де потічки журчат,
 Там де гори все шумят,
 Розлогий лежыт мій край,
 Ту ся вертам часто рад,
 Родний дом, квітучій сад,
 В просторний Карпатський край.

1. Tam de potičký žurčat,
 Tam de horý vse šumjat,
 Rozlohlý ležýt mij kraj,
 Tu sja vertam často rad,
 Rodnýj dom, kvitujčij sad,
 V prostorný Karpat'skýj kraj.

Писців:

Карпатський край незабывай,
 Дорогий мій брате і ты сестро дорога.

Prispev:

Karpat'skýj kraj, ne zabývaj,
 Dorohý mij brate i ty sestro doroha

ЗАДУМЫ

Без фондів в співанкових і музичних архівах научне баданя і аналізы у фолклорістії в днешніх часах є не мыслителне.

З того і інших важніших аспектів хочу предкладанов публикаційов **розширити туто мало**, котре было з дотеперішніх теренних і архівных записів народных співанок, інштрументалной музики і народних танців Русинів восточної Словакії записано і публіковано.

Прекрасны народны співанки, народну музику Русинів і цілу сферу духовной культуры жытелів Карпат днешня генерація, повинна захабити і повернути наступным молодым генераціям во вштыкх ей формах.

Співанки мають быти ожывованы і співаны, лем втоди будут повнити свое послання.

Ян Коллар (1793 - 1852) словенський народовець, збератель і публициста народных співанок, і русинських, ся о народні співанці высказав же

„Народны співанки найміцішов основов просвіты, стіхіс вічности, опоров народності...“

Не дасть мі, жебы-м при тій нагоді не повів на голос, же заданій сітуації, в якій с вопрос далшой екзістенції Русинів на Словенську, Лемків в Польщі (думам положіння в якім ся находити освіта Русинів, народностне школство - з тым однозначно повязане знання і выучование основного атрібуту культуры народностной меншыны Русинів, Лемків- **материньского языка**, ужывання писаного слова в кірлики. В жалостнім ставі є вопрос релігії- богослужбы, якы ся отправляют на наших сехах, насилине перекладаня і дрформація церковных співів, читаня Еванелій, Апостола, проповіді на літургіях, ис говорю уж о свадьбянных актох: вінчанках, выводжаня молодиці на овідкы в церкви, крещіння дітыны, проповіді на погробах. Положіння захороны шытых областей культурного наслідства Русинів, можливости публикації періодічных і неперіодічных книжковых выдань, став высыланя в радіо- незмыселны часовы гармонограмы, і техница приступність слуханоси радія на цілім регіоні де **жыют компактно Русины**. Телевізнє высыланя раз до місяця - една півгодинова релация. Як хочеме як народностна меншына при таким ставі нашого вопросу Русинів, Лемків, Руснаків заховати свою ідентиту до будучности, кід є то в днешній добі шытко на сміх, на горенъке заплаканя над тым.

Гей, маме шытко, жебы ся не повіло, же ніч не є, але жебы было так, як мать быти, жебы было достойне чловіка 21. столітя, не !

Мы вшыткы мусиме собі дорі усвідомити, конечно спамнятатися, же тот теперішній став награватъ **повній асімілациі Русинів, Лемків** од которой нас часточно може захоронити уж лем **и а родна співанка**.

(На пітверджіння факту наводжу лем такий малый приклад, співанка **“Приходи
бы я до вас...”** публікована як русинська в році 1835 Я. Колларом: Народны співанки I. стор, 395, № 203, была мнов при теренім выскумі записана в селі Улч од інформатора Яна Псарья в року 1965 то є по 130 роках; другий примір, котрый говорить о довгій жывотности народной співанки. В році 1966 в селі Міроля, записав ём співанку од Анны Куречковой- Мілинай (1898).

*Іші-м не любовал,
Лем буду пробаловал,
З бучка на ялічку,
Буду прескаковал...*

Іші-м собі доволил оправити слово **пробаловал**, бо ся мі здало як скомолинина слова **пробував**.

При концепції даної публікації єм глубше вникал до текстів співанок А. Кралицького (1835-1894), де текст співанки зо села Выравы записана А. Кралицьким в 1866 році:

*Ей, іші-м не танцовал,
Ей, будзэм пробаловал,
Ей, збучка на яличку
Буду прескаковал.*

Співанка записана вірно по 100 роках і слово пробаловал!

Єдни наши русинські села були затопені около Старини, други около Домашы, далыш поступно ся вилюднюють і вимерають а з нима потихонъкі тратиться, умерат і наша русинська культура а затым повна асиміляція Русинів, Лемків.

Нехоть бы ём, жебы ся наши наступны молоды генерації дожыли того, як ся співат в народній співанці:

*Ідеме до краю,
Де ничего не є,
Ні церкви, ні млина,
Лем восяча долина...*

А мы шытки ся нечінно на тото положіня призераме, найгорще на тым є, же многи зо зодповідных і компетентных ся меджі собов спрічаят на не подstatных річах, грызут ся на кости, котру нам хтось підшмарив, жебы мал од нас спокій !

Часто съме і мы сами б е н е в о л е н т и до нашой русиньской справы. Много ся знає выстяговало по світі за роботов, і асимилювало, многи з нас, ся ганьбиме призвати, же съме Русны, - написали съме ся вшелякъма, лем **не такъма якъма** били наши нинько і мати.

Тото шытко десь мало свій корінь, свою причину, же ся ставляме до нашого Я, вшеляк, лем **не з о д п о в і д н о**. Є ту еден історічний і дуже важний факт, же од віка віків, Русини, Лемки съме ся фурт комусь кланяли; фурт нас розділили яксь границі, фурт нам хтось іншый розказував, діріговав нас, фурт съме били прищілком даякого штату, фурт съме ся мусили комусь кланяті. Підтверджує тово і народна пословиця **“Чи хліб іши, того співанку співай....”, і “Кланяй ся чловече з калапом в руци аж по землю, бо загынеш..”**.

Нашу беневоленцію і одношіння до наших справ потверджує і такий факт, же до днесь съме не стигли собі з конечнов платносёв науково обговорити і дорішити наше найосновніше а тым є назва, хто съме МЫ ? Русини, Лемки, Українці ?²²⁰ На туту тему проходили різны діскусії, полемики, ваджінія а ніч ся не дорішыло, і кіль за помочи історічных даних²²¹ і наукового досліду була уж можливость проблеми нашей основной назвы достаточно дорішити або дочасно уеднотити, бо тот став який до днесь є, же нас каждый называет як хоче: Руттені, Угор Руси, Малоруси, Русини, Руснаци, Лемки, Українці, Українськы трудящі або Народ нізвідки...

...Прадичими лемків вважаєть східнослов'янське плем'я, чи то його літописці називали **білими хорватами**, котре у VII ст. заселило Західні Карпати. Назва **білі** означала "західні", Самі вони називали себе „**русами**“, „**русинами**“.

"Нині територія промисловня лемків охоплює лише південну частину Словаччини – Пряшівчу, а також західні, східні південні області України. Компактно на території (автохтонні. – К.Чаплик.) лемки проживають у Перечинському та Великоберезнянському районах Закарпаття"

В.: Чаплик К.М.: Нові записи лемківських пісень.-Київ,2008, стор..3, 4.

На перший погляд ся нам може здати, же Русинська співанка і ціла музична культура є центром інтересів багатьох іншітітуцій і еднотипів, є правда, но на наш погляд є tot інтерес лем до той міри, же ся виживати як елемент комерційний і забавний, (фольклорні колективи, народні капелы, різни видавальства звукових дісків ЦД і ДВД) ale з цілём ей комплексного і систематичного архівовання до фондів, з котрих бы было можливе научно опрацювати цілий ряд потребних аналіз і фахових поглядів на русинсько-лемківську співанку і інструментальну музику, не робить никого^{3/} і за даної ситуації в якій ся находит народностна меншини^{4/} Русинів на Словеніску може і довго робити никто не буде.

Научни діятелі многих іншітітуцій Чехії, Словакії, Польщі, України, Сербії і інци ся о русинські співанки і інструментальну музику інтересують лем з погляду компаратистики ку темам, котры сами досліджують в своїм регоні а русинські співанки, інструменталіза музыка ці народні танці суть про них окрайовы, посуджують їх лем з аспекту котрый выходить з досліджованої нима темы.^{4-6/}

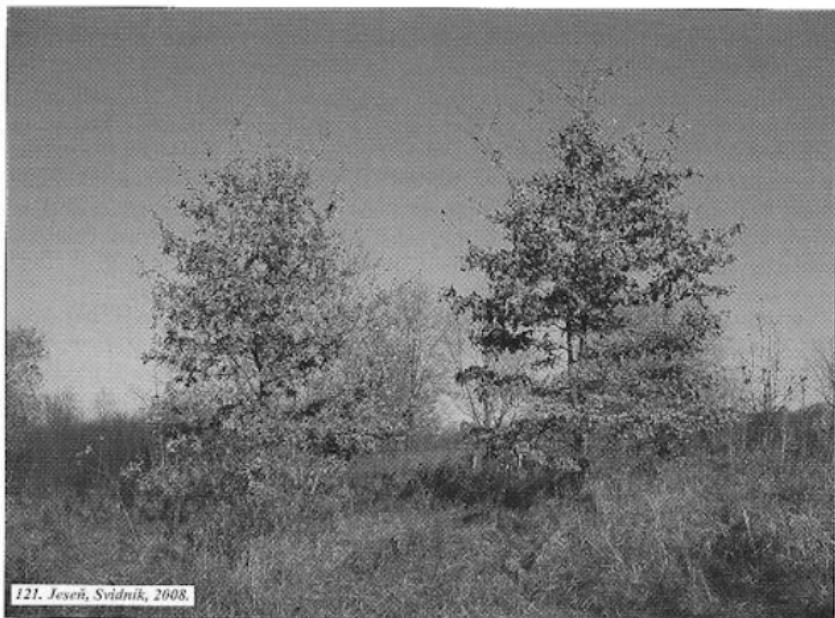
Фольклорні колективи, котры сучасні іші ексістують на базі сукромной організації, свої фолькорні програмы ставляють лем з аспекту комерчного, мало дають на чистоту і характер автентичных фольклорных матеріалів, шытко іде на ефект, красу, жебы ся програмом могли реализовать і так утримати фольклорный колектив пограмаді.

Комплексний погляд на цілу музичну культуру Русинів, Лемків, досягнеме лем втоды, як ся будуть на основі годновірных фольклорных матеріалів, котры были записаны в теренних выскумах, порівнювати іх з матеріалами з цілого Карпатского-регіону дежынут Русини, Лемки. В днешних часах в рамках Европской унії, така можливість є ту встрічатися науковим діятелям, обмінятися літературом, робити доповнюючі додатковы выскумы в терені, і позбераний співанковий і музичний фольклорний матеріал публіковати во вшытках його автентичных формах.

Не треба забывать на такы регіони де уж днес є населення часточно або цалком асімільовано як наприклад на Горегроню села Вернар, Телгарт, Шумяц недалеко Рожнявы села Гачава і Пача, в Чехах в Ашу і його околиці жают **Русини**, котры ся перестягували перед 60 роками з Румунії, дакотры Русини в Румунії зостали і жают до днес в селі **Перег Маре** (Великий Перег). На Остравську в Коліні, в Прагі і поцілой Чехії жые много Русинів. У Венгрії, де ся найдуть культурны елементы во вшытках областей етнографії, фольклористики і етномузікології.

1. За сучасными науковыми жрьцями **Лемки** офіційна назва шытых Русинів, Лемків в одборной літературі Ukr.) жают на території Польщі 48 %, Словенську 41% і Україні 11%. Ін.: Чаплик К.М.: Нові записи лемківських пісень.-Київ,2008, стор..3. До той штатистики не зарахуваны Русини, котры жают компактно в Сербії, Хорватії у США і Канаді.

2. Genéza slova RUSÍN od názvu Kyjevská Rus, ktorá bola ranofeudálnym štátom na slovanskom Východe, ktorého je dnes dedičom Ukrajina. Jeho obyvatelia boli potomkovia ANTOV (4. – 6 stor.) Predkovia Rusínov, ktorí sa 12. storočí začínajú historických prameňoch nazývať Ukrainerci.
- 2a. Iстория КАРІАТО РОССОВ із УГРОРСКИХ РУСІНОВ Од другой половины XVIII ст. важна про Закарпатських Русинів
- 2b. Перша спроба напису їх історичного минулого - De ortu progressu et incolatu nationis Ruthenicae in Hungaria.-Про походження, розселення та оселення русинської національності в Угорщині, автор Франтишек Адам Коллар, (1718 – 1783)
- 2b. Першу історію написав і видав Іоанній Базилович, (1742-1821) тритомний - Brevis notitia fundationis Teheadori Koriatovits, (1799-1804), вийшло в Кошице. Достовірність грамоти Корятовича з 1360 р. як засновник Мукачевського монастиря.
- 2г. Народистства меншими жас комплектують урочищом Уземлю а етніка скupина розпілена по цілім Уzemiu.
- 2d. Красовский, І., Солинко Д.: Хто ми лемки...Львів, 1999, стор.9.
- 2e. Чаплик, К.: Нові записи лемківських пісень – Київ, 2008.
- 2f. Ровенчак, І.: "ЛЕМКІВЧИНА" Географічна комісія, Львів, 2002. Мала.
3. Хочъ суть іншістю, которым штат організації дават за повинність зберати , комплектізувати та і вивчати про наукове употреблення, фольклори колективы, будинки культури . Єдним з них є і СНМ- Музей Русинів-Українців Свидницу, котре за своє 50 річне існування з області спланок, інструментальної музики, танців, музичних інструментів не видали у своїх наукових збірниках скоро після. Найгорше на тим є, же не були ані комплексно опрацовані звукоові записи, котрі ся записували на магнітофонові пасы при теремних вискумах в роках другої половини 20. стор. Зуб часу зробив своє, магнітофонові натравки стратили свою якість, днес уж на них скоро жаданы награнки народной музыки не пайдеме.
- 4 . Demo, O.: " Z klenotnice slovenských ludových piesní ". Bratislava: OPUS, 1981, str. 390-476.
5. Грабалова , О. Жатвиес а дожінкове, Брно, 1975.
6. Фольклорный коллектив Шаришан з Прешова, Железляр з Кошиц , Земплін з Михаловець, народны капелы ита.

121. Jesenní, Svidník, 2008.

ÚVODNÉ POZNÁMKY

Pri koncipovaní publikácie **Ludové piesne, muzika a tance Rusínov z východného Slovenska** sme vychádzali z folklórnych materiálov, ktoré boli získané terénnym výskumom v druhej polovici 20. storočia na úseku duchovnej kultúry, predovšetkým z oblasti etnomuzikológie. Taktiež z vlastnej celoživotnej aktívnej činnosti hudobníka hraním na kultúrnych podujatiach, vystúpeniach, na zábavách a svadbách.

Mnohé lokality, v ktorých boli vykonané výskumy, v súčasnej dobe sú už pred zánikom : Driečna, kde stabilne žijú už iba dvaja obyvatelia, v Suchej, Prikrej a Šarbove je ich sedem. V ďalších obciach počet obyvateľov neustále klesá. Z tohto aspektu pokladám za nevyhnutné získané autentické folklórne materiály piesni, ľudových hudieb, primášov a ľudových tancov touto publikáciou zachrániť nielen pre súčasnosť ako identitu národnostnej menšiny, ale aj pre budúce generácie, ktoré búdu môcť z predkladanej publikácie čerpať folklórne materiály etnomuzikológického charakteru.

Konkrétné vymedzenie regiónov, z ktorých je čerpaný folklórny materiál pre publikáciu, je Makovica, predovšetkým obce Kurimka, Černina, Čarné Dubová, Hrabovčík, Rovné, Vyšný Orlík, Nižný Mirošov a Vyšný Mirošov, Svidník, Driečna, Miroňa, Prikra a Pstriná; Laborecká dolina: Habura, Olšinkov, Žagov, Palota, Valentovce, Volica, Vydraň. V niektorých lokalitách sa výskum robil opakované, v ďalších iba sporadický, ako Jakubina, Jarabina, Kamienna pri Starej Ľubovni, Torysky, Poráč na Spiši, Zboj, Nová Sedlica, Ulič Krivé, Ulič, Parihuzeve na Sninskej doline. V publikácii uvádzame materiály etnomuzikológického charakteru od iných zberateľov ako aj z dostupnej publikovanej literatúry. Pre porovnanie získaných folklórnych materiálov z výskumov boli tu použité aj prístupné folklórne materiály Lemkov z Poľska a z Ukrajiny.

Pre nedostatok finančných prostriedkov, ktoré boli poskytnuté iba v tretine na požadovaný projekt **Ludové piesne, muzika a tance Rusínov z východného Slovenska** musela sa koncepcia publikácie značne zmeniť a museli sa zredukovať mnohé folklórne materiály na minimum, alebo celkom vypustiť. Upustili sme od hlbšej analýzy dostupných etnomuzikológických materiálov, niektoré záznamy piesni a inštrumentálnej hudby sme umiestnili iba na DVD-disk. Vynechali sa textové varianty piesní a inštrumentálnej hudby. V kapitole ľudové tance sme z priestorových dôvodov upustili od opisu samotných tancov. Dôraz bol jednoznačne položený na piesne a – na dostupné záznamy inštrumentálnej hudby s pasportizačiou uvedenie lokality, mená informátorov a rok zápisu. Folklórne materiály sú roztriedené na základe ich funkcionality podľa triednika

V zmenenej podobe koncepcie publikácie je:

1. Prolog. Pohľad prostredníctvom fotografií na čaro prírody a nehostinné životné podmienky Rusínov - V horách Karpatách, tam, kde žijú Rusíni.

Pohnútky a zámery publikácie na malom priestore sú uvedené myšlienky a pohľady na súčasný stav problémov národnostnej menšiny na Slovensku.

Úvodné poznámky, v ktorých sú uvedené hlavné edičné zásady transkripcie, prezentovanej publikácie, koncipovanej ako odborno – populárna práca.

2. НАРОДНЫ СПІВАНКЫ * LUDOVÉ PIESNE * THE FOLK SONGS.

Z histórie - chronologicky uvedené historické pramene, piesne roztriedené podľa triednika na základe funkcionality piesni. Podstatnú časť kapítoly tvoria piesne zapisané pri terénnych výskumoch. Pri ich zatriedovaní v publikácii sa jednoznačne brali do úvahy iba

piesne, ktoré majú úplne texty a melódia s uvedenou pasportizáciou: lokalita, informátor, zberateľ, rok zápisu. Dobové fotografie sú v tejto publikácii považované za veľmi dôležitý a rovnocenný informačný atribut. Piesne z výskumu sú ponechané zámerne v takom sledze, v akom ich informátor pri výskume danej lokality naspeval. Sledovali sme tým niekoľko aspektov. Repertoár v danej lokalite, spevnosť informátora, bohatosť znalostí ľudových piesni čo do množstva repertoáru, viazanosť piesní k jednotlivým udalostiam, či už išlo o kalendárnu obradnosť, rodinné zvyky, alebo piesne lyričné či tanečné. Brali sme do úvahy aj zreteľ koncepcie DVD, prílohy danej publikácie, kde niektoré piesne sú uvedené iba na DVD.

Texty piesní z výskumov sú písane cyrilikou i latinčinou, aby ich mohli používať aj folkloristi či bádatelia, ktorí neovládajú cyriliku. Po zreleme zvážení sme niektoré texty piesní uviedli aj v angličtine.

Fotodokumentáciu tvoria fotografie spevákov, speváckych skupín. Z prameňov literatúry uvádzame iba tu najpodstatnejšiu v ktorej sú publikované piesne z nášho regiónu.

3. НАРОДНА МУЗЫКА * LUDOVÁ MUZIKA * THE FOLK MUSIC

Z histórie tu sú uvedené historické pramene čo sa týka celej problematiky ľudových hudobných nástrojov, ľudových hudieb a ich repertoáru. Materiály sú značne zredukované, ale aj tak dajú celkový pohľad na súčasný stav inštrumentálnej hudby.

V oblasti systematického zberu a dokumentácie ľudových hudieb v regióne, kde žijú Rusíni sa doteraz veľa neurobilo a dnes môžeme konštatovať, že ľudové hudby, ktoré ešte existovali v druhej polovici 20. storočia zanikli z rôznych dôvodov. Z nahrávok niekoľkých náhodných výskumov ľudových hudieb ako aj primášov uvádzame ukážky ich techniky a štýlu hry. Na DVD- disku, sú uvedené nahrávky ľudových hudieb, ktoré nie sú umiestnené z úsporných dôvodov v publikácii. Z tých sa dá aj ked' z málo kvalitných záznamov predstaviť o celkovej technickej a štýlovej hre ľudových hudieb a primášov na jednotlivé hudobné nástroje.

Sme toho presvedčenia, že v publikovaný materiál z oblasti inštrumentálnej hudby v budúcnosti bude tvoriť východiskovú platformu na širšie spracovanie ľudových hudieb, primášov a ich repertoáru ako aj používané hudobné nástroje.

Dobová fotografická dokumentácia ľudových hudieb, primášov, hudobných nástrojov rozšíriuje spolu s uvedenou literatúrou pohľad na celu problematiku inštrumentálnej hudby u národnostnej menšiny Rusínov na východnom Slovensku.

4. НАРОДНЫ ТАНЦІ -LUDOVÉ TANCE- THE FOLK DANCES

Z histórie - sú uvedené historické pramene; vypustili sa popisy všetkých druhov ľudových tancov a z úsporných koncepčných dôvodov uvádzame iba základné triedenie ľudových tancov. Dôraz sme kládli na melodie k jednotlivým tancom. Či už išlo o ženské tance: **chorovody** a **karičky**, mužské tance: **verbunk**, **sólo** - **madár**, **basistovská**, **marhaňaká**, alebo párové tance: **chromka**, **polka**, **mazurka**, **valčík** a **čardáš**. Zmnožstva terénnych výskumov a dostupnej literatúry sme zistili, že až 80 % piesni Rusínov sa viaže k ľudovým tancom.

Popis jednotlivých tancov, uvádzame iba odkazy na odbornú literatúru a na DVD-disk, kde sú uvedené niektoré nahrávky z výskumov v Beňadikovciach, Šemetkovciach, Jakubanoch.

Fotodokumentácia a základné pramene literatúry týkajúce sa tancov sú uvedené v záverom tejto časti.

Hlavné edičné zásady transkripcie:

1. Pri spracovaní všetkých folklórnych materiálov pridržiavame sa základnej fonetickej poučky - „**Píš, ako počuješ**“. Hlavne pri prepise textov piesní a ich melódii. Robime to pre zachovanie hodnoty autentických folklórnych materiálov a jednotlivých jazykových prejavov z lokalít, v ktorých sa výskumy k tejto téme vykonávali.

2. Z aspektu presného prepisu textov ľudových piesni ako aj dokumentačných materiálov, publikácia je **písaná v cyrilike a texty piesní aj latinčine**.

3. Pri prepise textov piesní zjednotilo sa iba zvolania: *Oj, Ej*, ak interpret spieval pri každej slohe ináč. Zjednocovalo sa pri nezreteľnom speve, alebo ak šlo o nelogický obsah v piesni. Pri vyslovovaní niektorých názvov lokalit *Meroľa to valal... Miroľa...* sa zjednotil prepis podľa platných pravidiel rusinskeho jazyka *Myroľa...*

4. Pri transkripcii niektorých textov piesni latinčine prepis znaku **ы** = ý, (Výšla ja na horu...), **и** = y, (Pryď o nas beťarju... **и** = i, (Didu, didu videly vý moju bidu...)).

5. Pri transkripcii zvukových záznamov spevu a inštrumentálnej hudby sa tiež dodržiaval zásady, pokiaľ to bolo možné, **zachovania autenticity prejavu** spevnosti, či interpretácie na hudobný nástroj. Metodicky je užité tonálne centrum; zápisu ľudových piesni a inštrumentálnej ľudovej hudby iných autorov sú uvedené tak, ako sa nachádzajú v zdroji. Uvedenie žánrov piesní poskytli speváci a interpreti na hudobné nástroje.

6. Pri každej piesni pasportizácia je uvedená takto: lokalita, rok zápisu, meno a priezvisko interpreta, jeho rok narodenia a skrátku meno zapisovateľa piesne alebo melódie.

7. Pri piesňach, ktoré sú použité v publikácii a nachádzajú sa v archive na zvukových nosičoch, uvádzame ich archívne číslo pri každej piesni takto: (číslo CD, Mg pas, stopa na Mg a metráž, „Zvukový záznam № 1-III- 1010“).

8. Kvôli autenticite výpovede ľudových zdrojov sú pôvodné texty piesni, príslušné porekadiel a inej ústnej ľudovej slovesnosti ponechané v dialektickej podobe rusinskeho jazyka.

— 2 —

НАРОДНЫ СПІВАНКЫ
РУСИНІВ ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІЇ

ĽUDOVÉ PIESNE
RUSÍNOV VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

THE FOLK SONGS
OF THE RUSYNS OF EASTERN SLOVAKIA

122. Speváci z Jakuban, 1966.

123. Speváčky z Jurkovej Vole, 1966.

** 2. **

НАРОДНЫ СПІВАНКЫ / ĽUDOVÉ PIESNE / THE FOLK SONGS

2.1. З історії - Z historie - From the History

Русини,^[1-6] їх непокіна минуłość, тяжкы жывотны условія в горах Карпатах, сам жывот на граніці выходу і западу, матеріална і духовна культура, вызначны діятелі, роблять того етнікум міморядно інтересным про многы научовы одборы, головно з аспекту інтеретнічных одношінь в матеріалнай і духовнай культурі.

Карпатськы Русины роздлёны на Лемків - од Спіша аж по рік Лаборець і Ціроху, Бойків – од Цірохы до Тересвы, Гуцулів – далей на выход аж по ріку Рускову, которы творять окремы русиньскы діалектны группы^[7]

Русины, выключно Русины выходной Словакии, оддлёны горськима карпатськима хребтами і державными граніцями, окрім того суть выставлены і асімілачным культурным впливом – словацькым, польским, мадярським і румуньским, велё стратили дотеперь зо своіх первістных характерных етнографічных черт. Головно в їх народній поезії і музыші, найвецей в старших обрядовых піснях.^[8]

Як хочеме комплексно і доконало научіти ся історію розвоя фолклорно – етномузыколічных матеріалів Русинів, выходной Словакії, розкрыти мало нам знамы і не переглядны місця історичного процесу, цілкового вывоя а тык наношаня чуджых элементів співанкового і музичного характеру, мусиме їх розкрывати в контексті цілого лемківского регіону в Польsku, закарпатьского регіону Україны, головно досконало проштудовати цілый регіон выходной Словакії.

Теріторія выходной Словакії є **единечна і шпеціфічна** тым, же ту коло себе уж по-довгы століття называют Словакы з обывателями різных народностных меньшин і етнічных груп: **Мадярами, Русинами, Українцями, Гуралями, Євреями, Німцями і Циганами**. Кажда з тых культурно роздлільних комуніт ся за довгы стороча взаємно культурно обогачовали і овплівнёвали.^[9]

З аспекту інтеретнічных отношений є потрібне вшытки фолклорны і етномузыколічны матеріалы порівнати. В тім контексті комплетізації історичного вывоя фолклорно – етномузыколічных матеріалів Русинів выходной Словакії не можеме забыти на архівы у Будапештю, у Відні, Львові, Krakovі, ці Празі і Bratislavі, тык архівы научowych центрів, музеїв, катедер высоких школ, разгласовы архівы, приватны архівы научных діятелів, фолклорных колективів і народных капел. Комплексну научову аналізу вшытких фолклорно – етномузыколічных матеріалів Русинів выходной Словакії можеме досягнути лем втгоды, як їх **опрацюєме на основі компаратистікы**.

З дотеперішніх робот, которы ся безпосередно дотуляють комплексного перегляду історії розвоя фолклорных матеріалів в регіоні Пряшівчины уведеме лем найосновнішы джерела, которы написали **I. Панькевіч**,^[10] **O. Рудловчак**,^[11]

М. Мушинка.^[12] Вшыткы три уведжены штудії суть опрацёваны мощно фахово і фундовано з богатством уведжэных автентичных фолклорных матеріалів.

З погляду етномузыкології про нас суть барз інтерсны і не переконаны до тепер теоретичны роботы **I. Панькевича і Ф. М. Колессы.**^[13] Ціннісь є множестві публікованих автентичных співанковых текстів і мелодій.

Ф. М. Колесса першый започав глубоко штудовать слова, співанки і їх музыку як органічну єдність (Музично-фолклористичні праці та музикознавчі праці, Кіев, 1970). Одборна музычна аналіза, на основі которой можеме іші і днесь в повності обробляти нашы співанковы фонды.

Звуковы записи народных співанок зозбераны **I. Панькевичом** в роках 1929 а 1935 суть про нас барз цінны, бо суть то першы звуковы записи автентичных співанок. Публикаційно їх сприступнив **М. Мушинка: Голоси предків**^[14]

З аспекту заміру нашой роботы, опубліковати максімалне множество автентичных фолклорно - етномузыкологічных матеріалів співанкового характеру, інструменталной музыки а тыж і з недостатку простору в публікації, ту обидеме, або знижыме теоретичны увагы, анализы ці діловы позначкы дотеперь публікованых матеріалів к даній проблематіці на мінімальну міру. Тым хочеме сотворити векшый простор на публікованя што найвекшого множества фолклорных матеріалив.

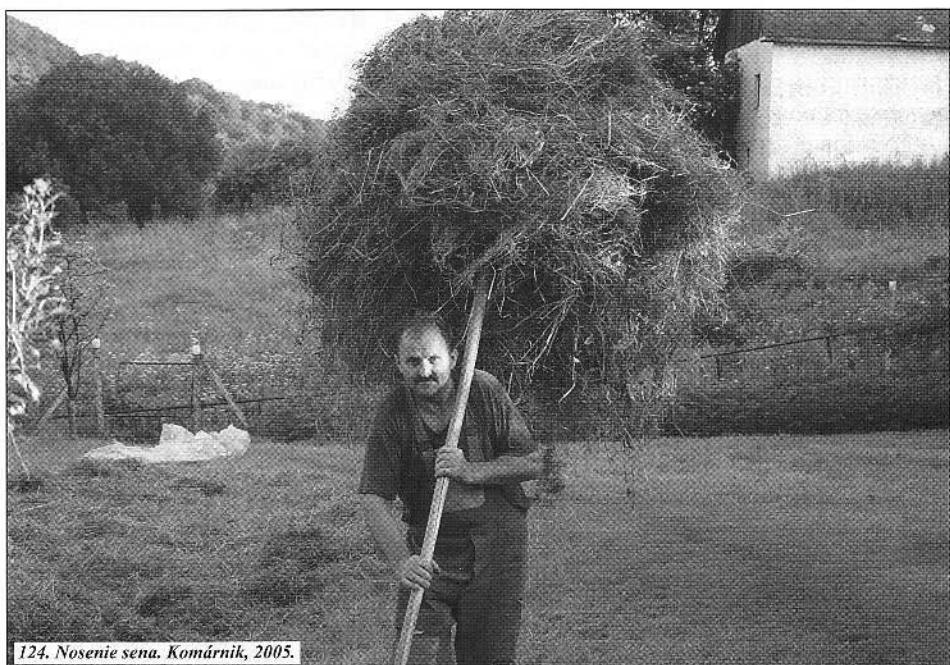
Народны співанки, якы складали ся цільма віками, і од своїх початків шырили ся з генерації на генерацію лем устным поданём, суть як самобытный яв, історіча категорія, і выяв духовных, моральних, естетічных ідеялів вшыткых людей меджи которыма народна співанка жыє. З великов шіростёв нашла властне зображення в народных співанках і любов к материньскому краю, к родному порогу, рідній землі по якій ходиме.

Співанка є своеобразный богатый літопис народной культуры, которую не можеме приповісти або описати, народну співанку треба співати і слухати. Бо співанка нас проводить через цілый наш жывот, од народжіння аж по смерть. Співанку слухаме, співаме ёй все і всягды, ці съме веселы, смутны або плачаме. Народна співанка є про народностну меншыну Русинів в выходній Словакії вшыткым, є їх автентичнов історіёв, поезіёв, і отцёвсков могылов. Хто не проникне до ёй глубины, тот ся недознатьнич о передошлім жывоті своїх предків. **Співанка с кроніков і історіёв Русинів.** Співанка є і широкым комунікачным средством меджі вшыткима генераціями і на вшыткы жывотны темы. Ціла музично - фольклорна комунікація^[15] є способ як обогатити естетічне чутя молодой генерації о велике множество зажытків, скусеностей і познаня а то через народну співанку, народну музыку, танець і народны приповідкы.

Як хочеме компактно говорити о народнім співі Русинів выходной Словакії, не можеме забыти на досьт важны факт о котрім ся в часі тоталітарного режиму вене як півторочя не бісідовало і недало ся о тім верейно говорити, ішло о значну частку народной культуры, о духовны співанкы - колядкы,^[16] співанкы повязаны з христіанством.

1. Истинная історія КАРПАТО РОССОВ ілі УГРОРСКИХ РУСІНОВ, од другой половины XVIII ст. важна про Закарпатских Русинів.

2. Перша спроба нарису іх історичного минулого - De ortu progressu et incolatu nationis Ruthenicae in Hungaria.
3. Про походження, розселення та оселення русинської національності в Угорщині, автор Франтішек Адам Коллар, (1718 – 1783).
4. Першу історію написав і видав Іоанній Базилович, (1742-1821) тритомний - Brevis notitia fundatiouis Theodorici Koriatovits, (1799-1804), вийшло в Кошицях.
5. Достовірність грамоти Корятовича з 1360 р. Як засновник Мукачевського монастиря.
6. Михайло Лучкай, (1789 – 1843), Historia Carpatho Ruthenorum, Історія карпатських русинов. Т. I-VI. Ужгород: 1999.
7. Панькевич, І.: Великодні ігри і пісні Закарпаття. Матеріали до української етнології, Т. XXI-XXII, Львів: 1929, с. 256.
8. Томашівський, С.: Етнографічна карта Угорської Русі. Сборник по славяноведенню. III. СПб., 1910. 9. Szabó, S.: Východne Slovensko: Pát' v jednom, - Karpatská nadácia, Košice, : 2008, s. 3.
10. Панькевич, І.: Українська народна пісня. Н 3 4, Свидник: МУК, 1969, с.44-59.
11. Рудловчак Олена: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в архівах на початку ХХ ст. Н 3 № 7, Свидник :1 МУК, 976, с. 337-384.
12. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини. Науковий збірник, I. Свидник: 1965, МУК, с.181-213
13. Колесса, Ф.: Народні пісні з галицькою Лемківщиною, - Етнографичний збірник НТШ, т. 49 – 50.Ужгород: 1929.
14. Мушинка, М.: Голоси предків, звукові записи фольк. Закарпаття із арх. І.Панькевича (1929, 1935), Prešov: 2002.
15. Šimčík, Ľ.: Sociálne aspekty hudobno – folklórnej komunikace. In: Súzvuk, 3, Prešov, 2005-2006.
16. І. Франко З творів у 50 –ти т. К., 1980. – Т. 28- С.22), “І. Франко справедливо визначив, же релегійны колядкы належат до тых творів, “яких би жодна література на світі і котрі сміло можуть видержати порівнання з найкращім, що тільки є на полі христіанської гімнології, творы котрі справедливо по заслугі здобули собі серед народу таку широку популярність і не по заслузі здобули собі серед нас а про д у таку широку популярність і не стратять її доти, доки серед того народу тривати буде тепле чуття релігійне і привязання до своїх гарних поетичних звичаїв і обрядів.“

Духовны співанкы, релігійны, церковны - Duchovné piesne

Духовны співанкы – жывотворна сила хрыстянського учнія, ідея зъедночіння^[17] і духовного зцілення кожного народу. **Мають благодарныі вплив на выхову в співе, вшыткіх генерацій од народжіння аж до смерты, а тыж на добры дїла і характер каждого чоловіка.** Духовны співанкы клічуть до покаяння, покуты, молитвы, добрых дїл, помогают і формують не лем релігійне, но і духовно –естетичне жыття вшыткіх людей в тім чіслі і Русинів.

В хрыстянській релігіі спів є не оддільнов частёв богослужбы так тісныі, што донедавна **выходныі обряд не знат чітаного богослужіння.** Церков од первоначатку увела спів до богослужіння з пересвідчіння, же **людський голос є найдосконалішым музычным інштрументом.**

Першы хрыстяне одправляли богослужбы за **співу** псалмів і духовных співанок лем зо Св. Письма Старого і Нового Завіту. Но часом побожны люде зачали складати духовны співанкы, котры потім співали при церковных богослужіннях.

Мелодії пісень перших хрыстян были походження ізраільского народа, зато же першыма носителями хрыстянства были ізраільтяне; законіто были перебераны і мелодії із старозавітной сінагоги. Спів быв ёдноголосны, речітативный з підвищенем голосу на кінці каждого вірша. Співали вшытки вірники, речітативно оповідаючи священикові.

При богослужінню подля гречького обряду не употребляються ниякы музычны інштрументы. Вокална музика ту мать векше значіння як в латынській церкви.

Вшыток народ зображеный у церкви бере участ в богослужобнім співе.

Богослужобны мелодії православных і уніятів выбудованы на сістемі Івана Дамаскіна (перша половина VIII ст.) і ёго **Октоіху** (8 гласів) што показує на тісныі звязок з музиков старых греків а тыж на близку аналогію к систему папы Грегорія Великого (591-604), котрый своіма осьмыма звукорядами (4 автентіцкы і 4 plagalны) положыв основу богослужобного співу римо-католицкай церкви.^[17a]

Познання з історічных джерел^[18] нас пересвідчує о тім, же што вшытко од XI – до XIX ст. было в нашій літературі написано, в тім часе было писано лем на церковнославянськім языку а своім обсягом служило церкви.

Треба знати, же наш літургічны спів розвивал ся по довгы століття на основі співу епархії Мукачевской. До ней належали тыж епархії: Пряшовска, Гайдудорожска (в Мадярську), Семигородьска (в Румънську)

Найдавнішій і найпевнішій слой в **музычні культурі** Закарпатя а і Прешовчіны занимат гімнографія (церковна монодія). Жрыцлами науки гімнографічной культуры XVII – XVIII ст. суть рукописны і друкованы **Ірмологіоны (Трмолої)**^[19a] с.112.

Но на шырокы масы была в тім часе барз мало звертана увага.^[20]

При описах церковных пісень находиме і співанкы **світського характеру**, котры были як крайны записи церковных пісеників.^{[21], [22]}

Одправа богослужінь при співі священика і дяка тримала довгы вікы. Значный перелом настав в року 1866, коли парох з Великой Копані Андрій **Поповіч (1809-1901)** выдав зборник про вірників названый “**Великий Зборник**”. Тым ся заслужыв о розвой культурного релігійного співу і освоіння мелодій вшыткыма вірниками, котры з того Великого Зборника вчили ся і читали. Мукачевска епархія завела звычай

вселюдового співу в церкви, де співали вшытки без діління співаків на голоси. Такому співу ся говорило простоспів -“**простопініс**“.

Навчання церковного співу вело ся передаванем зо старшої генерації на молодшу генерацію. Священиковы сынове были дяками, але і здібнішы вірники приучали ся співу при дякови, потім ходили на іспыт, де їх провіряв, як знають співати і як овладають церковный спів.

В дяківско – учительській семінарії в Ужгороді научав церковный спів дяко-учитель.

Церковный спів „**простопініс**“ штудовали і штуденты в васіліанськом монастырю в Краснім Броді. Выпустник монастыря на місці де жив, служив церкви як кантор – дяк, а называли го люде **дяко-учитель**.

В Красанобродскім монастырю а подобні і Буковскім монастырю На Букові Горі при Стропкові была школа, де ся учіли наданы діти читати, писати і співати церковны співы.^[22a]

О упорядкованя церкоковного співу на Закарпатю ся заслужув епіскоп Мукачевской епархії Др. Юлій Фірцак, который повірив дірігента катедрального хору в Ужгороді Івана Бокшая, абсолютната будапештянського конзерваторія на позбераня і записаня вшыткых домашніх мелодій, которы ся дотыкають цілого округу богослужінь. І. Бокшай записав од найліпшого од Бога наданого співака – дяка ужгородской катедралы Йосифа Малинича. Записаный матеріал быв выданый 1906 році під названем “Церковное Простопініе“

Великий вплив на церковный спів Мукачевской епархії мала Галичина з яков Закарпатя мало культурны і релігійны звязки. Самотна Пряшівчина была сучастев Мукачавской епархії до року 1818 часом перебрала велё з галицького церковного співу.

В року 1916 вышла в Прешові мала книжочка “**А сзентмисе (Літургія) непенеке бол.**“ Ноты зложыв Янош Кізак священик епархії пряшівской і професор учительской семінарії. Літургія в нотах з мадярським текстом і співанки по мадярски.: **Небо і Земля..., Дивная новина..., О хто, хто Николая любить...** Цілём той выданой книжкы была мадяризация русиньского населеня.^[23]

До днешніх днів мame барз мало одборных інформацій, а тыж съме ся і самы мало інтересовали проблемом такой сферы, як **пролинаня духовного співу а світській русиньской і лемківской співанки**.

Текстовы части може не будуть аж так інтересантны хоць в найрозшыренішій книжці А. Духновіча- молитвенику^[23a] „**Xlič duši..**“ с цілый ряд духовных співанок, што ся стали народныма „**O, Icuse пораненый..**“, „**Песня о страшном суде...**“ „**Дайте Богу Отцу хвату...**“, но в мелодіях (голосох) ся найвекше перелинаня і обогачованя найде в Календарній обрядовости окреме колядках і віншованях на Рождество Христово.^[23b] На Новый рік, На свічки, коли ся ходять посвящати обистя газдів.

Як бы съме хотіли подрібніше слідовати **перелинаня духовной і світськой співанки**, што ся тыкат мелодій а частково і текстів, было бы потрібне інтересовати ся головно о співанки, якы ся співали і співають тепер в часі походу одпustowych процесій – на Букову Гору (Букову гірку), до Красного Броду до монастыря, до Ладомеровой і на іншы одпусты. Вірники з кантором і священикы по дорозі співали набожны співанки. До того округу належать і **Ружанцёвы співы, Остатня співанка**

над гробом помершого, спів на довго-жыття **Многая літа...** В часі одправы службы Божой співів є в багатьох частях канонічний, але в багатьох случаіах **дякы- канторе** співали і **на народны голосы (мелодії)** як *Отче наш... Іже херувимы... Святый Боже...*^[24] Властна творчість багатьох авторів потверджує, же і наспак, на церковны голосы творили тексты до таких належыть Осиф Кудзей: Духовны співанки. *Пісні на свята почас року. Новорочна пісня* (Мелодія: Под твой покров прібігай).^[24a]

1. Одпав послідній лісточек
в старім календарю,
народів ся новыі рошок,
што дістав до дару?
2. Може як мінулыій знова:
повно нечестности,
богозневажливы слов,
Порожні новоты?

Дакотры дякы-канторе і самотны вірники, жебы собі добрі освоіли церковны мелодії складали собі на них помочны світськы тексты під назвом “**Дякіўскія голосы “.**^[25]

Потребно ту повісти, же при богослужбовых співох по довгы сторочя в церкві ся вірники од дітнства учіли співати і спів слухати. Церковь была школов співу вшыткым вірникам. Церковны співанки ся співали і о великих постах, покы світськы співанки ся співати не могли, бо бы він бы великій грех.

В багатых церквях головно по року 1989 візникали і співацькы хоры, (коли позаникли пісні учительскы співацькы хоркотры) намісто кантора співали вшыткы богослужбовы співы. Тым чіном ся церковны співы достали на высшу рівень, але многим вірникам ся то не любить, бо собі не можуть уж так сміло заспівати.

Недавно ем выслушал бісіду двох сусідів, женачів.

- ... Янк, подъ до церкви, бо я тыж іду, та підеме двоми, легше ся нам буде ішло.
- Теперь не іду аж не скорше, на другу службу піду.
- Та чом теперь не ідеш? Гварю ті, лес ся нам легше піде по дразі собі побісідуеме.
- Теперь на службі Божі співать хор а я собі коло них не можу сміло заспівати.
- Ты ходиш до церкви лем жебы-сь собі заспівал? Бо я ходжу жебым ся помолил.
- Я кід собі в церкви заспівам, та мі цалком легше на душі. (І.Ч.)

17. Roku 325 v NICEI a roku 385 v CARIHRADE - KONŠTATINOPOLE obidve cirkvi sa prihlasili k: „Verím v jedinčo Boha, Otca všemohučého Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného“.

17a. Колеса М.Ф.: *Музикознавчі праці*. Наукова думка, Кіев: 1970, с. .252.

18. Панькевич, І.: *Українська народна пісня*. Н 3 4, Свидник: МУК, 1969, с. 44-59

19. Petraševič, N., Papp, Š.: *IRMOLORION*, Grekokatolickij liturgijnyj spiv eparchiji Mukačevskoj, Prjašiv, 1969. 193.

19a. Ясиновський, Я.: *Український хотолінійний Ірмолой як тит гімнографічного збірника*: зміст, структура // ЗНТ ім. Т.Шевченка- Том CCXXVI. –Львів, 1993, стор.41-56.

19a. Ясиновський, Я.: *Нотні Ірмолої Східной Словаччини т Закарпаття як памятки укр. Церковного співу*// Slovensko – rusinske – ukrajinske vzťahy od obrodenia po súčasnosť. Bratislava 2000 , s.331-350. In: Руски християнски календар 2009, Задорожний, І.: Ірмологіон у церковно-співовій культурі Закарпаття . – Руске слово, Рускі Кереступ: 2009, с. 237.

20. Панькевич, І.: *Українська народна пісня*. Н 3 4, Свидник: МУК, 1969, с.44-59

21. Яворский, Ю.А.: *Материалы для истории старинной песенной литературы в Подкарпатской Руси*. Praha: 1934, Orbis, s. 333-337.

22. Недзельський, Є.: З уст народу, Пряшів, 1955. Фольклорні записи Івана Югасевича. У кн. НЗ МУК у Свиднику, 1, 1965
- 22a. Timkovič, J.V.: *Dejiny bayilianského monastytu v Krásnombrode od 9. storočia po súčasnosť* - Košice, 2009, s. 317.
23. Petraševič, N., Papp, Š.: IRMOLOGION, Grekokatolickij liturgijnyj spiv eparchiji Mukačevskoj, Prjašiv, 1969., s. 193
- 23a. Духнович, А.: *Хл'б души, или набожные молитвы и песни для восточных церкви православных христиан.* – Будин 1857, с. 207.
- 23b. Гостиняк, С.: Українські духовні пісні в рукописному збірнику села Суків. - : Н З 2 4, МУК, 2007 с. 160 – 217.
24. В часі своїх вискумів народних співанок Русинів, як вірник-христіанин святой церкви а головою частішым стрічанем ся з канторми в селі Пстріна (де єм вырастал, і о канторованія мало інтересовав ся) Осифом Русинком (1912-2000), Штефаном Гладоніком (1920-1992), Штефаном Грушом (1920-1989) Широко, далеко найліпшим канторм быв обдарований од Бога співовим голосом Осиф Русинко (1912-2000) зачінав з канторованем уж як 14- річний хлопець, як ся вернув з Амеріки з родичами. Кажду неділю в церкви в часі богослужіння сідал собі ку старшим канторм Штефаном Гладонікови (1881- ?) а Русинкови Янкови – Береговому (1879-?), од которых ся учів церковному співу і виглядаваню в церковных книжках прислушни співи і молитви. ... Як єм хотіл жебы шытки люде притомны на богослужбі співали, та см мусил се **выйдмати новий голос (мелодію)**, де ся дал співати інший голос, такий співаный Оченаш, Іже хрунвымы, йой, то зме дорока вымінили тіко вельо голосів. Знаш таку співанку. **Посію пшеничку** то жебы ся шыткам любил ай легко ся співал, жебы нетребало барс тягати. . Знаш таку народну співанку? **Посію пшеничку...** та мы дово го на тот голос співали **Іже херувими...** 24a. Kudzej, J.: Duchovny písni. Obščestvo sv.Jona Krestiteľa: 2008.
25. Прилоги:
- 25a. Petraševič, N., Papp, Š.: IRMOLOGION, Grekokatolickij liturgijnyj spiv eparchiji Mukačevskoj, Prjašiv, 1969, s. 193

Pramene liturgického spevu Karpatorusínov:

V roku 1969 vyšiel v tlači Irmologion, notovaný zborník liturgických piesní Mukačevskej diecézy, teda Karpatorusínov. Túto formu liturgickeho spevu s určitými variantami užíva aj prešovská oblasť (Východné Slovensko). Je to druhé vydanie zbierky liturgických spevov (Prostopínia) zostavené Janom Bokšayom (Užhorod 1906).

Otzákou tu je: Aké pramene má liturgický spev Karpatorusínov? Tie pramene sú dvojaké: **staršie a novšie.**

Najstarší prameň všetkých liturgických piesní na Východe (s časťou aj na Západe) je **židovský liturgický spev. (Jeruzalemská synagoga.)**

Ked' krestania boli vyhnani z Jeruzalema (v polovici prvého storočia) a rozšírili sa na celom Blízkom Východe a v Severnej Afrike; všade ich sprevádzala tradícia jeruzalemského chrámu, teda aj spôsob liturgického spevu. V nových krajoch však vytvorili sa nové obrady, nové texty, hymny Bohoslužby, Liturgie a nové nápevy.(syrské, arabské, kKaptiské atd.) Hlavne Syria mala potom veľký vplyv na ďalší vývin liturgie aj na spôsob spevu a to nielen na východe ale aj na západe.

Milánsky biskup Ambrózius, zvalať vážil, študoval, zbieranl aj presadil do Talianaského veľa z pokladov sýrskej liturgickej tradície. Jeruzalem, potom syrská Antiochia mali veľký vplyv aj na vývin gréckeho liturgického spevu. Grécko potom na staré Bulharsko, na južné Rusko (Krym, Odesa, Kijev. Cez Kijev, Soluň a Tmovo potom rozšírila sa východná náboženská kultúra, liturgia aj sakrálny spev na vtedajšie Podkarpatsko, Halič, Podolie do Uhorska atd. (Cyrilometodejské obdobie.) Lenže toto všetko sa stalo pred 1100-mi rokmi a keď aj vieme, akou cestou sa k nám dostala východná náboženská kultúra, liturgia, teda aj liturgický spev. Z týchto starších prameňov dnes už nemáme skoro nič, ale aj vplyv celého starého východu na nás dnešný liturgický spev je ledva badateľný. Pozornosť si zaslhuje objavený v roku 1970 v Maďarskej obci Mal'sha, Sabolčská župa notovaný rukopis „**Viruju**“ (250 ročný), nápev ktorého je pod zjavným vplyvom gréckeho slohu. Spracoval ho profesor Štefan Orosz z Debrecenu.

Medzi novšími prameňmi nášho sakralného spevu je na prvom mieste rozhodne livovský sloh. Brest-litovská unia (1596) mala veľký cirkevnopolitickej vplyv aj na Podkarpatsko. (Bol tam prítomný poverenec mukačevského biskupa, ako píše o tom Baluďanský).

Medzi propagátormi únie boli nielen uhorski magnati (šľachtici), ako Drugetovci, Korolyovci a rimskokatolícki biskupi (Erdódi, Jakušic, Ezerhazy, Lippay), ale aj uniatski biskupi a mnisi z Peremysľu (Krupecký, Košovic.) Samozrejme po zavedení Únie bol ten vplyv češte väčší, hlavne preto, lebo jednak

haličská a podkarpatská oblasť tvorili jeden politicky celok (Rakusko – Uhorská monarchia), jednak ešte do roku 1771 nekanonizovaná mukačevská diecéza nemala knihtlačareň, teda aj liturgickymi knihami bola zásobovaná z ľovoskej a premyšľskej oblasti. Samozrejme aj na spôsob liturgického spevu mali veľký vplyv haličské strediská. Tak pochopíme, prečo sú naše liturgické nápevy zo 60 % podľa haličského slohu. Niektoré spevy (irmsosy sú celkom na 100% prevzaté, iné spevy zase majú zreteľne ľovovský koreň, a sú iba prispôsobené a zjednodušené u nás. (Poznámka spracovaná podľa N. Petrašoviča I.Č.).

Список літературы - Zoznam literatúry - Sources and references

Духнович А.: Хл'б души, или набожные молитвы и песни для восточного церкви православных християн. – Будап 1857, с. 207.

Derevjaniková, A.: Príspevok k problematike bohoslužobného spevu pravoslávnej cirkvi. In: Acta Musiace pedagogicas universtitatis Pressoviensis. Pdf PU. Prešov 1999, s.104.

Гостиняк, С.: Українські духовні пісні в рукописному збірнику села Суків. - : Н 3 2 4, МУК

Колеса М.Ф.: Музикознавчі праці.- Наукова думка, Київ, 1970, с.252.

Недельський, Є.: з уст народу, Пряшів,1955. Roku 325 v NICEI a roku 385 v CARIHRADE - KONŠTATINOPOLE obidve cirkvi sa prihlásili „*Vérím v jediného Boha, Otca všemohutného Stvoriteľa neba i zeme, sveta viditeľného i neviditeľného*“ Панькевич, І.: Н 3 4, МУК, 19.... с.44

Papp, Š.: Grekokatolicki duchovní písni, , Prešov, 1969

Papp Š., Petraševič N.: IRMOLOGION, Grekokatolickij liturgijnyj spiv (spiv J. Maliniča, noty I. Bokšay), Prešov: 1970.

Timkovič, J.V.: Dejiny bayilianského monastýra v Krásnombrode od 9. storočia po súčasnosť.- Košice, 2009, s. 317.

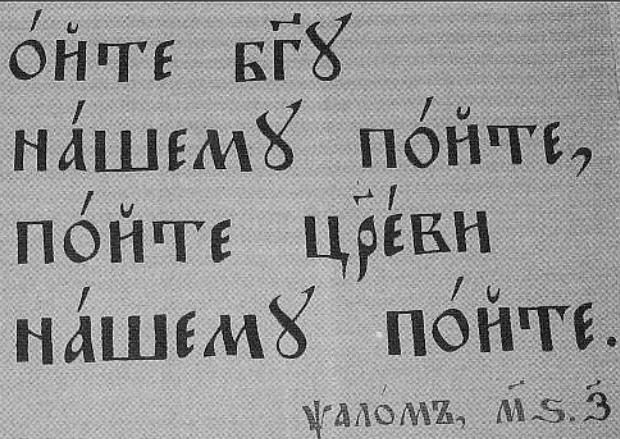
Čižmár, J.: Nžrodil sa... výber z vianočných piesní rimokatolikov, evanjelikov, gréckokatolikov, pravoslávnych a ľudovej tvorby. Banská Bystrica, vydavateľstvo PARTNER:2003, s. 46

Яворський, Ю., Матеріали до історії старинної писемної літератури Подкарпатської Русі., (Югасович.1.)

Ясиновський, Я.: Нотні Ірмолої Східной Словаччини т Закарпаття як памятки укр. Церковного співу// Slovensko – rusínske – ukrajinské vzťahy od obrodenia po súčasnosť. Bratislava 2000 s.331-350.

In: Руски християнски календар 2009, Задорожний, І.: Ірмологіони у церковно-співовчій культурі Закарпаття . – Руске слово, Руский Крестур, 2009, с. 237.Kost' M., Marko, I., Popovec J.: Karpatská drevená cesta Slovakia.Vydavateľ: záchrana a obnov NKP – Drevené chrámy pod Duklou, 2004.

Въ начаљѣ вѣ́ слово, и́ слово вѣ́ къ вѣ́, и́ вѣ́ вѣ́ слово
Бо своя́ прийдѣ, и́ свой єгѡ не прійша

3. Jevanhelie z r. 1644. Miroľa.

5. Irmol. I. Juhasoviča z r. 1809.

Kožuchovce, 1741

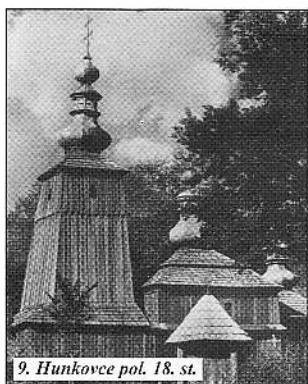
6. Niž. Orlik z r. 1736. Zanikla.

7. Kožuchovce z roku 1741. Košice - múzeum.

8. Vyš. Orlik. Zanikla.

9. Hunkovce pol. 18. st.

10. Rod. z Niž. Komarníka.

11. Duchovný Dujčák, Bodružal, 1973.

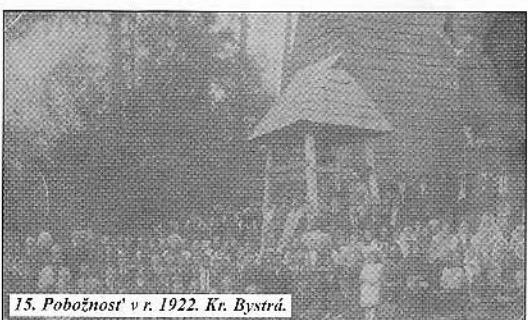
12. Dara u Stakčína. Zanikla.

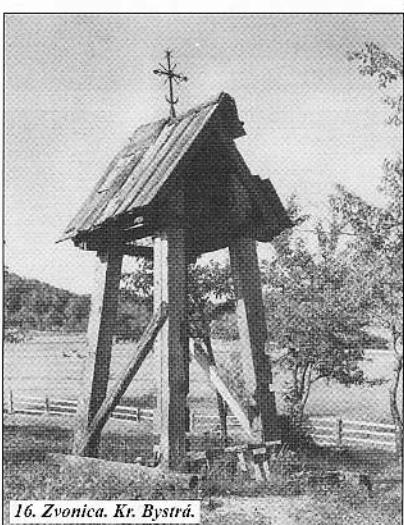
13. Zvonica. Topoľa.

14. Topoľa z r. 1700.

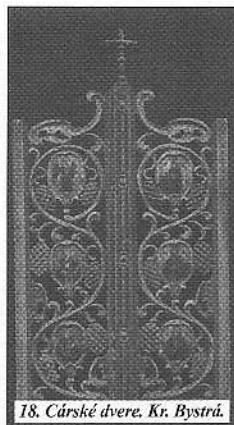
15. Pobožnosť v r. 1922. Kr. Bystrá.

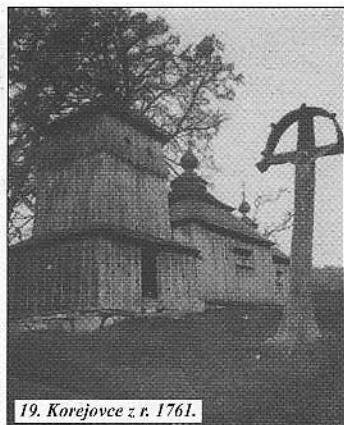
16. Zvonica. Kr. Bystrá.

17. Dobroslava z r. 1705.

18. Cárske dvere, Kr. Bystrá.

19. Korejovce z r. 1761.

20. Nov. Polianka z r. 1766.

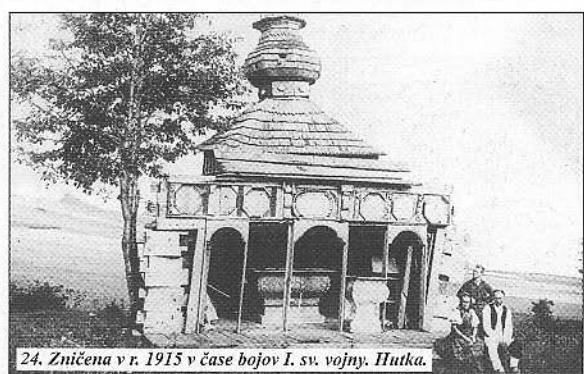
21. Bodružal z r. 1658.

22. Hervartov z r. 1500.

23. Veštec, Sirý, N. VI.

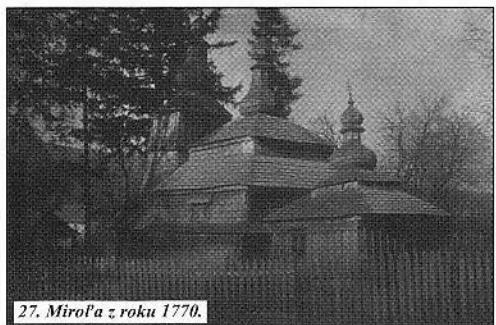
24. Zničena v r. 1915 v čase bojov I. sv. vojny. Hutka.

25. Svičky, 19.1. Posviacka vody. Pstriná 1967.

26. Svičky, 19.1. Posviacka vody. Pstriná 1967.

27. Miroľa z roku 1770.

28. Trebník z roku 1668. Miroľa.

29. Pohreb. Miroľa, 1978.

30. N. Vladiča.

31. Babka. Miroľa, 1966.

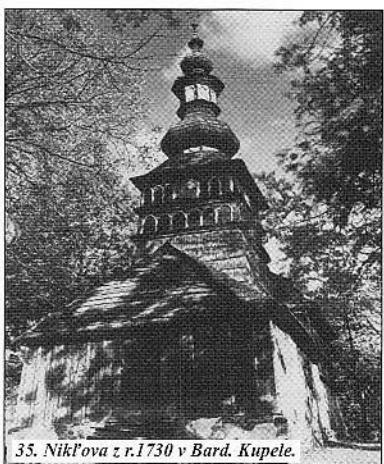
32. Sobáš. Miroľa, 1968.

33. Prevoz kantora. Miroľa, 1967.

34. Prvá sv. spoved'. Bukovce, 1959.

35. Nikl'ova z r. 1730 v Bard. Kupele.

36. Jedlinka z r. 1763.

37. Bujakov, Ukajina.

38. Oravce, Poľsko.

40. Driečna.

39. Matysova z II. Pol. 18 st. v S. Lubovni.

41. Jakubany z r. 1910.

42. Sobáš. Jakubany 1966.

43. Prícestný Kríž.

44. Suchá, 1950.

45. Nižný Komárnik, 1951.

46. Svidnička, 1969.

47. Cerkva z r. 1912. Pstriná.

48. Svatba. Bodružal, 1959.

49. Rodina z Rovného.

50. Procesia. Bajerovce, 1975.

53. Zvonár, kantor, duchovný. Pstriná, 1952.

51. Dedko z Lutiny, 1966.

52. Becherov, 1977.

54. Procesiu na odpust. Repejov, 1966.

55. Repejov. 1966.

56. Mama s dcérami. Pstriná, 1965.

57. Kantori pri pobožnosti, Pstriná, 1966.

58. Hunkovce.

59. Otec duchový s kantorom Š. Hruščom. Pstriná, 1966.

60. Po ceste do cerkvi.

61. Nová Polianka z r. 1766.

62. Posviacka pasky. Pstriná, 1966.

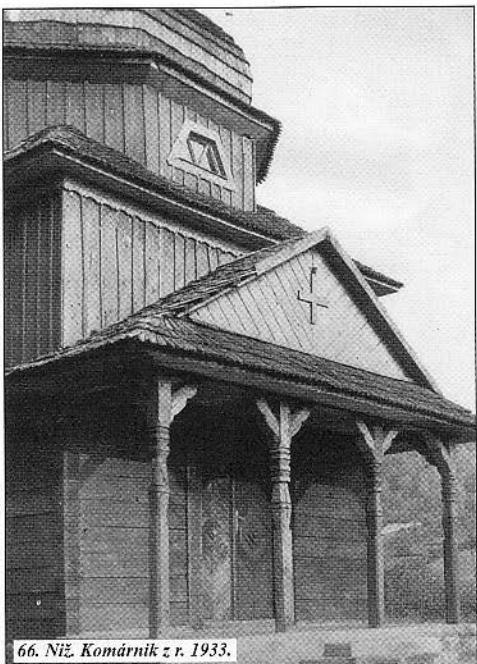
63. Panachida pri pamätníku SA vo Svidníku, 2008.

64. Posviacka pasky. Pstriná, 1966.

65. Výš. Komárnik z r 1924.

66. Niž. Komárnik z r. 1933.

67. Drevený kríž. Pstriná, 1966.

68. *Pri pobožnosti. Suchá, 1977.*

Світськы пісні (співанкы), (народны співанкы)

Термін **світськы пісні (співанкы)** є найстаршим терміном, котрым ся поменовали пісні (співанкы), нескорше ся начав ужывати термін **народны пісні (співанкы)**, (першы, хто термін **народна пісня** поужыв в року 1773 быв німецькій діяльці Йоганн Годфрид Гердер),^[26] котрый ся у Русінів вжываць до днесь. Чехы і Словакы тот термін посунули до переду і так прибліжыли к творцёві і носителёві співанкы, уточніли терміном, **людовы співанкы**. З тым суть повязаны і терміны **полоплюдовы, злюдовілы**.^{[26a], [26b]}

В дуже короткім і стиснутім перегляді історічного розвоя записовані співанок і мелодій русиньского фолклору на території выходной Словакі хочеме приближыты заінтересованым до той міры, жебы достали цілковый образ на дану проблематику.

Уж в 60 – роках XVI стор. быв записаный первый повный текст співанкы – балады, котра становить початок русиньской, лемківской, але і украіньской фолклорісткі: *Дунаю, Дунаю, чemu смутен течеш...*^{[27], [27a]}, котра была записана **Никодимом** в роках 1550 -1570 в таліянськім місті Венеція, в рукописній ческій граматіці **Яна Благослава** а публікована в року 1857 Я. Граділом а Я. Їрачком.^[28]

* * *

1-Т-10. Пісня про Стефана восводу

Дунаю, Дунаю, чemu смутен течеш,
 На верші Дунаю три роти ту стою,
 Первша рота Турецка
 Друга рота Татарска
 Трета рота Волоска
 У Тутецким роте шабламі шермую
 У Татарским роте стрилкамі стрілаю
 Волоским роте Штефан вийвода
 У Штефанови роте дивонька плачет
 И плаучі повядала Штефане Штефане
 Штефан вийвода, албо мє пуймі, албо мє ліші
 Ач то што мі речет Штефан Вийвода
 Красна дивоніце пуйміл бихтедивонико
 Неровнаймі ес, лішлбихте, міленка мі йес
 Штам мі рекла дивонка, пусти мне Штефане
 Скочу я у Дунай, у Дунай глыбокий,
 А хто мя доплінет, его я буду
 Нехто мє доплінул красну дивоньку
 Доплінул дивоньку Штефан вийвода
 И взал дивоньк забіл йі у руку
 Дивонько душенько, міленка мі будеш.
 Амен^[28a]

Плила дівойка долов Дунайом,
Дунаю, гей, Дунаю, море, Ганусю, зоре!
Біжит коло ней татцейко ей:
Подай ми, татцю, свою ручку,
Най я не тону в Дунайчайку!
- Я ти не подам, бо я сам впаду.

* * *

Милейкий подав, дівойку дістав.
Ліпший милейкий, як брат ріднейкий.

(Головацький, Нар. песні I I, 80; колядки). [29]

* * *

На ж тобі, Васильку, ручку,
На ж тобі, Васильку, обі,
Озми ж ти мене д собі.

(Головацький, Нар. Песні IV, 361). [29a]

* * *

Піду я в садочок, да вирву листочок,
Да зов'ю віночок, пущу на ставочок,
Хто вінок пойме – той мене возьме.

(Скочу я у Дунай, у Дунай глибокий,
А хто мя доплинєт, єго я буду). [29b]

На зчатку XVIII ст. була записана русинська історійка співанка, котра ся тыкала єдної конкретної історійкої удалости. В селі Клокочов Міхливського окрзгу мадярські войаці запалили деревяну церкву, котра згоріла до чиста. Захранила ся лем одна ікона „Пресвіятой Богородицї“ котра плаче.

Пісню нашол О.С.Петрушевіч в селі Камйонка около Старой Любовні в року 1724 а публікував єй в року 1886. [30a]

I-T-II. Прислухай ся кто из боку и присмотри ся

1. Прислухай ся кто из боку и присмотри ся,
Справам бозским великим і зачуди ся,
Что ся д(i)є на сым св(i)t(i),
А угорском пов(i)те,

2. Плакал образ Пречистой в Клокочев(i),
Котры взяты, поставлены в Мукачеве,
Гн(i)в божый ся готовт,
Образ паны ламентует.

3. През Куруцов в Клокочеве церков спалена,
А угорска вшытка земля испустошена,
Легко тое было знати,
Же ся треба Бога бояти.

Найвецей і найліпше захований є рукописний пісеник з території выходної Словакії, котрий сягать аж до XVIII стор. „МОСКОВСКИЙ ПІСЕНИК”, 185 текстів духовних і світських пісень, написаних кириликами.[31]

Інципіт (початок) співанок:

1. В угорской земли выше Бардова 1-Т-12
2. Сім раз ём ся присігала... 1-Т-13
3. Пані матко добродійко... 1-Т-14
4. Смутная я хожу...
5. Прилітай соколе...
6. Ой літала пава...
7. Сама невеличка...
8. Где жес ты, цурусь была...
9. **Ой взяв ід собі ключ...** 1-Т-15
10. Ой не раз не два закличе мати...
11. Широкое болотенько...
12. Ци не жал сердечне...
13. Повідж же ми, словівіе правду.
14. Але Марусю, перепілонько..
15. Ой зажурився славная птица журавел...
16. Да надився воробел... 1-Т-15a
17. Коротуха я не буду...
18. **Овж и я, панове...** 1-Т-15б

* * *

1-Т-12. В угорской земли

1. В угорской земли выше Бардова,
там в Вышном Тварюсци
попонько малый
был там веселый.
2. Попадя поламала
ручку кermешу
справленого не зусім,
бо мала на мысли,
щто ся водило.
3. “Попоньку Лесю,
не будь же весю !
Не знаш ту пригадати,
же наша худоба
Летит нам ко псу.
4. Бідонька нам ся
в хижу ввалила,
бо наша кобыла
трицять роков жила
а тепер здохла.”
5. – Цыть лем фраирко,
моє серденъко!
Не страхуйме мы ся,
орадиме мы ся,
щто с тым чинити.
6. Будут копытиска
На гру гребениска,
з головы пітарня,
из брюха сніжарня,
з хырба купачка
с хвоста кропило,
а з дупы віячка.[31]

* * *

1-Т-13. Сім раз ём ся присігала

1. Сім раз ём ся присігала
з милим не гадати,
але мі штось учинено,
не могу ся стримати. [32]

* * *

1-T-14. Пані матко, добродійко

1. Пані матко, добродійко,
не кшу мнишков бити.
Дармо'с дала до кравця
Чорни габет шити.
2. Не била я з младу мнишков
и тераз не буду,
(Любила я каваліров,
и ще тераз буду.)
3. Выйду на хор, поздрю на дол
да уздрю милого.
А дай же мні, пане боже,
Скочити до него!
4. А що же мні за утіха
На хорі співати?
От великого жалю мого,
мушу умлівати.
5. Пані старша преговна
вшитко на мяня фука,
а и панна фортяна
вуски на мяня шука.
6. Не била я з младу мнишков,
и тераз не буду,
Любила я каваліров,
и ще тераз буду! [[32]]

* * *

1-T-15. Ой, взял ід собі

1. Ой, взял ід собі
ключ и колоточку,
замікал мене
у коморочку.
2. Ой не поможе
ключ ни колоточка,
коли ся уродит
бісова дівочка.
3. Коли я схочу
хлопцім давати,
будут ся в мене
замки ламати, [33]

* * *

1-T-15a. Да надився воробель

1. Да надився воробель
да до моих конопел.
Дам я тому вороблю,
кием ему крила переломлю.
Да що не буде літати,
моих зеленьких конопел кусати. [33 a]

* * *

1-T-15b. Овож и я, панове, що съте ся за мною фрасовали

1. Овож и я, панове, що съте ся за мною фрасовали,
тескно вам было, же съте ся за мною задумівали.
Чом нема на него милого ранца,
чом неслы ти без бороди старца.
Овож и я на него колесню з'явилася
и на рацию давно зготовилася.
Що вам ознамймую о недостатках,
так же и всіх незгодних припадах.
Завсе иду в зимі и в літі,
ніт мі гуршої біди на світі.
Ніж вылизу на дзвоницу, вітер ня провіваєт,
От ног до голови всюды досягаєт.
І перезвонивши до школы скочу,
так теж и зубами я возом затиркочу.
В школі не топлено,

Так теж на кухні нич неготовлено.
 В школі не топлено,
 ніт ся де зогріти.
 А щож я маю бідний на світі чинити ?
 Чуприна на мені як руг стала,
 тфу, тфу, бодай ся як вітр пропала.
 Вкусила мя вош єдн в груди,
 аж мя заболіло всюди.
 Посадил єм ей на пут, аж ся ветрашил воробел
 А еще еден брат за мною зубами згыроче,
 а то все, панове, що ся ему істи хоче.
 Рачте, панове, о нас не забывать
 А на нас ласку имати.
 Я от вас не веле прошу,
 тилько по єдном грошу.
 А я невеликий отрок,
 от бога присланый пророк,
 хотів бым вам дашто пророковати,
 дашто смачноє ламати:
 выпеченню пасху, присмаженню кобаску.
 А и я вашей ласки прошу
 и троби на пасху ношу.
 А ми готови отбирати
 Кобысте хотіли давати. [336]

* * *

“ПРЯШОВСКИЙ ПІСЕНИК” духовних і світських співанок. До XVIII ст. є датованый і ёго автором быв штудент, пряшівский родак, перший попис пісеника зробив Ю. Яворский. [35]

До той добы належать і „Камюонский пісеник“

Як бы говорити о етапах ці періодах історичного вивоя фольклорно-етнографічных матеріалів Пряшівчини, іх не можно посуджувати без контексту з матеріалами цілого Закарпатського регіону. Бо цілый tot регіон быв взаємно звязанный географічно, духовно, політічно, ту ся формували нагляди на фольклорно-етнографічны матеріалы, ту ся виховавали кадры, которы розвивали културну діятельность в регіоні Пряшівчини. [36].

Іван Югасевич (1741 - 1814) * Ivan Juhasevyc (1741 - 1814)

Про фолклорістіку і етномузикологію Русинів выходной Словакії кінця XVIII і початку XIX стор. найвекше значіння мають три рукописни співники. Перший співник I. Югасевича -Склярського дяка (кантора) із села Прикра, Свидничина з 1811 р., в якім є записано 224 текстів світських співанок. [37]

Дяк походив зо села Прикра на Маковицї. Надзвичайно обдарована особность zo широким культурно-освітовым і умелецьким інтересом (од року 1795 в с. Невицькое на Закарпатю), штудовав в Львові братській школі де ся учів церковному співу, окрім того учівся у священика і переписованю ілюстрованю орнаментами церковных книг. Цілый жывот I. Югасевіч служив церковным співаком і дякоучителем, писав

іконы, інтересувався літературними творчостями, складав стішки, штудував звичаї народу, упорядковував пісенники і календарі. Він за свого учителювання переписав близько 38 співників духовних (церковних) співів, найважливішими були Ірмологіони. Перший рукописний **іпотованій Ірмологіон** Івана Югасовіча є з 1795 року. Далійший з 1806 в церкви в селі Кам'янка, з року 1809. В бібліотеці Карлової Університету в Празі є Ірмологіон з року 1811-12. [38], [39] I. Панькевич нашов рукописи Ірмологіони в наших селах: Бодружал, Нова Вес, Кружлівська Нова Вес, Товарне, Поляника. Знамениті Ірмологіони зо села Прикра з років 1778-1779 а з років 1784 -1785. За села Невицьке, де І. Югасовіч прожив 20 років своєго життя де умер і є похований. З Невицького знамениті Ірмологіони є з років 1795, 1800, 1806 а 1809.

Окрім перепису Ірмологіонів нас найважливіші інтересують перепис Івана Югасовіча **світських співанок**, котрі були як крайні записи церковних книг. Але тут наш талантований художник – любитель устної народної поезії охабив по собі окрім пісенників і багатьох інших інтересних рукописів написаних протягом 50 років. Напр. анекdoty, сільськохозяйствені позначки, історичні статті, котрі є суть дуже інтересні про нас своїм обсягом.

Іван Югасовіч - Склáрський, котрий помер як 73 річний поважуся за першого фолклористу в нашій Русинській фолклористиці. Подрібніше О. Рудловчак [40], [40a], [40b], [19]

На основі висше повіданого можемо в тім контексті передпокладати, же і **світські** [41] записи співанок І. Югасовіча можуть **бути самими першими співанками Русинів Пряшевчини**, котрі були **покладені на ноти**. І кілька ідеїв про покрайні записи церковних книг, **потребні їх поважувати за першими співанками покладені на ноти**, котрі були записані в регіоні де **компактно живуть Русини Пряшевчини**, їх число пересягає понад сто співанок.

Нотація світської співанки І. Югасовіча „*O Ляику...*“ 1-M-1.

* * *

“На горі стояла, на дяка волала...”,

“Ішол ляшок із Варшави...”

“Єще мі ніт жадна нужда, аби собі взяла мужа...”

Не можемо на тім місці не спомянуть уникатну на тот час публікацію о теорії музикальної культури з кінця XVII ст. в Львові (1723). Ці хочемо або ні, коріння нашої музичної освіти вийшло з тих країв.

„Грамматика музикальная Николая Дилецького“ - трактат XVII ст. по теорії музики. Грамматика Миколи Дилецького – Львівський рукопис є найважливішим інтересним з музикальних документів кінця XVII – зачатку XVIII вв. Є скіточнов памятков музикальної культури [42]

Фото № Грамматика музикальная Николая Дилецького, 1723.

Музичні сторінки пісень, або іншінструментальні музичні на Закарпатті ся зачали інтересувати фольклористи, етнографи, етномузикологи не скоріше.

Найстарший **нотовий** запис співанок, меджі котрими находяться і обрядові співанки головно **весільні ладкани**, зроблені быв в першій половині XIX ст. [43] Співанка № Коровайове тісто... була записана К. Ліппінським в 1833 р. А. Рубець “216 народних українських напевов”.

Вацлав з Ольеска в 1833 р. Видав у Львові обширний збірник польських і укр. співанки з мелодіями, котри записал Карол Ліпінський. Інший збірник в роках 1839-40 під назвов „Пісні луду руского в Галиції“.^[44]

Фогараші Іван (1786 – 1834) * Foharoši Ivan (1786 – 1834)

Перший опис родинозвижкої обрядовості на території Закарпаття зачатком XIX ст. було народження дітини, весілля і погріб (похорони), котри описав **Іван Фогараші** (1786 – 1834), знамій як Іван Бережани)^[45] Сполучаючи зі словацьким культурним діятелем Яном Чапловичом при написанню роботи (“**Етнографія Русинов в Угорску**”) - “**ETNOGRAPHIA RUTHENORUM**” а то тим способом, же му посылав фольклорні матеріали записані при вискумах.^[46] Іван Фогараші належить до початкової етапу зберачів фольклору 20 – 30 – х XIX ст., до котрого належать **В. Довгович і М. Лучкай**. Збірник співанок з 40-х років доказує о тім, же І. Фогараші фольклорні матеріали записував на уж певних наукових критеріях.

На розкриті взаємовпливів і вивчіння галицької і закарпатської фольклорно-етнографічної діяльності (40-50 роки) впливали і одношіння Івана Головацького з А. Духновичом.

Коллар Ян (1793 – 1852) * Kollár Ján (1793 – 1852)

В перших словацьких текстових виданнях співанок з 20. і 30. років XIX ст. находит ся і тексти співанок інших етнік (німецькі, польсько-туральські і русинські.) Ян Коллар в тім часі жив в Пешті і з тітулу своєго поставлення і функції згромадив около себе велике множество любителів народної поезії, котри ся стали єго кореспондентами. В двохтомному зборнику словацьких народних співанок **Яна Коллара**, (1793 – 1852) „**Národné spívavky**“^[47] які були опубліковані в 1834 – 1835 рр., надруковано 123 русинських співанок Пряшівського краю, із Спіша, Шаріша і Земпліна (подля автора русинських, русинсько – словацьких.) На жаль, не у вищих публікованих співанках є уведжене точне місце їх запису (локаліта і информатор), с уведжена лем Шарішска жупа (*Дівчина, дівчина... Ішло дівча...* [48d] Шарішска), [48c], (*Конопа, конопа... с. Округле*), [48b] (*Пошол мой мізенькій...* Мала Поляна). [48d]

В записаних співанках **Яном Колларом** видиме і барз силно уж **стражений русинський языковий елемент**. До комплетного складу записаних співанок хибують тираж мелодій. Хоча на основі доступної інформації літературного жрідла були у дакотрих співанок записаны ай мелодії до клавірного парту, котри записав Владіслав Фиреді в року 1837 у Відні.^[48]

О першім комплектнім публікованю текстів з мелодіями в Словакії можеме говорити аж 70. роках XIX стор., коли була видана і перша публікація „**Sborník slovenských narodních písni, pověsti, přisloví, porekadel**. – Novozaložená Matica Slovenska, (I. 1870; II. 1874).^[48]

Другим визначним жрідлом, котре приближило в комплетних мелодично-текстових записах словацьку народну співанку були „**Slovenské spevy**“ – (1880-1926). Публікація була видавана поступні по звязках протягом 26 років і од весей редакторів якими були: **Я. Кадавый, Я. Рунделт, Я. Мелічка і М. Рунделт**.^[48a]

Матеріали в публікаціях походжають зо вищих регонів Словакії од весей зберателів, обсягує жанрову пестрість і основу словацького співу, дограмади з мелодіями обсягають і вищікти штільво-музични верстти, котри комплексно документують став народної культури на переломі 19. і 20. стороча.

З нашого погляду є певним нашим обовязком вшытки тоты історични процесы сусідних народных культур около нас серіозно слідовати, а на основі множества фольклорных і етномузикологічных матеріалів порівновати, жебы съме могли з аспекту наносів і наверстнованя русинської співанки, інструменталной музыки і танців слідовати сї основу, вывой протягом історичных процесів.

2-T-16 Dívčino, dívčino

(Šarišská)

Dívčino, dívčino, bude z tebe mniška,
však už ti hotova v kláštore je chyžka.
Chyžka ti hotova i zámka na dvere,
nebudeš ty vece pri svojej matere.
Nebudem ja mniška, len budem dívčina,
však ja pri materi lem sama jediná.
Nebudem v kláštore za fejdelemku,
rádej pri materi ostanem vo vienk[u]. [48b]

* * *

2-T-17. Konopa, konopa

(Okruhlé, v Šariši)

Konopa, konopa, zelena konopka,
nit v celym Okruhlym švarneho parobka.
Lem ten Mišo paňsky, a lem na nedzeľu,
kedz si on obleče košulečku z lenu.
Košulečka z lenu, okolo nej dzirka,
co ju vyšivala tota panska dzivka. [48c]

* * *

2-T-18. Išlo dzivče.

(Šarišská)

Išlo dzivče dolu lučkami,
sukeň na nem s bombulečkami.
Ne muj ocec mne to kupoval,
muj milenky mne to daroval.
Ale ja jej nenosila,
len do lady položila. [48d]

* * *

2-T-19. Pošol moj milenky

(Poľana, Malá a Veľká v Šariši)

Pošol moj milenky dolu na komendu,
Obecal mi prínesť na vinok levelendu.
Levelendu obecal, rozmariju nese,
co mi ju nasbiral v poľanskom lese. [48e]

* * *

2-T-20. Jak Ja išol od frajerkky v noci

1. Jak Ja išol od frajerkky v noci,
Zastali mi prisažnici v oči,
Zastali mi na sisarsku drahу,
Že ja nemam frajerečku stalu.

2. Kedz ja nemam frajerečku stalu,
Ale ja mama pokretečku šaru,
Co mi mila včera večer dala,
Bych ja pri nej pošedzel do rana.^[489]

* * *

2-T-20a. Sedyt' sokol na topoli

1. Sedyt' sokol na topoli
Baťkiv synok u nevoli.

Oj vzjav baťko banuvaty,
Pišov syna vykupl'aty.

Cy mnoho by synu daty,
Ščoby tebe vypl'aty.

Z nevolenki ratovaty ?

Інципіт (початок) співанок- Incipit piesni:

- 1/4. Dívčino, dívčino... s. 208/I,
- 2/106. Oženil by še, ale naco?... s. 228/I
- 3/294. Poniže Bošovec...s. 268/I*1.
Pieśń zapisana aj od A.Kurećkowej z Mirole w roku 1966.
- 4/ 22. Konopa, konopa, zelena konopka... st. 302/I
- 5/114. Jak ja išol... s. 322/I
- 6/184. Ej, parobci... s. 337/I
- 7/263. Ľuto mi je, ľuto... s. 261/I
- 8/254. Kdze ja vtedy bula... s.489/I

Е. Янота вида в Кракові в року 1862 монографію о Бардієві і єго околії. В єдній частині публікованы фольклорны матеріалы з Маковіці їх записователем і зберателем быв А. Павлович, окрім календарных обрядів є 50 словацьких і русиньских співанок. [49]

Андрій Поливка (1841-1888) учитель в Великім Буковці, великий любитель і записователь народной творчости. Зохабив по собі знаменитый рукописный нотованный співник з року (1864), который написав сам, гусячим пером. Співник

є забаленый в скорянім обалі, сторінки суть помалюваны орнаментами. А. Поливка ся народив рівно сто років по І. Югасевичові. До школы ходив в Дебреціні і в Повчі. Книжковому письму ся І. Плівка научал на Буковській Горі і в Красном Броді. Як народний учитель учів в Березнічі і Великім Буковці, де як 47- рочний помер, а с там і похоронений. Інформацію о співнику написав д-р Іван Шлепецький в свої роботі „*Історія розвиття народної пісні в Карпатах*“^[49a]

Василь Талапкович (1806 – 1888) * Talapkovič Vasľ (1806 – 1888)

За шематизмами Мукачевской епархії **Василь Талапкович**^[50] ся народив в Воловім, де быв священиком ёго отець **Дмітріо Талапковіч**, народжений 1764 році помер в Воловім, де є і похованый. На Василя Талапковича мав благодарний вплив ёго старший брат Омелян (1836-1889), котрий быв музыкантом і етнографом. Як молодший ровесник **А. Духновіч**, мав В. Талапковичом дуже добры відносини, в листі до М. Лучкай Духновіч пише про Талапковича „**Он верный русин да и певец**“.

В тім часі і іншы діятели, як священики і культуры чінителі помагали формовати

В. Талапковича, а самы **І. Фогороші**, **В. Довгович**, **Г. Тарковіч** а скорішай **Й. Базилович**.

Василь Талапкович, як талантлованый співак, обдареный добрым голосовим фондом, мав можливости в роках 1828-1831 співати як дяк в Італіянськім місті Морлії, де ся в храмі выходного обряду одправляли службы Божы на просьбу князя **Карла Людовіка Бурбонского**.

З погляду фолклористики а етномузикології **В. Талапкович** мать визначне місце, ценные суть для нас його записи співанок з мелодіями.

Збірник Талапковича розподіленый на дві частини: на співанкову частину в який ся находят співанки різного характеру 22 листів з нотами, цалком 24 наспівів і на частину де суть поміщены іншы фольклорны матеріялы. Співанки **В. Талапковича** были публікованы і в „*Гостинец руским девіцам*“, Львів у Поремби 1862). Співанки: 2-М-3 – 2-М-8.

О. Колберг публікував малорусскіе песні в „*Покуце*“, Краков, 1882, котры собі засужкат досконало нами перештудовати. Позерай співанку № 9-14.

Головацький Яков (1814 – 1888) * Holovacku Jakov (1814 – 1888)

Быв визначным западноукраїнським фольклорістом середины XIX ст. Заслужив ся о выданя 4 –томного зборника під назвом “*Народные песни Галицкой и Угорской Руси*”^[52]. Зборник ся зачав друковать 1863 р. В “*Чтениях Московского общества истории и древностей росийских*” Выданя было скончено аж в року 1878. В зборнику ся находить велё інтересных інформацій о історії, культурі, етнографії і фольклорістії а окреме співанках, котры Головацький поділив до трёх головных груп. Епічны співанки, ліричны співанки і обрядовы співанки.

Цілый процес збераня і організація роботы з кореспондентами Якова Головацького не є повно розкрыта а могла бы нам велё повісти о тім пероді зберу і записовано фольклорно – етнографічных матеріялів в регіоні пряшівчины.

Головацький мав своїх кореспондентів, якы ёму посылали **фольклорно - етнографічны матеріалы** з Пряшівчины, в зборник „*Песни народній округа Лаборского. Собрани года 1866*“, Александр Павловіч.^[52a]. Серед яких ся находять матеріалы Антона Кралицького, учитель з Чабин, Василя Сухого півця

і учителя краснобродського „*Пиніе красноброцке на рок 1866*“, Івана Ящковича, дяка М. Лаборського в збірнику „*Стеванки свецьки, 1860*“, мать опубліковано 7 текстів співснок: (*Понижє млина..., Стамтой страны яблони..., Сидить Ганічка..., Орала баба загороду...* Зборник пісень „*Івана Воробя, дяка Суковського 1860 року Суков*“ є друковано 33 текстів співанок: (*Песня Суковска..., Боля мене ножечки..., На зеленых луках...*). *Народныя песни*“ В. Деніса, Михала Бескіда, Йосифа Петрашовича з Пряшова, Александера Духновіча, меджі котрима були балада „*Под каменцем, под Подольським...*“, лірічна співанка „*Ишол козак за Дунай...*“, жартовна „*Ишол ляшок із Варшавы...*“.^[526]

В другім томі „*Народных співанок*“ було публіковано десять співанок под назвами “*Песни, собранные А. Духновичем в Пряшеве*“.^[531]

З історичної літератури знаме, же як прошуміли роки 1848-1849, котрі принесли много позитивних змін, Угорський сейм зрушив панщину, почала ся **народна освіта**, в деяких селах почали виникати народни церковни школи. Звичайно 6-7 молодих хлопців сходили ся у дяка в єго хыжі, де ся учіли грамоті з Пештя, виданих сербами Букваря і Псалтиря.

На музичну освіту ся ужывав зборник співанок Миколы Нодя „*Рускій слововій*“, котрий быв публікований у Відні в 1851 р. Обсягом того співника було 14 закарпатських співанок з мелодіями.

Зачатком 50 років XIX ст. стакчінський духовний, но і музикант, дірігент і композитор **Михал Старецький** заложив дітчачій хор, котрий досягнув такий рівень в хоровім співі, же в року 1853 виступляв перед панством Пряшевської жупи.^[534]

З основанем духовной семінарії в Пряшові в року 1880 і учительской семінарії в року 1885, при обидвох тых школах возникли співацькы хоры, котры зачали шырити хоровий спів. В учительской семінарії штуденты ся учіли грати і на музичны інштрументы, де потім хосновали вшытко свое познання в школах і в культурній діяльності.

Александр Духновіч (1803 -1865) * Alexander Duchnovič (1803 -1865)

Першы кроки про Русінів Пряшівчіны зробив Александр Духновіч коли в 1847 році выдав про сельськы школы першы руській букварь, потім в року 1855 зачали выходіти першы новинкы „*Вісник Русинів Австрійской державы*“.^[54]

Александр Духновіч (1803-1865) в 60-х роках XIX ст. спрацёвав зборник **народных співанок покладеных на ноты**, доповнены о власны творы зложены на основі народных співанок. Намагав ся зборник выдати за помочі російского історіка К. Кустодієва, котрий побывал в Пештю. Збірка співанок не була випущена, е страчена і никто незнать де ся находить.^[55]

Александр Духновіч велё позбераных матеріалів публіковав на сторінках новинок, котры в тым часі выходили як „*Вістник*“, „*Галичан*“, „*Слово*“.^[56]

Много текстів з творчества А. Духновіча ся стало народныма співанками, (злодовіли), як наприклад .. *Вы дівчата заспівайте...*“, ..*Приди ты до нас...*“, ..*Літа мої молоденъкі...*“ і іншы, котры ся співают і днесь. Передавать ся зо старшої генерації на молодшу генерацію як народны співанкы.

Окрім позбераных народных співанок треба підкressлити, же віршы Александра Духновіча поетично впливали не лем на читателів, но і на музикантів – композиторів, які творили композиції на віршы поста. До таких композиторів належить Степан Фенчик („*Гімн подкарпатских Русинов*“) Філарет

Колесса „Руський марш.“), Ярослав Ярославенко, Михал Рошаховський („Змагайтесь...“) уривок з поезії („Послідня моя піснь“) М. Гайворонський, М. Гайворонський, З. Лиско, О. Кизима барз добри одношіння А. Духновіч мав з дірігентом і основателем професіонального хору „Гармонія“ в Ужгороді Константином Матезонським. Музично було обробленых 33 творів А. Духновіча.^[57]

Дяковати тому, же Гайровський як успішний композитор був фундований в фольклорній проблематіці, їго композиції були, легонькі, веселі, приступні народному натурелю, так ся стали вшытки їго композиції на слова А. Духновіча „народними“ співанками. Як наприклад „Памятник – Кто мої сny прериваєст...“), „Тоска на гробі милой“).

Пісня „Врученіе – Я русин быв...“),

* * *

2-Т-21. Ой, дитята, соколята

Ой, дитята, соколята,
Змагайтесь на крилята,
Бо я уж сокол старий
Уж міні крила поламані.
Старий сокол уж не може,
Он вам більше не поможе.

Ви, дівушки, заспівайте... (Піснь народна – М. Гайворонський,),
.... заспівайте руську пісні,
Повітайте нову жизнть,
Заспівайте гоп, гоп, гоп,
Каждый русин добрий хлоп“.

* * *

Пісня була композіціно спрацювана аж двараз, незнамым автором першої композиції, але на нашу думку, же автором є Фенцик С. А., другу компоіцію створив Філарет М. Колесса про хлопський хор, як маніфетацію сили, духовного життя і як голос народу к свому рідному, ку культурі своїх предків.

Музични творы А. Духновіча були написаны і виданы на кінці XIX –го і зачатку ХХ стороча.

Рацин Ф. в Вілкес Біррі видав в 1917 році „Собраніе русских народных песен и гімнов“.

Фенцик С. в Празі видав в 1921 році зборник єдноголосних пісень „Руські народні пісні“, меджі котрыма були „Гімн подкарпатских Русинов“, і „Я Русин быв“, на слова А. Духновіча. В року 1928 вишив тыж в Празі зборник „Хоры на слова Олександра Духновіча“ до 125-ти літнього ювілею народження славного подкарпатского-пета-будителя“.

Г.Д. Гузеним быв в 1930 виданый „Зборник триголосных пісень для школных дітських зборів“^[57a]

Александер Павловіч (1819 -1900) * Alexander Pavlovič (1819 -1900)

Ёго співанки Головацкý надруковав під назвов: „Песни русского маковицкого люду в Угрии собранные А. Павловичем прих. Священиком в Беловеже, Пряшевской епархии, 1860“.^[58]

Павлович, О., Дулеба, А.: Мамо моя... текст, музика, Р 3, № 4, Пряшів; 1965.

Александер Павловіч публіковав записи співанки в закарпатських новинках в „Листку“, „Благовістнику“.

Антоль Кралицький (1835 – 1894) * Antol Kralickij (1835 – 1894)

Єдним з найактивніших зберачів фолклору був А. Кралицький (1835 – 1894), учитель, історик із села Чабини, який записав много текстів співанок в селах Вырава: 1. Ей, кеби мі не гора... 2. Береза, береза... 3. Зимна вода на колю, 4. Горе лучками... Маковицькы співанки зо села Чарне, 5. Кедъ я ішол през тен лес... 6. Капуста, капуста...

Зо села Ладомірова і Бодружаль, 7. Не ходи Грицю... 8. Червене яблучко в кешені мама... найвеце співанок А. Кралицький записав в сели Чабини, 9. Горе гай, долов гай, 10. З кошицкой касарне... 11. Ишли девча на воду... 12. Мамко моя стара... 13. В жалобіне при млине... 14. Ишли девча лучками...

Весільний обряд під назвов “Свадебные обряды у Лаборских русинов.” Перший раз їх опубліковав в “Науковом Сборнику Галицько – Руської Матицы”. Львов 1856, вып. III., стор. 137. ^[59]

Свадебные обряды у Лаборских русинов, А. Кралицького били наново публікованы в 60 роках 19 ст. мелодії ку текстам свадьбяных співанок доповнив Ю.Костюк.

2-Т-22. ЕЙ, КЕБИ МІ НЕ ГОРА

с. Вырава, окр. МЛ., (1866) зап. Ант. Кралицький ; Ч.1,

1. Ей, кеби мі не гора,
Не тата долина,
Дала бы-м поздравіц,
Своего фраира.

5. Ей, не бой ше, дзивчатко,
Ей, тей моей матери,
Ей, шак я ей укажем,
Кади на двор двере.

2. Ей, поздравце, поздравце,
Ей, шак вы знаете кого,
Ей, Янічка жолтовлас,
Фраира моєго.

6. Ей, кади на двор двере,
До самого блада,
До дьябла, до дьябла,
Мамочко проклята.

3. Ей, кеби ми не гора,
Не гамовал бы я,
Ей, кеби мі не грали,
Не танцовали бы я.

7. Ей, грали ми гудаци,
Ей, вчора до полночи,
Ей, але мі не спали,
Мои чорни очи.

4. Ей, шугаю, шугаю,
Яка то твоя мац,
Иши-з мя не узял,
Уж ме почала лац !

8. Ей, иши-м не танцовали,
Ей, будзем пробаловац,
Ей, з бучка на яличку,
Будзем прескаковац.

9. Ей, знаш, боже мой, боже,
Ей, м'яю пренъещесце,
Ей, уж ме не хце любіц,
Сушедово дзивче.
10. Ей, кед нье хце, най нье хце,
Ей, а я не баную,
Ей, лем боканчи зруцим,
Та го витанцую.
11. Ей, ани-м не паробок,
Ей, ани не мам жени,
Ей, иши себі заложу,
Форгов премилени.
12. Ей, ане-м не дзивчатко,
Ей, ани ми не свечи,
Ей, бо ми се не шмею,
Мойо чарнє очи.
13. Ей, випровадз ме, мила,
Ей, пониже образка,
Ей, далей ци не повим,
Гибай твоя ласка.
14. Ей, вандровали хланци,
Ей, з Пешту до Будина,
Ей, дали себе наляц,
Червеного вина.
15. Ей, як то виночко,
Ей, з погара капкало,
Ей, не едно дзевчатко,
За нами плакало.
16. Ей, стонт грушка в гаю,
Ей, подцмє, хлопци, на ню,
Ей, то красше, отрешем,
Миленькай поньешем.

2-Т-23. БЕРЕЗА, БЕРЕЗА, ВЫСОКА БЕРЕЗА

с. Вырава, окр. МЛ., (1866) зап. Антоній Кралицький ; ч.1.

1. Береза, береза,
Висока береза,
Вишитки люде пянії,
Я сама терезба.
2. Загучали гори,
Загучали льеси,
Где ся нам подели,
Наши млади часи ?
3. Тать, боже мой, боже,
Як есь мя покарал,
Же мушим вандровац,
З валала на валал.
4. На високи гори,
Шугай загамовал,
Же было не дівча,
Та бы бул ночовал.
5. Та то му дзивчатко
Велё помогало,
Он колеска загнал,
Оно претримало.

Ініційт (початок) співанок - Incipit piesni. Зборника А. Кралицького, учителя чабинського*1

1. 3 Выравы: Ей, кебы ми не гора...
Береза, береза...
Зимна вода на коляю...
Горе лучками, долу лучками...
Бодай есь скаменіл, як у воді камінь...
Кедь идеш около нас, яке нам госло даш...
Не сама, не сама калину ламала...

2. 3 Чабин: Горе гай, долу гай а на стредку дунай...
 З кошицкой касарні хлопці випатраю...
 Ишла лівча на воду...
 Мамко моя стара...
 Иду за дражочку, аж ся дражка кури...
 Думаш мила, думаш...
 Кеди мою власи в Угелю стригали...
 Жалобине при млине...

3. Маковицка

3 Чариого: Капуста, капута, зелена не густа...
3 Порубки: Широке болтище вода забрала...
3 Бодружала: Червоне яблучко в кешені мам...
3 Ладомировой: Не ходи, Грицю, на вечорницю...*1

*1. В: Науковий збірник № 15. Свидник: МУК (Збірник Антонія Кракицького: „Пісні народній округа Лаборского, собрані годі 1866“).

Ціле діяння А. Кракицького розаналізував російський науковець М. Мікітась.

Збірки Василя Сухого, дяка і учителя краснобрідського ся відносять до року 1866 як і збірки А.Кракицького. В них ся находит 32 тактів співанок. Тексты публикував Я. Головацький у т.Ш/1. [60]

Ініційт (початок) співанок- Incipit piesni.**Збірник I. Василя Сухого дяка і учителя краснобрідського.**

1. Про что мині бог очідал ?
2. О, як дуже за тобою...
3. В чужинонци загыбаю...*2. чіслування з орігіналом де № 4 хыбус.
5. Глухо тихо доокола...
6. Оженися, не журися...
7. Прелесныя горы...
8. А вы братя-приятели...
9. Ишол ляшок из Варшавы... (Текст є згоднай зо спів.№ 1. І.Югасовіча. І.Ч.)
10. Газда же, я газда... пісня Виравска
11. Сяло просо, але бoso недалеко фары... .

В збірник II. А. Кракицького 17 текстів співанок^[60a]

Григорій Де- Воллан, російський учень і діпломат быв перший, котрый на зчатку 70 рр. XIX ст. звернув увагу на высоку умелецьку годноту підкарпатського фольклору. Выслідком ёго подорожовання в Выходній Словакії і на Закарпатю быв зборник „Угорские народные песни“ выданы в Петербургу 1885 р. В Зборнику было публиковано 525 співанок.

В другій часті зборника Г. Де-Воллана ся находжають записи Бачинського з Березького, Ужанського і Мармарошского комітетів (114) співанок, Андрія Гладоника, дяка зо Петриной (8) і Левицького (34) співанок. [61]

Велё материа́лів, котры бы могли розширити інформації о історичных етапах розвою фольклорно – етнографічних і етномузикологічних матеріа́лів в пряшовскім регоні заставають не перештудованы і не публікованы в архівах.

Матеріали до нашої теми можеме найти і в центральних угорських новинках як наприклад „*Vasárnapi újság*“ новинки „*Felvidek*“ (Верховина), выходили в Ужгороді в роках 1863-1864 і в Кошицях выходили 1865-1866 роках. В яких публіковали Т. Легоцький М. Фінціцький статі о фолклорі. З угорських авторів в новинках публіковав Андор Тома свої позначки к роботам Т. Легоцького, но і власні переклади співанок:

2-Т-24. Пішов я на полонину

Пішов я на полонину	Mentem a Poloninára
Отаву косити,	Sarju kasyálásra,
Прийшли до мене й розважали мене	Hooyám jöttetek, s enyelegtek
Кілька пустотливих легінів,	Több pajkos legények.
Один назвав приятелем,	Egyik szólít barátjának,
Другий кумом,	A harmadik karom alá
Третій попід руки,	A harmadik karom alá
Просунув мотуз.	Kótelec csusytatá.
Повязали, звербовали,	Megkötötek, besoroyták,
ПовезлоВерони...	Veronába hoytak... ^[62]

З плану проштудовати досконало історічний процес розвоя фолклору і езномузикології Русинів, Лемків неможеме выпустити новинки „*Келет*“ тыжденик, который презентовал грекокатоликів Угорска. Новинки выходили в Ужгороді 1888-1901. Зодповідний редактор быв Ю. Дрогобецький, редакторы А.П. Анталоцій, К. Невицький, І. Йованович і Ю. Жаткович.

К тим належить і забутий фолкорист Й. Рубій учитель пряшівської гімназії, колега А. Духновіча. Й. Рубій опубліковал “*Наши деревяны церкви*“ в *Місяцеслові* на 1908 рік, „*Церковное чтение*“, Унгвар, 1907. О Й. Рубійови як о етнографови быв опублікована статя в часописі *Дукля* з 1973 року № 6 під назвов “*До питань історії звязків українці Східної Словаччини з Росією у XIX століті*“.^[63]

Е. Сабов в свої „Христоматії“, которая вышла 1893 в Ужгороді публіковал фольклорные тексты из Пряшівского регіону.

В. Гнятюк записав фольклор в роках 1897 а 1899 а в тім часі на Пряшівчині робив записи фольклору і Іван Верхратський, который на выходній Словакії навштівив 36 сел. Записаний фольклорний матеріал публіковав в другому томі „*Знадобів для пізнання угороруських говорів*“.^[63a]

На початку ХХ ст. ся зачінало вецею організаційних приправ на зберання і видавання „рутенських“ фольклорных матеріалів на выходній Словакії. Ініціатіву на себе взяла Пряшівська група названа Сечені („*Széchenyi-Kör*“). В році 1907 быв виголошений конкурс на зберання словацьких і русинських фольклорных матеріалів в Шарішькій жупі. Была створена комісія, зодповідним за тот проект быв Іштван Семан, пряшівський редактор, фольклорист, школний інспектор (і русинських) церковных школ, заступником ся став др. Микола Руснак, который тісно споділувався з новинками „*Felvidek*“. Назва зборника мала быти публікована під назвов „*Народна творчість Шарішкої жупы*“.

Позбераний фолклорный материал І. Семан выужыв в свої роботі учебника „Rutén ABC és olvasókönyv“, „Рутенська азбука і чітанка“, яка вышла в Пряшові в 1916 р. Учебник друковав ся латиников, угорьсков орфографієв.^[64]

В тім зорнику І. Семан опубліковав часті фолклорных матеріалів: співанки, пословиці, гаданки.

1. Співанки:

a. Plakala mamieska, Plakali dvi szesztrô...	стор. 33.
b. Kazala mi mati bilo huszki hnati....	стор. 90.
c. Zadudnilo v bujnôm liszi...	стор. 50
d. Ne budu, ne budu Dribnôj ovesz koszi,
Pidu ja do Bartf, Budu sablyu nosyil...	стор. 79
2. Pôszlovicô i hadki:	стор. 95-97
a. Cservesôj hornocsok, povno v nyim krupocsok a na verchu csopocsok	
3. Kazkô:	
a. O dvoch bratoch,bohatôm i chdobnom	стор.46-48
4. Ihrô:	
a. Na Jana...	стор. 81
b. Hoja Gyungya, hoja	стор. 81

Іван Поливка (1866 – 1930) * Ivan Polivka (1866 – 1930)

В другій половині XIX ст. Народився в року 1866 в селі Березінчка, окр. Стропків, умер 1930 в селі Буковець. Учителював, записовав народны співанки Седлисках (1884-87), Свиднику (1887 – 1919) школ. інспектор. В 1912 року І. Поливка основав сельський хор в Свиднику.^[65] Вшытки співанки якы **Іван Поливка** записовав опубліковав **М. Врабель** (1890).

В 1912 року І. Поливка заложыв сельский хор в Свиднику.

Іван Верхратський записовав фолклорны материалы в выходній Словакії. В року 1897 а 1899. Ёго інтересовали вшытки фолклорны жанры. По другій подорожкі в року 1899 І. Верхратський написав штудію „*Гоя дюндя і события на Угорській Русі*“ в котрій угаджать назвы сел де він записав хороводы: **Вапеник**, *А боже, а боже, што ся набоженькам..., А в нашого пана брана мальована..., А рогуля, рогуля..., А чорт то не газда што сіно продават...*,

Гоя дюндлюсь, гоя..., Долом Вапеником быстра вода біжьмет..., До Свидника бы нам піти... Пстріна, А у керті черешенька... Вишитко є добре, што ся в kraju родит..., До гаю лішічка, до гаю..., Згоріла сушня до коріння... Ходив бы я до вас кождый вечер... Габура, Выберай ся сыну... Выбивай, выбивай надо двері клінце..., Ідеме, ідеме, де же мы станеме... Прилетів соколенько... Дрічна, В неділю рад паліночку пію..., Збирало дівчатко по лісі траву..., Ламала калину..., Летіл орел понад море..., Уж нам пришла, пришла... Збійне, і обряд собіткы в селі Бодружаль, А ты, Марцю з фары..., Вышол на пляц тай затрубил..., Дріме мі ся, дріме..., На Яна, на Яна взюли хлонці барана...

Основну часть записаных співанок І. Верхратський публіковав як додаток своїй монографії „*Знадоби до пізнання угроруських говорів*“ де є надрукованых 217 співанок. В се. Бехерів было запісано 22 співанок, в с. Вапеник 59 співанок, в селі Бодружаль 9 співанок, с. Борів і Чергінє 51 співанок.^[65a]

Філарет М. Колесса (1871 – 1941)* Filaret M. Kolessa (1871 – 1941)

Філарет Михайлович Колесса (1871 – 1941) визначний композитор,

фолклориста, музиколог і етнограф, збератель народних співанок на западній Галицькій стороні Карпат в тогдышній Угорській Русі 1910- 1913. В першій експедиції, котру зробив в році 1910 по селах Болосянка, Кострина, Люта і Ужок, Ужгородський окрес, записано було 153 співанок тексти і мелодії в році 1912 записав в Бардієвськім окресі в селах Ниж. Тварожець і Цігелка записав 55 співанок тексти і мелодії.^[66]

Співанки записаны: *Ой на дубі, на дубі..., Ей, люляй, мі люляй..., А намеджі*

черешенка..., Ани я не твоя..., Пусте же нас, пусте..., Кертири ружа

проквітала..., Возь ти зайду і я зайду..., в селі Нижній Тварожець, Бардів (1912 р.), співанки Яне, Яне..., Сидит кітка на полиці..., Горі потоком ідуть коні кроком.... А там долу, при мармору..., А я хлонець

справодливий..., Беру лен, беру ле, велька роса на нем..., Бодай тебе, Янку...

Янку..Боже, боже, што мі з того..., Кед ме на крестинах..., Кедь я коня пойд на Дунаю..., Дармо ви мя, мамую...

в селі Цігелка, окр. Бардійов (1912 р.).

В лемковських селах на польській стороні при трох вискумах в 1910 – 1913 рр. Ф. Колесса записав о велі веци весільних співанок; про порівняння і підтвердження сполученості до єдного музикального діялекту наведу дакотри співанки: в селі Маластів була записана співanka № , с. Высова,

№ с. Квятонь, № , с. Устя Руске, №

Ф. М. Колесса перший зачав глибоко штудувати слово народної співанки і музику. Виданы роботы Ф. Колессы:^[67]

1. Д-р. Філарет Колесса: Руські народні пісні з південного Підкарпаття на мішаний хор, I. Прага :1922.

2. Д-р. Філарет Колесса: Руські народні пісні з південного Підкарпаття на мужеський хор, II. Прага :1922.

3. Д-р. Філарет Колесса: Руські терцета на слова А. Духновіча і В. Гренджі-Донського Прага:1922.

26. Шлепецкий, А.: *Карпаторусский календарь Лемко – Сокоз на год 1962*. Нью – Йорк: 1962, с.85.

26a. Füredy, W.: *Národnj napewy ku Zpěwankám wydanym od Jana Kollára do not pro klavir usporádané, we Wjedni, 1837* // In: František Sušil, (1804-1868), odkaz a inspirace-Urbancová

266. Urbancová, V. *Význam Sušilovej piesňovej zberky pre štúdium Moravsko – Slovenských vzťahov*. // In: František Sušil (1804-1868), odkaz a inspirace -- Redakce Florcová, V., Etnologický ústav AV ČR Brno, Rousinov 2004, s. 18-21.

27. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини. НЗ 1. Свидник . МУК 1965: с. 181-213.

- (Blahoslav, J., Gramatika česká dokonaná I. 1571. Прага :1857.)

27a. Мушинка, М.: *Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш...?*, Народна творчість та етнографія 2-3. Наукова думка Кіев: 2000, с. 3-16.

28. Kalinák, L.: *Úvod do štúdia hudobného folklóru Rusínov na Slovensku-Rusinska obroda*, Prešov: 2002.

29. Головацький, Я.: *Народные песни Галицкой и Угорской Руси*. Москва: 1878.

29a. Там же с. 230.

296. Зілинський,, О.:НЗ МУК,1965, Історичні та жанрові риси пісні про Стефана восводу, с. 214 – 220,

30. Tichý F.: *Několik poznámek k světským písniám v Moskovském zprávníku.* HZ I. Svidník: MUK, 1965, c. 223 - 234.
31. Tam же с. 225
33. Tichý F.: *Několik poznámek k světským písniám v Moskovském zprávníku.* HZ I. Svidník; 1965, с. 223-234.
- 33a. Там же с. 227
- 33a. Там же с. 233
34. Там же с. 234.
35. Мушникова, М.: *Do istorii zbiraniya ukraïns'kogo fol'kloru Sxidnoi Slovachchini.* HZ I. Свидник: МУК 1965, с. 184,185.
36. Там же с. 234.
37. Рудловчак, О.: *Do istorii vyzvenia zakarpats'koukraïns'kogo fol'kloru i etnografii v XIX ta na pochatku XX st.* HZ № 7, Свидник: Музей укр.культури 1976, с. 338.
38. Папп, С., Петрашевіч, Н.: *Імалогіон. Грекокат. спів епархії Мукачевської, Пряшів:*1970, с.1851.
39. Панькевич, І.: *Покрайні записи на закарпатсько-українських церковних книгах.* Прага: 1946, с. 43-46.
40. Рудловчак, О.: *Do istorii vyzvenia zakarpats'koukraïns'kogo fol'kloru i etnografii v XIX ta na pochatku XX st.* HZ № 7, Свидник: МУК, 1976, с..338
- 40a. Явордький, Ю.: *Материалы до истории старинной литературы в Подкарпатской Руси.* Прага: 1934.
- 40b. Недзельський, Е.: *Зустар народу.* Пряшів, 1955 In: Фольклорні записи Івана Югасовича. HZ I.Свидник: МУК 1965
41. Термін світські співанки, народні співанки, людові.
42. Ділещийкій, М.:*Грамматика музикальна 1723.* Музична Україна, Київ: 1970.
- Рудловчак, О.: *Do istorii vyzvenia zakarpats'koukraïns'kogo fol'kloru i etnografii v XIX ta na pochatku XX st.* HZ № 7, Свидник, МУК, 1976, с. .338
43. Lipinski, K.: Muzyka do pieśni ludu galicyjskiego, -1833 In: Колесса, Ф.: Весільні пісні (ладканя), Музикознавчі праці. Наукова думка, Київ. 1970, с. 374
44. Также
45. Мушникова, М.: "З глибини віків," антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, СПВ. Пряшів : 1967, стор. 15.
46. Рудловчак, О.: *Do istorii vyzvenia zakarpats'koukraïns'kogo fol'kloru i etnografii v XIX ta na pochatku XX st.* HZ Музей укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор.338
47. Kollár, J.: *Národné spievavky.* I, II. Bratislava:1953,
48. Füredy, W.: *Národný napävy ku Zpěváncům vydaným od Jana Kollára do not pro klavír usporádané, ve Wjedni, 1837* // In: František Sušil, (1804-1868), odhad a inspirace-Urbancová
- 48a. Urbancová,V. Význam Sušilovej piesňovej zbierky pre štúdium Moravsko – Slovenských vztahov / In: František Sušil (1804-1868), odhad a inspirace- Redaktee Florcová, V., Etnologický ústav AV ČR Brno, Rousinov 2004, str. 21.
- 48b. Kollár, J.: *Národné spievavky.* I s. 208, pieseň № 4
- 48c. Kollár, J.: *Národné spievavky.* I s. 228, pieseň № 106
- 48d. Kollár, J.: *Národné spievavky.* I s. 302, pieseň № 22
- 48e. Kollár, J.: *Národné spievavky.* I.s. 306, pieseň № 44
49. Мушникова, М.: З глибини віків. Антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини. Пряшів, СПВ : 1967, с. 16.
- 49a. Мушникова, М.: *Do istorii zbiraniya ukraïns'kogo fol'kloru Sxidnoi Slovachchini.* HZ I. Свидник. МУК 1965, стор. 190.
50. М.Талапківич НЗ МУК, 13
51. За інформацієв од Ш. Шлепецкого (1934) нотований пісеник пропав в часі II. Світової війни. Як переходив фронт через село Великий Буковець, так родина Шлепецкі втікали до лісу перед бомбардуванням. Мати Шлепецьких положили зайду з книжками коло потічка бо була тяжка, кіль одбігла даліше горі потічком недалеко хлала бомба тай вишкотко розметала по полю.
- 51a. Карпаторуський календар Лемко – Союз на год 1962, Нью – Йорк 1962, стор.99
52. Мушникова, М.: *Do istorii zbiraniya ukraïns'kogo fol'kloru Sxidnoi Slovachchini,* HZ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 184,185.
52. Головацький, Я. : Народные песни Галицкой и Угорской Руси, т. III, Москва : 1878, кн. 2, стор.434 - 435.

- 52а. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини, НЗ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 184,185.
- 52б. Рудловчак О.:*Історія культури першоджерела закарпатоукраїнські фольклорні записи 50-60-ріків минулого сторіччя в рукописних фондах Якова Головацького.* Н З І. Свидник: МУК,1984. (В. Сухий, с.183-206, А. Кралицький, с.215-258, І.Воробел, с.257).
53. Мушинка, М.: Народознавча діяльність О. Духновича, Н З № 23. Сидник; МУК 2005, с. 53- 65.
- 53а. Бача, Ю.: Від першого до осмого. In: Nove žití'a,1962, гоč.12, §26, str. 3-4.
- 53б. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини, НЗ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 184,185.
54. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини, НЗ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 184,185.
55. Рудловчак, О.: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в XIX та на початку ХХ ст. НЗ Музею укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор.338
56. Рудловчак, О.: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в XIX та на початку ХХ ст. НЗ Музею укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор.338
57. Павло,В.: 33 Пісні на вірші Олександра Духновича, Н З, ч. 23. Братіслава, 2005, стор. 225-232.
- 57а. Там же стор. 227.
58. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини, НЗ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 184,185.
- 58а. Мушинка, М.: "З глибини віків," антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, Пряшів, СПВ : 1967, стор. 15,16.
- 58б. Шлепенецький, И.С.: Карпаторусский календарь Лемко Союз на год 1962, Нью Йорк:1962 стор.101.
59. Мушинка, М.: "З глибини віків," антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, Пряшів, СПВ : 1967, стор. 16.
60. НЗ № 13 ?
- 60б. Тамже с. 197-201.
61. Мушинка, М.: "З глибини віків," антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, Пряшів, СПВ : 1967, стор. 16.
62. Рудловчак, О.: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в XIX та на початку ХХ ст НЗ Музею укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор.343, 344.
63. Рудловчак, О.: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в XIX та на початку ХХ ст. НЗ Музею укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор. 341.
64. Рудловчак, О.: До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в XIX та на початку ХХ ст НЗ Музею укр.культури, № 7, Свидник, 1976, стор.37164. Науковий сборник в пам'ять Евм. Сабова. Ужгород:1938. 65.
65. Bačová, K.: „Slávnosti kultúry Rusinov – Ukrajincov Slovenska“- (história, súčasnosť a perspektívy), Univerzita Mateja Bela v Bratislave, fakulta humanitných vied, Katedra hudby, 2000. str. 15. (Diplomová práca).
- 65а. Мушинка, М.: До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини, НЗ, МУК в Свиднику I, 1965, стор. 208.
66. Колесса, Ф.: Народні пісні з Підкарпатської Русі . Ужгород :1938.
66. Колесса, Ф.: Народні пісні з Галицької Лемківщини, НЗ, т. XXXIX-XL,Львів: 1929
- Колесса, Ф.: Народні пісні з Підкарпатської Русі . Ужгород :1938.67. Колесса, Ф.: Музикознавчі праці. Київ, Наукова думка :1970

Співанки Русинів записаны од року 1918

Музична культура Русинів Пряшівчины в меджівойновім періоді головне пісні і народна музика виконовала незамінну функцію в народнім жывоті. Выужывала ся при кождай прилежітості. Звучала на прядках, при грабаню сіна, жниварських роботах, в карічкі дівчат, на кermешу, на крестинах, на весілю, свадбі і при рукovanю регрутів.

Штруктура музичной культуры Русинів не была зложыта, но была масова і з ентузіазмом молодежі. Взникали ту співацькы хоры меджі першы на тай этапі належыть **хор основаный І.Поливком в році 1912 в Свиднику**.

В селі **Олшынків** основав співацький хор в роках 1921-1923 чешский легонарь **Ступак**, з которым ходив выступати в околиці Меджілаборец.

В роках 1921-1926 быв тыж основанный співацький хор учітелем **М. Кулібанічом**. Кулібаніч штудованый музыкант зберав народны співанки а управовав про основанный ним хор.

Окреме місце в шыріню русиньского хорового співу належыть талантованому складателеві, дірігентові а зберателеві народных співанок Алексейові Сухому, который по скончанию школы в році 1923 аж до своїй смерти діяв в селі **Збудська Біла**. **А. Сухий** управовав співанки світськы і церковны. В близкім селі Выш. Радвань заложыв коморный орхестер, де грав на віолончело. В року 1924 зорганізовав учітельский хор, в котрім співало аж 30 членів.

В селі Выш. Полянка в роках 1924 – 1935 учітель **Федор Рожек** основав сельский співацький хор. В роках 1930-1937 в Ниж. Писаній співацький хор діріговав учітель **Штефан Яворскій**.

Высокій умелецькій рівень досяговав співацький хор і орхестер народных інштрументів в селі **Калинів** в роках 1929-1938, который заложыв і діріговав **Александер Любімов**.

І в селі **Чертіжне** в роках 1938-1944 **Александер Любімов** основав молодежный співацький хор і молодежный орхестер.

Найліпшим молодежным співацькым хором в Меджілабірцах быв 100 членій хор при середній школі, ёго дірігентом быв **М. Подгасецькій**.

В роках 1926-1929 быв основанный сельский хор учітелем **Ладіславом Коленком** в селі Выш. Чабіны. В тім часе были основаны оркестры, которы уведеме в капітолі народны музыки.^[70]

Бела Барток (188-1945) быв найвызначнейший чоловік в сфері музыкознавства. Як 5 рочныі зачинав ся учіти грati на клавір, став ся світовым віртуозом концертав по цілім світі. Ёго композіторськы роботы а головно зберательска робота в области етномузыкології є высоко оцінювана меджі наукознавцями. Барток зберав народны співанки там, де іншы зберателі собі невішмали, обявовав сельско – газдовску культуру. В основі ёго позбераных співанок зостало свідоцтво великого множества позбераных народных співанок. 3.700 мадярских співанок, 3.500 румуньских, 3.223 словацьких співанок і 200 (*ruthenische*) русиньских.^[70]

Фенчик Стєфан (1892 - 1945) Fencik Štefan (1892 - 1945)

Народив ся в родині священика в селі Великы Лучки, штудовав на гімназії в Ужгороді і Берегові. Штудії потім продовжковав, право і музику штудовав на універзітатах в Будапештю (1910 -1914) і у Відні (1914 – 1918).

По приятю рішіння Сен-Жерменського конференції, про автономний статус Подкарпатської Руси в составі Чехословакії зачала ся активізація культурно – освітового життя, до котрого ся повнотств залогував і Стефан Фенцик. Зачатком року 1920 як професор Ужгородської семінарії дірігував хор "Гармонія" і любительський симфонічний оркестр оснований при Ужгородському Обществі "Філармонія". Членами оркестра з недостатку музикантів були Русини, Чехи, Мадяре і таєм музично фундовани офіцери.

На начальній етапі єдине музичне общество края "Філармонія" ставило перед собою задачу розвитя вокального і музичного школування на Підкарпатській Русі. Была основана музична школа, в котрій ся учіло аж 60 учеників, учителями школи били: др. Фенцик, Гудак, Ковач, Медрецький, Демянович, Гевеші . Перший концерт абсолвентів школи з великим успіхом ся одбив 11 мая 1922.

Основанем музичной школы Обществом "Філармонія" была положена і основа взведеності музичальной культуры Русинів.

Стефан Фенцик, як учитель, дірігент, знаменітый організатор культурного життя, мать не малу заслугу на популяризації народных співанок. Гармонізовав на слова Александра Духновіча і выдав „Гімн Подкарпатських Русинов“ Выдав зборник народних співанок в двох частях . Я Русин был...¹⁷¹

Рощаховський Михал – Roščachovskij Michal

М. Рощаховський, штудент конзерваторія в Празі, записав в селі Радвань над Лабірцем в 1929 році дрогомади 16 співанок. Публікованы были в другім зборнику Ф.М. Колессы „Народні пісні з Підкарпатської Русі“. Ужгород, 1938.¹⁷²

А наша кумонька у полозі лежить..., Ані тато хресня..., В понеділок рано...Гей лялю мі, лялю..., Ішли качки на млачки..., Лежали берви бервінковиї..., Ой попід гай, ей, попід гай..., Поза бучкі, поза кряк...

Панькевич Іван (1887 - 1958) * Раікеву Іван (1887 -1958)

Найцінішы матеріали співанок і інструменталной музыки з регіону Русинів выходной Словакії і Лемків заховали ся дяковати записам І. Панькевича. Звуковы записи фолклору Закарпатя в 1929 р. і в 1935 р., меджі котрыма ся находять приповідки і співанки з наших сел : Орябина, Руска Поруба, Валашківці, Пыхні, Убля, Ніклёва.

Матеріали до друку приготовив і выдав М. Мушник під назвом "Голоси предків". Співанки наспівав Іван Гора з Руської Поруби окр. Меджілабірці.

Транскрипцію співанок зробив Ю. Костюк. Обрядовы співанки: 1. *Насыпала я гороху до корце...* (Веснянка- хоровод), 2. Весільна 4. „*Ліднімай, мамочко, догоры погишу...*“.¹⁷³

4-T-25. У НАШОГО ПАНА ЖНИВО

(Жниварська)*1

с. Вишня Радвань, окр. Мл. (1929); зап. Панькевич І.

1. У нашого пана жниво	2. Гей вийдь, пане, опредь нас,
Голову склонило.	Куп собі вінець од нас,
Не з його рученьками,	Кедъ не вийдеш купити,
З чужими діточками.	Підеме пропиті

*1. Співання весільних співанок на конець жниварських робот, коли жниваре передавають віночок з колосків зерна газдови, подля нашого нагляду жниваре лем уживають весільны сніванки, які ладжають - співають ся при витято вінків молодиць. Обсягово іде о увітиті віночок, замісто тексту весільної співанки "Выйди, Ганічко, пред нас, куп собі віночок од нас..." Гей вийдь, пане, пред нас, куп собі віночек од нас..." Пододобних прикладів співання весільних співанок при інших звичаях, співаних нагодах є о много веций.

* * *

4-T-26. ОЙ, ПОДЬ, БОЖЕ, ДО НАС

(Весільна; Витя вінків)

с. Вышня Радвань, ок. Мл. (1929); зап. Панькевич І.

*Oй, подъ, Боже, до нас,
Теперь у нас горазд,
Та и ты, Божка Мати,
Віночки почінаті.
Та и ты, Божий Кріжу,
Не мінай нашу хижку!
Горе, сонечко, горе,
Вій ся, віночку, скоре
На гладку головічку,
На щасливу долечку.*

Bartolomej Krpelec * Бароломій Крпелец

Бартоломій Крпелец в монографії "Бардійов а єго околе кедісі а днес"^[73] опубліковав часть весільного обряду із села Рівне. Матеріали дістав через сельських учителів, бо він сам був окресним школським інспектатором. Весьма части матеріалів була приспособлена к словенській термінології і не утримала діалектні терміни. Цінне на тих матеріалах є того, же в єго публікації суть записаны мелодії, які суть компонентами весільного обряду із села Рівне і єго околиць. Співанки в нашій публікації № .

В бібліотеці "Пряшевщина" Г. Геровский в куртій статті "Народна культура населення Пряшевщини", описує в головных рисах весільний обряд, уваждяту деякі тексти співанок, жаль, же без паспортізації, і без уведжіння локаліт і інформаторів.

Карол Пліцка (1894 -1987) * Karel Plicka (1894 -1987)

Фольклором Русинів выходной Словакії интересовали ся і науковці інших народів. Меджі таких належить і визначний чеський фольклорист Карол Пліцка, который од року 1924 зберав а записав про Матіцу словенську фольклор цілых 15 років. Пліцка проникнув до вшyткx областей Словакії ішло му о цалкове захоплення музичного фольклору і єго розманітість. Записав в селях на Закарпато в тім числі в 1932 і 1936 р. в русинських селях Вышній Верлих, Вышні Чабини Фіяш і Камюнку. В часі вискумів К. Пліцка окрім записів народних співанок і танців, зробив К. Пліцка і награвки с французсков сполочностів Патте: 131 платень, 403 співанок і 66 награвок інштрументальнї музики, робив фільмову і фотографічну документацію матеріалної культури, головно облечіння, вишивки. Вшyтки матеріали позбераны К. Пліцком (8.500 мелодій 10. 000 самостатных текстів суть в рукописній подобі, і недають ся хосновати, як тоты што суть в Мартині так і в Свиднику.

В часі забезпечення матеріалів од К. Пліцку про Музей УК, мали съмєможность ся з текстами співанок ближе обознамити. Мусиме конштатовати, же виштки тексты співанок з русиньских сел (Каміонки, Чабин, Фіяніа і Выш. Верлиха) суть значно по гуторачены і по словенчены. К. Пліцка особно висвітлив, як ку тому дошло. Перепис вишток текстів співанок робили штуденты з выходної Словакії, котры не были походжінём Русини але Гуторащи, котры непознали русиньский діалект, і так вишток тексты переписали латиников і гуторашким діялектом.

Велё фолклорных і етномузикологічных матеріалів з вискумів в нашім регіоні К. Пліцка схосновав як філмарль і фотограф при опрацюваню своїх етнофілмів. Найвецей з выходної Словакії ся находять в архіві Матіцы Словенської в Мартині а з русиньских сел виштки тексты співанок в 70 роках 20 сторочія закупити од К. Пліцки про Музей УК в [75].

* * *

4-T-27. POŠOL MUJ MILEŇKI

С. Каміонка, окр. С.-Л., (1936); зап. Пліцка К.

1. Pošol muj milenki
Harčki drotujuci,
A ja za nim pošla
Prehorko plačuci.

* * *

2. Kebi tak pan boh dal,
Co bi drot po tracil,
Ozda bi še mili
I nazat na vracil.

4-T-28 HORE KAMINOČKU.

С. Каміонка, окр. С.-Л., (1936); зап. Пліцка К.

1. Hore kamoňčku
Ceha še tatarka,
Už še naša ľubost,
Na klatečku zamkla.

* * *

2. Kec on še zamlka,
Kto mi ju otvori,
Kec muj mili frajer,
So mnú nehutori.

4-T-29. TIKO ZVÍZD NA NEBÍ

С. Вышні Чабини, окр. Мл., (1936); зап. Пліцка, К.

1. Tiko zvízd na nebi,
Líter na papieru,
Tiko falachnosti
U mojim frajiru.

* * *

4-T-30. MAM FRAJIRA ČECHA

Výš. Čabiny, okr. Ml. (1936); zap. Plicka, K.

1. Máma frajira Čecha,
to moja pocchha,
na mná pod obločkom
Každý večer čeká.

4-T-31. АНІЧКО, ГАНІЧКО

С. Каміонка, окр. С.-Л., (1936); зап. Пліцка К.

1. Ганічко, Ганічко,
Каменого серца,
А чі тобі не жаль
Зеленого венца.
2. Ганічко, Ганічко,
На мештерну греду,
Не маш ті апочки,
Не маш ані реду.

5. Popac ti, Haničko,
na stredni tablički,
jak za cebu pláče,
braček zo šestričku.
6. Popac, ti Haničko,
aj s boka drahi,
jak na tebe krivo,
Toten frajir patri.

3. До прicari одно,
А с прicari двою,
Попаце, мамічко,
Чи вашо обойо.

7. Haničko, Haničko,
kamene šerco maš,
kamene šerco maš,
za vinočkom

* * *

Тихий Франтишек (1886 -1967) * Tichý František (1886 -1967)

Чешский писатель і філолог, который проштудував стары памятки Русинів, редігував в року 1923 в Ужгороді перший деник під назвов „Русин“. Писав о творьбі І. Базиловича, М. Лучака, І. Фогорощіго, М. Балудяньского.^[77]

Володімір Гошовський (1922-1997) * Volodimir Hošov's'kyj (1922-1996)

Выдатный етномизицолог, который довгі роки зберав народны співанки, которы ся намагав систематізовати і анализовать а тыж і музичныи фольклор на основі кібернетіки („Фолклор і кібернетика“). Для нас є барз цінна ёго робота.

Гошовський, В." Спроба генези одної лемківской весільної пісні",^[78]

В. Гошовский детайлно проаналізовал весільну, свадбяну співанку „ладкания“.

На основі порівнання лемківских записів „ладкания“ з польского регіону, з українських записів на Закарпатю, мадярских і русиньских записів з території восточнай Словакії. Окрім інших важных думок до проблематики систематізаві і аналізы народной співанки і народной музыки, которую не мож робити без основной базы, (то с без достаточного множества записанных співанок і народной музыки) с ерудовані 300 сторінкова робота, которая была надрукована в Москві, В. Гошовского „Біля жридел народної музики слов'ян“,^{[79] 79a} Велику заслугу на розвою русиньской культуры в меджівйновом періоді мали учитеle на русиньских школах, которы научали молодеж співу і музыци в заснуваних співацьких хорах і музичных оркестрох. До такы належать: А. Подгайецький^[80] Ю. Цімбор, А. Любімов, А. Сухий.

70. Vačová, K.: *Slávnosti kultúry Rusínov – Ukrajincov Slovenska. (história, súčasnosť a perspektívy)*, Univerzita Mateja Bela v Bratislave, Bystrica, fakulta humanitných vied, Katedra hudby, 2000. (Diplomová práca).
- 70a. Béla Baňák, I. zvôlizok, Vydatel'stvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1959.
71. Феник, С.: *Песни Подкарпатских Русинов*. Прага, 1921.
72. Мушинка, М.: *Do istorijy zbiraniya ukraїns'kogo fol'kloru Sxidnoi Slovacchini*. НЗ І. МУК Свидник: . МУК 1965, с. 181-213
73. Мушинка, М.: *Голоси предків, звукові записи фольк.* Закарпаття із арх.І.Панькевича (1929, 1935), Prešov: 2002.
74. Krpelec, B.: *Bardejov a jeho okolie dávno a dnes*. Bratislava: 1935, str. 199-277.
75. Чижмар, І.: *Народне весілля Русинов Вых. Словакії.* Свидник, 2006, стор.45.
76. Мушинка, М.: *З глибини віків, антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини.* Пришів : СПБ 1967, с. 15,16.
77. Tichý F.: *Několik rozhnátek k světským písni*m v Moskovském zpěvníku. НЗ І. Свидник: МУК 1965, с. 223 - 234.
78. Гошовський, В.: *Спроба генези одної лемківской весільної пісні*. Науковий збірник № 3, МУК Свидник: МУК , 1967, с. 261-274,
79. Мушинка, М.: *Етномузиколог, який випередив свою добу.* Пряшів НЖ, № 4-6. 1996.
- 79a. Мушинка, М.: *Пioner kompi'juterizacii фольклору.* НЖ, № 5-6. 1997.
80. Подгайецький, А.: *Карпатські мелодії.* Братислава: 1976.

Співанки Русинів записаны од року 1945

Першы початкы. По другій сусветнай войні была зорганізавана экспедыція етнографіў і фолклористаў, яку вів Василь Зозуляк. Група мала 15 музыкантів, научных працёвніків під веджінём доц. Др. Ю.Г.Геровськаго, співанкы з мелодіямі записовали головно Юрій Костюк і Олекса Сухый. Экспедыція ся конала в року 1948 і навштівили ся тіповы села в Пряшіўскім крае. Окрім іншых матеріалів было записано 280 співанак.

Пізніше была зорганізавана друга экспедыція в року 1952 до конкретных сел: Каміонка, Якубяны, Вырава, Тополя і Шеметківці. Ціль экспедыціі было записати співанкы і мелодіі до танців, котрых записав Юрій Костюк цалком 120 мелодій.

Третя двойтыжднёва экспедыція была зорганізавана до сел Збой, Колбасів. Тоту экспедыцію уж не організowała Културно-освітова рада при Украінскай Народній Раді Пряшевиці, але Словацька Академія наук в Братіславі. Туторм экспедыціі была Єва Врабцовава з Прагі, котрая записава тексты а мелодіі співанак записава Мілош Голечек з Прагі.

З высіце спомянутых позбераных співанак на трох экспедыціях і з фондаў позбераных співанак Юріем Цімбором, Антоном Подгаецькым і штудентамі Педагогічнай факультэты з Пряшова,

Петром Дзняком, Андріем Міцайом, Міколом Прокіпчаком і Юріем Сеньком вышла під редакціным веджінём Юрая Костюка, перша уцілена публікацыя "Украінскі народні пісні Пряшіўскага краю", книга перша, котру выдало Словацьке выдавательство умелецкай літературы в 1958 році.^[81]

В публікацыі ё 263 співанак з мелодіямі, 58 варыянтаў, зо 60 сел 12 окресів Пряшіўскага краю. Співанкы раздзелены до 17 груп падля обсягу а головно ё ту барз цінне, же кожда співанка мать свою повну паспортизацыю, яка даваць цілій публікацыі науковую цінністъ.

Може скромно і несміло бы ся дало повісти, же на шкоду цілой публікацыі, при транскрипціі вшытых текстаў співанак была насилу замінена фонема "ы" фонемов "и". І кілька знамій факт, котрый нутрів головнага редактара Ю. Костюка таку заміну фонем зробіты, але дошло ку барз важніму позмінню обсягу і змыслу співанак.

Была бы я, была, Была бы я, была,

Премілена сваішка... співанка Премілена сваішка...

Другу частку фолклорных матеріалаў з теренных выскумів редігавав Ю. Цімбора: *Украінскі народні пісні Східної Словаччини*, - кн. II, Пряшів: 1963^[82]

Дулеба, А.: "Украінскі народні пісні Східної словаччини", т. III, СПВ, Пряшів: 1977^[83]

Заміно ту уваджаме і третю публікацыю народных співанак А. Дулебы, хоць была выдана аж в року 1977. Вшыткі туты три публікацыі Ю. Костюка, Ю. Цімборы і А. Дулебы, творить найосновнішы і найкомплектнейшы фонд русинскіх співанак, з котрых і выходіме при концепціі той публікацыі. Остатны выданыа односно співанак і інштрументальнай музыка уваджаме в списку літературы.

В наступных роках, головно на початку 50- років робили і дали фольклорны выскумы Д-р. Ёва Врабцовава з штудентамі Пражскага інстытуту рускага языка робила опакованый выскум цалком аж шість раз. І кілька ся записава веци словесны фольклор, мелодіі часточно записав М. Голечек.^[84]

В регіоні на Пряшовчині в другій половині 20 стороча робили вискум фолклору і етномузикології многи інштитуції. На подробну аналізу ту не є простор, зато спомянуть лем даютры, як ЧСАН експедицію вів І. Панькевич, А. Куримський, О. Лешко. Катедра етнографії Брюн Др. Грабалова, О. Сироватка, жниварські співанки, Д-р. З. Єлінкова вискум народних танців, штуденти Катедри єтнографії а фолклорістікі під веджінём професора Д. Голого, САН з Братислави С. Гашпарікай, А. і О. Елшекковы вискум іншитрументальнї музыки і співанок в села: Шеметківці, Крайна Бистра (1958) Шарішке Ястребе (1958);^[85] Ш. Тотт в селі Рівне (1957), С. Бурласова балады і жниварські співанки, О. Демо,^[86] в Койшові, Байєрівцях, С. Дужек народны танци.^[87]

Прешовська філозофіцка факултета: М. Гіряк, М. Мушинка і много інших.

На місці є ту конштатовати, же найвецей в тім часі позберав словесного фолклору з русинських сел, што до множества і рознородості Михал Шмайда з Красного Броду. Матеріали були часто публікованы як додатки новинок Нове життя (З народной пам'яті, Балады, Переказы, Бувальщина, Обжинки і много інши).

Певну теоретичну платформу нашої фолклорістікі положив Микола Мушинка з Курова. Їго роботи записовані словесного фолклору, класифікація і наукчины постереженя, в многих ёго научных работах суть дуже цінны про нас і комплексно описаны основны вищтих фолклорных матеріалів. (М. Мушинка: З глибини віків, 1967)^[88]

„Історія розвиття народной пісни“ Д-р. И.С. Шлєпіцького (1907-1976) родака з Буківця, котра була публікована в Карпаторусском календарю на рік 1962, мать про нас велике значіння з аспекту розкритя історічного розвивання нашої народной пісні.^[89]

Што ся дотыкат іншитрументальнї музыки перше місце належить Ю. Костюкови і Ю. Цімборови. Іде о зберания, транскріпцію, публіковані і управы музичных творів.

Систематично зачали ся документовати співанки, іншитрументална музыка, родинны і календарны обряды з основаём Музею Українськой культуры у Свиднику: Ю. Костюк, Я. Олейник, М. Шмайда, І. Чабиняк, І. Чижмар, Я. Калиняк, І. Пірухова, О. і І. Вархоловы.

Выслідки зо вищтих вискумів зостали в архівах одборно не спрацованы і не публікованы, што є на велику шкоду. Є ту і великий страх, ці зазнамы сіпіванок, іншитрументалной музыки і інших атрибутів нашої народной культуры зазначеные на магнетофонных пасах в архіві за так довгый час не стратили на свої квалітї, або і цалком звуковы зазнамы співанок і іншитрументалной музыки ся не змазали ці знергоднотили. В часі дігіталізації требало бы чім скоріш вищти співанки і іншитрументалну музыку переписати на CD. Бо они суть і джерелом нашей народной ідентитї.

Силно ся надіяме, же робота в сферї зберу, одборной документації народных співанок і цілої области етномузикології Русинів і Лемків ся стане в новоосновані СНМ- Музею Русинской культуры в Пряшові, котре было открыто 2008 році, приорітнов, або рівноціппов остатным музейным роботам, же не позабуде на область музичной фолклорістікы як до тепер в МУК.

Велике множество русинських співанок і іншитрументалной музыки ся находить в архіві Словачького розгласу в Кошицах, котры записовали музичны редакторы: Б. Ганатова, П. Василь, М. Тягла, В. Гашчак, О. Кандрач, і одборны редакторы: Т. Латтова, А. Зелінкова, головны звуковы техники як Д. Манько, С. Ковач, І. Гопта, П. Швори і інши.

Вшытки позбераны фолклорны матеріалы ся аж так часто не высылають, лежать в архівах не хоснують ся. Може бы стояло зато найти форму, як тоты фолклорны записи выдати на CD, або в книжній формі і так їх навернути меджі шыроку верейности на далёше хосновання ці одборну роботу, фолклорными колективами і на слуханя народной музыки або співу.

На высоких школах, педагогічных факультатах і консерваторіях многи штуденты Русины збирали і збирають до діпломных робот фолклорны матеріалы зо свого регіону, де ся народили або жыють. Іде о цінны фолклорны матеріалы шырокого діапазону народной творчости: календарна обрядовость, родина обрядовость, співанки розлічной тематики, колысковы, пастьрськы, бытовы, область народных танців с частым інтересом записовані.

В тых штудентских діпломных роботах находит ся множество цітованой літературы і фотодокументації. Тоты вшытки матеріали суть якось боком нашого векшого інтересу, што є тыж на школу, бо в кождій діпломній роботі, котра ся тематично односнить до русиньских співанок, музыки ці обрядів обсягує фолклорны матеріалы, котры бы требало брати як зберову часть в области фолклористікі і етномузыкології.

Ніхто ся не інересує і таков формов запису фолклорных і етномузыкологічных матеріалів Русинів, як приватны записи інтерпретів народных співанок і інштрументалий музыки, котры собі записують співанки на розширення своёго співаного або музычного репертоару. Велике множество співаків собі назбераный матеріал часто і дотворюте не свою потребу, до своего співового натурелу. З выскумів маме велё познатків, же народны співакы або музыканте на основі народной співанки зачинають творити і свої властны авторськы пісні і музыку. Як наприклад: Ю. Колінчак,^[90] І. Жак,^[91] А. Дулеба,^[92] А. Каршико,^[93] Л. Мацко^[93] М. Кереканіч,^[94] Ш.Сухый,^[95] а велеке множество іншых, котры упали до забыття а не мали бы.

Є барз важний збер і документація народных співанок, народной музыки і танців, но не менше важна про далишу жывотность сіх публикования і навертаяні молодым генераціям, через шелеякі формы інтерпретації. Оживовані фолклорных традіцій днес в переважній мірі зостало на фолклорны колективы дітятчі, дорослы аматерскы і професіоналны.

По скончіню другої світової войны в року 1945 настав великий ентузіазм в сельском простреді, де быв інтерес што найскорше обновити вшытко войнов розбите і попалене. Тот ентузіазм ся переніс і до сферы культурного жывота. Закладали ся сельски колективы- театралны, фолклорны дітятчі при основных школах, молодежны на селах і містечках, і колективы дорослых валалчанів. Давали ся докопы музыканты з одного села або околітых сел і закладали народны капелы, музыки цыганськы, мішаны то є цигане і білы - „гаджове“, або зо самых валалчанів - газдів

Нияку основну тіпологію ужываная музычных інштрументів не можеме становити з тых новоформованных народных капел. Граво ся на тім, які музычны інштрументы были к діспозіції: (гуслі, контры, баса кід была (як ні, та місто басы на столесь або на ладічку з дерава ся бухало, жебы дудніло), цімбали малы і велики, мандолины, балалайкы, гітары, гармонія, баян, дыховы інштрументы торомба - фукача гармонія, пишталька -сопілка, кларінет, трубки, гайдіня, дуды і на листку ся пискало, бодай бы быв выгрынай дакый голос-мелодія), при тім ся співало і танцоввало.

Репертоар вищих новооснованих сельских колективів **выходив з містного фолклору**. На звишіння умелецької уровні новооснованих фольклорних колективів на русинських села зачали ся організовати школіні музикантів і хореографів. Уж в року 1947 було організоване перше **10 дніве** школіння ведучих окремих колективів з русинських сел в Гуменнім, школителями били А. **Любимов**, музикант і дірігент а хореограф А. **Левицький**. В року 1953 ся одбыло в Меджілабірцах далше **7 дніве** школіння дірігентів сельських фольклорних колективів, котрого школителями били О. **Дутко**, Й. **Грешак** А. **Любимов** і **Бурановский**. Одборни школіння про ведучих сельських фольклорних колективів ся робили і наступны роки. В року 1961 ся робило 10 дніве в Ружбахах, лекторами били Ю. **Костюк**, Ю. **Цімбора** і А. **Цигра**.

В року 1964 ся організовав одборний семінар на Сиві Браді де ведучим сельських фольклорних колективів переднашли музични одборники як С. **Ладижинський**, Г. **Попович**, В. **Любимов**.

Організована курсів про ведучих фольклорних колективів зо сел было барз потрібне, бо в цілым русинським регіоні не було ниякої музичной школы.

Першу заложув А. **Любимов** в року 1956 в Меджілабірцах, пізніше била отворена в Гуменнім, Сніні, Свидницу музична школа била заснувана в року 1959 Албіном Лавком, Бардієві, Старій Любовні.^[96]

На выхови музичных одборників з русинських сел мають велику заслугу консерваторія в Кошицях і Катедра музичной выховы Педагогічной факультети в Пряшові, яку довго вів Ю.Костюк.

Немалу заслугу в зачаткох формовання і выховы молодых музикантів мають нашы композиторы Ю. Цімбора, С. Ладижинський, М.Прокіпчак, Г.Попович, А. Міцай, М. Фецура, М. Рогаль, Ю. Сенько і много інших.

Про перспективный розвой народной культуры Русинів в повойновых роках были зроблены два основны позітівны кроки. Основана професіонального українського народного ансамбля в 1953 р. в Меджілабірцах, на основі котрого по доповінню і розширеню о співаків (35), музикантів (25) і танечників (18) переменованого в року 1955 на Підуклянський український народний ансамбель (ПУНА) в Пряшові. (Того часу: **Подукальський умелецький людовий субор в Пряшові**)^[97]^[98]

Перший ёго профіл - **выйходитъ з фольклору - з народной музыки, співу і танців.**

Умелецькы ведучі ансамбля ся цілый час старали, жебы обробены співанки і хореографії танців представили красу нашой народной культуры.

Перший умелецький ведучий ПУНА Ю. Костюк, хореограф В. Лібовицький і М. Немцова, як дірігенти С. Ладижинський, Я.Покорный, хормайстер М.Бургер, умелецький керовник Ю.Цімбора. (1960-1964) На кінці школського рока 1952-1953 Й. Грешак ся став умелецьким порадцем в Українськім народнім ансамблю в Меджілабірцах, де помогав при нацвічованю співацького хору.

Про незгоды в наглядох драматургічного смерования Українського народного ансамбля, О. Грешак одходить в 1954 році до Українського народного театру як корепетітор.^[99]

Професіональный колектив ПУНА, од першой своїй премеры , котра са складала зо всытупного політічного блоку і зо співанок зо сел: **Цігелькы, Тварожия, Синини, Лабірьской долины** в управах Ю. Костюка, Р. Шулака, Ю.Цімборы, танців в хореографії В. Лібовецького, М. Немцовой: **Сопілка, На гумні, Прядлы.**^[100]

Давалло то імпульзы на закладаня аматерских фолклорных колективів, котры ся на давгы рокы ставали носителями і шляхтителями співанок, музыки, танців родинных і календарных обычаів Русинів в выходной Словакії.

Меджі такы фолклорны колективы належыть Маковіця зо Свидника, котра была основана в року 1956, колектив уж выше 50 років працює без перерви. При основанню фолклорного колективу Маковіця ся споминають знаменіты музыканты А. Бренсько і О. Менько (1956-1959). Од того часу ся вычаряло много ведучіх (О.Танчін), прімашів (А. Лавко, І. Збіглай) хореографів (А.Куцер, І.Магуляк) аж по днешніх Д-р. М. Пайзінкову, хореографа М. Ваюнгу, прімаша народной капелы С. Калиняка. Цінне на фолклорнім колективі Маковіця зо Свидника є, же цілый час 50 річної екзістенції працює на основі русиньского фолклору. Другим так позітівним моментом і про сучасну економічну ситуацію в области народностной культуры, новы трэнды в музыцы, спів і в танцах, собі фолклорный колектив уж выше 10 років в дітчачім фолклорым колективі **Маковічка** выховлює молодых співаків Мгр. А.Суваковá, танечників хореограф М. Ваниога , танечный педагог. Мгр. М. Бойкасова, і молодых музыкантів Мгр. В.Качурякова і Мгр. С. Калиняк.

До тых колективів, котры ставляли свой программы на основі фолклорных матеріалів з власного села належать Барвінок з Каміонкы, котрый од року 1957 дірігав знаменитый музыкант і творця народных співанок Ш. Біттер.

Фолклорный колектив Куроўчан з Куроўца, котрый основали Іван Поповец (1942), Марія Поповцова (1945) в 1969 році а робили з колективом до року 2002, потім з колективом зачав інтензівно робіти сын Іван Поповец (1972) і його жена Янка Поповцова - Паранова (1974) В колективі Куроўчан суть уж внуки Поповцовых. Од основания то с цілых 40 рокі працює в фолклорнім колективі ціла родина як Буйдошова, Молчанова, Шпіркова. Выховали велё танечников і співаків, як сестры Марія і Віера Пітуховы, Слівкова, рожена Гостова.

Репертоар ФК ся складав із автентичных матеріалів села Куроў, як напр. Вечуркы, Русаля, Свадьба .^[101]

Выступали: На Лемківцій ватрі в Польsku, і в Сербії, Хорватії, У Выходній, Стражній, Рожнёві Під Радгоштэв.

На наш погляд велику заслугу на творчости фолклорных выступів, котры были компонованы на основе автентичных фолклорных матеріалах села Куроў і його околіці, окрім основателів колективу Куроўчан і родак зо села Куроў вызначамый фолклориста Микола Мушинка. В часі 40 рочной екзістенції фолклорного колективу Куроўчан з ним выступал на фолклорных сценах в програмах Пущаня, Ламанчак, Русаля.

Є велике множество не спомянутых ту фолклорных колективів, народных музик, співацькых групп, ці солістів которых бы собі заслужыли наш інтерес і немало бы ся них забыті, не є ту простору і не є нашов темов подрібніше ся інтересувати.

Найважніше про утриманя фолклорных традицій Русинів і Лемків было основаня Свята культуры Русинів- Українців в Свиднику. ^[101a]

Мало хто собі знать представити, же Фестівал культуры Русинів -Українців в Свиднику ся через вшытки перешкоды, вшелякы маніпуляцій згоры і долы дістався до світовой позорности, як світова удалость в фолклорістії. Многи нам завидзяць може і підкусують, але тото что было позітівно зроблене зо силами на граници можности, або по нашему повіджено, зо силами на дні, заховало собі свою

тварь народностной культуры. Может з нашего боку бы съме мали веций зробити в области спрацювання вшытых фольклорных і етноМузикологічных матеріалів, котры ся презентовали на сценах окремых фестівалів. Публікації якы были выданы о Фестівалях не суть поставлены концепчно аж до такой глубины, жебы обсягли і співаковий і музичный фольклор презентованый на сцені єднотливима колективами,,, 20 років фестівалю пісні і танцу укр. Населеня ЧССР у Свиднику: 1973¹⁰²¹

Чижмар, І.: ХХУ років свята культуры укр. трудяціх ЧССР Свидник: 1979¹⁰³¹
Калиняк, Я.: 30 років свята культуры. Свидник: 1984.¹⁰⁴¹ Мушінка, М.: Заповіт предків. 40 років Свята культуры Русинів – Українців Словаччини., 1994.¹⁰⁵¹

До тепер є найкоплетніша сумарізація Свята Русинів – Українців в Свиднику од 1 - 49 в діпломовій роботі музичного педагога К. Бачової, котра роботу обгаювала на Універзітеті Матея Белла в Банскій Бистріці.¹⁰⁶¹

Фестівал хорових співів в Камюнці, Фестівал культуры і спорту в Меджілабірях, Маковицька струна в Бардієві понад 30 років ся організуют, Співи моего роду, котры організує Русинська обрада в Словакії. Лемківска ватра в Ждані і фолколный фестівал Од Яна до Русалія в лемківским селі Зіндрановій в Польську, котрого закладателем і організатором є днесъ уж 80 рочний Федор Гоч. Червена Ружа в Сербії і много інших фольклорных акцій.

Духона пісня в Синіні нашла свое широке зступліня і велё інтересу меджі нашима русинськима і лемківскими жывателями, концерты співацьких хорів духовной пісні в окремых церквях і много інших локальных акцій головно перед Рождеством Христовым.

Вшытки спомнянуты подуятя зо співаками солістами народных співанок, котры підняли русинську співанку на высоку уровень і розширили ей до цілого світа за помочі Словашких капел народных інструментів (на жаль властных съме немали) Шарішану з Пряшова з прімашом Л. Шімчіком, і організатором, басістом Л. Кішеляком, ОЛЮНОМ з Братіславы з прімашом М. Дудіком і. Ш. Молотом, тыж за великой помочі Брненського орхестра народных інструментів з Брна прімашами, Смейкалом , Й. Говорком управователями русинських співанок Я. Якубічком про (М. Мачошкову а І.Чижмара) А. Порачова, Р. Смотер, М. Кандрачова, І.Світкова, М. Чокынова, Л.Шведова, співацькы дуа Василенко - Джупин, Я. Сестры Е. і Г. Півоварниковы з Юрковой Волі, сестры Пітуховы з Курова, Л. Штефанішіновы з Раковчіка, І.Караффа – С. Лукацко зо Шамброна, трія: Мигаліч, - Петрашовский-Горняк, Лелія з Гуменого, співацькы групы мужів і жен з Орябіны, Синичанка, Лабірчанка, Габурчанка, Маковицький голос, Свидничанка, Поляна з Кошиць ці співацькы хоры Карпаты з Кошиць, учительски зо Свидника, Бардійова, Гуменого і много співацьких груп молодой і наймолодшой генерації давають нам велику надію, же народна співанка, музика і народный танець ці свадьбяны звычай, або колядование на Рождество Христове, у Русинів і Лемків буде жыти на вікі віків.

81. Костюк, Ю.: Українські народні пісні Пряшівського краю. кн. I. Братіслава:1958.

82. Цимбора, Ю.: Українські народні пісні Східної Словаччини. кн. II. Пряшів: 1963.

83. Дулеба, А.: Українські народні пісні Східної словаччини. т. III. Пряшів:1977.

84. Мушинка, М.: З глибини віків, антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, Пряшів: СПВ, 1967, с.16.
85. Elscheková, A. - Elschek, O.: Slovenské ľudové piesni a nástrojová hudba. Antológia , Bratislava: Národné osvetové centrum, 1982.
- 86 Demo, O.: Z klenotnice slovenských ľudových piesní. Bratislava: OPUS, 1981, s..390-476.
88. Мушинка, М.: З глибини віків, антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини, Пряшів, СПВ : 1967, с.16.
89. Шлєпецький И. С.: История розвития народной пісни в Карпатах. Карпатогоресский календар на год 1962.
90. Гіряк, М.: Пісні Юрка Колинчака. ЦК КСУТ, Пряшів:1982.
91. Жак, І.: На многи творы поезії І. Жака была написана музика або на народны мелодії били співаны головне з воіновов тематиков.
- 91а. Дудеба , А.: Репертуарний збірник, ч. 4. Пряшів:1989.
92. Каршко, А.: Репертуарний збірник, ч. 3, 4., Пряшів: 1987, 1989,
93. Мако, Л.: Його співанки прозвучали на Маковицькі струні в Бардійові.
94. Кереканіч, М.: Обробки народных співанок для народних музик і оркестрів по довгы рокы ззвучали на концертох. Співы мого роду.
96. Чижмар,I.:20 Років свята пісні і танцю українського населення в ЧССР. МУК, Свидник:1974, с..997. Тамже с. 8.
98. Jurkovská-Síkorjaková, N.: Lux ex Oriente, Malé dejiny Poddukelského uměleckého ľudového súboru v Prešove. Prešov, 2008.
99. Čurila, Š.: Jozef Grešák, hľadanie ľudobného tvaru a času. Košice: Štátna filharmonia 2007, s. 25-
100. Jurkovská-Síkorjaková, N.: Lux ex Oriente, Malé dejiny Poddukelského uměleckého ľudového súboru v Prešove. Prešov:2008.
101. Мушинка, М.: Курівчан. Репр.зб. ч.3. Пряшів: 1989.
- 102 Чижмар, I.: 20 років фестивалю пісні і танцю українського населення ЧССР у Свиднику. Свидник: МУК, 1973, 196 с.
103. Чижмар, I.: XXУ років свята культури укр. трубоцих ЧССР. Свидник.: МУК, 1979, 176 с. 89-004-79
104. Калиняк, Я.: 30 років свята культури. Свидник: МУК, 1984, 80 с.
- 105 Мушинка, М.: Заповіт предків. 40 років Свята культури Русинів – Українців Словаччини:1994.
106. Bačová, K.: Slávnosti kultúry Rusinov – Ukrajincov Slovenska,(história, súčasnosť a perspektívy 1- 49 ročník). Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, fakulta humanitných vied, Katedra hudby. Banská Bystrica: 2000. (Diplomová práca).

Корятович Федор
(? 1417) Закарпатський
князь. Вигнаний 1393 р.
літовським кн. Вітовтом
(1350-1430). Ф. Курятович
був жупаном Берегівської,
Марамороської і
Земплінської жупи.

Духновіч Александр
(1803-1865), геніальний
будітель, Русинов, педагог,
публіціст. Автор Гімна
Подкарпатськін русини.
(ріс. Скакандій).

Бачинський Андрій
(1732-1809), єпископ,
церковний діяч,
музично обробив
церковні співи.

Фенцик Евген (1844-)
учений-славіст, редактор
журнала *Листок*,
(ріс. Скакандій).

Мітрак Александр
(1837-1913), русинський
писатель і словникар.
(ріс. Скакандій).

Кралицький Анатолій
(1835-1894),
подкарпаторусинський
будітель, етнограф,
фолклориста, публіціст.

Полівка Іван (1866-1930),
общественный деятель,
педагог.
Записував народны
співаки, легенды,
поговорки.

Гнатук Володимир (1871-1923), фолклорист, етнограф. О Закарпаттю і Пришовчині написав множеством робіт.

Володимир Гнатук (1922-2007) педагог, фолклорист. Написав фундаментальні роботи по історії музичної культури.

Любімов Олександр (1898-1976), учительював у с. Олишників (1925-29), П. Олька (1929), Калнив, (1929-38) Чертіжне (1938-45). Закладав і дірігував оркестри молодежі.

Колеса Філарет (1871-1945), композитор, музикант, зберігач народних русинських і лемківських співанок.

Фенцик Степан (1892-1945), видав два зборники пісень Песни Подкарпатських Русинів, два зборники пісень (1921, 1923).

Павликів Іван (1887-1958) визначний діятель, нагороджений в роках 1929 а 1935 народними співанками і інструментальну музику на грамафоновы пл.

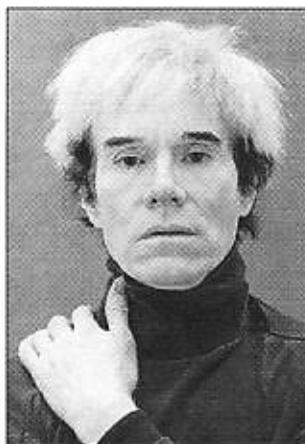
Плітка Карол (1894-1984) чеський науковий діяч, музикант, фільмовий документарист.

Костиць Юрій (1912-1998), педагог, композитор, зберігач народних співанок.

Júlia Warholová, John a Andrew, J. K.

A. Warhol, rodičia z Mikovej, ML.

Nad hrobom J. Warhol a J. Keselica.

© John Jude Palencar

Výtvarník a ilustrátor, John Jude Palencar (Palenčar) (1957 v Fairview Park, Ohio, USA), rodičia z Rovného, Svidník.

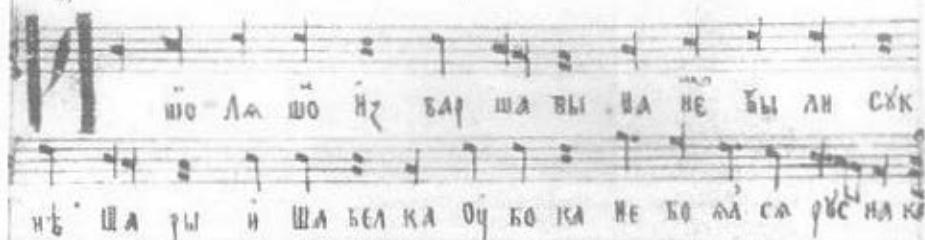

Výtvarník Jánko Čížmár z Nového Sada, Sŕbska.

2.1. З історії - Z historie - From the History

*Piesne sú rozdelenie so zreteľom na ich funkciaľitu a tematiku
Співанки розділены з погляду на їх функцію а тематику.*1.*

ПІСНЬ СБІЦКА . о лашкѣ

шо ла шо юз бар ша ви на ве бы ли сук
нѣ ша ѿ и ша бел ка оу бо ка не бо ла са руснаю
Да бѣда лашка по кусимъ, в ступни же шат до руснѧ?
Нашапочки незнѧвъ, Помагай бѣзъ не скажавъ . . .
Да посналъ руснѧ що лашокъ, бо по носомъ мѣ порошокъ;
Зараѣ єго привитавъ, зачупрінъ добре вихитавъ . . .
Такъ машъ лашко скръвнї снѣ, здѣмън шапку пре русномъ;
Помагай бѣзъ и склѧвъ, и шапочку и здѣмън . . .
Да пошовъ лашокъ Манокіко, на дыблакъ жѣнкѣ с Челогѣкомъ;
Нашапочки незнѧвъ, Помагай бѣзъ не скажавъ . . .
Да подамъ же жѣнко Батога, будь вчти лашкамъ;
Жкъ шапочки здѣмъти, Помагай бѣзъ казати . . .
Да пошолъ лашокъ го на лугъ, Жкъ тамъ ѿретъ руснѧ пазъ
Пставъ Собѣ гадати, що бы єму казати . . .
Гадавъ лашокъ до полъ дна, пришолъ тишкомъ до панга;
И шапочки незнѧвъ, Помагай бѣзъ не скажавъ . . .

Іо. Підлізко

2-M-2.

КОРОВАЙОВЕ ТІСТО

| Весілля, Свадьба. "Королів" - співаком колеч |
 Lipinski, K.: Muzyka do Pieśni ludu galicyjskiego, 1883

Moderato

1. Коровайове тісто,
 Коровайове тісто,
 Не змістило ся в місто,
 Не змістило ся в місто,

1. Korovajove tisto,
 Korovajove tisto.
 Ne zmistilo sja v misto,
 Ne zmistilo sja v misto.

Lipinski, K.: Muzyka do pieśni polskich i russkich ludu galicyjskiego wydanych przez Wacława z Oleśka, 1883.

E 42. 42/1.

T. 40

—

4.

Oj, не- бо-że, Во-ло- шу -ку, ой, не-бо-że Во-ло-шу -ку,
 не лю-би ты ле-да су-ку, не лю-би ты ле-да су-ку.

12. не хро-би ты ле-да су - ку.

Дробленікими слези,
Мають малобий
На ногах плаче.

A.
Дарено Молода
На ногах плаче;
Не пребене брезана
Святого Всемилості,
Мирейко небуде?

4.9.

C. D.

Keg-ə w-ən ug-za-da-to ja gab-na-
m-ma nač ne eko-hu od-va-ta-imb iac neli-
dnina keg-ə w-ən ug-za-da-to gab-nu
gab-nu-nou-hu eko-hu co-šta zu-be-za-^{men}čita-^{men}čita-

i.
Кег-ə w-ən ug-za-to
Da gab-na Nema.
Makohna азукі охібакою;
Uno Nebunu свіма

Збірник
Йоанна (Василя) Талапковича^{**}

Ч. 1

V. Š.

Ой на горѣ на до-ли-ни ши-рок листок
на ка-ли-ни е-ще шир-ший на я-во-рѣ
сто-ит ми-ла на роз-мо-вѣ

Ой на горѣ, на до-ли-ни ши-рок листок на ка-ли-нѣ,
Е-ще шир-ший на я-во-рѣ, стоит ми-ла на розмо-вѣ.

1.

Ой на горѣ, на долинѣ,
Широк листок на калинѣ,
Еще ширший на яворѣ,
Стоит мила на розмовѣ³.

2.

«Где ты, милый, пробызаешь,
Что за мене не гадаешь? —
«Пробываю край Дунаю,
Я за тебе все думаю.

Ч. 13. Катеринка

7.13. Катеринка.

Прійду до тя во не-ді-ло наїду те-бі
Ка-те-рин-ко мо-я, чорно-брыв-ко мо-я.

Прійду до тя во не-ді-ло, наїду те-бі, як ле-лі-ю,
Ка-те-рин-ко мо-я, чорно-брыв-ко мо-я.

1.

Прійду до тя во неділо,
Наїду тебе, як леліо,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя (втори).

4.

Прійду до тя во середу,
Наїду тебе, як березу,
Катеринко моя
Чорнобровко моя.

2.

Прійду до тя в понеділок,
Наїду тебе, як беръяник,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя.

5.

Прійду до тя во четверг,
Наїду тебе, як теперъ,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя.

3.

Прійду до тя в самый ютрок,
Наїду в тобъ красот сорок,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя.

6.

Прійду до тя во п'ятницю
Наїду тебе, як косицю,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя.

7.

Прійду до тя во суботу,
Заллачу ти всю роботу,
Катеринко моя,
Чорнобровко моя.

Ч. 25. подобна

Ч. 25. подобна

1.
Добръ тому, добръ,
В кого любки по двѣ.
Еще тому ламине,
У кого побольше.

2.
Несколько хороко
Само мы ся родимъ.
Таку маю любку
Сама за миовъ ходитъ.

3.
Не я за неё не я,
Ай она за миою.
Якъ тата свечка
За зеленовъ травово.

1.

Добръ тому, добръ,
В кого любки по двѣ;
Еще тому ламине,
У кого побольше.

2.

Не сью, не оря,
Само мы ся родимъ,
Таку маю любку,
Сама за миовъ ходитъ.

3.

Не я за неё, не я,
Ай она за миою.
Якъ тата свечка
За зеленовъ травово!

Ч. 10. Подобного голоса:

Чую, чую через людій,
Дають мене знати,
Эй, что хоче моя мамка
З вечера змерати.
Кедъ вна умре из вечера,
А я умру зранку,
Та дамеся испрятати
Во однью ямку.
Та дамеся испрятати
Вкүль головами,
Чтобы была розмовонька
И там межи наими.

Ч. 11.

С. II

С танцем теми оани.

1.

Му-не-де-ло-лон-ка на по-ко-бон-тик ой-ко-
чеч-ко-и по-ко-и си-ар-ий-ши ре-ду-то-
век-за-ли ру-ки ви-ла-ко-ль-ко-ри о - ки

2.

Из недѣлоньки
На пондѣльчик,
Ой, теминськои ночи
Прайшли рекруты,
Связали руки,
Выплакала чорзи очи.

Малое потя
Незеленчкое
По конькови скаже;
Въдна магочка
Неросудная
За рекруточкой плаче.

Ч. 12. подобна

1.

«Чому 'сь не прійшол' (поеториз),
Коти я тя кликала,
Ци 'сь коня не мал,
Ци 'сь сам не хотыл,
Ци мамка не зелъла?»

2.

«И коня ем' маз,
И сам ем' хотыл,
И мамка ми всльла,
Найменша сестра,
Богдан не зросла!
Съделце уступила!»

3-М-9.

ОЙ ВИ ДІТОНЬКИ МОЇ ДРІБНЕНЬКІ

(Холмскіна)

Oj vi, dí - tony - ki mo - i dríb - nén - ki, oj a ščož
 me - ni po vas ko - li ne ma - jo,
 dí - toč - ki mo - i, ta go - spo - da - ra do vas.

1. Ой ви діточки мої дрібненкі,
 Ой а щож мені по вас.
 Коли не маю, діточки, мої,
 Та господаръя до вас.

Kolberg, O.: Pokutie. т. II. 1882, № 362. zap. komp. I.C.

2. Ой ви матінко наша рідненка,
 Не журніть ви ся нами,
 Ой виростуть нам крилця дрібринкі,
 Ми полетиме сами.

1. Oj vy ditoňki moji dríbneňki,
 Oj a ščož meni po vas,
 Koly ne maju, ditočki moji,
 Ta hospodar'ja do vas.

2. Oj vy matinko naša ridneňka,
 Ne žuriť vy sja namy,
 Oj vyrostuť nam krylcja dríbneňki,
 My poletymy samy.

МАЛОРОУСКІЯ ПЕСНІ

3-М-11.

Колльберг, О.: Покупіє. Т. 1, № 18. Краков: 1882.

МАЛОРОУСКІЯ ПЕСНІ

3-М-12.

Колльберг, О.: Покупіє. Т. 1, № 26. Краков: 1882.

МАЛОРОУСКІЯ ПЕСНІ

3-М-13.

Колльберг, О.: Покупіє. Т. 1, № 31. Краков: 1882.

МАЛОРОУСКІЯ ПЕСНІ

3-М-14.

Колльберг, О.: Покупіє. Т. 1, № 36. Краков: 1882.

In: Oskar Kolberg: Pokupie. Krakow, T.1, 1882, T.2, 1883, T.3, 1886.

Записав комп.: Іван Чижмар, Сандомир, 2009 р.

3-M-15.

ПРИШОЛ БЫ Я ДО ВАС КАЖДЫЙ ВЕЧАР

Slovenské polifády, (1897), XVII-12, s.747, č. 9.

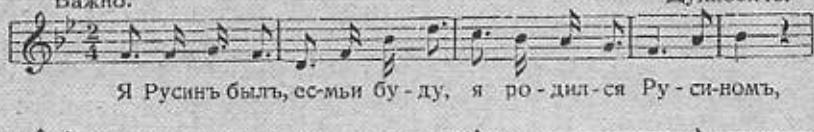
In: Slovenské polifády, (1897), XVII-12, s.747, č. 9.

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

2. Я Русинъ быль.

Важно.

Духновичъ.

честный мой родъ не-за - бу - ду, о - ста-нусь е - го сы-номъ.

Я Русинъ быль, есмь и буду,
Я родился Русиномъ,
Честный мой родъ не забуду,
Останусь его сыномъ.

Русинъ быль мой отецъ, мати,
Русская вся родина.
Русины сестра и братя
И широка дружина.

Я свѣтъ узрѣть подъ Бескидомъ,
Первый воздухъ русскій ссалъ,
Я кормился русскимъ хлѣбомъ,
Русинъ мене колисаль.

Якъ первый разъ отворилъ ротъ
Русское слово прорекъ,
На азбуки первый мой потъ
Съ молодого чела текъ.

Русскимъ потомъ я питанъ быль,
Русскимъ иду росходомъ
Въ широкій свѣтъ, но незабыль
Со своимъ знатись родомъ.

Великій роде мой и давный
Міру есть современный,
Духомъ и силою славный
Всѣмъ народамъ пріемный.

Прото тебѣ о роде мой —
Клянуся живымъ Богомъ!
За премногу любовь твою
Повинуюся долгомъ.

4-М-18.

ОЙ, НАГОРИ ДУБИНА, ЧІЯ ЛУЧКА, КУМИНА

Народна співанка, зан: Фенцик, С. А., 1923, (з. в. Ч. I.)

Скоро

Oj, na go - ri du - bi - na, či - ja luch - ka, ku - mi - na,
eй, гой, ей, гой, чі - я луч - ка, ку - ми - на.

1. Ой, на горі дубина,
Чія лучка куміна.
Ей, гой, ей, гой,
Чія лучка куміна.
2. Ити бо ей просити,
Чей бо дала скосити,
Ей, гой, ей, гой,
Ци бо дала скосити.
3. Коши куме, колько хоч,
Лем ми траву не столочь,
Ей, гой, ей, гой,
Лем ми траву не столочь.
4. Моя трава шовкова,
Я дівочка попова,
Ей, гой, ей, гой,
Я дівочка попова.
5. До роботи плачуши,
А до танцю скачучи,
Ей, гой, ей, гой,
А до танцю скачучи.

1. Oj nahori dubyna,
Čija lučka kumuna,
Ej, hoj, ej, hoj,
Čija lučka kumuna,
2. Ity bo jej prosity,
Čej bo dala skosity,
Ej, hoj, ej, hoj,
Čej bo dala skosity.
3. Kosy kume, koško chioč',
Lem mi travu ne stoloč',
Ej, hoj, ej, hoj,
Lem mi travu ne stoloč'.
4. Moja trava šovkova,
Ja divočka popova,
Ej, hoj, ej, hoj,
Lem mi travu nestoloč'.
5. Do roboty pláčučy,
A do tančju skačučy,
Ej, hoj, ej, hoj,
A do tančju skačučy.

Фенцик, С.А.: Песни Подкарпатских Русинов, Часть I, Прага, 1921, сп. ч. 20, стор. 12.

Записав комп.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-M-22.

ДІВЧИНА МОЯ, НАПОЙ МІНІ КОНЯ

Середне-скоро.

Народна співáнка, зап: Фенцик С. А., 1923, (з. к. Ч. I.)

Dív - чи - но мо - я, на - пой міні ко - ня,
не па по - ю, бо ся бо - ю, бо ще не тво - ю.

1. Дівчина моя,
Напої міні коня,
Не напою, бо ся бою,
Бо ще не твоя.

2. Як буду твоя,
Напою ти два,
С золотом керниченьки,
С нового ведра.

1. Divčino moja,
Napoj miní konja,
Ne napoju, bo sja boju,
Bo še ne tvoja.

2. Jak budu tvoja,
Napoju ti dva,
S zolotoji kermičenky,
S novolio vedra.

Фенцик, С.А.: Песни Подкарпатских Русинов, Часть II, Прага, 1923, сн. ч. 35, стор. 26

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-M-24.

И СЕ СЕЛО, И ТО СЕЛО

Земплинска-народна, 1923, зап: Фенцик, С.А. (з. к. Ч. I.)

Пошада

И се се - ло, и то се - ло, чо - мусь ме не не не
се - ло, ой там ме - ни ве - се - лонько де мо - е сер - день - ко.

1. И се село, и то село,
Чомусь мені не весело,
Ой, там мені веселенько,
Де мое серденько.

1. I se selo, i to selo,
Čomus' meni ne veselo,
Oj, tam meni veseléňko,
De moje serdeňko.

Фенцик, С.А.: Песни Подкарпатских Русинов, Часть I, Прага, 1921, сн. ч. 16, стор. 10.

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-М-25.

ПОШЕЛ БЫ Я ДО ВАС

(Паробка)

Живо

Шарінська, 1923, зап: Фенцик С.А. (з.к. ч. 1.)

По - шел бы я до вас каж - дый ве - чер,
пред ва - ши - ми дверь - ми вель - кий мо - чар,
про - лож ми - ла друч - ки, пой - ду по - ма - лоч - ки,
каж - дый ве - чер, каж - дый ве - чер.

1. Пошел бы я до вас каждый вечер,
Пред вашими дверьми великий мочар,
Пролож мила дручки, пойду помалючки,
Каждый вечер, каждый вечер.

1. Pošel bý ja do vas každý večer,
Pred vašymy dver' my velký močar,
Prolož myla dručky, pojdu pomaljučky.
Každý večer, každý večer.

Фенцик, С.А.: Песни Подкарпатских Русинов. Часть II. Прага, 1923, сп. ч. 13, стор. 12.

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-М-26.

ПРИШОЛ БИ Я ДО ВАС

(Любоміра)

Moderato

с. Радванка, окр. Мл.(1929); зап. Рошаховський, М., зап. ком: І.Ч.

При-шол би я до вас кож-ний ве-чер. Пред ва-шіма двель-ма
вел - кий мо - чар, пре - лож, ми - ла друч - ки,
пуй, дзем ро-ма-лоч - ки кож - дий ве - чер, кож - дий ве - чер.

1. Пришол би я до вас кождий вечер,
Пред вашима дверми великій мочар,
Прелож мила дручки, пуйдзем по-малючки
Кождій вечер, кождій вечер.

Колесса, Ф.: Народні пісні з галицької Лемківщини.

Е. З. НТШ, т. 49 - 50, Ужгород: 1929, (пісні № 1, 97, 111, 175, 192, 226, 227...618).

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-M-30.

VY HUĐACI HRAJTE, VY SVAŠKY SPIVAJTE

(Svadobná lntknicia)

Rovne, okr. Sk., (1932), Krpelec B., zap. kom. I.C.

The musical notation consists of two staves of music. The first staff starts with a quarter note, followed by an eighth note, another eighth note, and a quarter note. The second staff starts with a half note, followed by an eighth note, a quarter note, and an eighth note. The lyrics are written below the notes: 'Vy hu - dá - ci, hraj - te, vy svaš ky spi - vaj - te,' and 'a vy mla - de druž - ky niz - ko sa kla - naj - te.'

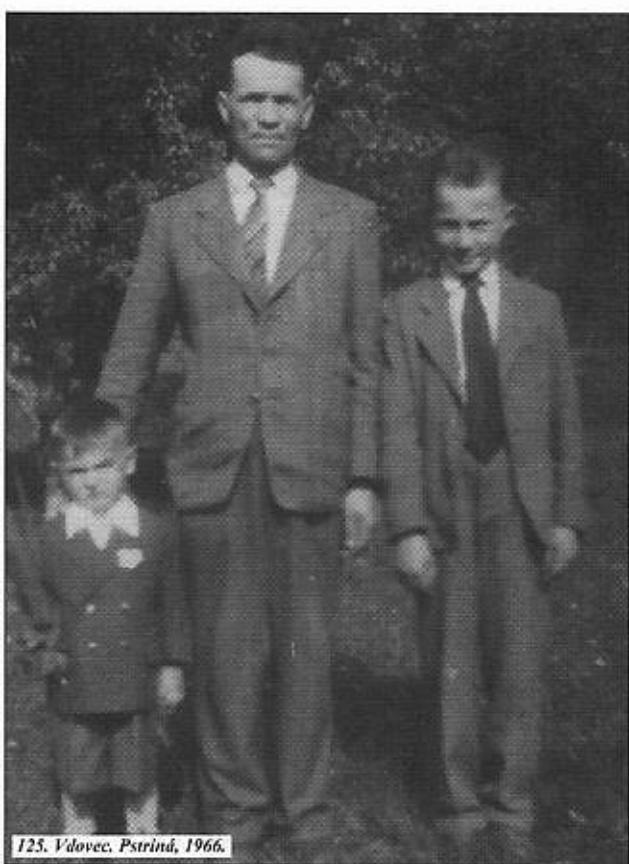
2. Ide Maria, ide,
De sja nič neridi;
Lem drobné handurky,
Ci ich jedza kurky.

3. Ideme, ideme,
Do cramu božoho ,
Budem prositi .
Stavu manželskoho.

4. Naš pan prevelebný,
Neplati arendu,
Može sebe kupic,
Novu reverendu.

5. Chodili sme na sfub,
I sme ho dostali,
Našu paňu mlodu,
Do hareštu vzali.

Krpelec, B.: Bardejov a jeho okolie dávno a dnes. Bratislava - Martin: 1935, s. 199-277.

125. Vdovec. Pstriná, 1966.

1. ЕЙ, НЕ ХОДЬ ДО НАС.

(Шариське ястраб'є)

Allegretto

Soprano Allegretto

1. ЕЙ, БО АО НАСНЕ ВІМ'ЛІШ. ДІВ-ЧА ТИ

Alto

ЕЙ, НЕ - ХОДЬ ДО НАС, НЕ - ХОДЬ

Tenore

НЕ ПА-НЕ

Basso

НЕ ПА-НЕ, ЕЙ САНСО - БІ НЕ ВІЗ-НЕШ

НЕ ПА-НЕ, ЕЙ НЕ ВІЗ-НЕШ ЕЙ, ЛІВ-ЧА ТИ НЕ ОД-НЕ

ЕЙ, ЗЧОРНИ - НАО-ЧА-МИ САНСО-БІ НЕ ВІЗ-НЕШ ЕЙ СВО-І НА РУ-КА-МИ

САМ НЕ ВІЗ-НЕШ ЕЙ РУ-КА МИ

ЕЙ, ЗЧОРНИ - НАО-ЧА-МИ САНСО-БІ Я ВОЗЬМУ ЕЙ СВО-І НА РУ-КА-МИ

ЕЙ, БО Я ТИ НЕ РАДА

3. ЕЙ НЕ ХОЛЬДОНАСНЕ - ХОЛЬ-, ЕЙ, БО Я ТИ НЕ РАДА БОТН МІ НЕ ФРАЙР

ЕЙ НЕ ХОЛЬ ЕЙ, БО Я ТИ НЕ РАДА БОТН МІ НЕ ФРАЙР

3. ЕЙ, НЕ ХОЛЬДОНАСНЕ - ХОЛЬ БОТН МІ НЕ ФРАЙР

ЕЙ- БО Я ТИ НЕ РАДА БОТН МІ НЕ ФРАЙР

ЕЙ, ЛЕМ ВЕЛНКА

ЕЙ - ЗРА - ДА 4. ЕЙ, НЕ ЛА - ПАН ЗАКЛЕНКУ

ЕЙ ЛЕМ ВЕ - ЛНКА ЗРА - ДА 4. ЕЙ, НЕ ХОЛЬДОНАСЯН - КУ

ЕЙ ЗРА - ДА 4. ЕЙ, ЯН - КУ ЕЙ, НЕ ЛА - ПАН ЗАКЛЕНКУ

ЕЙ, ЛЕМ ВЕЛНКА ЗРА - ДА

НА-ША КВИНКА НО-ВА, ЕЙ Я ЗА ТЯ ГО-ГО - ВА

КВИН - КА НО-ВА ЕЙ, ГО - ГО - ВА 5. ЕЙ НЕ ХОЛЬДОНАСНЕ

НА-ША КВИНКА НО-ВА ЕЙ, Я ЗА ТЯ ГО-ГО - ВА

Soprano: Ей, бо до час не видаєш, дівча ти не ратуєш, Ей, сам собі не возьнем.
Алло.
Не даме, Ей не возьнем.

Alto: Ходи.
Не даме, Ей не возьнем.

2. ЕЙ, ЯНІЧКУ, ЯНІЧКУ

(ГОСТОВІЦІ)

Allegro

Soprano: 1. Ей, я-нічку, я-нічку
2. Ей, ду-мате па-ріб-ци

Alto: 1-2-7-1 ла ла ла (т.)

Tenore: 1-2 ла ла ла ла ла ла (т.)
2. ла ла ла ла ла ла ла (т.)

Basso: 1-2. ла ла ла ла ла ла (т.)

1. Ей, што ті є на ліні-ку? Вкусна ячіка, Ей, вкусна чечілька, Ей в зеленом
2. Ей, што ті є на ліні-ю, га я шумна пів-ка, Ей а я шу-надівка, Ей тася чер.

5-M-40.

NA POLJANI, PRY JAROČKU

(Pastýrka)

Vivo

Slova a muzika S. Bitnera

Na po - lja. - ni pry ja - roc - ku, pas - fo - div ca
 ko - ro - voč - ku, E - ja, ho - ja, ho - ja, e - ja, ho - ja,
 ho - ja, pas - fo div - ča ko - ro - voč - ku.

1. Na poljani, pry jaročku,
Paslo divča korovičku,
I: Eja, hoja, hoja, eja, hoja, hoja,
Paslo divča korovičku. :|
2. Paslo, paslo, popasalo,
I tak sobi yaspivalo,
I: Eja, hoja, hoja, eja, hoja, hoja,
I tak sobi zaspivalo. :|
3. Hora, hora i dolyn,
Kraše divča, jak malyna,
I: Eja, hoja, hoja, eja, hoja, hoja,
Kraše divča jak malyna. :|
4. Na malynu slonko svityť,
A na divča krasa letyť,
I: Eja, hoja, hoja, eja, hoja, hoja,
A na divča krasa letyť. :|
5. Na dolynu teče voda,
Kraše divča jak jahoda,
I: Eja, hoja, hoja, eja hoja, hoja,
Kraše divča jak jahoda. :|

Zapisal: Ivan Čížmár, Svídník, 2009.

2.2. Духовны, релегійны, церковны співакы
Duchovné piesne

(Ф)

31

БЫ СЪБОТЪ БѢЧЕСЪ ДОГИЯ ГАЛ, є

Слова: Іоан: Іконон:

О че́р лѣ́ мо́ ги. Бра́ко не́ по вѣ́ си ми
 А не́ вѣ́ сти, со́ хра́ла не́ са́ ся дре́
 ях: я́ же мо́ сеи фе́р кѣ́ ли та́ ба́ дѣ́, зде́ же га́л
 вѣ́ са́ са́мъ та́ уу́ де се: Тога́ га́л дн̄и не́ макр
 ти́ ще ско́ за́ кѣ́ га́ла: Ли́ пѣ́ же хре́ста́ро́ дн̄и
 кѣ́ си́ же на́ кѣ́ га́ла: Но́ же Пе́ти́ше ско́
 и́ кѣ́ га́ла и́ ле́ вѣ́ пре́ бы́ же пре́ хо́ но: Но́

Сторінка Іrmologionu 1809 р. Івана Югасевича

VI. PRAZNIKI PODVIŽNÍ

b) Pjatdesjatnica

I. NEĎILA PÁSCHI

STICHIRA HL.6

mf

Vos-kre-sé - ni - je Tvo-jé, Chris-té Spá-sé, án-he-li po-jút na ne-bo-sí,
i nas na zem-li spo-dó-bí čia-tým sérdečem Te-bé pí-ti i slá-vi-ti.
Chris-tós vos-kré-se iz mértyvych, smér-tí-ju smér po-práv,
i sú-ščim vo-hro-bich ži-vót da-ro-váv.

TROPARJ

mf Toržestvenno

Chris-tós vos-kré-se iz mértyvych, smér-tí-ju smér po-práv,
i sú-ščim vo-hro-bich ži-vót da-ro-váv.

Da vos-krés-net Boh, i ras-to-čát-sja vra-zí Je-hó, i da bi-žát
ot li-cá Je-hó ne-na-vi-da-šči-ji Je-hó.

KANÓN PÁSCHI HL.1 [samopodoben]

VOSKRESÉNJA DEŇ

mf

Vos-kre-sé-ni-ja deň pro-svi-tim-sja lú-di-je, Pás-cha, Hos-pod-ña,
Pás-cha ot smér-ti bo-ko žiz-ni, i ot zem-li k ne-be-sí,
Chris-tós Boh nas pri-ve-dé, po-bíd-nu-ju po-jú-šči-ja.

PRIPIV

mf

Chris-tós vos-kré-se iz mértyvych.

Sej Pripyv povtorjajetsja po každoj piesni Kanón.

Глас 1.

Чи я собі не газдина,
чи я собі не господиша?
Три дні хижу не мела,
сміття не носила, —
встань же, мужу, не лежи,
сміття возом вивези!

Глас 3.

Заспіваю третим гласом,
же люблю мужа, але лем часом.
Мой любий супружес,
не буй мене дуже, —
я на що присягала,
то я буду тримала.

Глас 5.

Тенет ісгодячайся, тому не помішую його.

Глас 7.

Я більшого соблазна не знала,
як коли і перед пічним мужком утікала.
Дай ти Боже, уснути,
не будеш міг главу двигнути, —
буду я ланда, тріскала.
як на коні Іхала.
Ой, ужем ти, мужу, зауздала.

Глас 2.

Чи чуєш ти, Іване,
що твої жона співає?
Возьми ти tot прут,
що з ним мак трут,
і зажечи ти свою жену в тісний кут!

Глас 4.

Четвертим гласом заспіваю
і на свою жену добрий позор даю;
Правда, же икони знают кламати
і забобонок уживати,
ніп благословит,
а дівол зводит.

Глас 6.

Хоч бісь ми руки звязала,
коли бісь зле постуровала,
буду ся напивати,
а твої кости смаровати,
хоч будеш на облак утікати.

Глас 8.

Вже я ти не дам співати,
волю ти писки заткнати;
научивим тя газдовати,
мушу ліппий позор дати.
Виджу, що ти голову завила,
а пляк розпустила;
за дівки дробно есь ходила,
а тепер мені ї собі ноги звязала.
Мушу ся постарати,
і на тес лікарство глядати,
бо ти би ї чрез плоти віскіла
і мене до землі вихала.

3-M-2.2-1.

О МАРИЙЮ МАТКО БОЖА, ПРОС ЗА НАС

(Духовны співаки)

с. Висока, (1912), Ноц., сп. Ор. Кристианич; зар. Ф. К.

Ruhato [parlando]

О Ма - ри - ю, Ма - ко бо - жа, прос за нас,
 і о - ру дуй о нас, Аж до сво - го си - ноч - ка,
 при - чи - ний ся за нас. А - би нам ра - чил од - пус - ти - ти,
 вшиш - ки гра - хи на - ши,
 О па - нен - ко, Ма - ри - ю, прос за нас 1 - су - са.

(4 + 4 + 3 + 6), (4 + 3 + 6)

Колеса, Ф.: "Народні пісні з галицької Лемківщини.",
 Е. 3, ІПШ, т. 49 - 50, Ужгород: 1929, (пісні № 26, 39, 44,
 54, 183, 194, 273, 317, 333, 389, 495, 464, 538 (622, 624)).

Записка ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

36. Боже Вышній, отче народовъ . . .

Помало

 Бо- же Выш-ній, От- че на - ро-довъ, спа - си те - бъ вѣрныхъ

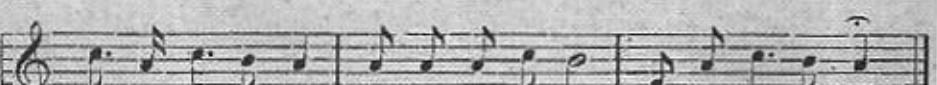

 Ру-си- новъ. Даждь руку по - мо - чи, ми - лоссердъ бу-ди къ намъ,

 по - дол - гой не - во - ли, пре - кра - ти токъ сле - замъ подъ

 кар-пат-ски-ми го - ра - ми, жі - ю - чи во bla - го - да - ти

 луч-шу до - лю да у - зна - еть и въ сво - бо - дѣ про - цвѣ-

 та - еть на - ша от - чиз - ни - на до - ро - га и ми - ла

 Подкар-пат-ска Русь, Под-карпат-ска Русь, Под-кар-пат-ска Русь.

О Кто, Кто, Николая Любить

O, Kto, Kto, Nikolaja Ljubit'

O Who Loves Nicholas The Saintly

O, kto, kto Nikolaja l'jubit', [57.]

O who loves, Nicholas the Saintly,

O, kto, kto Nikolaju služiť,

O who serves, Nicholas the Saintly,

| Tomu Svjatyj Nikolaj,

| Him will Nicholas receive,

Na vsjakij čas pomahaj,

and give help in time of need.

Nikolaj ! Nikolaj! |

Nicholas ! O Nicholas! |

Saint Nicholas - A Miracle Worker, Patron of the Poor

Svjata Nikolaja – Čudotvorec, Pokrovitel' Ubohich

Carpatho-Rusin Spiritual Songs - Карпато-Русинські духовні пісні Duchovní Písni
(Hymnology)

**Гостинник, С.: Українські духовні пісні в рукописному збірнику села Суків,
XII-XVII ст. Науковий збірник 24 Свидник: МУК 2007, с.160-224**

65 т

Обсяг: Пісні на Рождество Христово	№ 1-35,
на Богоявление Господне	№ 36-40,
на Страстене Господне	№ 41-43,
на Нед. о Будном сыне	№ 44,45,
на Нед. Мисопутну	№ 46,47,
о страш. суде Христовом	№ 48,
на Нед. Сыропитну	№ 49,
на Нед. Великопостну	№ 50-57,
на Воскресение Ісуса Христа	№ 58-65,

Колесса, Ф.: НПГЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 26,39,44,54,183,194,273,317.)

Папп, С.: Петрашевич, Н.: ІССЕМ. Пряшів. 1970, с.1851.

Паньківич, І.: ПЗНАЗУЦК. Прага: 1946р, с. 43-46.

Сливкова, Г.: СЗСІМД. Сташківці. Микова: 2008, с. 8-18.

Хланта, І. В.: ОВС. Ужгород: 2003, с. 102-141, 625 с.

2.3. ІСТОРІЧНЫ СПІВАНКИ – HISTORICKÉ PIESNE

5-M-2.3/48.

МУРОВАНІ ПИВНИЦІ ПИЮТ ВИНКО ЗБОЙНИЦІ

(Любовські-рівненські)

Moderato

с. Вишні Верхніх, окр. Св., (1966); Іванікова Зузана, (1914); зап. Ч.Л.

Міпн-5-1-1280-52

1. I: Мурошані пивниці,
Пилют винко збоїнниці.
I: Сесь там дівча румене,
За стодвадцять ставене. :I
2. I: Кебы мі го хцели дан,
Пошол бым го вименіць. :I
I: А за тогу вимену,
Взял бым я то зажену. :I

3. I: Уж там грають бубнуют,
А мы інці пієм. :I
I: Мам там фрайрошку,
В том Шарішком замку,
Добре о ней, добре знам. :I

4. I: Добре о ней, добре знам,
Покаль я ей ручку дам. :I
I: А як ручку пущу,
На другу помышлю,
Помож Боже, помож сам. :I

5. I: Помож Боже не Небе,
Я це волам гу себе. :I
I: Днеска коня кукм,
Ютре машерум,
До чорнополя. :I

6. I: З чорнополя до турка
З турка до фраймеріка. :I
I: Там буду воюваць,
Свою кров проливаць,
За вас дівчата. :I

1. I: Murovanej rupnuscy,
Pijut vynko zbojnicu, :I
I: Jest tam divča rúmené,
Za stodvacet stavene. :I

2. I: Kebý mi ho chceley dac,
Pošol bým ho výmenic, :I
I: A za totu výmenu,
Vzal bý ja ho za ženu. :I

3. I: Už tam hrajut bubnujut,
A my išči pijeme, :I
I: Mam tam frajrošku,
V tom Šarišskom zamku,
Dobre o nej, dobre znam. :I

4. I: Dobre o nej dobre znam,
Pokaľ ju jej rúčku dama. :I
I: A jak rúčku pušču,
Na druhu pomýšľju,
Pomož Bože, pomož sam. :I

5. I: Pomož Bože na Nebe,
Ja ce volam gu sebe, :I
I: Dnes'ka koha kujem,
Jutre maširujem,
Do čornopola. :I

6. I: Z čornopola do turka,
Z turka do frajmerka, :I
I: Tam budu vojovac,
Svoju krov prolyvac,
Za vas dzívčata. :I

3-M-2.3/49.

ЕЙ, ПІСАРЮ, ПІСАРЮ, ПЛАНО ТИ СЯ ВЕДЕ

(Історична співанка)

с. Воля Яслінська Нижня (1911), Пол., сн. Шубаки; зар. Ф.К.

Andantino

1. Ей, пісарю, пісарю, плано ті ся веде,
Ей, що найкрасші міста, Москаль ти одбере.

2. Ей, одобрав Будапешт, возьме і Кошиці,
Ей що найкрасні хлопці, то сут в Гамернії.

3. Ой, пісарю, пісарю, напіто нас вербуєш ?
Малу мані крайну, чим нас вигодуєш ?

A B A B 2 (1 +6 +6)

Колесса, Ф.: "Народні пісні з татицької Лемківщини," - Етнографічний збірник НТШ, т. 49 - 50, Ужгород: 1929, (пісні № 129а, 150б, 468),

Записав ком.: Іван Чикмар, Свидник, 2009 р.

- Гиряк, М., Дерев'янчик, А.: НП с. О. Пряшів: КСУТ, 1987, (пісні № 67, 68), с. 42,43..
 Дудеба, А.: УНПСС .т. III, Пряшів:1977, (Пісні № 37-46), стор. 49-56.
 Колесса, Ф.: НПГЛ, Ужгород: 1929, (пісні № 129,150,468).
 Костюк, Ю.: УНППК, кн.І, Братіслава: 1958, (пісні № 1, 1а), с.13,14.
 Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с.141-149, 390 с.
 (1. Пісня про Штефана воєводу.... Турецька неволя...,Містечко Лемберк..., Гарібалльд..., Кошут..., Про Добринського.... Перша світова война.... Друга світова війна....)
 Мушинка, М.: ДІЗУФСС . НЗ І. Свидник: МУК 1965, (тексти без мелодій), с.182-211.
 Гиряк, М., Дерев'янчик, А.: НПСО. Пряшів: КСУТ, 1987, 250 с. (Пісні № 67, 68), с. 41.

2.4. БАЛАДЫ – BALADY

5-М-2.4/52.

ЯК ІШОЛ ЯНЧІК ВОГЛЕДЫ, БРЕС МАТЕРІНОЙ ПОРАДЫ

(Паробско - власка ; балада)

Кушнірова Гелена, нар. 1921, Свидник, 1966; зап.Ч.1.

МГп.-5-1-0988-42

Andante

Як і-шол Я - нік во - гле - ды, як і-шол Я - нік
во - гле - ды брес ма - те - ри - ной по - ра - ды,
брес ма - те - ри - ной по - ра - ды.

1. Як ішол Янчік вогледы, 2x
Брес матеріної порады. 2x

2. А як ще матка дознала, 2x
Дораз поза гору бегала. 2x

3. Шелеяке желе зберала, 2x
Янічкові піц давала. 2x

4. А як Янік ще напіл, 2x
Та ще за сердечко улапіл. 2x

5. Ей, мамко, мамко, мамочко, 2x
Ей, як ме болі сердечко. 2x

6. А як уж ішли на вівод, 2x
Уж Янічкові беру гроб. 2x

7. А як уж ішли з віводу, 2x
Уж Янічка кладу до гробу. 2x

8. А кедъ уж ішли попод стром, 2x
Цо ти невесто купіц мам. 2x

9. Не чепец мамко, не чепец, 2x
Лем ві мі враче муй венец. 2x

10. Бо я з вашим сином не спала, 2x
Лем тельо цом зним прішагала. 2x

1. Jak išol Jančík vohledý, 2x
Bres materynoj porady. 2x

2. A jak še matka doznala, 2x
Doraz poza horu behala. 2x

3. Šelejake žele zberala, 2x
Janičkovy pic davala. 2x

4. A jak Janík še napil, 2x
Ta še za serdečko ulapil. 2x

5. Ej, mamko, mamko, mamočko, 2x
Ej, jak me boli serdečko. 2x

6. A jak už išli na vivod, 2x
Už Janičkovi beru hrob. 2x

7. A jak už išli z vivodu, 2x
Už Janička kladu do hrobu. 2x

8. A kedъ už išli popod strom, 2x
Co ti nevesto kupic mama. 2x

9. Ne čepec mamko, ne čepec, 2x
Lem vy vrace muj venec. 2x

10. Bo ja z vašim sýnom ne spala, 2x
Lem teľo com znim prišahala. 2x

5-M-2.4/53.

ШИРОМ ПОЛЮ КРИЖ, БЛИЖ СЯ МИЛА, БЛИЖ
(Паробско - лвовська; балада)

Tempo di valse: Свидник, окр. Св., 1966, Сінкова Марія, нар. 1922; зап.Ч.І.

MFn.-5-I-1466-60

Ши - ром по - лю криж, близ ся ми - ла близ,
кід я пі - ду на тувой - ну - прі-шя-гу мі зло - жыш.

1. I: Широм полю криж,
Близ ся мила, близ,:I
I: Кід я піду на ту вояну,
Прішагу мі зложыш.:I

2. I: Мила вон вишла,
Одпрішагала,:I
I: Кід я на ту вояну пішол,
Она шя видала.:I

3. I: Писал ем сей лист,
Же чи є здрава,:I
I: Камаратя мі писали,
Же шя уж видала.:I

4. I: Кедъ я лист читал,
Урлап сі пітал,:I
I: Пришол милой под облачік,
Вон сі сей выпітал.:I

5. I: Револьвер в руке,
Остро набитый,:I
I: Стріліл мыло до сердечка,
Ту маш фалешніце.:I

6. I: Кедъ ю застрелі,
Дал ю поховац,:I
I: До нового цінторіна,
Дал ей гроб викопац.:I

7. I: А на том гробі,
Біла лелія,:I
I: Же тулежыт застрілена,
Мила про фраїра.:I

1. I: Širom polju križ,
Blyž sja myla, blyž,:I
I: Kid ja pidu na tu vojnu,
prišahu mi zložyš.:I

2. I: Myla von výšla,
Od prišahala,:I
I: Kid ja na tu vojnu pišol,
On šja výdala.:I

3. I: Pysal jem jej lyst,
Že či je zdrava,:I
I: Kamarat'a mi pysaly,
Ž šja už výdala.:I

4. I: Ked' ja lyst čítal,
Urlap soj pital,:I
I: Pryšol myloj pod oblačík,
Von si jej výpital.:I

5. I: Levorver ruke,
Ostro nabityj,:I
I: Strílyl myloj do serdečka,
Tu maš falešnice.:I

6. I: Ked' ju zastrílyl,
Dal ju pochovac,:I
I: Do novoho cintorína,
Dal jej hrob výkopac.:I

7. I: A na tim hrobi,
Bila lelijia,:I
I: Že tu ležyt zastrílena,
Myla pro frajira.:I

З-М-2.4/50.

ПОВІДЖТЕ, МЛАДЕНЦІ

(Базалія)

с. Розташне (1912). Пол., сп. Іван Гемік; зар. Ф.К.

Ruhato

По - відј - те, мла - ден - ши, КО - трий зvas мла - де - нец,
Што го ма - ют ві - шаш за ді - во чий ве - нец?

1. Повідже, младенци, котрый з вас младенец,
Што го мают вішац за дівочій венец.
2. Повідже, лівоньки, чия-же то вина?
Не наша, не наша, але Ганусина!
3. Препекна Гануся в корчмі сой танцююс,
Дома отец-мати горенько банус.
4. "Ой, грайте мі, грайте, любі музиканти,
Най сой потаньцюю, бо венце не буду!"
5. Посилали по ню, младиного бургари:
- "Ганусю, Ганусю, идій пред рихтаря".
6. "Ой, піду я, піду, лем сой потаньцюю,
Лем сой потаньцюю, бо венце не буду."
7. Післали по ню старшого бургари:
- "Ганзю, Ганзю, ходи пред рихтаря!".
8. Ой, піду я, піду, лем сой потаньцюю,
Лем сой потаньцюю, бо вене не буду."
9. Ой, взяли ей, взяли за більнікі ручки,
Вивели они ей на зелени дучки.
10. Янічко, поетничко бавится філгами,
Отец-мати плачут гіркими сльозами.
11. Стінай-же мя кате, кед мя маш стінати,
Най замшю не плаве отец ани мати.
12. Ручки повязали, головоньку зняли,
Білу Ганусенську в полі поховали.
13. На єї могилу забили дорогу,
Молодим дівонькам на пересторогу.

2 (6 - 6)

Колесса, Ф.: "Народні пісні з галицької Лемківщини".

Е. З. НПІІІ, т. 49 - 50. Ужгород: 1929, (пісні № 1, 97, 111, 175, 192, 226, 227...618).

Записка аудіо: Іван Гемік, Синянка, 2009 р.

Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НПІ с. О. Пряшів: КСУТ, 1987, (пісні № 69-83), с. 44/42

Дулеба, А.: УНПІСС. т. III. Пряшів:1977, (пісні № 1-36), с. 9-45.

Колесса, Ф.:НПІГЛ. Ужгород: 1929.

Костюк, Ю.:УНПІІК – кн.І, Братислава:1958, (пісні № 2-12), с.17-30.

Мушинка, М.: З Г В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с.114-139.

Цимбора, Ю.: УНПІСС. кн. II, Пряшів: 1963, с. 399-431.

Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НПІСО. Пряшів: КСУТ, 1987, 250 с. (пісні № 69 -83), с.44-64.

Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003. с. 372-398, 625 с.

Zilinskij, O.: Interetnické vzťahy v lidových baladách Západnich Karpat.In: Interetnické vzťahy vo folklore karpatiskej oblasti. VEDA.. Bratislava: Vydatel'stvo SAV, 1980, s.193.

2.5. ДИТИНЬСТВО – DETSTVO

127. Speváčka Kurččková Anna, (1898), Miroľa, 1967.

2.6. Колысковы співанки – Uspávanky

5-М-2.6/55

ККОЛЫШ СЯ МІ, КОЛЫШ, КОЛЫСКО З ЯВОРА

(Женська- колыскова)

с. Микова, окр. Мл., 1970, Вархола Марія, 1908, зап. Ч.І.

МПн.-5-IV-0151-70a

Rubato

Ko - lыш ся мі, ко - лыш ко - лышко зя - во - ра
ко - лышу я со - бі, бі - ло - го со - ко - да.

1. Колыш ся мі, колыш,

Колыско з явора,

I: Колышу я собі,

Білого сокола. :I

2. Колыш ся мі, колыш,

Колысочко сама,

I: Бо я уж не годна,

Бо ем зунувала. :I

3. Ручки ня зболили,

Тебе колысати,

I: А ноженьки ші май,

Пеля тя стояті. :I

4. Люлю же мі, люлю,

Де я тя притулю,

I: Гітину розкошну,

Під зелену сосну. :I

5. Гаю, же мі, гаю,

Підеме до гаю,

I: Назбераме квіті,

Мос драге гітія. :I

1. Kolýš sja mi kolýš,

Kolýsko z javora,

I: Kolýš jem sobí,

Biloho sokola. :I

2. Kolýš sja mi kolýš,

Kolýsóčko sama,

I: Bo ja už ne hodna,

Bo ja zunuvala. :I

3. Ručký ňja zbolily,

Tebe kolýsaty,

I: A nožeňký ši maj,

Pelja t'a stojati. :I

4. Ľjuľju že mi, ľjuľu,

De ja fa prytuľu,

I: Gitynu rozkošnu,

Pid zelenu sosnu. :I

5. Haju že mi haju,

Pideme do haju,

I: Nazherame kvítia,

Moje drahe giťa. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Микова, окр. Мл., 1970 р.

Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НПс. О. Пряшів: КСУТ, 1987, (пісні № 258-262), с. 138-141.

Колесса, Ф.: НПГЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 90, 98, 102, 115, 172-174, 222, 230, 454, 478).

Костюк, Ю.: КПс. ДВЦ. НЗ МУК, 1979, (60 співанок), с. 215-245.

Костюк, Ю.: УНПСС. кн. I, Братислава: 1958, (пісні № 83-100), с. 143 -153.

Мушинка, М.: З Г. В. АУНТУСС. Пряшів: СПВ, 1967, с. 216.

Цимбора, Ю.: УНПСС. кн. II, Пряшів: 1963, с. 11-21.

Хлантя, І. В.: О В С. Ужгород: 2003, с. 384-353, 625 с.

5-M-2.6/56.

УСНИ ЖЕ МІ, УСНИ, ВЕЛИКЕ ВЫРОСНИ

(Женская- колыска)

Rubato

с. Микова, окр. Мл., 1970, Вархола Марія, 1908, зан. Ч.І.

MÍn.-5-IV-0050-69

1. Усни же мі, усни,

Велике выросни,

І: Велике як і я,

Біле як лелія.:І

2. Колысала бым тя,

Як водни, так вночи,

І: Кебым ся дождала,

Од тебе помочі.:І

3. Діжу я ся Боже,

Жалю великого,

І: Чкода буде Боже,

Колысня мого.:І

1. Usny že mi, usny,

Velyke výrosny,

I: Velyke jak i ja,

Bile jak lelja.:I

2. Kolysala bým tja,

Jak vodne, tak vnoči,

I: Kebý-m sja doždala,

Od tebe pomoči.:I

3. Diždu ja sja Bože,

Zalu velykoho,

I: Ckoda bude, Bože,

Kolysanja moho.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Микова, окр. Мл., 1970 р.

5-M-2.6/57.

СОКОЛЕ ПАХОЛЕ ГОНЬ ВОЛКЫ НА ПОЛЕ

(Женская- колыска)

Rubato

с. Микова, окр. Мл., 1970, Вархола Марія, 1908, зан. Ч.І.

MÍn.-5-IV-0070-70

1. Соколе пахоле,
Гонь волкы на поле,
І: Бо уж шытки взяли,
Лем наши зостали.:І2. Соколе, голубе,
Што робиш на дубе,
І: Пицалочки стружу,
За мамічков тужу.:І3. Тужу же я, тужу,
Мам зачім тужиц,
І: Шытки гіті лома,
Лем йа мушу служиц.:І4. Люлю же мі, люлю,
Де я та притулю,
І: Під зелену сосну,
Гітину розкошну.:І1. Sokole pachole,
Hoň volký na pole,
I: Bo už šýtky vzjaly,
Lem našý zostaly.:I2. Sokole, holube,
Što robyš na dube,
I: Pyšaločký stržu,
Za mamočkov tužu.:I3. Tužu že ja, tužu,
Mam za čím tužýc,
I: Šýtky giti doma,
Lem ja mušu služyc.:I4. Ejulju že mi, ejulju,
De ja ta prytulju,
I: Pid zelenu sosnu,
Gitynu rozkošnu.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Микова, окр. Мл., 1970 р.

2.7. Дітячі примовки – Riekanky

Рубай, рубай, сокырочко, нарубай мі шіснасть кусів, хто невірит наї почітат, ці ту не є шіснасть кусів. *Пастыре, Пестрина, 1958.(I.Ч.)*

Мушника, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 218.

2.8. Дітячі співаны гры – Detské spevne hry

Гиляк, М., Дерев'янник, А.: НПс. О. Прянів: КСУТ, 1987, с. 171.

Купер, А.: ГДДР. Пряшів: СПВ, 1972, с. 17-155.

Kundľa, M.: JAD. 2004, s. 121-124.

Мушника, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с.222.

Роцховецький, М.: Забава. Ужгород: Просвіта, 1921, 37с. (36 Забавок: Кашка, Рак, В загороді, Образ весняної праці, Баранчик, Пускайте нас – Мости, Віночок, Когутичок, Мосток, Доцік, Лишка, Зайчик, Коза, Дзвонок , Дід, Квочка, Ворона, Гуси, Кот и мышка, Медвідь День і ноч).

Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003, с. 354-351, 625 с.

Тимко, О.: НПЛ ЗНП югославинских руснакох, кн. I-III, Руски Керестур: 1953-54. (пісня № 421-423). с. 339-342.

2.9. РОДИННЫ ОБРЯДЫ - RODINNÉ ZVYKOSLOVIE

128. Snímanie vencu. Ulič Krivé, 1969.

129. Družičky z Bajeroviec.

130. Manželia Paníkoví, Dlhňa, 1985.

2.9.1 Співанки на хрестинах – Piesne na krstinách

5-M-2.9.1/66.

ПІЛА БІМ ПАЛЕНКІ З КОРІНЬКАМИ, БІ ШЕ МІ ПРЯЛО ПОД РЕБРАМИ

(Женська- молода непісля)

с. Лютиня, окр. Пряшів, 1966, Локайова Марія, нар. 1879, зап. Ч.І

Мп.-5-IV-1516-103

Andante

Пі - ла бім па - ле - нкі зко-рінь - ка - мі,
Бі ше мі прі - я - ло под - ре - бра - мі, под ре-бра - ми
под мо - і - ма же - бі я прі - не - сла на рок сі - на.

1. Піла бім паленкі з корін'ками,
Бі ше мі пріяло под ребрами,
Под ребрами, под моїма,
Жебі я прynesla на рок сіна.

1. Pila bim palenki z koriñkamy,
Bi še mi prijalo pod rebrany,
Pod rebramy pod mojima,
Žeby ja prynesla na rok sina.

Записав: Чижмар Іван, с. Лютиня, окр. Пряшів, 1966 р.

131. Krstiny vnuka Ľudovej speváčky a kantorky M. Čobirkovej. Pstrind.

Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НІССО. Пряшів: ЦК КСУТ, 1987, 250 с. (пісні № 8), с. 10.

Дулеба, А.: УНПСС. т. III, Пряшів: 1977, (пісні № 123-131), с. 127-132.

Калиняк, Я.: Н В с. РСО. Пряшів: 1979, (пісні № 15-80), стор.60 -100.

Костюк, Ю.: УНППК. кн.І, Братислава: 1958, (пісні № 70-82), с.133 -140.

Kundľa, M.: Jakubany včera dnes. 2004, str.156-160.

Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003, с. 341-346, 625 с.

2.9.2. Весельны, свальбяны співаки – Svadbobné piesne

2.9.2.1. Латканя - Latknie

S-M-2.9.2.1/70.

ВЫБЕРАЙ СЯ СЫНУ ШАСЛИВУ ГОДИНУ

(Молодому і молоді, свальбону - виберати молодіт)

с. Микова, окр. Мл., 1970, Вархала Марія, 1908, тан. Ч.І.

MПн-5-IV-0439-71

Larghetto

Ko - лыш ся мі, ко - лыш ко - лы - ско зя - во - ра
ко - лы - шу я со - бі бі - ло - то со - ко - ла.

1. Выберај ся сыну,
Щасливу годину,
I: Щасливу годину,
По добру гітіну. :I
2. Думалась мамоčko,
Же ся я не збудеш,
I: Я ті повідала,
Горко плакати будеш. :I
3. Кланяй ся Ганіčko
Я най нижче можем,
I: Ачей ті милый Бог,
Шестя допоможе. :I
4. Мусилась Ганіčko,
За дверми стояť
I: Кід ты не вігіла,
Кому ручку даті. :I

5. Ideme, ideme,
Se lem koló vodý,
I: Ideme glédati,
Kľuči od slobody. :I
6. Naš pan prevelebnýj,
Ne pláčat arendu,
I: Ta naj sobi kupíť,
Novu reverendu. :I
7. Hoja mamko, hoja,
Už givka ne tvoja,
I: Ale toho pana,
Što znym prisihala. :I

1. Výberaj sja sýnu,
Ščaslyvu hodynu,
I: Ščaslyvu hodynu,
Po dobru gitynu. :I
2. Dumalas' mamočko,
Že sja ſa ne zbudeš,
I: Ja ti povídala,
Horko plakať budeš. :I
3. Klanaj sja Haničko,
Jak naj nyže možeš,
I: Ačej ti mylýj Boh,
Šest'a dopomože. :I
4. Musylas' Haničko,
Za dvermy stojati,
I: Kid tý ne vigila,
Komu ručku datí. :I

5. Ideme, ideme,
Se lem koló vodý,
I: Ideme hledati,
Kľuči od slobody. :I
6. Naš pan prevelebnýj,
Ne pláčat arendu,
I: Ta naj sobi kupíť,
Novu reverendu. :I
7. Hoja mamko, hoja,
Už givka ne tvoja,
I: Ale toho pana,
Što znym prisihala. :I

5-М-2.9.2.1/71

ВЫБЕРАЙ СЯ СЫНУ ЩАСЛИВУ ГОДИНУ

(Молодому - свальбяна)

Larghetto. с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МГп.-5-1-0358-11

Вы - бе -рай шя сы - ну ща - сли - ву го - ди - ну,

ща-сли-ву го - ди - ну по до - бру га - зды - нию,

ой, ща-сли - ву го - ди - ну по до - бру га - зды - нию.

1. Выберай ся сыну,
Щасливу годину, 2х
По добру газдыню,
Ой, щасливу газдину,
По добру газдыню.

2. Жебы была прачка,
А і добра швачка,
Жебы ті вышила,
На кошулі птачка,
Ой, жебы ті вышила,
На кошулі птачка.

3. На кошулі птачка,
На гаčі голуба,
Жебы люде знали,
Же с од тя груба,
Ой, жебы люде знали,
Же с од тя груба.

1. Výberaj sja sýnu,
Ščaslyvu hodynu, 2x
Po dobru gazdýňju,
Oj, ščaslyvu hodynu,
Po dobru gazdýňju.

2. Žebý býla pračka,
A i dobra švačka,
Žebý ti výšyla,
Na košuli ptačka,
Oj, žebý ti výšyla,
Na košuli ptačka.

3. Na košuli ptačka,
Na gači holuba,
Žebý ľude znaly,
Že je od ťa hruba,
Oj, žebý ľude znaly,
Že je od ťa hruba.

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966 р.

горбку, где той крѣслатый дубъ за церквою. Оттамъ видно цѣле
наше мѣсто и присѣлки.

— Красный ты Божій свѣте! зѣтхнувъ небѣщикъ,
кобы люде такій добрѣ були якъ ты свѣте красный та милый!
А люде не вартѣ того всего, шо Богъ для нихъ зготовивъ
такій рай, та одинъ другого ненавидить, одинъ другого крив-
дитъ, одинъ другого пожирае якъ щупакъ меншій рыбки. Чи
такъ Онуфрій?

— Вѣдай оно такъ, повѣдаю.

— Видишь той будинокъ, що тамъ стоить?

— То горальня, кажу.

— Се фабрика людзкой нужды и горести,
фабрика всякихъ грѣховъ!

— Якто?

— А такъ. Народъ якъ тіи моравлѣ, прадюе, ночей не
досыпляе, и бѣдный, и ничего не мае, бо горѣвка бере якъ кот-
рому человѣкови и половину его працѣ, а гдекотрый, все, що
мае, бѣдае ей, а якъ не стане, то и чужого не пошануе. Отти
грѣхъ и ганьба. Отъ горѣвки все лихо у нась робится, и доки
нашъ народъ не оттягнеся отъ піянства, доти не буде у него
добра; а буде вѣчнымъ невѣльникомъ. Чи ты пьешь горѣвку
Онуфрій?

— Чому? пью.

— Я не пью. А знаешь, чому не пью?

— Чому?

— Бо я ей ненавиджу, бо виджу бѣдній дѣти голій, босій,
неклюйній, голодній, бо виджу не одну сироту підъ чужимъ пло-
томъ, бо тато ей все пропивъ, и марно пійшовъ зъ сего свѣта.
За то я ю ненавиджу, за то я ю въ руки не возьму, мое тѣло
ю не прійме, такъ якъ злодѣя, розбйника не прійму до хаты,
бо бѣть не вартъ у мене гоститися.

— Александре, кажу я, коли ты не пьешь, то и я ей не
буду пiti отъ нынѣшного дня.

— Не будешь? Не будешь?

— Не буду.

— То ты мой вѣрный пріятель, и пріятель самого Бога.
А диви, якій сей красный, синенький цвѣть съ жовтымъ осере-
дочкомъ, съ бѣленькимъ пылочкомъ. Якій бѣть красный, якій
здоровый, чистый, бо бѣть зъ матери земли ссе чисту воду, на-
паваеся чистою водою росы и дощемъ, такъ и человѣкъ чистый
и красный передъ Богомъ, що даръ Божій, розумъ свбий, сум-

S-M-2.9.2.1/72.

ТРЕБА БЫ НАМ ТРЕБА, СТИЛЦІ НАКЛАДАТИ

(Молоділі - свалбња)

Larghetto

c. Ниж. Миронов, okr. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.Л.

MFu.5-1-0400-13

Tre - ба бы нам, тре - ба сті - ліці на - кла - да - ти
 бо шя нам не мо - же ро - ди - на змі - ща - ти,
 ой, бо шя нам не - мо же ро - ди - на змі - ща - ти.

1. Треба бы нам, треба, стілці накладати,
 Бо ся нам не може родина змішати,
 Ой, бо шя нам не може родина змішати.

2. Кланяй ся Ганічко, кам най нижे можеш,
 Ачей тобі, ачей пан Біг допоможе.
 Ей, ачей тобі, ачей, пан Біг допоможе.

3. Кланяй шя Ганічко, близко попри земли,
 Близко попри земли, оцови, матери,
 Ой, близко попри земли, оцови, матери.

4. Зачала шя Ганча, родині кланяті,
 Зачали і слзы очка заливаті,
 Ой, зачали і слзы очка заливаті.

5. Приздри шя мімічко на свою гівочку,
 Уж ты ей не видиш, своїм будиночку,
 Ой, уж ты ей не видиш, своїм будиночку.

1. Treba bý nam, treba, stilci nakladati,
 Bo šja nam ne može, rodyna zmišcaty,
 Oj, bo šja nam nemože, rodyna zmišcaty.

2. Klaňaj sja Haničko, kam naj nyže možeš,
 Ačej tobi, ačej pan Bih, dopomože,
 Ej, ačej tobi, ačej, pan Bih dopomože,

3. Klaňaj sja Haničko, blyzko popry zemli,
 Blyzko popry zemly, ocovy, matery,
 Oj, blyzko popry zemly, ocovy, matery.

4. Začala šja Hanča, rodyni klaňati,
 Začaly i slýzý, očka zalyvati,
 Oj, začaly i slýzý, očka zalyvati.

5. Przyzdry šja mamičko, na svoju givočku,
 Už tý jej ne vydyš, svojim budynočku,
 Oj, už tý jej ne vydyš, svojim budynočku.

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Миронов, okr. Св., 1966 р.

5-М-2.9.2./73.

ІДЕ СВАЛЬБА З ГОРЫ, ЗАКРЫВАЙТЕ СТОЛЫ
(Сватове - свальбка)

Larghetto с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МГп.-5-1-0594-19

I - де сва -льба зго -ры за -кры - вай -те сто - лы, сто - лы
 я - во - ро - вы, о бру - сы кві - то - вы,
 ей, сто -лы я - во - ро - вы о - бру - сы кві - то - вы.

1. Иде свальба з горы, закрывайте столы,
Столы яворовы, обрусы квітовы,
Ой, столы яворовы, обрусы квітовы.
2. Буде свальба, буде, кто же на то піде,
Мачка подшкірбачка, коцур за гудачка,
Ой, мачка подшкірбачка, коцур за гудачка.
3. Женю я шя, женю, мам капусты жменю,
Ні пeca, ні лавки, подерты ногавки,
Ой, ні пeca, ні лавки, подерты ногавки.

1. Ide sval'ba z horý, zakrývajte stolý,
Stolý javorový, obrusý kvítový,
Ej, stolý javorový, obrusý kvítový.
2. Bude sval'ba, bude, chtože na ňju pide,
Mačka podškribáčka, kocur za hudačka,
Oj, mačka podškribáčka, kocur za hudačka.
3. Ženju ja sja, ženju, mam kapustý žmeňju,
Ni peca ni lavký, podertý nahavký,
Oj, ni peca ni lavký, podertý nahavký.

Записав Чижмар Іван, с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.9.2.1/74.

ІДЕМЕ, ІДЕМЕ, ДЕ ДВІ ШВІЧКИ ГОРЯТ

(Сватоне - свальбіана)

Larghetto с. Ниж. Мірошів, окр. Св., 1966, Магіусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

Mf. 5-I-0668-21

I - де- ме, і - де- ме де дві шві-чкі го - рят бу-де- ме дур-

ка - ті а - чей нам о - тво - рят, ой, бу - де -

ме дур - ка - ті а - чей нам о - тво - рят.

1. Ідеме, ідеме де дві швічкы горят,
Будеме дуркати ачей нам отворят,
Ой, будеме дуркати ачей нам отворят.

2. Отворь же нам, отворь свальбяна мамічко,
Свальбяна мамічко, нас ту невеличко,
Ой, свальбяна мамічко, нас ту невеличко.

3. Штірі двадцять сватів, дванадцать гудаків,
І мý три сваšeňky, шýtko молоденčky,
Ой, і мý три сваšeňky, шýtko молоденčky.

1. Ideme, ideme, de dvi švičký horjat,
Budeme durkati ačej nam otvorjat,
Oj, budeme durkati ačej nam otvorjat.

2. Otvor' že nam, otvor' sval'bjana mamičko,
Sval'bjana mamičko nas tu neveličko,
Oj, sval'bjana mamičko nas tu neveličko.

3. Štiri dvacyt' svativ, dvanacyt' hudakiv,
I my tri svašeňky, šýtky molodenčky,
Oj, i my tri svašeňky, šýtky molodenčky.

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошів, окр. Св., 1966 р.

5-M-2,9,2,1/75.

ПОВІЧ МІ ГАНІЧКО, ЧОМСЬ ТАКА БЛЯДА

(Паробсько - дівоцька)

Andante

с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МПн.-5-1-0622-20

По-віч мі Га-ні-чко чомсь та-ка бля - да
а же ты не бýла а - ні раз та - ка, о-чка маш спад-ну-ты
а ли-чка збляд-ну-ты, по-віч мі Га-ні-чко хто тя-лю-бу - с.

1. Повіч мі Ганічко, чомсь така бляда,
А же ты не была ані раз така,
1: Очка маш спаднуты а личка збляднуты,
Повіч мі Ганічко, хто тя любус.:I

2. А шак ты бетярю о тім добрі знаш,
1: Бо ты до нас ходив мене єс преводив,
Покаль-сь мі бетярю ганьбу не зробиу.:I

3. Почкай ты бетярю, побануєш ты,
1: Піду до гуляю, скочу до Дунаю,
Нароблю ті бетярь великої жалю.:I

1: Піду до Канады, там скочу до води,
Нароблю ті бетярь великої чкоды.:I

1. Poviť mi Haničko, čoms' taká bljada,
A že tý ne býla ani raz taka,
1: Očka maš spadnutý a lička zbljadnutý,
Poviť mi Haničko chto ťa ľubuje.:I

2. A šak tý beťjar'ju o tim dobrí znaš,
1: Bo tý do nas chodiv, mene jes prevodyv,
Pokaľ's betjar'ju haňbu ne zrobiv.:I

3. Počkaj tý beťar'ju, pobanuješ tý,
1: Pidu do hľajaju, skoču do Dunaju,
Narobľju ti beťar' veľkoho žalju.:I

1: Pidu do Kanadý, tam skoču do vody,
Narobľju ti beťar' veľkoj čkodý.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.9.1.1/76.

СИДИТ ГАНЧА ЗА СТОЛИКОМ ЯК РУЖОВЫЙ КВЕТ

(Молодáj - смáльбна)

c. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966, Магусова Мария, нар. 1908, зап. Ч.Л.

MГп.-5-1-0507-16

Andante

Си - дит Ган - ча за - сто - ли - ком як ру - жо - вый квет,
 вы - пла - ка - ла чо - рныі о - чка, вы - пла - ка - ла
 чо - рныі о - чка змі - нил шя муй швет.

1. I: Сидит Ганча за столиком,
 Як ружовýй квет. :I
 I: Выплакала чорныі очка, 2x
 Змінил шя муй швет. :I

2. I: Чом ты плачеш, чом нарікаши,
 Чого тобі жаль ? :I
 I: Того вінка зеленого,
 І перстеня презлаторого,
 Што єс мі го жал. :I

3. I: Чом ты тоди не плакала,
 Як я ті го брал. :I
 I: Я думала, я мышлица, 2x
 Же ты жартував. :I

4. I: Я думала, я мышлица,
 Же ты жартуеш. :I
 I: А же ты мі мой віночок,
 І презлатый перстеночек,
 Назат даруеш. :I

1. I: Sydít Hanča za stolykom,
 Jak ružovýj kvet, :I
 I: Výplakala čorný očka, 2x
 Zminyl šja muj švet. :

2. I: Čom tý pláčeš, čom narikaš,
 Čoho tobi žal? :I
 I: Toho vinka zelenoho,
 I persteňja prezlatohoh,
 Što jes mi ho žjal. :I

3. I: Čom tý tedy ne plakala,
 Jak ja ti ho bral? :I
 I: Ja dumala, ja myšlyla, 2x
 Že tý žartuvav. :I

4. I: Ja dumala, ja myšlyla,
 Že tý žartuješ, :I
 I: A že tý mi moj vinočok,
 I prelatýj perstenôčok,
 Nazat daruješ. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966 р.

5-М-2.9.2.1/77.

ЧОГО ТЫ ТУ ПРЫШЛА, ЧОГО ТЫ ТУ СІЛА

(Молодій - свальбія.)

Andante

Свидник, окр. Св., 1966, Сінакова Марія, нар. 1922; зап. Ч.І.

МГБ-5-І-1613-68

Чо - го ты ту при - шла, чо - го ты ту сі - ла,
ніч ес не ро - би - ла што же бу - деш і - ла.

1. Чого ты ту прышла,

Чого ты ту сіла,

I: Ніч ес не робила,

А уж бы ес їла.:I

2. Дайте же нам, дайте,

Нашу молодішю,

I: Бо вам висадиме,

Хыжу на поліцю.:I

3. Хоць нам висадите,

Хыжу на поліцю,

I: Ай так вам не даме,

Нашу молодішю.:I

4. Хыжу на поліцю,

Комору на гряду,

I: Дайте же нам, дайте,

Нашу пані младу.:I

1. Čoho ty tu pryšla,

Čoho ty tu sila,

I: Nič jes ne robyla,

A už by jes jila.:I

2. Dajte že nam, dajte,

Našu molodieju,

I: Bo vam výsadyme,

Chýžu na policiu.:I

3. Choc' nam výsadyte,

Chýžu na policiu,

I: Aj tak vam ne dame,

Našu molodieju.:I

4. Chýžu na policiu,

Komoru na hradu,

I: Dajte že nam, dajte,

Našu pani mladu.:I

Записав: Чикмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

5-М-2.9.2.1/78.

ОЙ, УПАЛА ПАВОЛИНА, ЦЕПНЯРИКА ПРИВАЛИЛА

(Чопндрома - свальбія)

Larghetto

с. Нова Седлиця, окр. Сн., 1965, Семіонова Зузана, нар. 1915, зап. Ч.І.

МГБ-5-ІV-1105-80

Ой, ю - па - ла па - во - ли на,
Це - пна - ри - ка при - ва - ли ла,
Біж - те лю - дє по - ма - га ті,
Це - пна - ри - ка вы - пу - ща - ті.

1. I: Ой, упала паволина,

Цепнaryka привалила,:I

I: Біжте люди помагати,

Цепнaryka выпущати.:I

1. I: Oj, upala pavolyna,

Cernaryka privalyla,:I

I: Bitez lude pomahaty,

Cernaryka vypuschaty.:I

Записав: Чикмар Іван, с. Нова Седлиця, окр. Сн., 1965 р.

5-M-2.9.2.1/79.

КАЖДОМУ ДОБРЕ, СТАРОСТОВИ ЗЛЕ

(Старостови - спáльбяна)

Moderato c. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1965, Магнусова Марія, пар. 1908, зап. Ч.І.

Mfp-3-I-0377-12

The musical notation consists of two staves. The first staff starts with a key signature of one flat (B-flat), a 2/4 time signature, and a bass clef. It contains four measures of music followed by a repeat sign and a new section starting with a 3/4 time signature. The lyrics 'Каж- до - му до-брe, ста-ро-сто-ви зле,' are written below the notes. The second staff continues with a 3/4 time signature and a soprano clef, containing four more measures with lyrics 'да-што жи-стi по-ка-жут му за-пец ши-стi не за- ваджай ту.' The notes are primarily eighth and sixteenth notes.

1. I: Каждому добрe,
Старостови зле, :I
I: Даду му там дашто жистi,
Покажут му запец шистi,
Незаваджай ту, :I

2. I: Далут му рыбку,
Г хліба скýбку, :I
I: На ту маш старосто, 2x
Вечерю шытку, :I

1. I: Každomu dobre,
Starostovy zle, :I
I: Dadut mu tam, dašto žisty,
Pokažut mu za pec šisty,
Nezavadžaj tu, :I

2. I: Dadut mu rýbku,
I chliba skýbku, :I
I: Na tu maš starosto, 2x
Večerju šýtku, :I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1965 р.

5-M-2.9.2.1/80.

А ЗА НАШОМ ХÝЖОМ КОПА СИНА

(Молодіж - спáльбяна, чепія)

Allegretto Свидник, окр. Св., 1966, Січакова Марія, пар. 1922 ; зап.Ч.І.

Mfp-3-I-1583-64

The musical notation consists of three staves. The first staff starts with a key signature of two sharps (F# and C#), a 2/4 time signature, and a soprano clef. It contains four measures of music followed by a repeat sign and a new section starting with a 3/4 time signature. The lyrics 'А за на - шов хý - жов ко - па шí - на,' are written below the notes. The second staff continues with a 3/4 time signature and a soprano clef, containing four more measures with lyrics 'а за на-шов хý - жов ко - па шí - на, ше-ра бы-ла'. The third staff continues with a 3/4 time signature and a soprano clef, containing four more measures with lyrics 'тів - ка, ше-ра бы-ла тів - ка, днесь-кай же-на, днесь-кай же - на.'

1. А за нашов хýжов копа шина, 2x
I: Шера была тівка, 2x
Днесъка жена, днесъка жена. :I
2. Чера была тівка, под віночком, 2x
I: А гнес'ка с жена, а гнес'ка с жена,
Почепена, почепена. :I

1. A za našov chýžov kopa sina, 2x
I: Ščera býla givka, 2x
Dnes'kaj žena, dnes'kaj žrna. :I
2. Čera býla givka pod vinočkom, 2x
I: A gnes'kaj je žena, 2x
Počepena, počepena. :I

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

СВАЛЬБЯНЫ СПІВАНКЫ ПРИДАНЧАНИМ

1. Пришли нам приданы,
Такы не ёднасы,
І: Як бы їх малювал,
Стары дябол з малкы.:)
2. Як ся не придала,
Мітла гу горицьви,
І: Так ся не придал;
Ганя гу Янкови.:)
3. Дали сте нам дали,
Ганічку трупака,
І: Пішла подойти,
Сіла під буяка.:)
4. Корову не здойт,
Бо ся хвоста бойт,
І: Хліба не напече,
Бо і з носа тече.:) |1:1-4|

134. Prendišanie nevesty. M. Poľana.

- Гиряк, М., Дерев'янчик, А.: НПСО. Пряшів: ЦК КСУТ, 1987. 250 с. (пісні № 9 -66), с. 10-
Гиряк, М., Костюк, Ю.: ІСЗГ .НВс.Г, В: ДП, 22, Пряшів: 1970, № 2-7
Дулеба, А.: УНПСС, т. III, Пряшів:1977, (пісні № 131-163), с. 137-160.
Колесса, Ф.: НПЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 37,47,57, 58, 65, 138,141,199,359,375,384,414,425,520,525,573,578)
Костюк, Ю.:УНППК. кн.1, Братислава:1958, (пісні № 38 -69), с. 85-130.
Крепел, В.: BIODAD. Bratislava.; 1935, (9 piesni), s. 199-207.
Kundľa, M.: Jakubany včera dnes .2004, s.137-156.
Мушник, М.: ДІЗУФСС .НЗ, Свідник: МУК 1965, (тексты). с. .94-110.
Цимбора, Ю.: УНПСС - кн. II, Пряшів: 1963, с. 223-276.
Чижмар, І.:НВРВС. Свідник, 2006, (співанки № 36 -127) с.78 -161.
* Весільні співанки з еротичними мотивами № 1-21 *I. Прилога публикації CD,DVD.
Хланта, І. В.: О В С . Ужгород: 2003, с. 280-302, 625 с.
Тимко, О.: НПЛ ЗНП югословянских руснаков, кн. I-III, Руски Керестур: 1953-54.
(Співанки: № 1-3), с. 9,10, (№ 101-110), с. 91-96, (№ 201-207), с. 175-180, (№ 403-420), с. 327-338.

2.9.2.2. Забавны - Zábavné

S-M-2.9.2.2/81.

ЧОПАРЬЮ, ЧОПАРЬЮ, НЕ ЗНАШ ЧОПАРИТІ

(Чопарьова - свадьбяна)

Moderato c. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966, Лешкова Марія, нар. 1934, зап. Ч.І.

МГЛ-5-IV-1573-109

Чо-па-рью, чо- па-рью не знаш чо- па- ри-ті, бо нам не на-
ли-ваш, бо нам не на- ли-ваш, ей, по-вны ро-га- ри-кы.

1. I: Чопарью, чопарью,
Не знаш чопариті, :1
I: Бо нам не наливаш, 2x
Ей, повни погарики. :1

2. I: А знаю я, знаю,
Добрі наливаті, :1
I: Але вы не знаете, 2x
Ей, до денциата питі. :1

1. I: Čopar'ju, čopar'ju,
Ne znaš čopatytí, :1
I: Bo nam ne nalyvaš, 2x
Ej, povný poharyký, :1

2. I: A znaju ja, znaju,
Dobri nalyvaty, :1
I: Ale vý ne znate, 2x
Ej, do dencjata pyti. :1

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1966 р.

S-M-2.9.2.2/82.

БЕТЬЯР Я ПАРОБОК. БЕТЬЯР Я КОНИЯ МАМ

(Свадьбен до танца.)

c. Петрина, окр. (1966), Дружбове на затрзаках (17-26 р.), зап. Ч.І.

Бе-тьяр я па-ро- бок, бе-тьяр я ко- ня мам,
ши со- бі бе-тьяр фра-ір-ку по-гле- дам.

2. Конічки на лучки,
На зелений овес,
Сам піду гу милой,
Аж на вишні конец.

4. Фрайрку см нашол,
Дома на музини,
А жену не можу,
Цалій околиці.

3. Гору см перенол,
Долину не можу,
Фрайрку см нашол,
А жену не можу.

5. Уж см ся оженил,
Боже мі міленький,
Як буду газувал,
Такий молоденкій.

Записав: Чижмар Іван, с. Петрина, 1966 р.

5-М-2.9.2.2/84.

ВЫДАЛАСЬ НЯ МАМКО, ЗА ЛІС ЗА ДУБИНУ

(Женська-молодя нівіста)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Мігова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

МГп.-5-1-1366-55

Вы-да-лась ня ма-мко за ліс, за ду-би-ну, ей, е - я, го - я,
же - би я не при - шла до вас на го - сти - ну.

1. Выдалась ня мамко,
За ліс за дубину,
I: Ей, ея, гоя, жебы я не пришла,
До вас на гостину. :I
2. Але я около,
Дубину обыйду,
I: Ей, ея, гоя, я до вас мамочко,
На гостину приду. :I

1. Výdalas' nja mamko,
Za lis, za dubynu,
I: Ej, eja, hoja, žebý ja nepryšla,
Do vas na hostynu. :I
2. Ale ja okolo,
Dubynu obýdu,
I: Ej, eja, hoja, ja do vas mamočko,
Na hostynu prydu. :I

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

5-М-2.9.2.2/85.

НА СВАЛЬБІ Є-М БЫЛА, ПАЛИНКУ-М НЕ ПИЛА

(Свашка - свальбяня, пияцька)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Січакова Марія, нар. 1922; зап.Ч.І.

МГп.-5-1-1611-67

На сваль-бі єм бы-ла па-ли-кум не пи-ла, о - ни не - да -
ва - ли, о - ни не да - ва - ли ей, а я не про - си - ла.

1. I: На свальбі є-м была,
Палинку-м не пила, :I
I: Они не давали, 2x
Ей, а я не просила. :I
2. I: Дайте же нам, дайте,
Палинки вышиті, :I
I: Та мы вам будеме, 2x
Ей, хыжу веслыти. :I
3. I: А свашка я, свашка,
На самом веселю, :I
I: Дайте же мі напіц, 2x
Ей, най же розвешелю. :I

1. I: Na sval'bi jem byala,
Palinku-m ne pyla, :I
I: Ony ne davaly, 2x
Ej a ja ne prosyla. :I
2. I: Dajte že nam, dajte,
Palinky výpyti, :I
I: Ta my vam budeme, 2x
Ej, chýžu veselyti. :I
3. I: A svaška ja svaška,
Na samom vešelju, :I
I: Dajte že mi napic, 2x
Ej, naj še rozvešelju. :I

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.9.2.2/86.

А ЯК МЫ СЯ ПОВЕРЕМЕ, ЩІМ ЖЕ МЫ СЯ ПРИКРЫСМЕ.
(Паробска - дівчика)

Andante

с. Петрина, окр. Сн., 1966, Груцова Агата, нар. 1925, зап. Ч.Л.

MĽU-5-L-0871-30

А як мы ся по - бе - ре - ме щім же мы ся
при - кры - с - ме? о - бер - ний ся гу - мі
збріш ком при - кры - с - ме мы ся зміш - ком.

1. А як мы ся побереме,
Щім же мы ся прикрысме,
1: Оберни ся гу мі з брішком,
Прикрысме мы ся з мішком.:I

2. Ой же, ой же побоїску,
Тім цундравім кабатиску,
1: Якім буду працювала,
Такім буду танцювала.:I

3. Ой же, ой же по лозині,
Далась пану, дай же і мі,
1: Пану далам мала-м зацо,
Тобі не дам немам зацо.:I

1. A jak my sja pobere,me,
Ščim že my sja prykryjeme,
1: Obermyj sja gu mi z briškom,
Prykryjeme my z miškom.:I

2. Oj že, oj že pobojsku,
Tim cundravim kabatysku,
1: Jakim budu pracuvala,
Takim budu tancuvala.:I

3. Oj že, oj že polozyni,
Dalas' panu, daj že i mi,
1: Panu dalam mala-m zaco,
Tobi ne dam, ne mam za eo.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Петрина, окр. Сн., 1966.

5-M-2.9.2.2/87.

БУДЕ МЕР, БУДЕ МЕР

(Паробска)

Andante с. Міроля, окр. Сн., 1966, Сенайова Анна, (Бібейка), нар. 1906, зап. Ч.Л.

MĽU-5-L-0095-4

бу - де мер, бу - де мер, будут гів - ки мерти, будут ся па -
ро - ці, будут ся па - ро - бці ей, горі тер - ньом дер - ти.

1. I: Буде мер, буде мер,
Будут гівки мерти,:I
1: Будут ся паробці, 2x
Ей, горі терньом дерти,:I

1. I: Bude mer, bude mer,
Budut givky merty,:I
1: Budut sja parobei, 2x
Ej, hori ternom derty,:I

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Сн., 1966 р.

5-М-2.9.2.2/88.

НЕ ДО ТЕРНЯ, НЕ ДО ТЕРНЯ, БО СЯ ПОКОЛЕМЕ

(Паробско - лівоцька)

Alegro

с. Петріна, окр. Св., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

МГп.-5-1-0925-37

Не до тер-ня, не до тер-ня бо ся по-ко - ле - ме
під-пе - ри - ну ма - те - ри - ну там ся за - грі - е - ме.

1. Не до терня, не до терня,
Бо ся поколеме,
Під перину материну,
Там ся загрієме.

1. Ne do terňa, ne do terňa,
Bo sja pokoleme,
Pid perynu materynu,
Tam sja zahrijeme.

Записав: Чижмар Іван, с. Петріна, окр. Св., 1966.

5-М-2.9.2.2/89.

ТЕНДЕРІЧКА ПРИ ДРАЖЕ

(Паробско - дівочка)

Alegro

с. Петріна, окр. Св., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

МГп.-5-1-0920-36

Тен-де - річ-ка при дра - же мац ше лю-біц не ка - же,
тен-де - річ-ку зо-жне - те мы ся лю-біц бу - де - ме.

1. Тендерічка прі драже,
Мац ше любіц не каже,
Тендерічку зожнеме,
Мы ся любіц будеме.

1. Tenderička pri draže,
Mac še ljubic ne kaže,
Tenderičku zožneme,
Mý sja ljubic budeme.

Записав: Чижмар Іван, с. Петріна, окр. Св., 1966.

Колесса, Ф.: НПГЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 7, 45, 59, 121, 180, 193, 196, 259, 307, 320, 414, 444, 493, 542, 550.)

Хланта, І. В.: ОВС. Ужгород: 2003, с. 575-586, 625 с.

Маслай, О., Пилипович, В.: Лемківське весілля у записах XIX – початку ХХ ст. Горлиці: 2007

2.9.3. Голосіння, погріб - Pohreb

3-M-2.9.3/91.

ОЙ, ГАЗДО МІЙ, ГАЗДО

(Погребні плачі, бойків)

Похуві, (1882), О. Колберг, зап. ком. Ч. І.

The musical score consists of three staves of music. The first staff starts with a G clef, the second with an A clef, and the third with a C clef. The lyrics are integrated into the musical lines, with some words placed above or below the notes.

1. Ой, газдо мій, газдо!

Яку ж ти мені раду дась?

Як я маю газдувати,

З ким я маю дрібні діти годувати?

1. Oj, gazdo mij, gazdo !

Jaku ž ty meni radu daješ ?

Jak ja maju gazdovaty,

Z kym ja maju držbni dity hoduvaty?

O.Kolberg: Poхуві, t. 1. Lvov:1882, s. 216.

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

M-2.9.3/92.

ЙОЙ, ЙОЙ, ЙОЙ, СИНУ МУЙ

с. Куримка, окр. Св., Прокоп Марцел. зап.; I.Č

Parlando

The musical score consists of four staves of music. The lyrics are integrated into the musical lines, with some words placed above or below the notes.

2.9. 4. Сиротескы співакы - Sirotské piesne

5-М-2.9.4/95.

ГОРІ ДОЛІНАМИ СИВІЙ КОНІК БЕЖІТ
(Жемаха - сироти)

с. Улич, окр. Сн., 1966, Ковальова Гелена, нар.1905, зап. Ч.І.

Мпн.-5-IV-1451-98

Andantino

Го - рі до - ли - на - ми, си - вій ко - ник бе - жіт,
вже мо - я ма - мічка, вже мо - я ма - мія - ка чорнуй зе - мли ле - жйт.

1. Горі долінами,
Сивий коник бежіт,
Вже мої мамочки, 2x
Чорнуй земли лежіт.

2. Лежіть она, лежіть,
Зглубше до коліна,
Вже на іншій наросла, 2x
Травичка зелена.

3. Пушла бы я, пушла,
Тогу травку жати,
Кебы я ся годна, 2x
Мамки до гойкати.

4. Устань мамко, устань,
Не е кому спати,
Бо твої сироты, 2x
Не ставутъ плакати.

1. Hori dolynamy.
Sivuj konyk bežeyt,
Vže maja mamačka, 2x
Čornuj zemly ležyl.

2. Ležýt' ona, ležýt',
Zhlubše do kolína,
Vže na ľuju narosla, 2x
Travička zelená.

3. Pušla bý ja, pušla,
Tori travku žaty,
Kebý ja sja mohla, 2x
Mamky do bojkatty.

4. Ustaň mamko, ustaň,
Ne je komu spatý,
Bo tvoji sŕitý, 2x
Ne stavuť plakaty.

Записав: Чижмар Іван, с. Улич, окр. Сн., 1966 р.

136. Pohreb slobodného dievčaťa Pstriná.

2. 10. КАЛЕНДАРНЫ ОБРЯДЫ -VÝROČNÉ DNI

136. FK. Toryskyj.

137. Havažčata v Mikovej, 2008.

2.10.1. Колядки – Koledy

4-М-2.10.1/98. с. Габура, окр. Мл. зап. Сухий, О. (УНП №79.

сл.Лютка, Польсько, зап. Колесса, Ф.,(нар.пісня з півд.Підкарпаття №50.

- Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НПс. О. Пряшів: КСУТ, 1987, (тексти № 1-4), с. 41,42.
 Дулеба, А.: УНПСС. т. III, Пряшів:1977, (пісні № 93-109), с., 105 -114.
 Зілинський, О.: СК з Л. НЗ № 3, Свидни: МУК, 1967, с. 277-290.
 Костюк, Ю.:УНППК. кн.І, Братислава:1958, (пісні № 33-37), с.79-82.
 Kalyňák, J.: DV H. Prjašov: RO, 1993, (15 kolied - 15 textov, 14 melódii).
 Kalyňák, J.: BH i NK. CH RS. Svidník: RKS 1991, (28 kolied a 13 svetských kolied zo starinskej doliny).
 Мушника, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 46-52, , 390 с
 Чижмар, Л.: Чотири візгесмиські гри із Свидниччини. Н. З. № 6, Свидник : МУК, 1972.
 Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003, с. 66-101, 625 с.

2.10.2. Вінчування господарьови і родині – Vinše gazdovi a rodine...

138. Koledníci, Kraj. Bystrá, 1967.

Мушника, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 52, 390 с

2.10.3. Вінчування на Рождество - Vianočné vinše

139. Posvátné krímenie dobytka pred řízenou večerou. Pstriná, 1966.

Мушника, М., Костюк, Ю.:**Пущания**, Р 3, № 3, Пряшів: 1989, с. 13-21.

Kundľa, M.:**JVAD**, Ej, keď sme na puščanach... 2004, s.121-124,

*1. Масници – період од Богоявління (по Рождеству) до зачатку Великого посту. В часі календарного року ся тримали інші посты: Різдвяний, Великий (Великодній), Петров піст, Успенський. В часі постів ся неробили свалби ані вілчання, гудаки неграли не танцювало ся ані не співало.

Гудаки не грали, не співало ся ані нетанцювало, к быв у селі мертвenci. Докиль небыл похованый шытки забавы у селі бали заказаны.

*1. Маслей, О., Пилипович, В.:**Лемківське весілля у записах XIX – початку ХХ ст.** Горлиці:2007, с.11.

2.10.4. Фашентговы – Fašiangy *1

4-М-2.10.3/105.

КОНЦЕМ МЯСНИЦ

Шарішка, 1923, зап: Фенчик С. А., (з. к. Ч. I.)

Уж ми - ну - ли мяс - ни - чень - ки, від - лом се - лі ти - хо,
гус - ли, ба - сы за - ні - мі - ли и пы - га - нам ли - хо,
гус - ли, ба - сы за - ні - мі - ли и пы - га - нам ли - хо.

1. Уж минули мясниченьки,
В цілом селі тихо.

I: Гуслі, баси занімili,
И цыганам лихо. :I

2. А неборак наш староста,
На грудях захрпнul.
I: Сидить бідак, у кочергах,
Еще днесъ не хліпнул. :I

3. И сващечка покаплюет,
Болит ей голова.
I: Сидит смутно на прypečku,
Уныла як сова. :I

4. А дівчата все вздыхают,
Минула их доля:
I: Поминула и надія -
О несчастній доля. :I

5. Не журьте ся дівчата,
Ті пропали як тінь
I: Прийдет еще и на вас ряд,
На зелену осінь. :I

6. Лучше в осени гуляти,
Як в зимі студеної,
I: Можна бoso поскакати,
По траві зеленої. :I

7. Взростнут хлопцы, прийдетъ дяка,
Брати вас в супруги -
I: Не журьте ся про мясники,
Прийдуть еще други. :I

8. Бог зародитъ пшениченьку,
Будутъ гойны жнива,
I: Будет радость и потеха -
Весела гостина. :I

1. Už mynuly mjasnyčeňky,
V cílom seli tycho,

I: Husli basý zanimily,
I cýganam lycho. :I

2. A neborak naš starosta,
Na hrud'jach zachrypnul.
I: Sydýť, bidak u kočerhach.
Esće dnes' ne chlypnul. :I

3. I svašečka pokašľjujet,
Bolyt jej holova.
I: Sydýt smutno na prypečku,
Unýla jak sova. :I

4. A devčata vse vzdýchajut,
Mynula ich dol'ja:
I: Pomynula i nadija,
O nesčastna dol'ja. :I

5. Ne žur'tesja o deivčata,
Ti propaly jak tiň,
I: Pryjdet ešče i na vas rjad,
Na zelenu oseň. :I

6. Lučše v oseny huljaty,
Ja v zymí studenoj,
I: Možno boso poskakaty,
Po travi zelenoj. :I

7. Vzrostnut chlopçý, prýjdet d'jaka,
Braty vas v supruhý -
I: Ne žurte sja pro mjasnycý,
Prýjduť ešče druhý. :I

8. Boh zarodyt pšeničenku,
Budut' hojný žnyva,
I: Budet radosť i poticha -
Vesela hostyna. :I

2.10.5. Веснянки - Jarné hry

5-M-2.10.4/107.

ДО ГАЮ ДІВЧАТА, ДО ГАЮ, БО МИНЕ НА ТАНЕЦ ВОЛАЮ

(Дівочка - арны гры на луці.)

Сонато

с. Виш. Верлих, окр. Сн., (1966); Павликова Зузана, (1914); зап. Ч.Л.

M.M.: 51-1310.53

Do gaj - ю дів - ча - та, до га - ю бо - ме - не на та - нец
 во - ла - ю ши - ткы дів - кы сто - ят но за - нец
 а ме - не во - ла - ют - на та - нец.

1. До гаю дівчата, до гаю,
Бо мене на танец волаю,
І:Шишки дівки стоят поза пещ,
А мене волають на танец.:I
2. Пойд пліт дівчата, пойд пліт,
Будеме сіяти жовтий квіт,
І: Іші наш жовтий квіт не зишол,
Уж ся мі міленький розашол.:I
3. До гаю дівчата до гаю,
Будеме сіяти росаду,
І: А з росады буде капуста,
А з дівчата буде невіста.:I

1. Do haju divčata, do haju,
Bo mene na tanec volaju,
I: Šitký divky stojat pozapec,
A mene volajut na tanec.:I
2. Popid plit divčata, popid plit,
Budeme sijati žovtý kvit,
I: Iši naš žovtý kvit ne zýšol,
Už ſja mi milenýk rozyšol.:I
3. Do haju divčata, do haju,
Budeme sijati rosadu,
I: A z rosadý bude kapusta,
A z divčata bude nevista.:I

Записав: Чижмар Йозеф, с. Виш. Верлих, окр. Сн., 1966 р.

- Дулеба, А.: "УНПСС", т. III, Прашив:1977, (пісні № 87-92), стор. 97-102
- Kaliňák, J.; JRP, R O, Prešov, R O, 2002. (Співанки: Кач горі, кач...1/4, Атам долов на луці...2/4, Старшина 1972, Гоя, дюндя, гоя...3/2, Велика Поляна 1975, Гоя дюндя, гока ...2/1, Смолник 1975. (Співанки записал І.Чижмар; транскрипція Я. Калиняк.)
- Колесса, Ф.: НПГЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 519,524,579)
- Костюк, Ю.: УНПСК. кн.1, Братислава:1958, (пісні № 18-23б), с.43-62.
- Мушника, М.: З Г.В. АУНТУСС. Прашив : СПВ, 1967, с.53,54, 390 с.

6-M-2.10.4/109.

КАЧ, ГОРІ, КАЧ

(Всіянка - Хоровод; жіночий танець.)

с. Старина, окр. Сн., (1975); Женська скupina (45-61 р.) зап.; 1.4.

Andante

1 - шли кач - кы на млач - кы, тай збе - ра - ли хро - бач - кы - .

Кач, го - рі, кач, ви - гна - да нас маш.

1. Ішли качки на млачки,
Тай збирали хробачки,
Кач, горі, кач,
Выгнала нас мац.

2. Поки качки пригнала,
Пару чіжмы зодрали,
Кач, долов кач,
Выгнала нас мац.

Записав: Іван Чижмар, с. Старина, 1973 р.

In: J. Kalyňák: Jarné rusínske piesne. Rusínska obecna. Prešov: 2002.

(Transkripcia melodie J. Kalyňák č., 1/1 s. 113)

140. Obradný tanec. Svidník, 2008.

2.10.6. Русальны співанкы - Rusadlne piesne

Мушинка, М., Костюк, Ю.: "Пастырске Русаля," - Р.З., № 3, Пряшів: 1989, с. 38-44.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с.56, 390 с.

2.10.7. Собітковы співанкы - Jánske piesne

3-М-2.10.6/112.

ЯНЕ, ЯНЕ, СВЯТИЙ ЯНЕ

(Собіткова; На Яне)

Moderato

с. Висока, (1912), Пол., сп. Орест Кристинич; зар. Ф.К.

1

Я - не, Я - не, Свя - тий Я - не, О - святы же нам вшит - ко зі - ля.

O - святы же нам вшит - ко зі - ля,

1. Яне, Яне, святый Яне,
Ось вять-же нам вшитко зіля.

2. Ось вять-же нам вшитко зіля.
Дробний пісок і каміння.

А В, А С - 2 (4 * 4)

Колесса, Ф.: "Народні пісні з галицької Лемківщини,"- Етнографичний
збірник НТШ, т. 49 - 50, Ужгород: 1929, (пісні № 53, 130, 588)

Записав ком.: Іван Чижмар, Синячук, 2009 р.

3-М-2.10.6/113.

ЯНЕ, ЯНЕ, ЯНОВИЧУ

(Собіткова)

с. Цегелка, окр. Бр., (1912); Колесса, Ф., зап. к: I.Ч.

Parlando

3

Я - не, Я - не, Я - но - ви - чу,

маш по - дер - ту но - га - ви - що,

1. Яне, Яне, Яновичу,
Маш подерту ногавіцо.

1. Jane, Jane, Janovychu,
Mas podertu nohavucju.

(Колесса, Ф.: Народні пісні з південного Покарпаття. Науковий збірник
1-го Просвіта, II, Ужгород: 1923, № 20.)

Записав ком.: Іван Чижмар, Синячук, 2009 р.

Колесса, Ф.: НПГЛ. Ужгород: 1929, (пісні № 53, 130, 588),

Костюк, Ю.: УНПІК. кн.1, Братислава: 1958, (пісні № 24-26), стор.63 -70.

Kundľa, M.: JVAD. Na životoho Jána... 2004, s.124.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 56-58, 390 с.

2.10.8. Обжінковы співанки – Dožinkové piesne.

3-М-2.10.7/115.

ВІЙДЬДЖЕ, ГАЗДИНЕ ДО НАС

(Обжінкова-жинярська)

с. Волтошова (1911). Пол. си. С. Драгуз; зар. Е.К.

Andantino

3

v

Вийдь же, газ-ди - не, до нас, од-бер ві-но-чок од нас!

Не вий-деш си го ку-піц, пуй-дзе-ме ци го пре-піц.

1. Війдьдже, газдине, до нас,
Одбер віночок од нас! 2х

2. Не вийдеш си го купіц,
Пуйдземе ци го пропіц.

3. За торку папінечку,
За сладу медовечку.

4. Такий наш піночок красний,
Як на небі міячок ясний.

5. Тілько в нім єсть колосочок,
Як на ней звіздочек.

А А, А А 2 (7 + 7)

Колеса, Ф.: "Народні пісні з галицької Лемківщини," - Етнографичний збірник НТШ, т. 49 - 50, Ужгород: 1929, (пісні № 5, 78, 607)

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

4-М-2.10.7/116.

ОЙ, ЛІТАЄ СОКОЛЕНЬКО

(Обжінкова)

Гейровський, М.: Співаник. № 31. Львів: 1922, 39c.

Ой, лі - та - є со - ко - лень - ко по по - лю,

та збі - ра - є че - ля - донь - ку до до - му.

1. Ой, літає соколенъко по полю,
Та збирає челядонъку до дому.

2. Іди, іди челядонъко до дому,
Вигуляла все літічко по полю.

3. Вигуляла все літічко, ще й жнива,
Заболіла головонъка, ще й спинा.

Гейровський, М.: Співаник. . Львів: 1922, 39c.

Записав ком.: Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

Колеса, Ф.: НППЛ.Ужгород: 1929, (пісні № 53, 130)

Костюк, Ю.: УНІПК. кн.1. Братіслава:1958, (пісні № 27-32), с.33 -76.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряців : СПВ, 1967, с. 58, 390 с.

2.10.9. Співанки на Андрія - Piesne na Andrija

Мушинка, М.: ЗГВ. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 60, 390 с.

2.11. СПІВАНКИ ПРИРОДЫ - PIESNE PRÍRODY

5-M-2.II/119.

КОШІЛ ЗАЯЦ ОТАВУ, МУШКА ПРИГРАБУЄ

(Звірятा - свальбина)

с. Лютина, окр. Пряшів, 1966, Локай Марія, нар. 1879, зап. Ч.І

Moderato

Mfp.-5-IV-1495-102

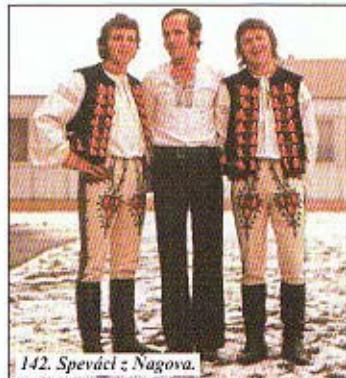
1. Кошил заяц отаву,
Мушка приграбує,
Комар купкі наклада,
Мушка притоптує.
2. Комар мушки пригварят,
Хціл бы ше женіті,
Мушка ше му сподобала,
За жену мі їті
3. Веда мушка комара,
Младенца дрічного,
Без шіцкого думаня,
Хціла їті за ньго.

1. Košil zajac otavu,
Muška pryhrabuje,
Komar kupki naklada,
Muška prytoptuje.
2. Komar muški pryhvarjat,
Chcil bi še ženyti,
Muška še mu spodbala,
Ua ženu mu iti.
3. Vede muška komara,
Mladenca dričnogo,
Bez šidkoho dumajna,
Chcila iti za nho.

Записав: Чикмар Іван, с. Лютина, окр. Пряшів, 1966 р.

141. Jakubany.

142. Speváci z Nagova.

2.12. ЗАМЕСТНАНЯ, РОБОТА – ZAMESTNANIE, PRÁCA

2.12.1. Поротя пірья - Páračky

2.12.2. Вечуркы, На прядках, Кудельні пісні – Priadky

5-M-2.12.2/122.

ПРИШЛИ ДО НАС ПРИБЕРАНЦІ НЕ МАМЕ ШТО ЇСТИ

(Женевска-стражкам на вечуркы, прядки)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Кушнір Гелена, нар. 1921, зап. Ч.1.

МГЛ-5-1-1201-49

При - шли до нас при - бе - ра - ниці не ма - ме што ї - сти,
 есть там тер - кы ко - ло цер - кви та най і - дут гры - сти.

1. Пришли до нас прибранці,
Не мame што їсти,
I: Есть там теркы коло церкви,
Та най ідут грызти.:I
2. Пришли до нас прибранці,
Знали танцювати,
I: Я за нима з чіжмічками,
Пішла ціфрувати.:I

* * *

1. Оженив ся кострубатый,
Тай зіяв пелехату,
I: Тай не знали газдувати,
Запалили хату.:I
2. Ожени ся, не жури ся,
Будеш газдувати,
I: Жена буде свині пасти,
А ты навертати.:I

1. Pryšly do nas prýberanci,
Ne mame što jistý,
I: Jest' tam terký kolo cer'kvy,
Ta naj idut hrýzty.:I
2. Pryšly do nas prýberanci,
Znaly tančjuvatty,
I: Ja za nyma z čižmičkamy,
Pišla cifruvati.:I

* * *

1. Oženyy sja kostrubatýj,
Taj zjav pelechatu,
I: Taj ne znaly gazduvatty,
Zapalyly chatu.:I
2. Oženy sja, ne žury sja,
Budeš gazduvatty,
I: Žena bude svyni pasty,
A ty navertaty.:I

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

Дулеба, А.: НПСС. т. III, Пряшів:1977, (пісні № 110-122), с. 117-124.

Костюк, Ю.: УНППК. кн.I, Братислава:1958, (пісні № 101-105), с.157-159.

Kundľa, M.; VAD. Teraz jem ťa rozkakala..., Ej dokola mja vozte... 2004, s.106,107.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 60-79., 390 с.

Мушинка, М., Костюк, Ю.: Ламачки. Р. 3. № 3, Пряшів: 1989, с. 47 – 55.

2.12.3. Конопны, леновы – Копорне, Гапове

5-М-2.12.2/123.

ПРИІЛТИ ДО НАС ПАНИЧКЫ, ШТО ЇМ ДАМЕ ІСТИ

(Женська- на вечурки, прадки)

Moderato

с. Петріна, окр. Св., 1966, Груцова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

МГЛ-5-І-0890-31

Musical notation for the song 'Приілти до нас паничкы' in 2/4 time with a key signature of one flat. The lyrics are written below the notes.

При - шли до нас па - ні - чкы і што їм да - ме іс - ти
пі - ла цер - кви су - хы тер - кы та най і - дут гры - сти.

1. Пришли до нас паничкы,
Што їм dame істи,
1:Пила церкви сухы теркы,
Та най ідут грэсты. :1

1. Pryšly do nas paničký,
Što jim dame isty,
1: Pyla cerkvy suchý terký,
Ta naj idut hrýsty. :1

Записав: Чижмар Іван, с. Петріна, окр. Св., 1966.

2.12.4. Лучны співанки - Lúcene piesne

2.12. 5. Жниварськы співанки – Žatevné piesne

145. Kosec. Pstriná, 1966.

146. Hrabanie. Bajerovce, 1966.

2.13. ЛІРЦЬКИ СПІВАНКИ - LYRICKÉ PIESNE

147. Regrúd. Legnica, Pl., 2009.

2.13.1. Співанки о любви – Piesne o láske

S-M-2.13/134.

КЕДЬ СОМ ІШОЛ ОКОЛ ГАЙКУ ЗЕЛЕНОГО
(Паробеко - дівочка)

Andante

Свидник, окр. Сн., 1966, Січакова Марія, нар. 1922 ; зап.Ч.І.

Міл.5-1-1381-56

Кедъ сом ішол о - ко - ло гай - ку зе - ле - но - го,
ви - тор - гнул сом сі кві - ток - зстро - му зе - ле - но - го.

1. Кедъ сом ішол около,
Гаю зеленого,
I: Выторгнул сом сі квіток,
З строму зеленого. :I
 2. Кедъ сом ішол около,
Мила в дверох стала,
I: Кедъ мі банда заграла,
Мила заплакала. :I
 3. А чом плачеш нарікаш,
Шак мне іші ту маш,
I: Ты про моего коника,
Маштalenky не маш. :I
 4. Улап коня за узду,
Увяж до маштальни,
I: А милого за ручку,
Ровно до постелі. :I
 5. Не болела мне глава,
Кедъ сом з милым спала,
I: А тераз ме уж болі,
Бом зостала сама. :I
 6. Зостала-м самотна,
Як та герлічка,
I: Ей, яко та герлічка,
Гледат соколичка. :I
 7. Остала-м я самотна,
Яко грушка в полі,
I: Кедъ з ней грушки опаднут,
Сама смутна стоїт. :I
1. Ked' som išol okolo,
Haju zelenoho,
I: Výtorhnul som si kvitok,
Z stromu zelenoho. :I
 2. Ked' som išol okolo,
Myla v dver'och stala,
I: Ked' mi banda zahrala,
Myla zaplakala. :I
 3. A čom plačeš narikaš,
Šak mene išči tu maš,
I: Tý pro mohó konyka,
Maštaleňký nemaš. :I
 4. Ulap koňja za lička,
Uvjaž do maštalni,
I: A miloho za ručku,
Rovno do posteli. :I
 5. Ne bolela mne hlava,
Ked' som z milým spala,
I: A teper' ňja už boli,
Bom zostala sama. :I
 6. Zostala-m samotna,
Jako ta herlička,
I: Ej, jako ta herlička,
Hledat sokolička. :I
 7. Ostala-m ja samotna,
Jako hruška v poli,
I: Ked' z nej hrušký opadnut,
Sama smutna stojit. :I

5-M-2.13/132.

ТРИ ЗВІЗДОЧКИ СВІТИЛИ

(Паробеко - лівочка)

Alegro

с. Петріна, окр. Св., 1967, Дунічак Анна, (Данкова), нар. 1937, зап. Ч.І МГП.-5-I-0760-25

Tri zvizdochky svityli,
My sja dvoje lubili,
Jak misjačok výšol,
My sja rozhodyli.

Ne chod' do nas Janku,
Bo polameš kljanku,
Naša kljanka nova,
Ja za ťa hotova.

Приспів:

Три звіздочки світили,
Мы ся двоє любили,
Як місяцок вишло,
Мы ся розходили

1. Не ходь до нас Янку,
Бо поламеш клянку,
Наша клянка нова,
Я за тя готова.

Приспів

2. Не орем, не сеем,
Само ся мі родит,
Таку фрайрку мам,
Сама завнов ходит.

Приспів

3. Была бы я, была,
Білый шугай твоя,
Кібы не родина,
І стара мац твоя,

Приспів

4. Шувнýй двор, шувнýй двор,
Шувне дžívče u nýom,
Daj mi pane Bože,
Pohutorec u nýom.

Ej, dakus pohutoric,
Ej, a i nočku pospac,
Daj mi pane Bože,
Toto džívče dostac.

Prispev:

Try zvizdočký svityly,
Mý sja dvoje lubyly,
Jak misjačok výšol,
Mý sja rozhodyly.

1. Ne chod' do nas Janku,
Bo polameš kljanku,
Naša kljanka nova,
Ja za ťa hotova.

Prispev:

2. Ne orem, ne sejem,
Samo sja mi rodyt,
Taku frajirku mam,
Sama zavnov chodyt.

Prispev:

3. Býla bý ja, býla,
Bílyj šuhaj tvoja,
Kibý ne rodyna,
I stara mac tvoja.

Prispev:

4. Šuvnýj dvor, šuvnýj dvor,
Šuvne dzívče u nýom,
Daj mi pane Bože,
Pohutorec u nýom.

Ej, dakus pohutoric,
Ej, a i nočku pospac,
Daj mi pane Bože,
Toto džívče dostac.

5-М-2.13/135.

ЗАСПІВАМ ЄДЕН РАЗ, БО Я МАМ ЦЕНКІ ГЛАС

(Дівочка)

с. Лютиня, окр. Пряшів, 1966, Локайова Катерина, нар. 1928, зап. Ч.Л.

МГБ.5-IV-1521-106

Adante

За - спі - вам є-ден раз бо я мам ценкі глас, у чу -
е ме мі - лі, дс бу - де во - лкі пас.

1. Заспівам сден раз,
Бо я мам ценкі глас.
І: Учує ме мілі,
Де буде волкі пас. :|

2. Де буде волкі пас,
Де буде наврацал,
І: Нікто мі не вінні,
Лем моя парада. :|

3. Бодай це скарала,
Та моя молдібда,
І: Бо-м ще не молділа,
Вечер, рано нігда. :|

4. Вечер це молділа,
Бо сом це чекала,
І: Рано ані тельо,
Бо-м ще не віспала. :|

1. Zaspivam jeden raz,
Bo ja mam cencik hlas,
I: Učuje me mili,
De bude volki pas. :|

2. De budze volki pas,
De budze navracal,
I: Nikto mi ne vinni,
Lem moja parada. :|

3. Bodaj ce skarala,
Ta moja modlidba,
I: Bo-m ſe ne modlila,
Večer, rano nigda. :|

4. Večer ne modlila,
Bo som ce čekala,
I: Rano ani telo,
Bo-m ſe ne vispala. :|

Записав: Чижмар Іван, с. Лютиня, окр. Пряшів, 1966 р.

5-M-3.6/1.

ОЙ, НА ГОРІ ТРИ ТОНОВИЧЕВАЯ БЫННЯ

(Паробски - дівчина)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Мігрова Анна, нар. 1925, зап. Ч.Л.

МПн.-5-I-1342-54

Oj, na go - ri tri to - no - lī che - tver - ta - ya vy - shnia,
i - tra - s ko - zak na ban - du - ri i - shob dív - chí - na vy - shla.

1. I: Ой, на горі, три тонови,

1. I: Oj, na hori try tonovi,

Четвертая вышня, :I

Četvertaja výšňa, :I

I: Грас козак на бандури,
Шоб дівчинка вишла. :II: Hraje kozak na banduri,
Šeob divčina výšla. :I2. I: Выйди, вийди, дівчинкою,
Як єс виходила, :I2. I: Výjdi, výjdi divčinóiko,
Jak jes východyla, :II: Скажі мені ширу правду,
Кого ты любила. :II: Škáži meni šíru pravdu,
Koho ty ljubyla. :I3. I: Любила я, кохала я,
Хлопця молодого, :I3. I: Ljubyla ja, kochala ja,
Chlopečja mołodoho, :II: А тепер' не буду,
Любити никого. :II: A teper' ne buda,
Ljubiti nukono. :I

Записав: Чакмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13/139.

ФРАЇР, ФРАЇР, ФРАС БЫ ТІ БЫВ, ЖЕ ТЫ О МІ ДАВНО ЗАБЫВ

(Дівčisko - паробска)

Andante

с. Улич, окр. Св., 1966, Ковальова Гелена, нар. 1905, зап. Ч.Л.

МПн.-5-IV-1470-99

Frajir, frajir, fras by ti byv,
же ты о мі давно забыв,
я не забыв, лем думаву,
де ся это-бов зыйти ма-ву.

1. I: Фрайр, фрайр, фрас бы ті быв,

1. I: Frajir, frajir, fras by ti byv,

Же ты о мі давно забыв, :I

Že ty o mi davno zabuv, :I

I: Я не забыва, лем думаву.

I: Ja ne zabýv, lem dumavu,

De sja z tobou zýjti mavu. :I

De sja z tobou zýjti mavu. :I

Записав: Чакмар Іван, с. Улич, окр. Св., 1966 р.

5.M-2.13/140.

КЕДЬ Я ІШЛА З КОСЦЕЛА

(Дівоцька)

Moderato с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1965, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МЕп.-5-1-0451-14

Led' ja i - šla zko - cie - la na za - dok som pa - tre - la
 ci - ře - mi fal - dyi roz - shi - ryi - - - - - - - - - - - -
 ci na me ne chlop - ci po - pa - tra - - - - - - - - - - - -

1. Кедъ я ішла з косцела,
На задок сом патрела.
І: Ці ше мі фалды розшыряют,
Ці на мене хлопці позерают. :I	1. Ked' ja išla z koscela,
Na zadok som patrela,
I: Ci še mi faldý rozšýrujut,
Ci na mene chlopeci popatrajut. :I
2. Лем тен єден попатрал,
Цо ме верне любовал,
І: Ей, Анчо, Анчо якась шувна,
Ей, лем єс күщок почаровна. :I	2. Lem ten jeden popatral,
Co me verne ľjuboval,
I: Ej, Ančo, Ančo jakas' Šuvna,
Ej, lem jes kuščok počarovna. :I
3. Еще едну сестру мам,
Такой я сий рады дам,
І: Жебы ше млада не выдала,
Лем жебы паробков любовала. :I	3. Ešće jednu sestru mam,
Takoj ja jej rady dam,
I: Žebý še mlada ne výdala,
Lem žebý parobkov ľjubovala. :I

Записав: Чубашар Іван, с. Мірошів, окр. Св., 1965 р.

5-M-2.13/141.

ТЕЧЕ ВОДА З ЯВОРА

(Дívčík)

Модерато с. Міролія, окр. Св., 1966. Сенайтова Альла, (Бабейка), нар. 1906, зап. Ч.Л.

Mfri - 5-1-0051-3

te - че во - да зя - во - ра, te - че во - да зя - во - ра
 MO - єй MI - лой до - дво - ра, MO - єй MI - лой до дво - ра.

1. Тече вода з явора, 2x
Моєй мілій до довора, 2x
2. Хлопці по ні плавають, 2x
На Ганічку волають, 2x
3. Выйдь Ганічко, вийді вон, 2x
Бо це волят фраїр твой, 2x
4. Нехчем того на дворе, 2x
Мам крашого в коморе, 2x
5. Мам я сестру пынканию, 2x
Вышье мі перину, 2x
6. Мам я брата столяря, 2x
Зробит постель до рана, 2x

1. Teče voda z javora, 2x
Mojej milej do devora. 2x
2. Chlopei po ni plavajut, 2x
Na Haničku volajut. 2x
3. Výjd' Haničko, výjdi von, 2x
Bo ce volat frajir tvoj. 2x
4. Ne cheem toho na dvore, 2x
Mam krašoho v komore. 2x
5. Mam ja sestru šívkyňu. 2x
Vyšyje mi perynu. 2x
6. Mam ja brata stoljarja, 2x
Zrobyt postil' do rana. 2x

Записав: Чижмар Іван, с. Міролія, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13/142.

ІШЛИ КОЗЫ ПОНД ЛОЗЫ, СТАЛИ ЖЫТКО ЖАТИ

(Паробска)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Сенайова Анна, (Бабейка), (1906), зап. Ч.І.

МГн.-5-I-0183-7а

Moderato

I - шли ко - зы по над ло - зы ста - ли жы - тко жа - ти
 зві - ду - є ся сын ма - те - ре от - каль ті - вку бра - ти.

1. Ішли козы понад лозы,
Стали жытко жати,
I: Звідус ся сын матере,
Откаль гівку брати. :I
2. Отамыле, отамыле,
Од самого Відня,
I: Малювана, брожувана,
Але не робітна. :I
3. Верний же ся пане патре,
Буду ті співати,
I: Постелю ті білу ложу,
Піду домів спати. :I

1. Išli kožý ponad lozý,
Staly žytko žaty,
I: Zviduje sja sýn matere,
Otkal' givku braty. :I
2. Otamýlc, otamýlc,
Od samoho Vidňa,
I: Maljuvana, brožuvana,
Ale ne robitna. :I
3. Vernyj že sja pane patre,
Budu ti spivaty,
I: Postel'ju ti biliu ložu,
Pidu s tobou spaty. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13/143.

ФРАЇРОЧКА, ФРАЇРОЧКА АЛЕ ЗУЖЯ

(Наробска)

Moderato с. Ниж. Мірошов, окр. Сн., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МГБ-5-1-0700-22

Фра-ї-ро-чка, фра-ї-ро-чка а-ле Зу-жя,
за-ве-ла ня, за-ве-ла ня до го-лу-хя, до го-лу-жя
до та-ко-го же не вый-ду, же не вый-ду ни-гда зньо-го.

1. I: Фрайрочка, фрайрочка, але Зужя,
Завела ня, завела ня до голужжа,:
I: До голужжа до такого,
Што не выйду, 2x нігда з нього.:I

2. I: Поведали, поведали, поведали,
Же Янічка, же Янічка порубали,:
I: Янічкови ясна стрела,
Вчера ішов, 2x до косцела.:I

1. I: Frajročka, frajročka ale Zužja,
Zavela ňja, zavela ňja do holužja,:I
I: Do holužja, do takoho,
Što ne výjdu, 2x nigda z ňoho.:I

2. I: Povedaly, povedaly, povedaly,
Že Janička, že Janička porubaly,:I
I: Janičkovy jasna strela,
Včera išov, 2x do koscela.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Сн., 1966 р.

5-M-2.13/144.

ДАЙ ЖЕ МІ МИЛА МОЯ. ДАЙ ЖЕ МІ ДАЙ

(Наробска)

Alegro с. Петрина, окр. Сн., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

МГБ-5-1-0912-35

дай же мі ми-ла мо-я, дай же мі дай
бо шіс' мі не да-ла прес ца-лый май, прес ца-лый май,
ца-ле лі-то, дай же мі ми-ла мо-я я-ке є тою

1. I: Дай же мі мила моя, дай же мі дай,
Бо шіс' мі не дала прес цалый май,:
I: Прес цалый май, цале літо,
Дай же мі мила моя яке є то.:I

1. I: Daj že mi mila moja, daj že mi daj,
Bo šis' mi ne dala pres calýj maj,:I
I: Pres calýj maj, cale lito,
Daj že mi mila moja jake je to.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Петрина, окр. Сн., 1966.

5-М-2.13/145.

КОНЕЦ БУДЕ МОЇМ СУЖОВАНІЮ

(Дівочка)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Кушнір Гелена, нар. 1921, зап.Ч.І.

МГД.5-4-1066-44

Ko - нец бу - де мо - му су - жо - ва - ню, вы - ка - зал ме,
 kle - ban на ка - за - ню, kle - ban ка - зал а лю - де слу -
 ха - ли мо - йо о - чка слы - зы за - ли - ва - ли.

1. Конец буде моим сужуваню,
Выказал ме клебан на казаню,
I: Клебан казал а люде слухали,
Мої очка слзы заливали. :I
2. А яка то превелика кривда,
Же ся клебан не оженит мігда,
I: Klebanovи так жена потрібно,
Як на коня кантарь а і седло. :I
3. А я така у матери свойї,
Сама лігам до постелі свойї,
I: Принес Боже білого шутая,
Бы я до ней не лігала сама. :I
4. Ея, гоя, приль до нас Янічку,
Ея, гоя, сама дома бывам,
Ея, гоя, простредні облачок,
Ея, гоя, на лавочку лігам.
5. Ея, гоя, кедъ облачку слама,
Ея, гоя бывам дома сама,
Ея, гоя, кедъ в облачку сено,
Ея, гоя, прідъ Янічку смело.

1. Konec bude mojim sužovaňu,
Výkazal me kleban na kazaňu,
I: Kleban kazal a ľude sluchaly,
Mojo očka slýzý zalyvaly. :I
2. A jaka to prevelýka kryvda,
Že sja kleban neoženyt nigda,
I: Klebanový tak žený potrebno,
Jak na koňa kantar' a sedlo. :I
3. A ja u matery svojej,
Sama liham do posteli svojej,
I: Prynes Božé bílho šuhaja,
Bý ja do nej nelihala sama. :I
4. Eja, hoja, pryd' do nas Janičku,
Eja, hoja, sama doma bývam,
Eja, hoja, prostredni oblačok,
Eja, hoja, na lavečku liham.
5. Eja, hoja, ked' v oblačku slama,
Eja, hoja, bývam doma sama,
Eja, hoja, ked' v oblačku seno,
Eja, hoja, príd Janičku smelo.

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

S-M-2.13/146.

Moderato

ЗВОДИВ ЁМ ДЗЕВЧАТКО БЫ ЛЮБОВАЛО

(Парбска)

c. Нов. Седлица, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.1.

S-M-IV-1217

Zvodiv' em dzevčatko by lúbovalo

Зво - див см дзев - ча - тко бы на лю - бо - ва - ло, те - раз го зо -

ха - блю, те - раз го зо - ха - блю же - бы ба - но - ва - ло.

1. Зводи в'єм дзевчако,
Бы на любонало,
І: Теріз го зошгіблю, 2x
Жебы бановало.:I
2. Не баний міленька,
Жесь моя не была,
І: Бо былась плакала, 2x
Покаль бы єс жила,:I
3. Дзевче материной,
Ніч бысь не робилю,
І: Лем по широм полю, 2x
Парады строюло.:I
4. Патри дзевче, патри,
За кого маш ітї,
І: Бысь не бановало, 2x
Як тя буду быті

1. Zvodiv' jem dzevčaiko,
Bý ňja lúbovalo,
I: Teraz ho zochablju, 2x
Žebý banovalo.:I
2. Ne baniuj milenčku,
Žes' moju ne byla,
I: Bo býlas' plakala, 2x
Pokal' bý jes zýla.:I
3. Dzevče materynoj,
Nič býs' ne robylo,
I: Lem po šírom polju, 2x
Paradý strojilo.:I
4. Patri dzevče, patri,
Za koho maš jiti,
I: Býs' ne banovalo, 2x
Jak ta budut byti.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седлица, окр. Сн., 1965 р.

151. Pri studni. Roztoky, 2007.

5-M-2.13/147.

СТАРА БАБА НЕ ВІЛКАЙ СЯ
(Діашко - паробок)

Moderato

с. Нов. Седліця, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

Мів.-5-IV-1387-92

Стар - ба - ба не віл - ка - кай - ся пан - тли - кз - ии
не ви - вай ся, пан - тли - чкы ті не по - мо - жут
кед ті ли - чко ра - пы змо - жут е - я го - я.

1. Стара баба не вілкає ся,
Пантликами не вивайдя ся,
Пантлики ті не споможуть,
Кед ті лічко рани зможуть, ся, гоя.

2. Фрайр, фрайр але якýй,
Нігда бысь, ни не облапив,
Облапила бы ти кољка,
Бысь не выпол з хъжка вонка, ся, гоя.

3. Я паробок, паробочок,
Немам шестя до дзвечок.
А дзвечки до ня мавут,
Самы до ня заганявут, ся, гоя.

4. Милýй, милýй, серцо моё,
Нема красы як мы двоё.
Кебы ще нам побрац дали,
Валад бы зме сподабляли, ся, гоя.

5. Гварят нашы же я шувна,
Гварят люде же я груба,
Я бы мамко побожыла,
Же я дívka справодлива, ся, гоя.

6. Шутай, штай з тамтой бочку,
Не жень ты ся того роčku.
Того роčku война буде.
Млада жена плакат буде, ся, гоя.

1. Stara baba ne vblíkaj sja,
Pantlykamy ne vuyvaj sja,
Pantlyký tí ne pomožut,
Ked ti lyčko rupy zmožut, eja, hoja.

2. Frajir, frajir, ale jakýj,
Nigda býs' ná ne oblapil,
Oblapyla bý ťa koľka.
Býs' ne výtol chýžy vonka, eja hoja.

3. Ja parobok, parobochok,
Nemam šesťa do dzevočok,
A dzevočký do ňia mavut,
Samý do ňia zaháňavut, eja, hoja.

4. Mylýj, mylýj, serco moje,
Nema krásy jak my dvojo,
Kebý ſe nam pobrac daly,
Valad bý zme spodabýaly, eja, hoja.

5. Hvarjat našy, že ja ſuvna,
Hvarjat ľude, že ja hruba,
Ja bý mamko pobozýla,
Že ja dívka spravodlyva, eja hoja.

6. Šuhaj, ūhaj z tamtoj bočku,
Ne žeh tý sja toho ročku,
Toho ročku vojna bude,
Mlada žena plakaf bude, eja, hoja.

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седліця, окр. Сн., 1965 р.

- Калиняк, Я.: Н В с РСО. Пряшів:1979, (пісні № 6-14), с. 52-59.
 Костюк, Ю.: УНППК. кн.І. Братислава:1958, (пісні № 145-196), строп.195-232.
 Мушника, М.: З Г В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 169-186, 390 с.
 Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003. с. 143-278, 625 с.
 Чимбора, Ю.: УНПСС.кн. II, Пряшів: 1963, с. 139-174.

А. Дівоцькы , невістовскы – женискы – Dievčenské, nevestovské, ženské

5-M-2.13.1A/148.

ЕЙ, ЗДАЛЕКА Я ПОЗНАМ, ЕЙ, СВЕГО ОТЦА ВОЛКІ

(Дівоцька)

с. Лютини, окр. Пряшів, 1966, Локайова Катерина, нар. 1928, зап. Ч.І.

Andante

Mfп.-5-IV-1539-107

Ej, zdaleka ka ja po - znam,
ej, sve - go o - tca vo - lki.
ej, ja vo - ro - vo ja - rmo,
ej, a klen - no - vo ko - lki.

1. Ей, здалека я познам,
Ей, свого отца волкі,
Ей, яворово ярмо,
Ей, кленово колкі.

2. Ей, здалека я познам,
Ей, свого отца білки,
Ей, яворово ярмо,
Ей, кленово зятічкі.

1. Ej, zdaleka ja poznam,
Ej, sveho otca volki,
Ej, Javorovo jar mo,
Ej, a klenovo kolki.

2. Ej, zdaleka ja poznam,
Ej, Sveho otca bicki,
Ej, javorovo jarmo,
Ej, klenovo zaticki.

Записав Чижмар Іван, с. Лютини, окр. Пряшів, 1966 р.

5-M-2.13.1A/151.

ПОЛЕТЬ ПТАШКУ, ПОЛЕТЬ ПОНД ВЫСОКИЙ ПЕНЬ

(Дівоцька)

с. Ниж. Мірошів, окр. Св., 1966, Лешкова Марія, нар. 1934, зап. Ч.І.

Mfп.-5-IV-1585-110

Po - let' pta - shku, po - let' po - nad vy - so - ký peň,
po - vich ty mi - lo - mu od me - ne do - bryj den'.

1. Полетъ пташику, полетъ,
По над высокий пень,
I: Повіч ты милому,
Од мене добрый день. :I

2. А ші ты му повіч,
Же я ся добрі мам,
I: Мерошовськы драшки,
Слизами проливам. :I

3. Слизами проливам,
Піском засипую,
I: Жебы люде знали,
Же за ним баную. :I

1. Polet' ptašku, poler',
Ponad vysoký peň,
I: Povič tý mylomu,
Od mene dobrýj deň. :I

2. A iši mu povič,
Že ja sja dobrí mam,
I: Merošov'ský dražký,
Slýzamy polyvam. :I

3. Slýzamy polyvam,
Piskom zasýpuju,
I: Žebý ľude znaly,
Že za nym banuju. :I

Записав Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошів, окр. Св., 1966 р.

5-М-2.13.1А/149.

СТОЯЛА Я ДОМА ПІД ДВЕРЯМИ

(Дівочка)

с. Крайне Чорне, окр. Св., 1965; Цундерова Айтеса, нар. 1945, зап. Ч.І

МГп.-5-IV-1669-113

Alegro

Сто - я - ла - я до - ма під две - ря - ми, о - бля - ли - ия
на - ші по - мы - я - ми, зпо - мы - я - ми што гра - ти - у -
мы - ли, ой, ма - мі - чко што сте на - ро - би - ли.

1. Стояла я дома під дверями,
Облягли ия нашы з помыями,
I: З помыями што грата умыли,
Ой, мамічко што сте наробыли.:I
2. Кід я стала з милым на мостечку,
Пришла гу м і моя мац з палічку,
I: Гівко моя кого фраса робиш,
Кед ты сама за фраїром ходиш.:I
3. Не ходжу я за фраїром сама,
Бо я іші про фраїра млада,
I: А хто хоче шувну фраїрочку,
Та най приле под нашу шопечку.:I

1. Stojala ja doma pid dverjamy,
Obljaly tija našy z pomýjam,.
I: Z pomýjam, što gratý umýly,
Oj, mamočko što vý narobyly.:I
2. Kid ja stala z milým na mostečku,
Pryšla gu mi moja mac z paličku,
I: Givko moja koho frasa robyš,
Ked ty sama za frajirom chodyš.:I
3. Ne chodžju ja za frajirom sama,
Bo ja iši pro frajira mlada,
I: A chto choće šuvnu frajiročku,
Ta naj pryde pod našu šopečku.:I

Записав: Чижмар Іван, с. Крайне Чорне, окр. Св., 1965 р.

S-M-2.13.1A/150.

КОБЫ Я ВІДІЛА, КОГО Я ЛЮБИЛА

(Лівонка)

Moderato

с. Габура, окр. Мл., 1966, Корбова Анна, nar. 1920, zap. Ч. I.

MГa.-5-IV-1550-108

Ko - бы я ві - ді - ла ко - го я лю - би - ла, хоць бым
 хво - ра бы - ла, с - я, гой, та бым о - здра - ві - ла.

1. I: Кебы я віділа,
Кого я любила, :I
Хоць бым хвора была ся, гой,
Та бым оздравіла.

1. I: Kebý ja vidila,
Koho ja ľubyla, :I
Choc' bý-m chvora býla, eja, hoj,
Ta bý-m ozdravila.

2. I: Головонько моя,
Як я поболюш, :I
Не повіч никому, ся, гой,
За кым ты бануеш.

2. I: Holovočko moja,
Jak ňja poboljuješ, :I
Ne povieč nykomu,
Za kým tý banuješ.

3. I: Баную бетярю,
Але не за тобов, :I
З тýма ночкиами, ся, гой,
Што-м стратила з тобов.

3. I: Banuju betjar'ju,
Ale ne zatobov, :I
za tým nočkamy, eja, hoj,
Što-m ztratyla z tobov.

4. I: Як собí заспívam,
Двома голосами, :I
Єден пíде верхом, ся, гой,
Другий долинами.

4. I: Jak sobi zaspívam
Dvoma holosamy, :I
Jeden pide ver'chom,
Druhýj dolynamy.

5. I: Болит я голова,
І меджí плечíma, :I
Треба мі дохтора, ся, гой,
З чорными очíma.

5. I: Bolyt ňja holova,
I medži plečima, :I
Treba mi dochtora, eja, hoj,
Z čornýma očíma.

6. I: Не того дохтора,
Што він дохторує, :I
Лем того дохтора, ся, гой,
Што дívky любує.

6. I: Ne toho dochtora,
Što vin dochtoruje, :I
Lem toho dochtora, eja, hoj,
Što divký ľjubuje.

5-M-2.13.1A/152.

КЕДЬ СОБІ ЗАСПІВАМ ШУВНО ПРЕМІЛЕННО

(Женська)

с. Нов. Седліця, окр. Сн., 1965, Сем'онова Зузана, нар. 1915, зап. Ч.І.

Ked' sobi zaspivam,
Shuvno premilenno,
Jaž sja mi rozovje, 2x
Suchoj na zeleno. :I

1. Кедь собі заспівам,

Шувно преміленно,

I: Яж ся мі розовє, 2x

Сухой на зелено. :I

1. Ked' sobi zaspivam.

Šuvno premilenno,

I: Jaž sja mi rozovje, 2x

Suchoj na zeleno. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седліця, окр. Сн., 1965 р.

5-M-2.13.1A/153.

А МУЙ МИЛЫЙ НЕ ЛІНИВÝЙ, КУПИЛ СОБІ ГРЕБІНЬ КРИВÝЙ

(Дівочка)

Alegro

с. Нов. Седліця, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

Mfн.-5-IV-1269

A myj mylyj ne linyvij,
Kupil sobi hrebinj kryvij.
I: Kučeryký rozčesati,
By ne býly kostrubati, eja, hoja. :I

1. А муй милый не линивый,
Купил соби гребень кривый,

I: Кучерики розчесати,

Бы не были сплелати, ея, гоя. :I

1. A myj mylyj ne linyvij,
Kupyl sobi hrebiñ kryvij.

I: Kučeryký rozčesati,

By ne býly kostrubati, eja, hoja. :I

2. А на горі дуп дупнавый,
А мі милый кучерявый,

I: Кучерики по нім скачут,

Мої ючка за ним плачут, ея, гоя. :I

2. A na hori dub dupnavyj,
Ja myj mylyj kučerjavyj,

I: Kučryký po nim skačut,

Moji jučka za nym plachut, eja, hoja. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седліця, окр. Сн., 1965 р.

5-M-2.13.1A/154.

ЮДАМ Я СЯ. ЮДАМ. БО Я НЯНЬЦЯ НЕ МАМ

(Либоцак)

Moderato

c. Нов. Седлица, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.1.

Mf.p.-5-IV-1378-94

Ю - дам я ся, ю - дам бо я нянь - ця не мам ей, гой ю - да -
ют ня лю - де шй, гой сму - тна сваль - ба бу - де.

1. Юдам я ся, юдам,
бо няньца не мим,
Ей, гой, юдашут на люде,
Шей, гой, смутна свальба буде,

1. Judam ja sja, judam,
Bo ja njanycja ne mam,
Ej, hoj, judajut nja lude,
Sej, hoj, smutna sval'ba bude,

2. Гварят люде, гварят,
Же я не доросла,
Ей, гой, болай їм на печу,
Шей, гой, коприва выросла.

2. Hvarjat lude, hvarjat,
Ze ja ne dorosla,
Ej, hoj, bodaj jim na pecu,
Sej, hoj, kopriva vyrrosla.

3. Жаль мі с, жаль мі с,
Жаль мі с двојакý,
Ей, гой, сден за фрайром,
Шей, гой, другý не знам закýм.

3. Žal mi je, žal mi je,
Žal mi je dvojaký,
Ej, hoj, jeden za frajirom,
Sej, hoj, druhý ne znám zakým.

4. На по же мі, на по,
Лагові топанки,
Ей, гой, кіл моого фрайра,
Шей, гой любувут циганки.

4. Na co že mi, na co,
Lagovi topanký,
Ej, hoj, kíl moho frajira,
Sej, hoj, lubuvut cyganký.

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седлица, окр. Сн., 1965 р.

153. Hrabačky.

5-M-2.13.6/184a.

КАЛИНОВОМ ЛЕШЕ ПТАШКОВЕ ПИСКАЮТ

(Дівочка - паробскаб; воякова)

Moderato c. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966, Лешкова Марія, нар. 1934, зап. Ч.І.

Мпн.-5-IV-1598-111

Ka - li - vo - bom le - še pta - čko - ve pi - ska - юt,
a už mo - go naj - mil - sho - go na voj - nu vo - la - юt.

1. I: Каліновом леше,
Пташкове пискают, :I
I: А уж мого наймилішого,
На війну волають. :I

2. I: Волают, волают,
Конічка седлають, :I
I: А як я та мам зохабіць,
Во великом жалю, :I

3. I: Зохаблю я тебе,
З тым Богом на Небе, :I
I: Як не приду о рок, о два,
Не чекай на нігда. :I

4. I: Вишила на горічку,
Уж з воянічки ідуть, :I
I: А уж мого міленького,
Лем конічка ведут. :I

5. I: Ведут його, ведут,
Загоном закритий, :I
I: А уж мі tot найміленший,
На війні забитий. :I

6. I: Забитий, забитий,
Уж вене не стане, :I
I: А уж мос смутне серце,
Плакать не престане. :I

7. I: Не плач, не нарікай,
Шак маш сто тісячі, :I
I: Виберъ собі потешене,
Котре шя ті паці. :I

8. I: Хочъ бы-м выберала,
Яко з керти ружа, :I
I: Та я собі не выберу,
На свой д'яку мужа. :I

I, I: Kalinovom leše,
Ptačkove pyskajut, :I
I: A už moho najmylšoho,
Na vojnu volajut. :I

2. I: Volajut, volajut,
Konička sedlajut, :I
I: A jak ja ta mam zochabici,
Vo velykim žalju. :I

3. I: Zochablju ja tebe,
Z tým Bohom na Nebe, :I
I: Jak ne prydú o rok, o dva,
Ne čekaj ňja nigda. :I

4. I: Výšla na horičku,
Už z vojničký idut, :I
I: A už moho mileňkoho,
Lem konička vedut. :I

5. I: Vedut joho, vedut,
Zahonom zakrýtýj, :I
I: A už mi tot najmilensýj,
Na vojni zabytýj. :I

6. I: Zabytýj, zabytýj,
Už vece ne stane, :I
I: A už moje smutne serce,
Plakat' ne prestane. :I

7. I: Ne pláč, ne narikaj,
Šak maš sto tisjači, :I
I: Výber' sobi potešene,
Kotre sja ti pači. :I

8. I: Choc' bým výberala,
Jko z kerty ruža, :I
I: Ta ja sobi ne výberu,
Na svoj d'jku muža. :I

5-M-2.13.1A/155.

А БОЮ СЯ, БОЮ, ПАНА БОГА, БОЮ

(Дівочка - до танця)

Модерато с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Мілина), 1898, зап. Ч.Л.

МПн-5-II-0013-116

A bo - ю ся, бо - ю, па - на бо - га, бо - ю, же - бы - я не
stre-stal, же бы - я не stre-stal, ой, за слав - олю мо - io,

1. I: А бою ся, бою,
Пана Бога, бою, :I
I: Жебы я не стрестал, 2x
Ой, за славолю мою, :I

1. I: A boju sja boju,
Pana Boha boju, :I
I: Žebý ňja ne strestal, 2x
Oj, za slavolju moju, :I

2. I: Славолю, славолю,
Славолювць були, :I
I: Од своєї мамічки, 2x
Ой, ходіць мі не було, :I

2. I: Slavolju, slavolju,
Slavoljuvac býlo, :I
I: Od svojej mamečky, 2x
Oj, chodic mi ne býlo, :I

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.1A/156.

БОЖЕ, БОЖЕ ДАЙ ТАКÝЙ МЕР, ЖЕБЫ УМЕР ТОТ ФРАЇР МОЙ

(Женска)

Andantino

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Мілина), 1898, зап. Ч.Л.

МПн-5-IV-0926-72

бо - же, бо - же дай та - кый мер, же - бы - у -
мер tot фра - ёр мой, ші бым со - бі під - ско -
чі - ла жем ся збі - дов ро - злу - чі - ла.
ші бым со - бі під - ско - чі - ла

1. Боже, Боже, дай такýй мер,
Жебы умер тот фрайр мой,
Ші бым собі підскочила,
Же-м ся з бідов розлучила.

1. Bože, Bože, daj takýj mer,
Žebý umer tot frajir moj,
Ší bým sobi pídskočila,
Že-m sja z bidov rozlučila.

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.1A/156.

ЧІЯ ВИНА МАТЕРИНА, РОБІТ НЯ НЕ НАВЧІЛА

(Дівочка)

Andante

Свидник, окр. Св., 1966, Кушнір Гелена, нар. 1921, зап.Ч.І

Мпн-54-1036-43

Chord chart for the musical piece:

- Measures 1-2: G major (G-B-D-E-G-B-D)
- Measures 3-4: C major (C-E-G-A-C-E-G)
- Measures 5-6: F major (F-A-C-D-F-A-C)
- Measures 7-8: B major (B-D-G-B-D-G-B)
- Measures 9-10: E major (E-G-C-E-G-C-E)
- Measures 11-12: A major (A-C-F-A-C-F-A)
- Measures 13-14: D major (D-F-B-D-F-B-D)
- Measures 15-16: G major (G-B-D-E-G-B-D)

1. Чія вина материна, 2x
Робіт ня не навчіла. 2x

2. Лем ня шувні пріберала, 2x
А на танці заганяла. 2x

3. Іші завнов на двір вишла, 2x
Гівко моїа небудь пышна. 2x

4. Гівка на музику пішла, 2x
А з музыки домів прышла. 2x

5. Маті ся єй звідуvala, 2x
Скымес тівко танцюvala. 2x

6. А як цигане загrali, 2x
Ношky ся мі rozvergaly. 2x

1. Čia vyna materyna, 2x
Robytí ňja ne navčila. 2x

2. Lem ňja šuvnī priberala, 2x
A na tanci zahaňala. 2x

3. Iši zavnov na dvir výšla, 2x
Givko moja nebudť pýšna. 2x

4. Givka na muzyku pišla, 2x
A z muzyký domiv pryšla, 2x

5. Mati sja jej zviduvala, 2x
Ským jes givko tančujuvala, 2x

6. A jak cygane zahraly, 2x
Nošký sja mi rozvergaly. 2x

Записав: Чижмир Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

154. Paradnice z FK Makovica. Roztoky, 2008.

S-M-2.13.1A/157.

НА ГАМБОЧКЫ КУПЦЯ МАЛА

(Лиовъка до карички).

Alegro Пристава: с. Петрица, окр. Св., 1967, Дунчак Анна, (Данкова), нар. 1937, зап. Ч.1.

Mfp.-5-1-0798-26

На гам - боч - кы куп - ця ма - ла а на лич - ка ма - ля - ра

чом бы я сой Бо - же го - рі не три - ма - ла.

Не - ходь до нас, не - ходь а - ні ся не во - лоč,
По під наш о bla - чок тра - віч - ку не то - лоč.

Пристава:

На гамбочки купца мала,
А на личка маляра.
Чем бы сой Боже,
Гори не тримал.

Prispev:

Na gambočky kúpcja mala,
Na lička maľjura,
Čom bý ja sej Bože,
Hori ne trymala.

1. Неходь до нас, не ходь,
Ані ся не волоč,
Попід наш облачок,
Травічку не толоч.

1. Ne chod' do nas, nechod',
Ani sja ne veloč,
Popod naš oblačik,
Travičku ne toloč.

2. Ей, не толоч, не толоч,
Ей, бо е столочена,
Бо сї столочили,
Што до нас ходили.

2. Ej, ne toloč, ne toloč,
Ej bo je stoločena,
Bo jej stoločili,
Što do nas chodily.

3. Мала я фрайра,
Треті хлєкі од нас,
Та ся мі вігіло,
Же то сятый образ.

3. Mala ja frajira,
Tryti chýži od nas,
Ta sja mi vigilo,
Že to syatýj obraz.

На гамбочки купца мала...

Na gambočky kúpcja mala...

4. Родит веръба ябка,
І лозове прутя,
Невіръ парібкови,
Кід повістъ возму тя.

4. Rodyt ver'ba Jabka,
I lozove pruťja,
Ne vir' paribkovy,
Kid povist voz'mu tja.

На гамбочки купца мала...

Na gambočky kúpcja mala...

5-М-2.13.1А/159.

ДЗЕВЕЧКО РОЗКОШНА, ДЕСЬ ТАКА ВЫРОСЛА

(Дзевчка)

Moderato

с. Нов. Седліця, окр. Сн., 1965, Дзоба Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

Міп-5-IV-1314.90

Dzé - ve - čko roz - koš - na dесь та - ка вы - - ро - сла
 нянь - що - вум са - до - чку се лем хо - ло - - до - чку.

1. Дзвечко розкошна,
Десь така виросяла,
І: Няньковум садочку,
Лем се холодочку. :I
2. Холодку-м сідла,
Стільцом обертала,
І: Я свой біле личко,
В папір завертала. :I
3. Тулько мам, тулько мам,
Гуляночка свого,
І: Же собі заспівам,
Коло няньки свого. :I
4. Та нянько мі, нянько,
Великий богачу,
І: Не дай я за вдовця,
Бо я проплачу. :I
5. За вдовця, за вдовця,
За вдовцьови гіті,
І: Во я тя проплачу,
Муй нянько на вікви. :I
6. Подуй вітер, подуй,
По тум шіром пої,
І: Роздуй вітре, роздуй,
Мойю, бідну долю. :I
7. Та хоч' бы я так дув,
Жебы-м не престав,
І: Та я не роздуву,
Што кому пан Буг дав. :I

1. Dzevečko rozkošna.
Des' taka býrosla,
I: Njanc' ovum sadočku,
Lem se choločku. :I
2. Cholodku-m sidila,
Stil'e'om obertala,
I: Ja svoj bile lyčko,
V papir' zavertala. :I
3. Tuľko mam, tuľko mam,
Huľjanoečka svoho,
I: Že sobi zaspívam,
Kolo ňjaňčja svoho. :I
4. Ta ňjaňčju mi, ňjaňčju,
Velykij bohaču,
I: Ne daj ňja za vdovečja,
Bo ja ňa proplaču. :I
5. Za vdovečja, za vdovečja,
Za vdovečový gití,
I: Bo ja ňa proplaču,
Muj ňjaňčju na vikvi. :I
6. Poduj vitre, poduj,
Po tum šírom pořu,
I: Rozduj vitre, rozduj,
Moju bidnu dolju. :I
7. Ta choc' by ja tak duv,
Žebý-m ne prestav,
I: Ta jú ne rozduvu,
Što komu pan Buh dav. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Нова Седліця, окр. Сн., 1965 р.

S-M-2.13.1A/160.

Я ШРУМ ПОЛІ СТРОМІК ЗЕЛЕНІЙ
(Паробеко - лівонка; балада)

с. Нова Седліця, окр. Сн., 1965. Семёновна Зузана, нар. 1915, зап. Ч.Л.

Mj. 5-IV-1020-79

Tempo di valse

Я шр - ум по - лі стро - мік зе - ле - ний,
подь са ми - ла йод - прі - ше - гнут бо і - дзэм до вой - ны.

1. I: Я шрум полі,
Стромік зелений, :
I: Подь са мила юдпрішнут,
Бі ідзем до вояни, :
.

2. I: А мила пришла,
Тай од прішгла, :
I: Як я пушов до твої вояни,
Мила ся юддала. :
.

3. I: Я юй лист писав,
Цис мила здрава, :
I: Камарати юдинисали,
Же са юж юддала. :
.

4. I: Кід сом лист чітал,
Юрлап сі шітал, :
I: Пришол милой под облачок,
Вонка ей заволал. :
.

5. I: Леворвер руши,
Востро набитый, :
I: Стрілил милой до сердечка,
Ту маш фалечніце. :
.

6. I: Як ей застрілив,
Йона заволала, :
I: Йой, мамочко, юж я на прішегу,
Давно запомнула. :
.

7. I: Як ей застрілив,
Дал ей поховані, :
I: До нового цінтеречку,
Дав їй гроб викопац. :
.

8. I: А на тум гробу,
Біла лелія,
I: Же там лежат застрелена,
Фалечніце мила. :
.

1. I: Ja šrum poli,
Stroyk zelenýj, :
I: Pod ſe mila jodpriſehnut,
Bo idzem do vojný. :
.

2. I: A myla pryla,
Taj odpríſchila, :
I: Jak ja pušov do toj vojný,
Myla sja joſddala. :
.

3. I: Ja juj lyst pysav,
Cys myla zdrava, :
I: Kamarati jodpysaly,
Že sa juž joddala. :
.

4. I: Kid som lyst čítal,
Jurlap si pital, :
I: Pryšol myloj pod oblačok,
Vonka jej zavolal. :
.

5. I: Levorver ruci,.
Vostro nabityj, :
I: Strílyl myloj do serdečka,
Tu maš falečnice. :
.

6. I: Jak jej zastrílyv,
Jona zavolala, :
I: Joj mamčko, juž ja príšehu,
Davno zapomnula. :
.

7. I: Jak jej zastrílyv,
Daj jej pochovac, :
I: Do novoho cintorečku,
Dal jej hrob výkopac. :
.

8. I: A na tum hrobi,
Bila lelija, :
I: Že tam ležít zastrelena,
Falešnica mila. :
.

5-M-2.13.1A/161.

МУЙ МИЛЫЙ БУДИНІ НАКАЗОВАВ МЕНІ
(Дівочина)

с. Нове Седліце, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.Л.

5-M-IV-1224

Moderato

Muj mi - lýj Budyní
Nakazovav mení,
I: Bým ne dala bočkae, 2x
Lichko ledabidí.:1

боch - чак, бýм не - да - ла боch - чак ли - чко ле - да - бі - ді.

1. Муй милый Будинй
Наказував мені.
I: Бýм не дала бóчкае, 2x
Личко ледабіді.:1
2. Бо біда штус,
Тай на землю плює,
I: бо біда не знає, 2x
Што личко коняте.:1
3. Добрі мі є, добрі,
Вже ліпше не може,
I: Хто мі позиватъ, 2x
Дай йому так Боже.:1
4. Тулько я през рошок,
Пустила сlyzočok,
I: Што бы ся юбернул, 2x
Млинный колесочек.:1
5. Не так бы ся вбернул,
Штобы надаремно,
I: Лем бы ся так вбернул, 2x
Што бы молов зерно.:1
6. Стану я сі, стану,
З каменъка на скалу,
I: Дай мі пане Боже, 2x
Свекрію ласкаву.:1
7. Свекрію ласкаву,
Мужа румянного,
I: Бýм ся не ганьбила, 2x
Систи коло нього.:1
8. Бóчкав ге я, бóчкав,
Кельо ше ті хцело,
I: Побоčkaj же я врі, 2x
Шак то єдно цело.:1

1. Muj mylýj Budyní,
Nakazovav mení,
I: Bým ne dala bočkae, 2x
Lyčko ledabidí.:1
2. Bo bide ciluje,
Taj na zemľu pljuje,
I: Bo bida ne znaje, 2x
Što lyčko koštuje.:1
3. Dobre mi je, dobre,
Vže lípše ne može,
I: Chto mi pozavydýt, 2x
Daj jomu tak Božé.:1
4. Tuľko ja prez rošok,
Pustyla slyzočok,
I: Što bý sja jubernul, 2x
Mlynnýj kolesočok.:1
5. Ne tak bý sja vbermul,
Štobý nadaremnno,
I: Lem bý sja tak vbermul, 2x
Što bý molov zerno.:1
6. Stanu ja si, stanu,
Z kameňka na skalu,
I: Duj mi pane Božé, 2x
Svekríčju laskavu.:1
7. Svekríčju laskavu,
Muža rúmjanoho,
I: Bým sja ne haňbyla, 2x
Sisty kolo fioho.:1
8. Bočkav jes týa, bočkav,
Keľo še ti chcelo,
I: Pobočkaj že týa vrie, 2x
Šak to jedno celo.:1

5-M-2-13.1A/162.

ОЙ, ТОДИ ШІСЬ НЯ, ТОДИ, ОЙ, БІЛЫЙ ШУГАЙ СКЛАМАЛ

(Любовька)

Moderato

с. Мірода, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Мілана), 1898, зап. Ч.І.

MTn-5-IV-0943-74

Oj, tody ſis' nja, tody, oj, bilyj ſuhaj ſklamal,
Kolik's' nja od korčmy, Domiv odpovadžal.
Oj, ſis' nja od korčmy, do - miv, o - pro - va - djal.

1. Ой, тоди шісь ня, тоди,
Ой, білый шугай скламал,
Колісь ня од корчмы,
Домів отпроваджал.

1. Oj, tody ſis' nja, tody,
Oj, bilyj ſuhaj ſklamal,
Kolys' nja od korčmý,
Domiv odpovadžal.

2. Ой, колісь на проводы,
Ой, прес широки лучки,
Тодісь мі постискал,
Мої білі ручки.

2. Oj, Kolys' nja provodyl,
Oj, pres široký lučký,
Todys' mi postyskal,
Moji bílý ručký.

3. Ой, так єс мі постискал,
Аж мі кров капкала,
Аж я ся од тебе,
Про Бога питала.

3. Oj, tak jes mi postyskal,
Až mi krov kapkala,
Až ja sja od tebe,
Pro Boha pytala.

4. Ой, про Бога, про Бога,
Ой, про пану Марију,
Жебы єс ня пустил,
Гівку справодливу.

4. Oj, pro Boha, pro Boha,
Oj, pro panu Mariju,
Žebý jes' nja pustyl,
Givku spravodlyvu.

5. Ей, а ты мі так повіл,
Ей, же мі ніч не буде,
Же мі з моїх личок,
Краса не убуде.

5. Ej, a tý mi tak povil,
Ej, že mi nič ne bude,
Že mi z mojich lycok,
Krasý ne u bude.

6. Ой, а мі з моїх личок,
Ой, та краса отбыла,
Як быстра водіčka,
Што брешки подмыват.

6. Oj, a mi z mojich lycok,
Oj, ta krasa otbyla,
Jak býstra vojčka,
Što brešky podmýval.

* * *

7. Ей, чом бы сійа мерольска,
Ей, гора не рознила,
Кід на ні заспіват,
Гівка справодлива.

7. Ej, čom bý sja merol'ska,
Ej, hora ne rozpzyla,
Kid na ni zaspivat,
Givka spravedliva.

8. Ой, гівко справодльва,
Ой, не тримай фраїра,
Та не будеш мала,
Чорне под очіма.

8. Oj, givko spravedlyva,
Oj ne trymaj frajira,
Ta ne budeš mala,
Čorne pod očima.

9. Ой, не тримай фраїра,
Не будеш мат' жалю,
Не будут ті падатъ,
С्�лызы до Дунаю.

9. Oj, ne trymaj frajira,
Ne budeš mat' žalu,
Ne budut ti padat',
Slízý do Dunaju.

10. Ой, Дунаю, Дунаю,
Ой, зимна вода в тебе,
Широкий яроочек,
Не преайду прече тебе.

10. Oj, Dunaju, Dunaju;
Oj zymna voda v tebe,
Široký jaročok,
Ne prejdu pres tebe.

5-M-2.13.1A/162a.

ОЙ, ТАК ЄС НЯ МАМОЧКО, ТАК ЄС НЯ ОДАЛА

(Женська- молода невіста)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куренкова Анна, (Мідніва), 1898, зап. Ч.І.

МГБ.5-IV-0971-75

Moderato

Oj, tak es nja mamočko,
Oj, tak es nja odała,
Jak býs' ny varošy,
Na kartoch prohrala.

1. Ой, так се ня мамочко,
Ой, так єс ня одала,
Як бъсь ня вароши,
На картох програла.

2. Ой, вароши програла,
Ей, Петрині премінила,
Так я собі Боже,
Головцю забила.

3. Ой, так я собі Боже,
Ой, головцю забила,
Як бы я з берега,
До води скочила.

1. Oj, tak es ňja mamočko,
Oj, tak jes ňja odala,
Jak býs' ňja varošy,
Na kartoch prohrala.

2. Oj, varošy prohrala,
Ej, Pstryňi premiňala,
Tak ja sobi Bože,
Holovc'ju zabyla.

3. Oj, tak ja sobi Bože,
Oj, holovc'ju zabyla,
Jak bý ja zberoha,
Do vodý skočila.

Записав: Ческар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

Дулеба, А.: УНПСС. т. III, Прашів:1977, (Пісні № 213-240), с. 2 11-229.

Цимбора, Ю.: УНПСС - кн. II, Прашів: 1963, с. 57-135

Тимко, О.: НП. ЗНП югославянських руснаків, кн. I-III, Русин. Керестур: 1953-54.

(Пісні № 35-53), с.35-49, (№ 132-156), с.115-135, (№ 238-252), с.203-214, (№ 421-423), с. 339-342.
Дуети: № 35-53), с.49-64, (№ 157-176), с. 135-152, (№ 253-267), с. 214-227,

155. Výrobca hudobných nástrojov, Šimmo Varchola (1902) z Mikovej, 1968.

156. Cigánska muzika z Krajnej Bystrej na svadbe v Pstrinnej, 1962.

5-M-2.13.1A/162a.

ОЙ, ТАК ЄС НЯ МАМОЧКО, ТАК ЄС НЯ ОДАЛА

(Женська-молода невіста)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Мілана), 1898, зап. Ч.І.

Мпн.5-IV-0971-75

Moderato

Oj, tak es nja mamočko,
Oj, tak es nja odala,
Jak býs' nja varošy,
Na kartoch prohrala.

jak býs' nja
va - ro - shy na ka - rtox pro - gra - la.

1. Ой, так єс ня мамочко,
Ой, так єс ня одала,
Як буєсь ня вароши,
На картох програла.

2. Ой, вароши програла,
Ей, Пстрині премінила,
Так я собі Боже,
Головцю забила.

3. Ой, так я собі Боже,
Ой, головцю забила,
Як бы я з берега,
До води скочила.

1. Oj, tak es ňja mamočko,
Oj, tak jes ňja odala,
Jak býs' ňja varošy,
Na kartoch prohrala.

2. Oj, varošy prohrala,
Ej, Pstryňi premynyla,
Tak ja sobi Bože,
Holove'ju zabyla.

3. Oj, tak ja sobi Bože,
Oj, holove'ju zabyla,
Jak bý ja zberoha,
Do vodý skočila.

Записав Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

Дулеба, А.: УНПСС, т. III, Пряшів:1977, (Пісні № 213-240), с. 211-229.

Цимбора, Ю.: УНПСС - кн. II, Пряшів: 1963, с. 57-135

Тимко, О.: НПЛ ЗНП югославянських руснакох, кн. I-III, Руски Керестур: 1953-54.

(Пісні № 35-53), с.35-49, (№ 132-156), с.115-135, (№ 238-252), с.203-214, (№ 421-423), с. 339-342.
Дуети: № 35-53), с.49-64, (№ 157-176), с. 135-152, (№ 253-267), с. 214-227,

155. Výrobca hudobných nástrojov, Simmo Varchola (1902) z Mikovej, 1968.

156. Cigánska muzika z Krajnej Bystrej na svadbe v Pstrinej, 1962.

Б. Паробоцькы - Parobské

5-M-2.13.1B/163.

КЕД Я ХОДІЛ ДО ШКОЛІ, УЧІЛ Я ШЕ ЛІТЕРІ

(Паробська)

с. Лютина, окр. Пряшів, 1966, Локай Марія, нар. 1879, зап. Ч.1

Мпн.-5-IV-1493-101

Andantino

Ked ja chodil do školi,
do školi, učil ja še literi,
lī-te-ri.
с - ден, два, трі, шті - рі
то су пекне літери.

1. Кед я ходіл до школі,
Учіл я ше літері,
І: Еден, два, три, штірі,
То су пекне літері. :1

1. Ked ja chodil do školi,
Učil ja še literi,
I: Jeden, dva, tri, štiri,
To su pekne literi. :1

Записав: Чижмар Іван, с. Лютина, окр. Пряшів, 1966 р.

5-M-2.13.1B/164.

А НА МЕДЖІ ЧЕРЕШЕНКА, А ПІД МЕДЖОВ ДВЕ

(Паробсько - дівчина)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Міліса), 1898, зап. Ч.1.

Мпн.-5-II-0000-115

Andante

A na medži čerešenka, a píd medžov dve,
už s zto - bov mo - ya mi - la, už s zto - bov zle.

1. I: А на меджі черешенка,
А під меджов две. :1
І: Уж с з тобов моя мила,
Уж с з тобов зле. :1

1. I: A na medži čerešenka,
A píd medžov dve. :1
I: Už je z tobou moja myla,
Už je z tobou zle. :1

2. I: Остала єс сима груба,
Не знаш од кого. :1
І: Тепер будеш повідала,
На ня самого. :1

2. I: Ostala jes sama hruba,
Neznaš od koho. :1
I: Teper' budeš povídala,
Na ňja samohó. :1

3. I: На кого бым повідала,
Шак лем на тебе. :1
І: Бо ты дніовал і ноуval,
А я при тебе. :1

3. I: Na koho bým povídala,
Šak lem na tebe. :1
I: Bo tý dňoval i noúval,
A ja pri tebe. :1

4. I: Носил щі мі до постелі,
Червоне віно. :1
І: Тераз ся запиše chlopec,
На твоє meno. :1

4. I: Nosyl ſi mi do posteli,
Červene vino. :1
I: Teraz sja zapyše chlopec,
Na tvoje meno. :1

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

S-M-2.13.1B/164.

ЕЙ, ВЫСОКО МІ ОТЕЦь, ПЛОТЫ ПОГОРОДИЛ

(Парубинське до танго, хромка)

с. Петрина, окр. Св., (1958); Сувік Ян, (1878-1970); зап. Ч.Л.

Andante

Ей, вы-со-ко мі о-тець, по-ты по-го-ро - дил, ей, же-бы я зве-че-ра,
же - бы я зве - че - ра, гу гів - кам не хо - дил.

1. I: Ей, високо мі отець,
Плоты погородил,:I
I: Ей, жебы я з вечера,
Жебы я з вечера,
Гу гівкам не ходил.:I

2. I: Ей, хоць бы погородил,
До самого неба,:I
I: Ей, я гу гівкам піду,
Я гу гівкам піду,
Кід мі буде треба,:I

1. I: Ej, vysoko mi otec.
Ploty pohorodil,:I
I: Ej, žebý ja z večera.
Žebý ja z večera,
Gu givkam ne chodyl.:I

2. I: Ej, choc' bý pohorodyl,
Do samoho neba,:I
I: Ej, ja gu givkam pidu,
Ja gu givkam pidu,
Jak mi bude treba.:I

Записав Чижмар Іван, с. Петрина, окр. Св., 1958 р.

S-M-2.13.1B/165.

ДУБЕ, ДУБЕ, ЯВОРОВЕ ЛИСТЯ

Наробска

Presto

с. Міроля, окр. Св., 1966, Сенярова Анна, (Бабейка), нар. 1906, зап. Ч.Л.

МПи-5-1-0032-2

Ду - бе, ду - бе, я - во - ро - ве лис - те же - нил - бым ся
а - пе не мам шес - - не мам, не мам а ле го бу
ду мал кедъ я бу - ду змла - дов же - нов лі - гал.

1. Дубе, дубе, яворове листе,
Женил бым ся, але не мам щесце.

Не мам, не мам, але то буду мал,
Кедъ я буду з младов женов лігал.

З младов женов, на новой постельце,
Та се мое сце розвеселит.

1. Dube, dube, javorove liste,
Ženyl bým se, ale ne mam ščesce,

Ne mam, ne mam, ale bo budu mal,
Ked' ja budu z mladov ženov lehal.

Z mladov ženov, na novoj postelje,
To se moje serce rozveselyt.

Записав Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.1B/167.

ОЙ, ЧЕРА-М СЯ ОЖЕНІЛ, ОЙ, А ДНЕСЬ БІДА МОЯ

(Хлопка-нелобра жена)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Міліна), 1898, зап. Ч.І.

МГБ.5-IV-0980-76

Moderato

Oj, čera-m sja oženyl,
Ej, a dnes' bida moja,
Tak nja žena zbyla,
Až nja kosty bořat.
Tak nja žena zbyla,
Až nja skýrvavyla.
Až mi na hýrtanku,
Duša výskočila.

1. Ой, чера-м ся оженил,
Ей, а днесь біда моя,
Так на жена збила,
Аж на кости болят.

2. Ой, так на жена збила,
Ей, аж на скырвалила,
Аж мі на гыртанку,
Душа выскоцила.

1. Oj, čera-m sja oženyl,
Ej, a dnes' bida moja,
Tak nja žena zbyla,
Až nja kosty bořat.

2. Oj, tak nja žena zbyla,
Ej, až nja skýrvavyla.
Až mi na hýrtanku,
Duša výskočila.

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.11/168.

УЖ Я СЯ ОЖЕНИВ, БОЖЕ МІ ЛЮБЕНЬКИЙ

(Хлопка-нелобра жена)

с. Міроля, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Міліна), 1898, зап. Ч.І.

МГБ.5-II-0033-117

Už ja sij o - же - nil, Bo - же mi лю - бе - нькij, ja -
здо - вал, як bu - du ga - здо - вал, ej, ta - kij мо - ло - де - нькij.

1. I: Уж я ся оженив,
Боже мі миленький, :1
I: Як буду газдуват, 2x
Ей, такий молоденький, :1

2. I: Вчера-м ся оженив,
А днесь біда моя, :1
I: Так на жена збила, 2x
Ей, аж на кости болят, :1

3. I: Так на жена збила,
Аж на скырвалила, :1
I: Аж мі на гыртанку, 2x
Ой, душа выскоцила, :1

1. I: Už ja sij oženuv,
Bože mi milenkyj, :1
I: Jak budu gazduval, 2x
Ej, takij molodenkyj, :1

2. I: Včera-m sja oženyv,
A dnes' bida moja, :1
I: Tak nja žena zbyla, 2x
Ej, až nja kosty bořat, :1

3. I: Tak nja žena zbyla,
Až nja skýrvavyla, :1
I: Až mi na hýrtanku, 2x
Oj, duša výskočila, :1

Записав: Чижмар Іван, с. Міроля, окр. Св., 1966 р.

S-M-2.13.1B/169.

ФРАЙРОЧКО СТАРОДАВНЯ

(Паробска)

Andante
 с. Мирола, окр. Сн., 1966, Сенайова Анна, (Бабейка), нар. 1906, зап. Ч.Л. МГп.-3-1-0105-5

1. 1: Фрайрочко стародавня,
Пре тебе на некце жадна. :1
- 1: Ей, некце, некце, лем-и-я ла-е,
За другыми позерас. :1
2. 1: Кебы не я, кебы не ты,
Та бы коник воду не пил. :1
- 1: Але я ся здогадала,
Коникови воды дала. :1

1. 1: Frajročko starodavnja,
Pre tebe nja nekce žadna. :1
- 1: Ej, nekce, ne kce, lem nja laje,
Za druhyma pozeraje. :1
2. 1: Kebý ne ja, kebý ne ty,
Ta bý konyk vodu nepyl. :1
- 1: Ale ja sja zdohadala,
Konykovy vody dala. :1

Записав: Чипкамар Іван, с. Мирола, окр. Сн., 1966 р.

S-M-2.13.1B/170.

ДАЙ ЖЕ МІ МОЯ МИЛА, ДАЙ ЖЕ МІ, ДАЙ

(Паробска)

Andante
 с. Мирола, окр. Сн., 1966, Куречкова Анна, (Милица), 1898, зап. Ч.Л. МГп.-5-IV-0933-73

1. Дай же мі моя мила, дай же мі дай,
Бо єс мі не дала, прес цалый май,
Прес цалый май, налу зиму,
Дай же мі моя мила под перину,
(бо загыну.)

1. Daj že mi moja mila, daj že mi daj,
Bo jes mi ne dala, pres calýj maj,
Pres calýj maj, calu zymu,
Daj že mi moja myla pod perunu,
(bo zahýnu.)

Записав: Чипкамар Іван, с. Мирола, окр. Сн., 1966 р.

5-M-2.13.1B/171.

А НА ГОРІ ТАТАРОЧКА, ШУВНА МОЯ ФРАЙРОЧКА

(Паробска)

Alegro

с. Нов. Селіца, окр. Сн., 1965, Дзюба Анна, нар. 1925, зап. Ч.І.

Міл. 5-IV-1279

A на горі тата - ро - чка шу - вна мо - я
 фра - і - ро - чка, шу - вна, шу - вна лем і во - дит
 бо за со - бов хлоп шлов зво - дит с - я го - я.

1. А на горі татароčka,
Шувна моя фрайроčka,
I: Шувна, шувна, лем і водит,
Бо за собов хлоپцов зводит, ея, гоя. :)
2. Древче, древче я бы це взяв,
Коло тебе шандар лежав,
I: Лежав, лежав алé мало,
Бо юж було біле рано, ея, гоя. :)

1. A na hori tataročka,
Šuvna moja frajiročka,
I: Šuvna, Šuvna, lem ji vodit.
Bo za sobov chlopejuv zvodyt, eja, hoja.:)
2. Dzrevče, dzrevče ja bý ce vzjav,
Kolo tebe šandar' ležav,
I: Ležav, ležav, ale malo,
Bo juž bulo bile rane, eja, hoja. :)

Записка: Чекмар Іван, с. Нова Селіца, окр. Сн., 1965 р.

Дулеба, А.: УНПСС. т. III, Пряшів: 1977, (Пісні № 241-264), с. 233-248.

Цимбора, Ю.: УНПСС, кн. II, Пряшів: 1963, с. 25-53.

Тимко, О.: НП. ЗНП югославянських руснакох, кн. I-III, Руски Керестур: 1953-54.
(Пісні № 4-34) (№ 111-131), с. 97-114, № 209-237), с. 181-202.

2.13.2. Співанки про родинний жывот – Piesne o rodinnom živote

5-M-2.13.2/173.

ЕЙ, ЯК ЄМ СЯ ОДАЛА, СТАЛА-М ХЫЖУ МЕСТИ

(Женьска- до карічкы)

Moderato с. Петріна, окр. Св., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І

МПн.-5-I-0937-39

Ej, jak em sja o - da - la sta - lam chý -жу ме - сти,
 Ej, свекра мі по - ві - дат тре - ба ī - сти не - сти,
 свекра мі по - ві - дат, ej, свекра мі по - ві - дат,
 ej, свекра мі по - ві - дат тре - ба ī - сти не - сти.

1. I: Ей, як єм ся одала,
 Стала-м хыжу мести,
 Свекра мі повіла,
 Ей, свекра мі повіла, 2x
 Треба юсти нести.

2. I: Ей, а я ся звідала,
 Де же хлопи орют, :I
 Она мі повіла,
 Ей, она мі повіла, 2x
 Най тя колькы колют.

3. I: Ей, а я мудра била,
 Знала-м одповісти, :I
 Най тя колькы колют,
 Ей, най тя колькы колют,
 Кід жычіш невісті.

1. I: Ej, jak jem sja odala,
 Stala-m chýžu mésry, :I
 Svekra mi povídáť,
 Ej, svekra mi povídáť, 2x
 Treba jistý nesty.

2. I: Ej, a ja sja zvidala,
 De že chlopy orjut, :I
 Ona mi povila,
 Ej, ona mi povila, 2x
 Naj ta koľký koľut.

3. I: Ej, a ja mudra býla,
 Znala-m odpovisty, :I
 Naj ta koľký koľut,
 Ej, naj ta koľký koľut, 2x
 Kid žýčiš nevisti.

5-М-2.13.2/172.

КЕБЫ-М БЫЛА БІДУ ЗНАЛА, БЫЛА БЫМ СЯ НЕ ОДАЛА
(Женевська-молода невіста)

Andante

Свидник, окр. Св., 1966, Кунінір Гелена, нар. 1921, зап.Ч.І.

МП-5-1-1134-47

Ke - бýм бы - ла бі - ду зна - ла, бы - ла бым ся
не о - да - ла го, го, го, го, го - я, го - я,
гей, го - ло - вонь - ко бі - дна мо - я.

1. Кебы-м была біду знала,
Была бым ся не одала,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
2. Хыжу мести, сині мести,
А за мужом істи нести,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
3. Маті дала і корову,
На мою бідну голову,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
4. Гу корові треба статі,
А я люблю довго спаті,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
5. Іні векна біда буде,
Коли мале дітя буде,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
6. Дітя треба колисаті,
Я не буду годна спаті,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|
7. Дітя треба повиваті,
Я не буду того знаті,
I: Го, го, го, гоя, гоя, гей,
Головонько бідна моя. :|

1. Kebý-m býla bídú znala,
Býla bým sja neodala,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
2. Chýžu mesty, siny mesty,
A za mužom isty nesty,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
3. Mati dala i korovu,
Na moju bidnu holovu,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
4. Gu korovi treba stati,
A l'jubl'ju dovho spati,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
5. Iši vekša bida bude,
Koly dít'a male bude,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
6. Dít'a treba kolýsati,
Ja nebudu hodna spati,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|
7. Dít'a treba povyvati,
Ja nebudu toto znati,
I: Ho, ho, ho, hoja, hoja, hej,
Holovoňko bidna moja. :|

5-M-2.13.2/175.

ЕЙ, ПИЙМЕ Ю, ПИЙМЕ Ю ЕШЕ НАЛЕЮ
(Пињацка)

Andante

с. Петрина, окр. Св., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.І

МГП-5-1-0865-29

1. Ей, пийме ю, пийме ю,
Еще нам на лею,
Пийме з того дзбана,
Ей, пийме з того дзбана,
До білого рана.

1. Ej, руйме ju, руйме ju,
Esče nam naleju,
Rujme z toho dzbana,
Ej, rujme z toho dzbana,
Do biloho rana.

Записав: Чижмар Іван, с. Петрина, окр. Св., 1966.

5-M-2.13.2/176.

МАМ Я ЖЕНУ, МАМ Я ЖЕНУ ПОРАЖЕНУ
(Хлопско-женевська)

Andante с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МГП-5-1-0734-24

1. I: Мам я жену, 2x поражену,
Мушу купіц, 2x корбач на нью.
Як єй буде поражован,
Та єй будзэм, 2x корбачоваец.

1. I: Mam ja ženu, 2x poraženu,
Mušu kupic, 2x korbač na nju. :I
I: Jak ju bude poražovac,
Ta jej budzem, 2x korbačovac. :I

2. I: Мам я мужа, 2x барс планого,
Кебы пришла, 2x смерть по юго,
I: Сто корун бым і дала,
А же мі го, 2x с карху жала. :I

2. I: Mam ja muža, 2x bars planoho,
Kebý prysla, 2x smert' po ſoho, :I
I: Sto korun bým ji dala,
A že mi ho, 2x s karchu žala. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966 р.

2.13.3. Соціально- бытовы співанки - Piesne zo sociálneho života

5.М-2.13.3/178.

ВЕЛЬКА ВОДА МАЛЫ РЫБЫ (Женевская)

Moderat. Ниж. Мирошов, окр. Св., 1965, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

Мпн.-5-1-0294-9

Велька во-да ма-лы ры- бы друстевни-ци не є хы-
бы лем-та сд-на лі-те-реч-ка а і то с
бо-ро-віч-ка е-я го- - я.

1. Велька вода, малы рыбы,
Друстевниці не є хыбы,
І: Лес та сдис літеречка,
А і то є боровічка, ея, гоя.:І
2. Техника такого мают,
Телята му поздыхали,
І: Девять телят, одна свиня,
Бо з председом был ровіна, ея, гоя.:І
3. А доічки што робили,
Што до мліка воду ляли,
І: Воду ляли, мліко пили,
Бо з техником шя любили, ея, гоя.:І
4. Тоты што куры кормили,
До дому яйца носили,
І: А не десять, але стовкы,
Носили соій до коморки, ея, гоя.:І
5. Друстевничка така пані,
До постелі не мат сламы,
І: Лем на голы доскы лігат,
А з председом ся закрывают, ея, гоя.:І

1. Velyka voda, malý rýbý,
Drustevnici ne je chýbý,
I: Lem ta jedna literečka,
A i to je borovička, eja, hoja.:I
2. Technika takoho mali,
Teljata mu pozdychali,
I: Devjat' teljat, jedna svyná,
Bo z predsedom býl rodyna,eja, hoja.:I
3. A dojíčký što robyly,
Što do mlíka vodu ljaly,
I: Vodu ljaly, mlíko pyly,
Bo z technikom ſja ťubyly, eja, hoja.:I
4. Totý što kury kormyly,
Do domu jaječa nosyly,
I: A ne dešať ale stovký,
Nosyly soj do komorký, eja, hoja.:I
5. Drustevnyc̄ka taka pani,
Do posteľky ne mat slamý,
I: Lem na holý doský lihat,
A z predsedom sja zakrývat, eja, hoja.:I

S-M-2.13.7-177.

ЕЙ, В КРАЙНИМ БЫСТРИМ ВЕСЕЛО НАМ ЖЫТИ

o. Krajiné Bystré, okr. Sk., (1958); Kocúrková, M., (1944), Zásadová, A., 1944, Rusinková, A., (1943); zap. A.E., O.E.

Andante

Ej, v Kraj - nim Bi - strim ve - se - lo nam ži - ti,
ve - se - lo nam ži - ti bo už nam ne tre - ba,
bo už nam ne tre - ba na pa - nov ro - bi - ti.

1. Ej, u Krajiném Býstřím veslo nam žýti,

Bo už nam ne treba na paniv robyti.
Veselo nam žýti, bo už nam ne treba,
Bo už nam ne treba na panov robyti.

2. V našim krasném štali duže dobrí žýti,

Bo už nam ne treba za more chodyti.
Veselo nam žýti, bo už nam ne treba,
Bo už nam ne treba za more chodyti.

3. Naša strana vlada hors o nás starut,

Bo už štíky domy skoro nám postavljat,
Veselo nám žýti, bo už v nových domoch,
Bo už v nových domoch, budem sja tisýti.

4. Skoro bude do nás autobus chodyti,

Žeby mohly lude do prace chodyti.
Veselo nám žýti, bo už ne budeme,
Bo už ne budeme vecej na piše chodyti.

5. A teper čekame na tu elektryku.

Žeby v nás svitylo jak v našin Svydnyku.
Veselo nám žýti, bo už ne budeme,
Bo už ne budeme, s kanafinom svityti.

6. Už i v našim Svydnyku stavjame fabryku,

Žeby našy lude maly zarobitku.
Veselo nám žýti, bo už ne budeme,
Bo už ne budeme na panov robyti.In: A. Elscheková-O. Elschek: Slovenská ludové piesne a nástrojová hudba.
Antológia. Bratislava: OU, 1982, s.266, piesň č. 177

Записав композитор Іван Чимбора, Солішник, 2009 р.

2.13.4. Паstryрські співанки – Pasierské piesne

ВОЛЯРЕ, ВОЛЯРЕ, І Я ВОЛЯРОЧКА

5-М-213.4-179.

(Дівоцька: до танцю)

с. Удоль, окр. С.Л., (1968), Діт. фольклорний кол. (10-14 р.), зап. Ч.І.

Allegro

Vo - lya - re, vo - lya - re, i ya vo - lya - ro - chka,
s ja go - ja, chі byя ne - by - la va - sha fra - i - ro - chka.

2. Будеш дівко, будеш,
Требо ся змагати,
1: Ея гоя, лем же ті не треба,
До полуночі спаті.:)

3. Воляре, воляре,
Де сте воли пасли?
1: Ея гоя, стратила я вінок,
Чи сте го не нашли?:)

4. Не нашли, не нашли,
Лем зме го віділи,
1: Ея гоя, як го вода несла,
По під гай зелений.:)

5. Боже мі мізенький,
Што я наробыла,
1: Ея гоя, мі зелений вінок,
Быстра вода взяла.:)

Записав: Чижмар Іван, сл. Удоль, ок. С.Л., 1968.

ПАСТЫРЕ, ПАСТЫРЕ, ДЕ СТЕ СТАДО ПАСЛИ

(Дівоцька)

5-М-2.13.4/180. сл. Тополя, ок. Сн., (1968); Дитячі фольклор. кол. (10-15 р.); зап. Ч.І.

Pa - sty - re, pa - sty - re, de stе sta - do pa - sli,
Stra - ti - la я vi - nok, stra - ti - la я vi - nok,
stra - ti - la я vi - nok ці сте го не наш - ли.

2. Не нашли, не нашли,
Лем зме го віділи,
На зелених лучкох, Зх
В Янічкових ручкох.

Kundľa, M.: Jakubany včera a dnes. My chodobny chlopci... 2004, s. 110.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 191, 390 с.

Мушинка, М., Костюк, Ю.: Паstryрське Русалля. Р. 3, № 3, Пряшів: 1989, с. 32-44.

Мушинка, М.: ДІЗУФСС. Н.3, 1. Свидник: МУК, 1965. (тексти). с.191-192.

Цимбора, Ю.: УНПСС. кн. II, Пряшів: 1963, с. 178-181.

2.13.5. Наймитські, слугівські співанки – Námezdné, sluhovské piesne

Мушина, М.: ДІЗУФСС. НЗ МУК Сандник. 1965 (закти, с.182-193)

2.13.6. Регрутескі і военскы співаки - Regruitiske a vojenské

5-31-7-13-6/183

ФРАЙРЧКЫ МОІ ТО ВАС ВЕДЬІІ НАВУ

(Пиробса)

Moderation

с. Нов. Седліця, окр. Сн., 1965, Семіонова Зузана, нар. 1915; зап. Ч.І

MIL-S-1(Y-1122-X)

- І. І: Фрайочки мої,
 То вас велью маву, :)

І: Як пуйду на війну, Зх
 Де вас ногіваву, :)

2. І: Сдна пуйде горі,
Други пуйде долов, і
І: Котра най шушиша,
Тота пуйде зовнов, і

- I. I: Frajiročký moji,
To vas veľo mavu, :I
I: Jak pujdu do vojny, 3x
De vas pogivavu, :I

2. 1: Jedna pujde hori,
Druha pujde dolov, :1
1: Kotra naj štvrniša, 3x
Tota pujde zovnov, :1

Записан: Чиполар Іван, с. Нова Селівня, окр. См., 1965 р.

5-М-2.13.6/184.

ЗАСПАЛА ГАНІЧКА ЖЕЛЕНІМ ГАО

(Дівоцька - паробска)

Moderato

с. Лютина, окр. Пряшів, 1966, Локай Марія, нар. 1879, зап. Ч.І

МГп.-5-IV-1480-100

Za - spa - la Ga - ni - chka ze - le - ním ga - ju,
 При-шол гу - ві Ян-čík на враном ко - ні, а де ші-ше
 Ян-čík вжял цось ме ве-рне мі-lo-val Пре-шо-ве на ба-ле ші-me не по - знал.

1. Заспала Ганічка желенім гаю,
 Пришол гу пі Янчик на враном коню,
 А де ші ше Янчик вжал,
 Цось мне верне любова,
 Прешове на бале ші ме не познал.

2. Але ме познала моя фрайрка,
 Цо мі донашала до вояні пірка,
 Муй коніčек ще треше,
 Дзе ме на смерть понеше,
 Плаче дзівчата, помодлине ще.

3. Lem vі ſe modlīce Bohorodice,
 Ta vі me dzivčata teľo vidzice,
 Modlīce ſe Očenaš, žebi ja bul iši vaš,
 Neplace dzivčata bo ja pridzem žaš'.

1. Zaspala Hanička želenim haju,
 Prišel gu ni Jančík na vranom koňu,
 A de ši še Jančík vžjal,
 Cos' me verne Ľuboval,
 Prešove na bale, ši me ne poznal.

2. Ale me poznala moja frajirká,
 Co mi donašala do vojní pírka,
 Muj koniček řeče,
 Dze me na smerť poneše,
 Place dzívčata, pomodlīce ře.

3. Lem vi ſe modlīce Bohorodice,
 Ta vi me dzívčata teľo vidzice,
 Modlīce ſe Očenaš, žebi ja bul iši vaš,
 Neplace dzívčata bo ja pridzem žaš'.

Записав: Чижмар Іван, с. Лютина, окр. Пряшів, 1966 р.

- Гиряк, М., Дерев'янник, А.: НПС. О. КСУТ, Пряшів:1987, (пісні № 263 - 283). с. 143-156.
 Дудеба, А.: УНПСС . т. III, Пряшів:1977, (пісні № 47-70), с. 59-77.
 Колесса, Ф.: НПГЛУжгород: 1929, (пісні № 63,67,75,129,154,212,232,245,275,341,384,356,369,398,429,433,429,488,512,513,533,540,567.)
 Мушинка, М.: З Г. В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 194., 390 с
 Цимбора, Ю.: УНПСС - кн. II, Пряшів: 1963, с. 189-217.
 Костюк, Ю.: УНППК. кн. I, Братислава:1958, (пісні № 13-16), стор. 33-36.
 Мушинка, М.: ДІЗУФСС. НЗ, I. Свідник: МУК 1965, (тексти). с.194-199.
 Хланта, І. В.: О В С. Ужгород: 2003, с. 418-472, 625 с.

2.13.7. Збойніцькы – Zbojnícke

Костюк, Ю.: УНППК. кн. I, Братислава: 1958, (пісні № 17, 17а), стор. 39, 40.
Мушинка, М.: З Г В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 200, 390 с.

2.13.8. Співанки про панцину – Piesne o panskom

5-M-2.13.9/189. ДОБРІ ЖЕНАМ У ТІМ СТАРІМ КРАЮ, КОТРЫ МУЖОВ В АМЕРИКЕ МАЮТ
(Хлопска-недобра жена)

Moderato

Свидник, окр. Св., 1966, Січакова Марія, нар. 1922; зап. Ч. І.

МГП. -5-1-1417-57

До - брі же - нам у тім ста - рім кра - ю, ко - трі му - жов
ва - ме - ри - ке ма - ют, муж ім ро - бит а - ні не пре -
ста - ват, лем до кра - ю грай - па - рі по - си - лат.

1. Добрі женам у тім старім краю,
Котрі мужов в Амеріке мают,
І: Муж ім робіт ані не престават,
Лем до краю грайшарі посылат. :I
2. Посылат он як добреї газдяні,
Жебы мала выплаціц осміны,
І: Але она на осміну не дбат,
Лем кід она се новый анцуг мат. :I

1. Dobri ženam u tim starim kraju,
Kotrý mužov v Amerike majut,
I: Muž im robyt ani ne prestavat,
Lem do kraju grajcarí posylat. :I
2. Posylat on jak dobrej gázdýni,
Žebý mala výplacie osmyňý,
I: Ale ona na osmyňý ne dbat,
Lem kíd ona se novýj ančuk mat. :I

Записав: Чижмар Іван, Свидник, окр. Св., 1966 р.

2.13.9. Заробітчаньськы спів. (жниваръскы, дрітаръскы, *3. переселеньскы)
Zárobkové piesne (žatevne, drotárske, *3. vyst'ahovanie)

163. Drotári z Kamjontky.

Гиряк, М., Дерев'янник, А.; НПс. О. КСУТ, Пряшів:1987, (пісні № 294-303), с. 157-161.
Дулеба, А.: УНПСС . т. III, Пряшів:1977, (пісні № 71-86), стор. 81-93.
Колесса, Ф.: НІГЛ НЗ, Ужгород: 1929, (пісні № *3;71,72,93,233,235,267,296,326,331.)
Мушника, М.; З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 203-205, 390 с.

2.13.10. Пияцькы - Pijacké

5-M-2.13.10/191.

А ХОЧ Я МАЛЕНЬКА ДРОБНА, АЛЕ Я ГАЗДЫНЯ ДОБРА

(Женіська-піанка)

Andante с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МПн.-5-1-0553-17

A хоч я маленька дробна,
Але я газдышня добра,
Што буде коморі, шпайзэ,
Шытко то до корчмы пойдзе.

1. А хоч я маленька дробна,
Але я газдышня добра,
I: Што буде коморі, шпайзэ,
Шытко то до корчмы пойдзе. :I
2. Не мам лем корец бобу,
Шытко то за гірку воду,
I: Не мала-м лем корец ленчі,
Шытко то до корчмы збренчі. :I

1. A choč ja malcňka drobna,
Ale ja gazdýňja dobra,
I: Što bude komori špajze,
Šýtko to do korémý pojde. :I
2. Ne nari lem korec bobu,
Šýtko to za hirku vodu,
I: Ne mala-m lem korec lenči,
Šýtko to do korémý zbrenči. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.10/192.

ПОГАРИК МІ ПАЙТАШ А ПАЛИНКА СЕСТРА

(Женіська-піанка)

Кушнірова Гелена, нар. 1921, Свидник, 1966; зап.Ч.І.

МПн.-5-1-0975-41

По - га - рик - мі пай - таш а па - лін - ка се - стра,
а ру - ка бе - стві - я бо мі по - дры - ли - ла.

1. Погарик мі пайташ,
А палінка сестра,
I: А рука бествія,
Бо мі подрилила. :I
2. Іші-м не випила,
Лем погарик вина,
I: Уж мі гамбы стоят,
Побочкак фраїра. :I
3. Погаричок ясний,
Який шіс' прекрасний,
I: Як ти рада віджу,
Кеді ші не праздний. :I

1. Poharyk mi pajtaš,
A palinka sestra,
I: A ruka bestýja,
Bo mi podrýyla. :I
2. Iši-m ne výpyla,
Lem poharyk vyna,
I: Už mi gambý stojat,
Pobóčkac frajira. :I
3. Poharyčok jasnýj,
Jaký šis' prekrasnýj
I: Jak ta rada vidžu,
Kedi ši ne prazdnyj. :I

5-М-2.13.10/193.

ПЛАЧЕ МИЛА, ПЛАЧЕ МИЛА, ЖЕ ПЮ

(Пицька)

Andante с. Ниж. Мірошов, окр. Сн., 1966, Магнусова Марія, нар. 1908, зап. Ч.І.

МЛп.-5-1-0569-18

Плачеш ми - ла, пла-чені ми - ла же я пю,
Гор - ше бу-деш ба - ну - ва - ти як я мру,
як я бу - ду на ла во - пі ле - жа - ті
а ты бу - душ пре - го - рень - ко пла - ка - ті.

1. I: Плачеш мила, плачені мила, же я пю,
Горше будеш бануваті, як я мру, :I
Як я буду на лавоці лежати,
А ты будеш прегоренько плакати.

2. I: Ставай милый, ставай милый до горе,
Бо уж твоя палиночка коморе, :I
Хоч бы ёс мі дарувала шафрану,
Та нігды з тей лавечки не стану. :I

1. I: Plače myls, plače myla že ja pju.
Horše bude banuvaty, jak ja mru, :I
Jak ja budu na lavocy ležaty.
A tý budeš prehoreňko plakaty.

2. I: Stavaj mylýj, satavaj mylýj dohore,
Bo už tvoja palinočka komore, :I
Choč býjes daruvala Šafranu,
Ta nigdy z tej lavečky ne stanu.

Записав: Чюкмар Іван, с. Ниж. Мірошов, окр. Сн., 1966 р.

5-М-2.13.10/194.

НАПИЛА-М СЯ ПАЛИНОЧКЫ, ДАРИЛА МІ ДО НОЖОЧКЫ

(Женська-пісняка)

Кушнір Гелена, нар. 1921, Свидник, 1966; зап. Ч.І.

МЛп.-5-1-0957-40

на - пи - лам ся па - лі - но - чкы, на - пи - лам ся па - лі - но - чкы
да-ри-ла мі до но - жо - чкы, да-ри - ла мі до но-жо - чкы.

1. Напила-м ся палиночкы, 2х
Дарила мі до ножочки, 2х

1. Napyla-m sja palinočký, 2x
Daryla mi do nožočký, 2x

2. А я з ношков рушу, рушу, 2х
Напила-м ся намойдушу, 2х

2. A ja z noškov rušu, rušu, 2x
Napyla-m sja namojdušu, 2x

3. Напила-м ся ледва стою, 2х
Приду домів та ся бою, 2х

3. Napyla-m sja ledva stoju, 2x
Prydu domiv ta sja boju, 2x

4. Бо я злого мужа маю, 2х
Буду бита то я знаю, 2х

4. Bo ja zloho muža maju, 2x
Budu byta to ja znaju, 2x

Записав: Чюкмар Іван, Свидник, окр. Сн., 1966 р.

5-M-2.13.10/195.

АНІ Я НЕ ПНЯК, АНІ ЖЕНА МОЯ

(Пионка)

с. Міроля, окр. Са., 1966, Куречкова Анна, (Мілена), 1898, зап. Ч.Л.

МГП-5-IV-0987-77

Alegro

Ani ja ne pnyak, ane jena mya;
Ei, goi, na-sho mi ka-chmar-jo.

1. I: Ani ja ne pnyak,
Ani jena mya, :|
- I: Ej, goi, na-sho mi ka-chmar-jo,
Gerentujes konja. :|

2. I: Jak ja budu pyti,
Abo jena mya, :|
- I: Ej, goi, todi mi ka-chmar-jo,
Zagarentuj konja. :|

1. I: Ani ja tu ne pyd,
Ani žena moja, :|
- I: Ej, hoj, našto mi kačmar'ju,
Hereštuješ koňja. :|

2. I: Jak ja budu pyti,
Abo žena moja, :|
- I: Ej, hoj, tody mi kačmar'ju,
Zahareštuj koňja. :|

Записав: Чекмар Іван, с. Міроля, окр. Са., 1966 р.

2.13.11. Жартовны – Žartovné piesne

5-M-2.13.10/197.

ОЙ, ЧЕРА-М СЯ ОЖЕНИЛ, ОЙ, А ДНЕСЬ БІДА МОЯ

(Хлопка-недобра жена)

с. Міроли, окр. Св., 1966, Куречкова Анна, (Міліна), 1898, зап. Ч.Л.

МГп.-5-IV-0980-76

Moderato

Oj, čera-m sja oženyl,
Ej, a dnes' bida moja,
Tak nja žena zbyla,
Až nja kosty bofai.

Oj, tak nja žena zbyla,
Ej, až nja skyravyla,
Až mi na hýrtanku,
Duša výskočila.

1. Ой, чера-м ся оженил,
Ей, а днесь біда моя,
Так ня жена збила,
Аж ня кости болят.

2. Ой, так ня жена збила,
Ей, як ня скирвавила,
Аж мі на гъртанку,
Душа вискочіла.

1. Oj, čera-m sja oženyl,
Ej, a dnes' bida moja,
Tak nja žena zbyla,
Až nja kosty bofai.

2. Oj, tak nja žena zbyla,
Ej, až nja skyravyla,
Až mi na hýrtanku,
Duša výskočila.

Записав: Чижмар Іван, с. Міроли, окр. Св., 1966 р.

5-M-2.13.11/198.

ІШЛА БАБА, ІШЛА САМА, ІШЛА САМА, ІШЛА САМА

(Женська)

Andantino

с. Петрівка, окр. Св., 1966, Грушова Анна, нар. 1925, зап. Ч.Л.

МГп.-5-I-0928-38

Išla ba-ba, išla sa - ma, išla sa - ma, išla sa - ma,
Vi-si - la i zrí-ci sла - ma, zrí-ci sла - ma, zrí-ci-sла - ma.

1. Ішла баба, ішла сама,
Ішла сама, ішла сама.
Вісила ї з ріци слама,
З ріци слама, з ріци слама.

2. Ішли за п'юв ровесницу,
Ровесницу, ровесницу,
Тягали ї сламу з ріци,
Сlamу з ріци, сламу з ріци.

1. Išla baba, išla sama,
Išla sama, išla sama,
Visyla ji z ricy slama,
Z ricy slama, z ricy slama.

2. Išly za ňov rovesnycy,
Rovesnycy, rovesnycy,
Tjahaly ji slamu z ricy,
Slamu z ricy, slamu z ricy.

Записав: Чижмар Іван, с. Петрівка, окр. Св., 1966.

2.13.12. Співанки о циганах – Piesne o Rómoch

5-M-53/ 53 КУПИЛ ЦИГАН СОМАРА, БЫ ЦИГАНКА ОРАЛА

(До танцу; Чардаш)

Andantino с. Крайна Быстра, окр. Св., (1965); Сватове на весілю, (25-48); зап.Ч.1.

Ky - pil ци - ган со - ма - ра бы ши -
ган - ка о - па - ла, ей, джа - мо - ре,
джа - мо - ре як ся до - брі о - ре.

2. I: Орал циган сден день,
А циганка друтый день. I
I: Ей, джаморе, джаморе.
Як ся добрі оре. I

2.13.13. Сучасны побутовы співанки – Piesne zo súčastného života

165. Ludoví muzikanti. J. Lažo, S. Gergel, V. Kavuľa. Svidník, 2009.

2.13.14. Співанки літературного походження - Piesne literárneho pôvodu

4-M-2.13.14/203.

Я НЕСЧАСТНЫЙ В ЧУЖОМ КРАЮ, ЯК СИРОТА ЖИНО, Я

Широко

Текст: Наполеон, Ал., музика: Фенчик, С. А., 1921, (з. к. Ч. I.)

Я не счас - тный вч - жом кра - ю, як си - ро - та жи - ю, я
всег - да о - те - бі ду - ма - ю, род - на - я зем - ля мо - я.

1. Я несчастный в чужом краю,
Як сирота жіно, я.
Всегда о тебе думаю,
Родная земля моя.

1. Ja nesčastnýj v čužom kraju,
Jak sirota žiju, já,
Vsehda o tebe dumaju,
Rodnaja zemľja.

2. Там, где Бескиды, Карпаты,-
Там, там моя отчина,
Там жив мой отец, мати,
Сестры, братя - родина.

2. Tam, hde Beskydy, Karpaty -
Tam, tam, moja otčyna,
Tam žije moj otec, maty.
Sestrý, braťja - rodyna.

3. Они за мной ся старают:
Як я жив в чужині?
Я за ними вздыхаю,
И по стораз в годині.

3. Ony za mnoj sja starajut:
Jak ja žiju v čužyni?
Ja za nymy vozdýchaju,
I po storaz v hodyni.

4. О родная земля мила!-
Розмышилю о тебе,
Твоя магистрова сила,
Мене тягне ко собі.

4. O rodnaia zemľa moja! -
Rozmýšľaju o tobí,
Tvoja mahnetova syla,
Mene týhať ko sobi.

5. Не тишац мя чужы краи,
Их роскоши, выгоды,
Ми на мысли наши гаи,
В студенках свіжі води.

5. Ne tišat mňa čužý kraji,
Ich rozkošy, výhody,
My na mýsly našy hay,
V studenkach svížy vodý.

6. Мили ми, мили Бесиды,
Где живе мое племя,
Где жили мои прядіди,
Там жити жадам і я.

6. Mylý my mylý Beskydy,
Hde žie moe plemja,
Hde žily moy pradidý,
Tam žity žadam i ja,

7. Боже, дай скоро уріти,
Село, святый храм церковь!
Там Богу ся помолити,
За душ моих предков.

7. Bože, daj skoro uzrity,
Selo, svyatý chram cerkov',
Tam Bohu sja pomolity,
Za duš moych predkov.

Фенчик, С.А.: Песни Подкарпатских Русинов, Часть I, Прага, 1921, стр. 6.

2.13.15. Співанки з англійським текстом - Piesne s anglickým textom

5-M-22/91 БАРДІОВЕ В ПЕРШОМ ДОМЕ, ТАМ СЯ СТАЛО ШТОСЬКА НОВЕ

(Жартовна)

Andante

с. Прикра, окр. Св., (1968); Волчко Юлія, (1910); зап. Ч.І.

Зв. з. № 5-II-1033

Барді - йо - ві впер - шом до - ме, там ся ста - ло штось - ка.
но - ве, по - би - ла же - на сво - ю - го му - жа,
а міс - то міт - лы зним за мі - та - ла.

2. Іші му так повідала,
Коли била нагивана,
Дам я тя мужу до новой школы,
Кедъ не будеш робил по мої воли.

3. На фрыштычок паліночки,
Принесеш мі до фляшочки,
На ті женічко, ту маш мой мила,
Жебысь мене вене негда не била.

4. Не буду тя мужу бити,
Кедъ мі будеш волю робити,
Зроблю ті жено, зроблю ті волю,
Замету ті хъжу, піду по воду.

Записав: Чижмар Іван, с. Прикра, окр. Св., 1968 р.

91 In Bardejov, in the first house

1.

In Bardejov in the first house
Somethig new is up
Wife beateds her husband
Using him as a sweep, as a sweep

2.

And she told him
Being mad, being mad
Teach you a lesson, yes I will
You won't do by your will

3.

Spirit for breakfast
Bring me in a bottle,
Oh, my dear wife, have a sip
You won't beat me any more

4.

I will not, I will not beat
If you do what's my will
Yes, I'll do what's your will
Bring some water and sweep

5-M-2/ Я

ЯК Я БУДУ, ЯК Я БУДУ НА ВОЙНУ РУКОВАЛ

(До танго; Чардаш)

Moderato с. Выши. Миронов, окр. Св., (1965); Дружбове на заграванкох, (18-26 р.) зап.Ч.І.

Як я буду, як я буду на войну руковал,
Буду собі, буду собі остро коня ковал,
Та я йому шей, гой, остри клинці набю,
Мила моя, мила моя, уж я тя зохаблю.

1. Як я буду, як буду на войну руковал,
Буду собі, буду собі остро коня ковал,
I: Та я йому шей, гой, остри клинці набю,
Мила моя, мила моя, уж я тя зохаблю. :I

2. Ей, гой, машіруй воячку, ці оген, ці вода,
Ей, гой, ці то пане Боже воячка не шкода.
I: Воячка не шкода, коничка сивого,
Милой моей што-м зохабил на ручки другого. :I

3. На войні мі розказувал, фрайтер і з капральом,
В цівілю мі не розкаже, майор з генеральом,
I: Майор з генеральом, шытки достойнicy,
Жебы я сой не танцювал з милов при музици. :I

* * *

1. Jak ja budu, jak ja budu na vojnu rukoval,
Budu sobi, budu sobi ostro koňja koval,
I: Ta ja jomu, šej, hoj, ostrý klynčci nabju,
Myla moja, myla moja, už ja ťa zochabľju. :I

2. Ej, hoj maširuj vojačku, ci ohen, ci voda,
Ej, hoj, ci to pane Bože, vojačka ne škoda,
I: Vojáčka ne škoda, konička syvoho,
Myloj mojoj, štom zochabyl na ručký druhoho. :I

3. Na vojni mi rozkazuval, frajter i z kapraľom,
V civil'u mi ne rozkaže, major z generalom,
I: Major z generalom, šýtiky dostoijnycy,
Žebý ja soj ne tančujuval z mylov pry muzycy. :I

M-2 When I'm leaving for the war, for the war

1.

When I'm leaving , when I'm leaving for the war
I will have my horse shod hard
I'll hammer sharp nails, sharp nails
Oh, my dear, oh my dear, I'll leave

2.

March the soldier, through the fire, through the water
Oh, my God feel sorry for him, Oh, my God
Not for the soldier, grey horse
For my love left for the other, oh my God

3.

I respect my captain in the war
Even general I won't when at home
Major and general, all the officers
Won't stop me dancing with my love

166. P. Tirk z Komarníka v čuháči, 2005.

ДЕ є ТОТ СВЯТЫЙ ЯН

(Собіткова)

5-М-9А.

с.Петрінів, окр.Сн.,1965); Пасічаре, (13-17 р.) нап.Ч.І.

Rubato

De e tot svatyj Jan, nito nam zilja posvyaščal.
o Jane, Jane, svatyj Jane.

Parlando

ПОДТЕ ГІВКИ НА СОБІТКУ

Podte givky na eobitku, upečeme čorňu kítku.

0. Де є тот святый Ян,
Нто нам зіля посвяшал,
О Яне, Яне, святый Яне,
Посвяты нам зіля і шыре поле.

1. Подте гівки на собітку,
Упечеме чорну кітку.
Як ся гівки походили,
Хлопці кітку розхопили.

2. Наша собітенька ясна,
Стойти при ній челядь красна,
Стойти, стойти, виспівус,
Свято Яна ославує.

3. А ти Яне, святый Яне,
Освят наше шыре поле,
Шыре поле і квіточки,
Шытким дівкам на віночки.

4. А на Яна па Якуба,
Сусідова Ганя груба.
А кід груба та наї буде,
Знают о тім шытки люде.

5. А од кого та од того,
Од Янічка вишнянського.
Треба бы их поженити,
На Бога их поручити.

0. De je tot svyatýj Jan,
Što nám zil'ja posvjaščal,
O Jane, Jane, Svatýj Jane,
Posvjať nám zil'ja i šyre pole,

1. Podte givky na sobitku,
Upečeme čomu kitku,
Jak sja givky poschodyly,
Chlopcí kitku rozhopily.

2. Naša sobitoňka jasna,
Stojit pry niž ďeľaď krasna,
Stojit, stojit, výspívuje,
Svjato Jana oslavuje.

3. A ty Jane, svatýj Jane,
Osvoj naše šyre pole,
Šyre pole i kvitočky,
Šytkym givkam na vinočky.

4. A na Jana, na Jakuba,
Susidova Hanja hruba.
A kde hruba ta naj bude,
Znaju o tím šytký Tude.

5. A od koho ta od toho,
Od Janička výšnjańskego,
Treba by jich poženytí,
Na Boha jich poručítí.

167. Ženy z Jakuban, 2008.

9A Where's Saint John

0.
Where's that Saint John
Who consecrated the herbs for us
Oh John, John, Saint John
Consecrate the herbs nad field
1.
Girls, lets go for sobitka – fire party
We will bake a black flower
When the girls got together
Boys stole the black flower
2.
Our fire bright and light
People standing around
Standing and singing
Saint John worshiping

3.
Oh John, Saint John
Consecrate the wide fields
Wide fields and flowers
For all girls' wreaths
4.
And on the Saint Jacob's Day
Neighbour Ann's pregnant
And when she is , let it be
People know it all around
5.
Who's father, father
John from upper side
Must get married
God will accept

ІДУ ГОРІ, ДОЛОВ, НЕ ВІДЖУ НИКОГО

(До карічка)

5-М-2/1

с. Петрина, окр. Св., (1958); Русинко Марія, Кашанина (1935); зап. Ч.І.

Presto

Дуличак Гелена Петриковска, (1938)

Сувак Марія, Волкова, (1935)

1 - ду го - рі до - лов не ві - джу ни ко - го,
 ей, пла - че мо - е сер - це, го - я - я, чу - га - я
 пла - че мо - е сер - це зо жа - лю вель - ко - го.

1. Іду горі долов не віджу никого,
 Плаче мое серце зо жалю велького,
 Ей, плаче мое серце, го-я-я, чу-га-я,
 Плаче мое серце зо жалю велького.
2. Плач серце, плач серце, ты о тім добрі знаш,
 Же ты у валалі, марадашу не маш,
 Ей, же ты у валалі, го-я-я, чу-га-я,
 Же ты у валалі, марадашу не маш.
3. Сяла-м мак на облак, походить ленча,
 Думала-м же фраїр а то не серенча.
 Ей, думала-м же фраїр, го-я-я, чу-га-я,
 Думала-м же фраїр а то не серенча.
4. Стародавний фраїр, листочек мі писал,
 Даї же пане Боже, жебы ся мі достал,
 Ей, дай же пане Боже, го-я-я, чу-га-я,
 Даї же пане Боже, жебы ся мі достал.
5. Упalo яблочко на глубокий танір,
 Bo už nja zochabil starodavnyj frajir,
 Ej, bo už nja zochabil, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 Bo už nja zochabil starodavnyj frajir.
6. Выехла вода, выехла, рыбки поздыхали.
 De toty paripci što ňja lubovaly.
 Ej, de toty paripcy, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 De toty paripcy što ňja lubovaly.

1. Idu hori dolov ne vidzhu nykoho,
 Pláče moje serce zo žalú veľkoho,
 Ej, pláče moje serce, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 Pláče moje serce zo žalú veľkoho.

2. Plač serce, plač serce, tý o tím dobrí znaš,
 Že tý u valali, maradašu ne maš.
 Ej, že tý u valali, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 Že tý u valali, maradašu ne maš.

3. Sjala-m mak na oblak, poschodyla lenča,
 Dumala-m že frajir a to ne serenča,
 Ej, dumala-m že frajir, ho-ja-ja, ču-ha-ja.
 Dumala-m že frajir a to ne serenča.

4. Starodavný frajir lystočok mi pýsal,
 Daj že pane Bože, žebý sja mi dostal,
 Ej, daj že pane Bože, ho-ja-ja, ču-ha-ja.
 Daj že pane Bože, žebý sja mi dostal.

5. Upalo jabločko na hluboký tanír,
 Bo už ňja zochabil starodavnyj frajir,
 Ej, bo už ňja zochabil, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 Bo už ňja zochabil starodavnyj frajir.

6. Výschla voda, výschla, rýbký pozdýchaly,
 De toty paripci što ňja lubovaly.
 Ej, de toty paripcy, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
 De toty paripcy što ňja lubovaly.

7. Женьте же ся, женьте, стары паробчіска,
Бо як не будете, та будут хлопчіска.
Ей, бо як не будете, го-я-я, чу-га-я.
Бо як не будете, та будут хлопчіска.

8. Уж см виснівала, лем шарідай остал,
Шувного-м любиша, брýткий ся мі достал,
Ей, шувного-м любиши, го-я-я, чу-га-я,
Шувного-м любиша, брýткий ся мі достал.

7. Ženťte že sja. Ženťte starý parobčíška.
Bo jak ne budete, ta budút chlopčíška.
Ej, bo jak ne budete, ho-ja-ja, ču-ha-ja.
Bo jak ne budete ta budút chlopčíška.

8. Už jem výspivala, lem šaridaj zostal,
Šuvnoho-m ťubyla, brýdkýj sja mi dostał,
Ej, šuvno-m ťubyla, ho-ja-ja, ču-ha-ja,
Šuvnoho-m ťubyla brýtkýj sja mi dostał.

Записав Чижмар Іван, с. Печина, окр. Св., 1958 р.

2/1 Walking up and down, don't see anyone

1.

Walking up and down don't see anyone
Crying of deep sadness is my heart
Crying my heart, ho ya, tchu ha ya
Crying of deep sadness is my heart

5.

An apple fell on a plate down
My old lover let me down
Ey, he let me ho ya, tchu ha ya
My old lover let me down

2.

Cry my heart, cry, you know it, right
You don't have no place in this town
No place in this town ho ya, tchu ha ya
You don't have no place in this town

6.

Water dried all fish died
Where are all those I'd loved
Where are all ho ya, tchu ha ya
Where are all those I'd loved

3.

Seeding the poppy on the window, other grows
Thinking it's my love, not lucky was
Thinking it's my love ho ya, tchu ha ya
Thinking it's my love, not lucky was

7.

Get married all you bachelors
If you don't, will the young boys
If you don't ho ya, tchu ha ya
If you don't, will the young boys

4.

My old lover, a notice send
God grant, I will get
God grant ho ya, tchu ha ya
God grant, I will get

8.

I have sung all songs, just *sharidaj* left
I had loved handsome, ugly man I got
I had loved handsome ho ya, tchu ha ya
I had loved handsome, ugly man I got

5-М-1/ В

ВЫЛЯЛА, ВЫЛЯЛА, ВОДА ДУНАЙОВА

(Дівочка; до танцю; в а л ч і к)

Allegretto с. Прикра, окр. Св., (1965); Спів. свашки, (28-52 р.); зап. Ч.І.

Вы - ля - ла, вы - ля - ла во - да Ду - на - ю - ва,
 уж ся по - ла - ма - ла, уж ся по -
 ла - ма - ла, лас - ка шу - га - ю - ва.

1. I: Выляла, выляла вода Дунайова, :I
 I: Уж ся поламала,
 Уж ся поламала,
 Ласка шутайова, :I

2. I: Кід ся поламала,
 Я о ю не стою, :I
 I: Шутайову ласку, 2x
 До чіжем обую. :I

3. I: До чіжем обую,
 Ногами притопчу, :I
 I: Жебы людю знали, 2x
 Же я го не хочу. :I

4. I: Клял мі милый Кристя,
 Де я вчера ішла, :I
 I: Я йому святого, 2x
 Што йому до трого. :I

1. I: Výlala, výlala voda Dunajova, :I
 I: Už sja polamala,
 Už sja polamala,
 Laska Šuhajova. :I

2. I: Kid sja polamala,
 Ja o ňu ne stoju, :I
 I: Šuhajovu lasku, 2x
 Do čižem obuju. :I

3. I: Do čižem obuju,
 Nohamy prytopču, :I
 I: Žebý ľjude znaly, 2x
 Že ja ho ne choču. :I

4. I: Kljal mi mylýj Krista,
 De ja včera išla, :I
 I: Ja jomu svjatoho, 2x
 Što jomu do toho. :I

1/B Poured out, poured out the water of Danube

1.

Poured out, poured out , the water of Danube
 It got broken
 It got broken
 That love of my boy

2.

If it got broken
 I don't care
 That love of my boy
 With my shoes I'll wear

3.

With my shoes I'll wear
 Stamp with my feet
 Let the people know
 I don't want him any more

4.

Sweared my love at me
 Where I was going last night
 I told him off , Saint,
 You don't care

S-M-3/M

МИЛА МОЯ ШТОСЬ ДУМАЛА

(Паробско - дívčka; До танцу; чардаш)

Alegro

c. Петрина, okr. Sv., (1959); Народня капела, (18 - 25 р.); зап. Ч.Л.

Mi-la mo-я, штось ду - ма-ла, ко - ли сс ия лю-бо - ва - ла,
 Я ду - ма-ла ду-ша мо - я же не бу-ду ніг-да тво - я.

1. I: Мила моя штось думала,

Коли ёс ия любовала, :1

I: Я думала душа моя,

Же не буду нігда твоя. :1

1. I: Myla moja štos dumala,

Koly jes ňja ľubovala, :1

I: Ja dumala duša moja,

že nebudu nigda tvoja. :1

2. I: Милый, милый, что бысь робил,

Кебы до нас другой ходил. :1

I: Што бым робил сміял бым ся,

Він бы любил, а я бы взял. :1

2. I: Mylýj, mylýj štobýs robyl,

Kebý do nas druhýj chodyl. :1

I: Što bým robyl, smijal bým sja,

Vin bý ťubyl a ja bý vzjal. :1

Записав: Чижмар Іван, с. Петрина, окр. Св., 1959 р.

3/M Oh my love what you thought

1.

Oh my love what you thought
 When you loved me
 I thought my love
 I 'd not be yours never more

2.

Oh my love boy, what you 'd do
 If other boy visited me
 What would I do, I would laugh
 I would marry he would love

5-M-2/A

А БОЖЕ МІЙ, А БОЖЕ МІЙ, ЯК ТО ЗЛЕ

(Паробеко-дівошка; До карічки)

Moderato

с. Петріна, окр. Св., (1965); Грушч Юлія, (1934); зап. Ч.І.

A Bo - же мій, А Бо - же мій як то зле,
Хто лю - бу - е, хто лю - бу - е не возь - ме,
До - ли - на, до - ли - на, до - ли - на,
то не дів - ка что не ма - є фра - ї - ра.

1. А Боже мій, а Боже мій, як то зле,
Хто любує, хто любує, не возьме,

Припісві:

I: Долина, долина, долина,
То не дівка, што не має фраїра. :I

2. Я любовал, я любовал, та єм взял,
Та ня пан Бог, та ня пан Бог пожегнал.

Припісві:

I: Долина, долина, долина,
Найду собі днеська вечур фраїра. :I

1. A Bože mój, a Boże mój jak to zle,
Chto ljubuje, chto ljubuje ne vozme,

Pryspiv:

I: Dolyna, dolyna, dolyna,
To ne divka što ne maje frajira. :I

2. Ja ťuboval, ja ťuboval ta jem vzjal,
Ta ňja pan Boh, ta ňja pan Boh požehnal.

Pryspiv:

I: Dolyna, dolyna, dolyna,
Najdu sobi dnesôka večur frajira. :I

Записав: Чижмар Іван, с. Петріна, окр. Св., 1965 р.

6/A Oh my god, how it's bad

1.

Oh my God, oh my God, how it's bad
Who loves, who loves , won't get married

2.

Valley, valley, valley
This is not a girl, who doesn't have a love

3.

I was loving, I was loving so I got
I was blessed by my dear Got

4.

Valley, valley, valley
I'll find a lover tonight

5-M-3/A

А КІД Я СЯ ЗАВОЗЬМУ, ЗАВОЗЬМУ

(Паробска; Весільна.)

♩ = 80 с. Міроля, окр. Св., (1966); Куречко Анна, (1898); зап. Ч.І.

Зв. № 5-III-1613

A kíd ja sja za-voz' - mu, za - voz' - mu ta zMe-ro - li
 не возь - му, не возь - му, лем возь - му зос Я-дло -
 вы, что мат ра - да пе - ро - гы, пе - ро - гы.

1. А кід я ся завозьму, завозьму,
Та з Меролі не возьму, не возьму,
I: Лем возьму зос Ядловы,
Што мат рада перогы, перогы.:1
2. А кід я ся завозьму, завозьму,
Та з Меролі не возьму, не возьму,
I: Лем возьму зос Местиска,
Што ся рада притискат, притискат.:1
3. А кід я ся завозьму, завозьму,
Та з Меролі не возьму, не возьму,
I: Лем возьму зо Свидника.
Буде свальба велика, велика.:1

1. A kid ja sja zavozmu, zavozmu,
Ta z Meroli ne vozmu, ne vozmu,
I: Lem vozmu zos Jadlový,
Što mat rada perohý, perohý.:1
2. A kid ja sja zavozmu, zavozmu,
Ta z Meroli ne vozmu, ne vozmu,
I: Lem vozmu zos Mestyska,
Što sja rada prytyskat, prytyskat.:1
3. A kid ja sja zavozmu, zavozmu,
Ta z Meroli ne vozmu, ne vozmu,
I: Lem vozmu zo Svidnyka,
Bude sval'ba velyka, velyka.:1

Записав Чюкмар Іван, Міроля, окр. Св., 1966 р.

3/A When I get

1.
Oh when I get
I'll not marry anyone from Miroľa
I'll marry a girl from Jadlový
Someone who likes perohy, perohy

2.
Oh when I get
I'll not marry anyone from Miroľa
I'll marry a girl from Mestisko
Who likes hugging from a boy

3.
Oh when I get
I'll not marry anyone from Miroľa
I'll marry a girl from Svidnik
I'll have a wedding really big

5-М-2/ П

ПРИДЬ ДО НАС БЕТЯРЮ, КІД КОРОВЫ ДОЮ

(Дівочка; До карічки)

Alegro

с. Петріна, окр. Св., (1966); Дунчак Анна, (1933); зап. Ч.І.

Priidъ до - нас бе - тя - рю, кід ко - ро - вы до - ю,
 Припів: Де - і - чок за - ві - шу это - бов ся по - ті - шу,
 Три звіз - доч - кы сві - ти - ли, мы ся дво - є лю - би - ли,
 як мі - ся - чок вы - шол мы ся роз - хо - ди - ли.

1. Приди до нас бетярю,
 Кід коровы дою,
 Денічок завішу
 З тобов ся потішу.

Припів:

Три звіздочки світили,
 Ми ся двоє любили,
 Як місячок вищол,
 Ми ся розходили.

2. Приди до нас бетярю,
 Вечеря готова,
 Бандурки печены,
 Капуста сорова.

Припів:

3. Приди до нас бетярю,
 Шувні ті постелю,
 Штирі возы терня,
 З пятым тя прикрыю.

Припів:

4. Старала ся мамака,
 Же я ся не видаю,
 Умре циганочка,
 Возьме мене циган.

Припів:

1. Pryd' do nas betjarju,
 Kid korový doju,
 Deničok zavišu,
 Z tobov sja potišu.

Pryspiv:

Try zvizdočký svityly,
 Mý sja dvoje lubyly,
 Jak misjačok výšol,
 Mý sja rozchodyly.

2. Pryd' do nas betjarju,
 Večerja hotova,
 Bandurký pečený,
 Kapusta sorova.

Pryspiv:

3. Pryd' do nas betjarju,
 Šuvni ti postelju,
 Štiri vozý ternja,
 Z pyatym tja prykrýju.

Pryspiv:

4. Starala sja mamka,
 Že ja sja ne výdam,
 Umre cyganočka,
 Voz me mene cygan.

Pryspiv:

5. Кошулю-м вышила,
З бўлымा нитками,
Жебы-м го познала,
Мідкі цыганами.

Приспів:

6. Цыганка умерла,
Цыган мене не взял,
Кошулю-м вышила,
Кому же я ей дам.

5. Košulju-m výšyla,
Z bilýma nitkami,
Žebý-m ho poznala,
Midži cyganamy.

Pryspív:

6. Cyganka umerla,
Cygan mene ne vzjal,
Košulju-m výšyla,
Komu že ja ej dam.

2 Visit us young boy when I'm milking cows

1.

Visit us young boy
When I'm milking cows
I'll hang on my jar
With you make love

Ref

4.

Worried my mum that
I'll not get married
Gipsy girl will die
Gipsy boy'll be mine

Ref

2.

Visit us young boy
Supper is ready
Roasted potatoes
Cabbage sour

Ref

5.

I've made him a shirt
Sewn with white thread
To see him standing
Among other gypsies

Ref

3.

Visit us young boy
I'll make bed for you
Four barrows of thorns
Fifth like a blanket

Ref

6.

Gipsy girl had died
I didn't get married
I had made a shirt
Whom shall it be given

Ref

Ref

Three stars shining
We both loving
When the Moon got out
We parted, my boy

5-М-4/ М

МИЛА МОЯ, БІЙ СЯ БОГА

(Паробска; До танцю; ча рдаш)

Alegro

с. Петріна, окр. Св., (1967); Груш Штефан, 1922; зап. Ч.Л. Зв. зп. № 1-1-0337

Mi-la mo - я бій ся Бо-га, шмарь ко-шуль - ку лі-гай го-ла,
шмарь ко-шуль - ку дай ма - те-ри са-ма лі - гай до по - сте-лі.

1. Мила моя, бій ся Бога,
Шмарь кошульку, лігай гола,
Шмарь кошульку, дай матери,
Сама лігай до постелі.

2. А на горі перун стрілил,
До валалу глас ударил,
Слухай мила як стріляют,
Як нас двоє розлучают.

3. Кебы не я, кебы не ты,
Та бы коник воду не пил,
Але я ся догадала,
Коникови воду дала.

1. Myla moja bij sja Boha,
Šmar košul'ku, lihaj hola
Šmar košulku daj matery,
Sama lihaj do posteli.

2. A na hori perun strilyl,
Do valalu hlas udaryl,
Sluchaj myla jak styril'jajut,
Jak nas dvoje rozlučajut.

3. Kebý ne ja, kebý ne tý,
Ta bý konyk vodpu ne pyl,
Ale ja sja zdohadala,
Konykovy vody dala.

Записав: Чижмар Іван, с. Петріна, окр. Свидник, 1967 р.

4/М Oh my love respect the God

1.

Oh my love respect the God
Take off your shirt and lie naked down
Take off you shirt, give it to you mum
Lie down to the beda lone

2.

There are thunders on the hill
The thunders got to the vill(age)
Listen my love to that shooting
It is moment we are parting

3.

If not you , if not me
If the horse, water don't drink
But I realised
Gave some water to him, glad

Enjoy Carpatho-Rus' Songs! October 2008
Sponsored by: The next Carpatho-Rusin
Sing Along. In Pittsburgh, PA

Enjoy Carpatho-Rus' Songs! Sing Along Booklette
By Jerry J. Jumba
Sing because it is good for your soul.
Spívajte bo to je dobrí pro vašu dušu.
Співайте бо то є добри про вашу душу.

Carpatho-Rusin Alphabet Transliteration & Pronunciation Guide

Kirilica	Latinika	Phonetically Sounded	
А	а - а	A	ah
Б	б - б	B	b in brother
В	в - в	V	v in victory
Г	г - г	H	h in heaven
Г	г - г	G	g in good
Д	д - д	D	d in dove
Дъ	дъ - дъ	D'	дъ ходъ до нас, не ходъ...
Е	е - е	E	eh
Є	є - є	Je	ye in yes
Ё	ё - ё	Jo	yo in Yosemity
Ж	ж - ж	Ž	zh in zha zha
З	з - з	Z	as z in zip
І	і - і	I	as ee in meet
Ї	ї - ї	Ji	as yea in yeast
И	и - и	I	i in interesting
И	и - и	Y	Пила паликъ... Pylo ja palinku
Ы	ы - ы	Y	io in position
Ӧ	Ӧ - Ӧ	Ӧ	Высока лісочка... Výsoka lisocka
Ӣ	Ӣ - Ӣ	J	y in youth
К	к - к	K	k in kindness
Л	л - л	L	l in love
Л	л - л	L	
М	м - м	M	m in mother
Н	н - н	N	n in natural
Нъ	нъ - нъ	Ñ	Дай ня нъянъку, дай ня...
О	о - о	O	o in open
П	п - п	P	p in particular
Р	р - р	R	r in ridges trill the r once
С	с - с	S	s in saint
Т	т - т	T	t in tenacit
	- тъ	T	Тяжко мі мамінко...
Ү	ү - ү	U	oo in woo
Ф	ф - ф	F	f in father
Х	х - х	Ch	ch in Loch Lomand
Ц	ц - ц	C	ts in splits
Ч	ч - ч	Č	ch in church
Ш	ш - ш	Ş	sh in shepherd
Щ	щ - щ	Şe	shch in fresh cheese
Ю	ю - ю	Ju	u in unite
Я	я - я	Ja	ya in yap

(I system with Rusin Slavonic & Carpatho-Rusin)

Combinations Phonetically Soun

ТЯ	тя	tja	tyah	
НЯ	ня	ňa		
НС	нс	ňe	nyeh	Where
Нъ	нъ	ňi	nyee	ňe nyeh Where
МЯ	мя	mja	myah	
ДЪ	дъ	dji	dyee	
ЛЪ	лъ	lji	lyee	
ЦЪ	цъ	cji	tsyee	
ЦЯ	ция	cja	tsyah	

Enjoy Songs of Carpatho-Rus'

Дай Же Боже Добрый Час

Daj Že Božie Dobrý Čas [1. *] Grant Good Times To Us, Dear Lord

1.

Daj že Božie dobrý(j) čas,
jak u l(G) judej tak i v nas.
I v ščaslivu hodi(y)nu,
rozveselim rodinu.

1.

Grant good times to us, dear Lord.
May the joy be shared by all.
In a happy hour we shall see,
One big happy family.

{Prispív}

| Oj nu, nu, oj nu, nu:
rozveseli(y)m rodi(y)nu. |

{Refrain}

| Oj nu nu, oj nu nu:
One big happy family. |

2.

Vy dívčata z chlopciami(y),
postavajte v rjad z nami(y).
I v ščaslivu hodinu.
Rozveseli rodinu.

2.

Oh you girls and all you boys,
Stand together in a row.
In another hour we shall be,
One big happy family.

{Prispív}

{Refrain}

3.

Naj žuriť' sja bohatij,
de podíje dukati.
Ja choč bídňij ne zhinu,
rozveselim rodinu.

3.

Let the wealthy worry on,
how they spend their fortunes won.
I'm not wealthy but I will not die,
Sing our family's joyful cry!

{Prispív}

{Refrain}

4.

I tak vstanme vsi v kolo,
zaspívajme veselo!
I v ščaslivu hodinu,
rozveselim rodinu! {Prispív}

4.

Make a circle sing our song,
let our joy be great and long!
In a happy hour we shall see,
One big happy family! {Refrain}

English set by Cantor Teacher Jerry Jumba, C 2000

Азбуку Ты Знай

Azbuku Ty(y) Znaj [2.*]

Know The Alphabet

| Aj-Ja-Jaj! Azbuku ty(y) znaj. |
 | Ked' budeš jej dobrí znati,
 lehko pro tebe čitati.
 aj-jaj-jaj-jaj-jaj!
 azbuku ty(y) znaj. |

| Oh-oh-oh, know the alphabet.|
 | When you know your alphabet then
 you can really read your lessons.
 Oh-oh-oh-oh-oh!
 know the alphabet. | [Eng. JJ 2005]

Learned from Cantor Muddy Kurtz, McKees Rocks, PA

Дала Мені Мамка Корову

Dala Menjí Mamka Korovu [7.*] Oh Mother Gave Me A Cow

1.

| Dala menjí mamka korovu |
 na tu moju bidnu
 holovu, holovu
 na tu moju bidnu holovu.

1.

| Oh Mother gave me a cow to watch. |
 It is such a burden,
 on my head, oh my head,
 It is such a burden on my head.

2.

| Korovu by pasti(y) honiti,(y) |
 a menjí by chlopcív
 ljubiti, ljubiti,
 a menjí by chlopcí ljubiti.

2.

| Cows will go to pasture and eat grass, |
 but for me I love to
 be with boys, talk with boys,
 But for me I love to talk with boys.

3.

| Zahnala-m korovu v dubrova, |
 sama sja vernula
 do domu, do domu,
 sama sja vernula do domu.

3.

| So I steered the cow to the oakwood trees, |
 then I turned around to
 come back home, come back home,
 Then I turned around to come back home.

4.

| Mene doma chlopcí obsili, |
 a korovu vovki,
 izjili, izjili,
 a korovu vovk(c)i izjili!

4.

| When at home the boys paid attention to me, |
 but the wolves had come to
 eat the cow, eat the cow,
 But the wolves had come to eat the cow!

5.

| Ked' by moja mamka zdorova, |
 budet u nas druha
 korova, korova,
 budet u nas druha korova!

5.

| When my mother's health is good again, |
 we will have to go and
 get a cow, get a cow,
 We will have to go and get a cow!

English Setting by Jerry Jumba 2007, with translation help from Pat Krafcik

Ej Spívam Sobi, Spívam

Ej, Spívam Sobi, Spívam [12. *] Oh, Let's Sing Come On Let's Sing

- 1.
- | Ej, spívam sobi, spívam,
Ej, bo m spivati hodna. |
- | Ej, bo ja do spívani(j)a
Divočka sposobna. |
- 2.
- | Ej, jak sobi zaspívam,
Ej, dvoma holosami. |
- | Ej, jeden píde verchom.
Druhyj dolinami. |
- 1.
- | Oh, let's sing come on let's sing,
Oh, let's sing because we can. |
- | Oh, because when we all sing
Girls can make it happen. |
- 2.
- | Oh, when we all join to sing,
Oh, two voices harmonize. |
- | Oh, one voice will go up high,
Second voice goes lower. |

Прийди Ты До Нас...

Prijdi Ty Do Nas ... [13. *]

Won't You Visit Us...

- 1.
- Prijdi ty do nas,
Chot' na malyj čas?
- | Navarime ti pirohi,
Kapustovi bandurkovi.
Lem prijdi do nas. |
1. {Girls}
- Won't you visit us,
for a little while?
- | We will cook for you – pirohi,
made with cabbage and potato
Just come visit us. |
- 2.
- Ne pojdu do vas,
Ne na malyj čas.
- | Ne choču vaši pirohi,
Ked' by byli i sto rohi.
Ne pojdu do vas. |
2. {Guy}
- I won't go to you,
even for a while.
- | I do not want your pirohi,
if they had a hundred corners.
I won't visit you. |
- 3.
- Oj prijdi do nas,
Chot' na malyj čas,
- | Dame ti našu Olenku
Čornobrívú i bieleňku,
Lem prijdi do nas. |
3. {Girls}
- Oh come visit us,
for a little while.
- | We will let you meet our Helen
who has dark hair and fair white skin.
Just come visit us. |
- 4.
- Oj pojdu do vas,
i na dolhij čas.
- | Za vašu krasnu Olenku
Čornobrívú i bieleňku.
Pojdu i sto raz. |
4. {Guy}
- Oh I'll come to you,
for a nice long time.
- | Just to meet your lovely Helen
who has dark hair and fair white skin. OK
I'll come a hundred times. |

Ої Чирчу Мой Чирчу

Oj Čirču Moj Čirču | 14.*|

Oh My Home Town Chirch

1.

| Oj Čircu, moj Čircu,
čeparate selo! |
| Ked' ja do tebe prijdu.
doraz mi veselo.
Ej doraz mi veselo! |

1.

| Oh my dear town Chirch,
the village spreads before me! |
| As I now come home to you,
at once I feel so joyful.
Hey, at once I feel so joyful! |

2.

| Ostatne pirečko,
što ja ti ho dala. |
| Už ne budu ja,
na druhe starala.
Ej, na druhe starala! |

2.

| Here remains the feathered plume,
it is what I gave you. |
I will not ever forget,
I'm thinking of no other.
Hey, I'm thinking of no other. | OK

*Singer Anna Čerkala Krafcik, Cleveland, Ohio. Grammar, Pat Krafcik,**Set by Jerry Jumba 10 19 2007*

Тераз Єм Ша Розкакала

Teraz Jem Ša Rozkakala | 15. *|

Now That I Am Happy Dancing

1.

Teraz jem ša rozkakala,
Teraz lem mi hrajte.
Čorný čižmy potorhala,
Červeny mi dajte.

1.

Now that I am happy dancing.
Play the music now please.
My black boots I've danced to pieces,
Now give me the red boots.

2.

Čorný čižmy do roboty,
Červeny do tanecu,
Nauč le mňa tancovati,
Neumjalyj Janču.

2.

Black boots are for working, working.
Red boots are for dancing,
Teach me how to dance the music.
Oh shy Johnny show me.

3.

Ne do terňa, ne do terňa,
Bo ša pokoleme.
Pod perinu materinu,
Tam ša zahrijeme.

3.

Don't get near the barbs and brambles,
Oh their piercing points would hurt.
Under mother's feather blanket,
I will keep you warm, there.

Translated by Maryann Horčárová Sivák of Pittsburgh, PA, setting by Maryann and Jerry Jumba, Oct. 2007. Song as sung in Jakubjan in 2005 by Dance Director and Song Teacher Michal Kundiľa for Tom & Cathy Katreňich, Directors of: The Living Tradition Carpatho-Rusin Ensemble of Columbus, Ohio.

Od Ungvara Dražka Ide

Od Ungvara Dražka Ide [16.] There's A Road From Uzhhorod

1.

- | Od Ungvara dražka ide,
Strom kolo nej sadeni. |
| Sadila ho moja frajiročka,
Hej, jak ja išov do vojny. |

2.

- | Ja do vojny, z vojny nazad
Mila sja ne oddala! |
| Djakujem ti
frajiročka, moja
Hej, že ty za mnov čekala! |

3.

- | Tot perstenčok štos' mi dala,
Ja ho nosit' ne budem. |
| Ruciv ja ho dolov bistru vodu.
Hej, naj tam ide do spodku. |

4.

- | Čekala ja, moj milenkyj,
Čekala ja za tebe. |
| Že ty prijdeš
u tri roki domu.
Hej a mňe vezmeš
za ženu. |

1.

- | There's a road from Uzhhorod.
A tree was planted on this road. |
| It was planted by my dearest girl friend,
When I was leaving for the war. |

2.

- | Off I went to war, when I returned,
My girl had waited for me! |
| Thank you my dear,
you could have been married.
Oh, but you waited there for me! |

3.

- | See this ring you gave to me,
I will not wear it any more. |
| I will go to throw it in swift water.
Oh, let it go, and sink down deep. |

4.

- | I did wait for you my dear.
I waited for you lovingly. |
| These three years I
waited for my dearest,
That you would have me
As a wife. |

English set by Jerry Jumba C 2006

Dúbe Dúbe, Što Tá Bude?

Dube Dube, Što Tja Bude [17.] Oak Tree, What Will become of You?

1.

- Dube dube,
što tja bude?
Jak iz javora
troje bude?
Bude liska.
i kolyska,
bude vidli do bojiska. |

1.

- Oak tree, oak tree,
What will become of you?
When from the maple tree,
We will make three things.
There will be a spoon,
and a cradle, and there will
be a pitch fork for the
threshing room. |

As sung and translated by John Timo of Bentleyville, PA. - On September 19, 2007. A Carpatho-Rusin song remembered as sung by his mother - maiden name Zukovič, from Svidník, in the Carpatho-Rus' mountain foothills.

Поляна, Поляна

Poľjana, Poľjana | 18. *

On The Highland Meadow

1.

Poľjana, poľjana,
na poľjaní jama,
chlopci bísidujut
že ja maljovana. |

1.

On the highland meadow,
there's an open pitfall,
all the fellows say, that
I am being made up. |

| Čuli ste taku novinu?
Chlopeci bísidujut
že ja maljovana! |

| Did you hear, did you hear this news?
All the fellows say, that
I am being made up! |

2.

| Ja ne maljovana,
bo šja ne maljuu,
ani šja za tebe,
legiň ne hotoju. |

2.

| I don't paint my face up.
I am not all made up.
I'm not getting ready,
I'm not chasing you. |

| Lelija, lelija trava,
ani šja za tebe,
legiň ne hotuju. |

| Oh the lily,lily on the field,
I'm not getting ready,
I'm not chasing you. |

3.

| Ked' by ja šja za tja,
legiň rychtovala,
davno by ja davno,
v čornej zemli spala. |

3.

| If I made a plan to
chase for such a fellow,
I'd be in the dark earth,
sleeping long ago. |

| Lelija, lelija trava,
išči ja moloda,
bym šja vydavala! |

| Oh the lily, lily on the field,
I am still too young,
to marry anybody! |

Learned from Beata Begenviova, Mišo Salak English setting C 2007 by Jerry Jumba and Pat Krafcik

Вышла Мачка На Крячка

Vyšla Mačka Na Krjačka | 23.]

The Cat Climbed High On a Bush

1.

Vyšla mačka na krjačka,
pojimala zajačka.
| Hopa, cupa, lenča,
bude i serenča, duša moja. |

1.

The cat climbed high on a bush,
then she caught a rabbit.
| Hopa, tsupa, lencha - rabbit stew,
she will be fortunate, my darling. |

2.

Vyšla mačka na duba,
pojimala holuba.
| Hopa, cupa, lenča,
bude i serenča, duša moja. |

2.

The cat climbed up the oak tree,
then she caught a pigeon.
| Hopa, tsupa, lencha - pigeon stew
she will be fortunate, my darling. |

3.
Vyšla mačka na slivku,
pojimala vivírku.
| Hopa, cupa, lenča,
bude i serenča, duša moja. |
3.
The cat went high on a plum tree,
then she caught a squirrel.
| Hopa, tsupa, lencha- squirrel stew
she will be fortunate, my darling. |
4.
Vyšla mačka na hrabu,
pojimala usúrjabu.
| Hopa, cupa, lenča,
bude i serenča, duša moja. |
4.
The cat went high on a grey birch tree,
and caught a chicken hawk.
| Hopa, tsupa, lencha, chicken hawk
stew, she will be fortunate, my darling. : OK

Гов Ду Ю Ду, Руське Люде ?

How Do You Do, Rus'ke Ljude ? [25, *] How Do You Do, Rusin People?

/American Melody: If You're Happy & You Know It – Clap Your Hands!

- How do you do, Rus'ke ljude,
How do you do?
How do you do, Rus'ke ljude,
How are you?
- How Do You do, Rusin people?
How do you do?
How do you do, Rusin people?
How are you?
- | Jak sja mate, Rus'ke ljude,
Što vy znate, Rus'ke ljude?
How do you do, Rus'ke ljude?
How are you? |
- How you doing, Rusin people?
What do you know, Rusin people
How do you do, Rusin people?
How are you? |

Learned on the C-RS Heritage Tour bus in 1996 from Ann Michelson of Minnesota

Коли-м была маля

Kolim Byla Mala Mala [26, *] When I Was A Little Baby

1.
Kolim byla mala, mala.
| Kolim byla mala, mala
mene mati kolysala. |
1.
When I was a little baby,
| When I was a little baby,
Mother rocked me in her arms.
2.
Kolim byla už pjatnadejat.
| Kolim byla už pjatnadejat,
Ljubili mja chlopčí dvadcat.
2.
When I was at fifteen years old,
When I was at fifteen years, there
Were some twenty boys who loved me.
3.
Kolim byla dvadcat štiri.
| Kolim byla dvadcat štiri,
Ljubili mja officiri. |
3.
When I was at twenty four years,
| When I was at twenty four, there
Were some officers who loved me.

4.

Kolim byla tricat pjatyj,
Kolim byla tricat pjatyj,
Ljubili mja borodati. |

5.

A teper ja stara baba,
A teper ja stara baba,
ne cilujut chot bym radu. |

6. [Zaspivajme]

Ne starajsa, mila baba,
Ne starajsa, mila baba,
Ty ne budeš nigda stara. |

4.

When I was at thirty five years,
When I was at thirty five, there
Were some men in beards who loved me. |

5.

Now I am a stara baba,
Now I am a stara baba
And there are no kisses for me. |

6. [Let's Sing]

Do not worry, dearest Baba,
Do not worry, dearest Baba,
You will never ever be old. | OK

Singable English: Jerry Jumba C 2001, 2007

Ой Чорна Я Чорна

Oj Čorna Ja Čorna [28.]

1.

Oj čorna ja čorna,
jak tota čorničja.
Naj mi sja (vý)ostupit' šej hoj.
naj mi sja ostupit',
z putja paradnicja. |

2.

Parada, parada,
ja paradi ne mam.
Ja sja za čotiri šej hoj |
ja sja za čotiri,
za paradni ne dam. |

3.

Chudobna divočka,
jak bi prokvitala.
Chot' bi vna u sebe šej hoj,
chot' bi vna u sebe,
tíjsaču ne mala. |

Oh I'm Dark Complected

1.

Oh, I'm dark complected
like a tender blackberry.
Let me step along side, oh hoy.
Let me step next to
the girls who are so fancy. |

2.

Dressy girls in their fanciness,
I'm not so fancy like that.
I'm as good as four fancy ones,
I'm as good as four fancy ones,
even though I don't have glitter and ritzy clothing. |

3.

I'm not a wealthy girl,
but I feel that beauty is
like a blossom. Its not about
how much I possess monetarily
in the thousands. |

Ей Повід Маковицю

Ej, Popid Makovicju [29.]

Oh, Under The Makovitsa Meadowland

1.

Kady voda išla,
iši bude iti.
Koho ja lfj ljubila,
Ší budu ljubiti.

1.

The way the water flows
Is the way it will always go.
The one whom I love,
I will always love.

| Ej, popíd Makovicju,
Ej travička zelena,
Budem kosití,
Dov'jedna dov'jedna. |

| Oh, under the Makovitsa meadowland.
Oh the grass is always green,
We will be cutting the grass,
Together as one, as one. |

2.
Nič ne mam, nič ne mam,
Štytko voda vzala,
Lem mi na berežku,
Frajirka zostala.

2.
I have nothing, I have nothing
but all the water....
Only there on the shore,
Where my boyfriend stood.

3.
| Ej, polamali sja mi,
Ej, na kabati faldy,
Zochabiv nja frajir,
Ne znam, či dospravdy. |

3.
| Oh I can find a boyfriend,
Oh the folds in my skirt have wilted.
My boyfriend left me,
I don't know, I am unsure. |

Люляй Люляй

Ljuljaj, Ljuljaj [32.*]

Sleep, Sleep My Little One

1.
Ljuljaj, ljuljaj,
sokoljatko,
| prinese ti
otec jabko. |

1.
Sleep, sleep my little one,
my little falcon,
| your father brings for you,
one fine tasty apple. |

2.
Otec jabko,
mati hrušu,
| ljuljaj ljuljaj,
sokoljušu. |

2.
Father gives an apple;
mother a sweet pear,
| sleep, sleep, my little one,
sleep my little falcon.

3.
Ljuljaj ti mi,
malyj synočku,
| usnyj ti mi,
lem na hodinočku. |

3.
Sleep, now my little one,
dear, precious son,
| sleep for me little one,
only for an hour. |

Ей в Коморі На Ладі

Ej, v Komori Na Ladí [33.]

Oh, In The Pantry On The Cedar Chest

1.
Ej, v komori na ladí,
Ej, ključi ochabiva,
už ja vam mamičko,
službu doslužyva.

1.
Oh, in the pantry on the cedar chest,
Oh, she placed the keys,
Mother, I have already finished
my work for you.

2.

Ej, budete mamičko,
Ej, budete pravati.
jak vam bude moja,
v(l)yška ostavjati.

2.

Oh, mother, you will...
Oh, mother, you will cry.
What was mine now is yours,
I leave my special spoon for you.

3.

Ej, v lyška ostavjati,
Ej, v polju robota,
budete mamičko,
jak jedna sirota.

3.

Oh, I leave the special spoon,
Oh, all the work in the fields,
Mother, you will feel
like an orphan.

Translation: Beata Begeniova, Darina Protivňak

Хоць Пию Лем Воду

Choc' Piju Lem Vodu [34.]

I Drink Only Water

1.

Choc' piju, choc' piju lem vodu.
Ne maju, ne maju pokoju.
| Bo mnja ljude pijakom,
pijakom, pijakom, volajut'. |

1.

I drink only water,
I still don't have any peace.
| Because the people say
that I am a drunkard. |

2.

A teper, budu piti lem vino,
Na dobre zdrorvlja dívčino.
| A na to nič nezbaju,
što ljude, što ljude dumajut'. |

2.

And now I will drink only wine,
To your good health dear girl,
| And there's nothing to worry about,
what people think, what people think. |

3.

A teper, budu piti lem vino,
Na zdrorvlja, na zdrorvlja,
Helenko! (imja)
| A na to nič nezbaju,
što ljude, što ljude, dumajut'. |

3.

Now I will drink only wine
To your health, to your health,
Helenko! (name)
| And there's nothing to worry
about, what people think,
what people think. |

*Learned from Helen Kurtz Long, Mary Kurtz Kolinsky, & Muddy Kurtz,
English setting by Jerry Jumba, Copyright 2006*

А Яка Я Велика Выросла

A Jaka Ja Velika Vyrosla [35.]

I've Grown Tall Like A Tree

1.

A jaka ja velika vyrosla
jak u lisi de najvyša sosna.
Budu pasti koni i korovy
ne budu ja choditi do školy.

1.

I've grown up like a tree,
Like the highest pine tree in the forest.
I will take the horses and cows,
and I won't be going to school.

2.

A na hori liščina, liščina,
kažut ljude ščem dobra dívčina.
A ja sobí taka jak i druha,
lem keby mi byla mila kniha.

2.

On the hill are bushes & bushes,
People are saying that I'm a good
girl. I am like the others,
except that I don't like books.

3.

Ja dívčina Labirs'koj doliny,
ljubju hori naši verchoviny.
Od sím rokív ja pasla teljata,
zavidjať mi valal'ski dívčata.

3.

I'm a girl of the Laborec valley.
I love the mountains, our highlands.
At 7 years I trained calves for pasture.
The village girls envy my work.

Ой Піду Я До Млина

Oj Pidu Ja Do Mlina [36.*]

1.

Oj pidu ja do mlina, do mlina,
Bo vo mlini novina, novina.

| Tam to mamcju melník.
Tam to mamcju krasnýj.
Tam to mamcju chorošíj.
Mele hrečku bez hrošíj. |

2.

Mele, mele na koš napisaje,
I na mene milo pohladaje.
| Tam to mamcju.....|

| 3.
Mele, mele, syple rešetuje,
Obernesja mene pociluje.
| Tam to mameju.....|

Oh I'm Going To The Mill

1.

Oh, I'm going to the mill. (2)
At the mill | there is the news (2)

| There, I have the miller.
There, I have it beautiful.
There, I have it fine 'cause he,
Mills my grain without a fee. |

2.

Milling, milling, oh my basket overflows.
And he looks so lovingly because we know.
| There, I have the miller.../

| 3.
Milling mill, the sieve is overflowing.
As he turns to give a little kiss to me.
| There, I have the miller.../

Добры Люде Біда Буде

Dobry Ljude, Bida Bude [37.]

Good People, There Will be Trouble

1.

| Dobry ljude, bida bude,
Íde Turok, vojna bude. |
| Pod' nja, mila, sprovaditi,
Bo ja na nju mušu idti. |

2.

| Ked' jem išov na koničku,
Zavolav jem na Haničku, |
| Vypravat' nja iz valalu,
Na dražečku do Ungvaru. |

1.

| Good people, there will be trouble,
the Turk is coming and there will be war. |
| Come, dear, to se me off,
Because I have to go to it. |

2.

| When I went to get on my horse
I called for Hanička
| to lead me from the village,
on the road to Ungvar. |

3.

| Ked' nja Hanka sprovadžala
Pre žalostni zaplakala, |
| "Milij, milij, serdce moje,
Ci si sja zyjdeme dvoje?" |

4.

| Ne plač, Hanko, serdce moje,
My musime byti dvoje, |
| Jak sja vernu domiv z boja,
Musiš byti žena moja. |

3.

| When Hanka saw me off,
she cried bitterly,
| "My dear, my dear, my dear heart,
will we ever be together again?" |

4.

| Don't cry, Hanka, my dear heart,
We must be together, |
| When I return home from the battle,
You must be my wife. |

This song researched and translated by Ethnomusicologist Dr. Robert C. Metil as part of a Doctor of Philosophy degree on the subject: "Post-Velvet Revolutionary Cultural Activism and Rusyn Song in the Prešov Region of Eastern Slovakia, 1989-2000".

Ей Почекнілі Горы**Ej Počorníli Hory [38.]**

1.

| Ej, Počorníli hory,
od doždiku držnoho,
| Ej, odpav jes' mi odpav,
od serdečka moho. |

2.

| Ej, ne zato-s' mí odpav,
žebi-m tja ne ljubila.
| Ej, lem zato-s' mí odpav,
Bo-m tja ne vidila. |

3.

| Ej, Što mí rozkažete,
Ej, to budu robiti.
| Ej, lem mí ne sperajte,
Frajira ljubiti. |

The Hills Darkened

1.

| The hills have darkened
from a little rain.
| Oh, you have become distant,
from my heart. |

2.

| Oh, you've become distant, but
its not because I don't love you.
| Its because I haven't seen you
for in a while. |

3.

| Oh, whatever you will tell me,
I will do that.
| Oh, just don't stop me from
loving my boyfriend. |

Ей Бодай Тя Мий Мильті**Ej Bodaj Tja Mij Milyj [39.]**

1.

| Ej, bodaj tja mij milyj,
tri kol'ky kololi,
Ej, že ja tak banuju,
Tobí ne v holovi. |

Oh, It Would Be Better My Dear

1.

| Oh, it would be better my dear,
if you would stab me with three stakes,
Oh, I am so sad,
and you don't care. |

| Zelena travá
ja frajira mala,
za dva ročky vojuvav,
Ja za nim čekala. |

| Green grass,
I had a boyfriend,
for two years he was in the army,
I was waiting for him. |

Ej Spívam Sobi, Spívam

Ej, Spívam Sobi, Spívam | 12. *| Oh, Let's Sing Come On Let's Sing

1.

| Ej, spívam sobi, spívam,
Ej, bo m spívati hodna. |
| Ej, bo ja do spivan(n)ja
Divočka sposobna. |

1.

| Oh, let's sing come on let's sing,
Oh, let's sing because we can. |
| Oh, because when we all sing
Girls can make it happen. |

2.

| Ej, jak sobí zaspívam,
Ej, dvoma holosami. |
| Ej, jeden pide verchom,
Druhyj dolinami. |

2.

| Oh, when we all join to sing,
Oh, two voices harmonize. |
| Oh, one voice will go up high,
Second voice goes lower. |

Priidí Ty Do Nas...

Priidi Ty Do Nas ... | 13. *|

Won't You Visit Us...

1.

Prijdi ty do nas,
Chot' na malyj čas?
| Navarime ti pirohi,
Kapustovi bandurkovi.
Lem prijdi do nas. |

1. {Girls}

Won't you visit us,
for a little while?
| We will cook for you – pirohi,
made with cabbage and potato
Just come visit us. |

2.

Ne pojdu do vas,
Ne na malyj čas.
| Ne choēu vaši pirohi,
Ked' by byli i sto rohi.
Ne pojdu do vas. |

2. {Guy}

I won't go to you,
even for a while.
| I do not want your pirohi,
if they had a hundred corners.
I won't visit you. |

3.

Oj prijdi do nas,
Chot' na malyj čas,
| Dame ti našu Olenku
Čornobrívú i bieleňku,
Lem prijdi do nas. |

3. { Girls }

Oh come visit us,
for a little while.
| We will let you meet our Helen
who has dark hair and fair white skin.
Just come visit us. |

4.

Oj pojdu do vas,
i na dolhij čas.
| Za vašu krasnú Olenku
Čornobrívú i bieleňku.
Pojdu i sto raz. |

4. {Guy}

Oh I'll come to you,
for a nice long time.
| Just to meet your lovely Helen
who has dark hair and fair white skin. OK
I'll come a hundred times. |

Пословица –Poslovica – The Proverb [41.]

1. Bez Boha, ani do poroha. Without God, we won't enter the doorway.
2. Bez muki, ne jest' nauki. Without effort, there is no learning.
3. Dalekyj put' načinajetsja s pervom krokom.

Jak Sja Pan Boh Raduje [42. *] May The Good Lord Now Rejoice**"Rjadovyj" – "Line Up"....Carpatho-Rusin Bridal Dance Lyrics***(Sing Each Line Twice)*

1. Rjadovyj sja začina, Naša mlada nevista	1. Line up for the dance to start, Our young woman is a bride.
2. Tota krasna nevista, Lem pre tebe vyrosla.	2. What a lovely bride to view, She grew up to be with you.
3. Jak sja Pan Boh raduje, Perša družka tancuje.	3. May the Lord God now rejoice, Maid of Honor starts to dance. (As Marichka starts to dance.)
4. Jak sja Pan Boh raduje, Ked' družička tancuje.	4. May the Lord God now rejoice, As the Bride's Maid dances with her. (As Marichka dances with her.)
5. Jak sja Pan Boh raduje, Peršýj družba tancuje.	5. May the Lord God now rejoice, As the Best Man starts to dance. (Now as Michael starts to dance.)
6. Anhely sja raduje, Bo družički tancuje.	6. Angels here are happy to see, Bridesmaids dancing happily.
7. Anhely sja raduje, Bo družbove tancuje.	7. Angels here are happy to see, Ushers dancing happily.
8. Baba kolač načina! Orichi, makovniki. (Naj sja hostyt' rodyna).	8. Grandma has prepared the rolls! Walnuts and the poppyseed!

*Traditional Carpatho-Rusin Bridal Lyrics and American English translations and original lyrics
written for newly wedded: Heather Jumba Yorkovich and Christopher Yorkovich /By Uncle - Jerry
John Jumba, 312 Hamilton St., McKees Rocks, PA 15136 C - 2006*

Чорні Очі Як Терен

Čorní Oči Jak Teren [43.*]

Dark Eyes Like Blackberries

1.

Čorní oči, čorni oči
jak teren.

| Čorní oči jak teren,
jak teren, jak teren,
Koli mi sja poberem,
poberem? |

1. (Guy)

Your dark eyes, your dark eyes
are like blackberries,
Oh dark eyes like blackberries
blackberries, blackberries,
| Oh when will you marry me,
marry me? |

2.

Poberem sja, poberem sja
v nedilju.

| Poberem sja nedilju,
nedilju, nedilju;
Na Boha ja nadiju,
nadiju. |

2. (Guy)

We'll be married, we'll be married
on a Sunday.
| Married on a Sunday Oh!
Sunday, a Sunday, Oh!
In the presence of the Lord,
I hope, I hope. |

3.

De ty mene, de ty mene
povedeš?

| De ty mene povedeš,
povedeš, povedeš,
koli chati ne maješ,
ne maješ? |

3. (Girl)

Where, oh where just will
you take me, where oh, where?
| Where will you take me to live,
Oh where, will you take me?
When you do not have a home,
You have no home? |

4.

Povedu tja, povedu tja
v čužuju.

| Povedu tja v čužuju,
v čužuju, v čužuju.
Poki svoju zbuduju,
zbuduju. |

4. (Guy)

I will take you, I'll take you
to some other place. I'll take
| you to some one's place,
someone's place, someone's place,
Oh, until I have my own,
My own place.

5.

Čuža chata, čuža chata,
ne svoja,

| Čuža chata ne svoja ,
ne svoja ne svoja.
Ja dívčina ne tvoja,
ne tvoja! |

5.

Other house, some other house that
is not yours,

| Some other house that is not
yours, is not yours, is not
yours. I'm the girl that is
is not yours, is not yours! |

{Krjačok Ljaljovyj} [44. *]
 {Крячок Лялієвый}

{Lily Blossom}

Ked Šia Vydavala ...
 Ked Šja Vydavala ...

Before I Was Married ...

1.

Ked ſja vydavala,
 ked ſja vydavala,
 zahradku kopala.
 Krjačok ljaljovyj,
 Krjačok ljaljovyj,
 na znak obrabjala.
 | Krjačok ljaljovyj, ſeja hoj,
 na znak obrabjala, Bože moj.
 Krjačok ljaljovyj,
 krjačok ljaljovyj,
 na znak obrabjala. |

1.

Before I was married,
 Before I was married,
 I planted in my garden.
 There is a lily the
 Blossoming lily a
 Sign of hope and promise.
 | Oh my dear blossom please grow and grow,
 Show me a sign Lord that I may know.
 There is a lily the
 Blossoming lily a
 Sign that marriage blossoms. |

2.

Ked mi bude dobrí,
 Ked mi bude dobrí,
 pri mojím mužovi.
 Ta ī ja zabudu,
 Ta ī ja zabudu,
 na znak ljaljovyj.
 | Ta ī ja zabudu, ſeja hoj,
 na znak ljaljovyj, Bože moj.
 Ta ī ja zabudu,
 Ta ī ja zabudu,
 na znak ljaljovyj. |

2.

If I will have a good life
 and be happy
 Together with my husband.
 Then I could soon forget,
 I could forget of the
 Sign, the lily blossom.
 | I may forget how it blooms and grows,
 Sign of the lily, Oh Lord, You know.
 Then I could soon forget
 I could forget of the
 Sign, the lily blossom. |

3.

Ked' mi bude plano,
 Ked' mi bude plano,
 pri mojím mužovi.
 Budu polivati,
 budu polivati,
 krjačok ljaljovyj.
 | Budu polivati, ſeja hoj,
 krjačok ljaljovyj, Bože moj.
 Budu polivati,
 budu polivati,
 krjačok ljaljovyj. |

3.

If it goes bad so that
 I am not happy,
 Together with my husband.
 I will pour water to
 nurture the thirst of the
 Lily in the garden.
 | I will pour water to help it grow
 blossom this lily, oh Lord, You know.
 I will pour water to
 water the thirst of the
 Lily in the garden. |

Song reset in English by Jerry Jumba 2008-04-16 with translation help from Pat Krafcik, Paul Magocsi, Steven Chepa, and Zuzana Zvirinska

Червена Ружа Трояка

Červena Ruža Trojaka [45.]

A Red Rose Has Three Kinds

1.
| Červena ruža trojaka. | A red rose has three types.
| Mala ja muža, muža ja mala. | I had a husband, a husband I had,
Mala ja muža pijaka. | I had a husband, a drunkard.
2.
| On nič ne robiť lem vse pil. | My husband did nothing but drink.
| Prijšol do domu, do domu prijšol. | He came home, to the home he came,
Prijšol do domu a mne bil. | He came home and beat me.
3.
| Ne bij mnje mužu ne karaj | Don't hit me husband, don't punish.
| Lišu ti diti, diti to lišu, | I'll leave you the children, the children I'll leave
A sama pojdu za Dunaj. | I myself will go beyond the Danube river.
4.
| Jak ja na šifu sidala. | When I boarded the ship.
| Bilu chustočku, chustočku bilu, | A white handkerchief, a hankerchief white,
Bilu chustočku machala. | I waved a white handkerchief.
5.
| Vernisja ženka do domu, | O wife, return home.
| Plačut ti diti, diti ti plačut, | The children are crying, the children cry.
Plačut ti diti, za tobú. | Your children are crying for you.
6.
| Počto bi ja sja vertala, | For what should I return,
| Ked' ja s toboju dobroho žitja, | When did I have a good life with you,
Dobroho žitja ne mala? | A good life I never had?

Над Стропковом Темно [46.]
Nad Stropkovom Temno

Its Dark Over Stropkov

1.
| Nad Stropkovom temno, | It's dark over the city of Stropkov,
nad Svidníkom jasno. | Over Svidník it is bright.
| Bila žena muža | A wife was berating her husband,
že jij pojív maslo. | because he ate all the butter.
2.
| Že jij pojív maslo, | Still, he persisted and ate the butter,
i vypil smetanku. | and drank all the sour cream.
| Teper' ja tí mužu, | Now, just for you husband,
navarju varjanku. | I will boil a simple soup.
3.
| Navarju varjanku, | I will boil simple soup,
dam do nej kapusty. | And put the cabbage in it.
| Od toho nebudeš, | From this you won't have
mal gambočky tlustý. | fat lips and cheeks.

2.13.16. З народної фразеології - Z národnej frazeológie

Пословици, Поговорки

Повідають люди, якось було, якось будер

Ані ня до неба, ані ня до землі, (безвыхідискова ситуація)

Ані пришти ані приплатати, (глуни бесіди) *1

Ані нико не знат до небіцік кости злокыл, (не знає де памер)

Ані пес собі фалаток хліба од тебе не возме, не ші я,

Ані стеблом травы не гнул,

Ані ся дотого немішай, бо они сдна кров,

Аж ня за серце стисло, як ем то віділа,

Без Бога ані до порога,

Без вітру, ані стебло травы ся не потне,

Біда біду найде, хоць сонце за гору зайде,

Бісідлы повно а роботы ту ніч, там ніч

Бісідлы повно а роботы ниякой за ним не видно,

Боже, Боже, дай му розум, або і тот од нього возвь,

Бог дав, Бог взяв,

Боже, Боже, будь мі напомочи,

Бодай тя горы завалили *3

Боже, Боже за якы гріхи ня так тресташ ?

Боже, Боже, кому я што зробила, же так терплю,

Вече з малинков гітинов ся набісідуси, як з ним,

Він сковзнул аж па дно,

Вірь мої душі, хрістянко Божа,

Він горший як тот з ватриска,

Він такий лакомый, жебы сдно двараз зів,

Воліл ем тя на коприву высикати, як слодити, (о недобрім синові)*5

Вчера так, а днес уж інакше бісідуг,

Ворона, вороні очі невидзьобат,

Выдурі гріш, (громи),

Гора з горов ся не зйдуть, але чловек з чловеком гей,

Дай му Боже розум, або і тот од нього возвь,

Дай мі покій, я рад же поті світі ходжу,

Дай мі покі бо тя захартушу, задушу як мачку,

Давай позір чловече Божкий, бо чорт не спіт.

Дай шаленому розуму як го немат, (о недобрых вчинках человека)

Дай му покій, біда ся го набе дось, (о худобним)

Даруваному коньові непозерай на зубы, (о даруваних предметах)

До нього бідняка, уж лем душа ходит спати,

Де ся не посмотриш там саму біду видиш, (о худобных)

Достало ся мі до ух же ся будеш женив (о зведеності)

Єдно добре слово іші з гамбы не выпустил, (о кламствах)

Є в нім всеце їди, як говен, (о злостных людях)

Єден ча а другий гець бе, (о неефности роботы)

Єдно хотіті а друге мочі,

Же ся Бога не бойт, таке гварити,

Жену люб а поні дуп,

Жыют як пес з мачков, (*о недобрых односинах мужа і жены*)

- Жебы ти поразило,
- Жебы ти колькы кололи, колькы стисли
- Жебы се не дожыл рана
- Жебы ти в колесі крутили, там де стобов обиват
- Же бы го перун забив
- Жебы се карых поламал,
- Жебы се скаменіл до рана,
- Жебы ті черева розторгало,
- Жебы ти горы гавалили,
- Жебы тя Бог зкарап

Завзятый, гамішний як перун,
Загыбла година ту настала.
Зо смаркатьм ся не найш, а з дурним не набісідуеш.*1
Змерзнул ём, як цомпель,

Іши так небыло, жебы немогло быті горше,

Кажду роботу з Божым словом зачинаме,
Кажда корова с в почі чорна,*1
Кажда палиця мат два кінці,*1
Каждый хоче мати свою правду,
Каждый мат свою біду, але моя найвекша,
Каді з тобов вилувало од рана, (*о нескорім приході домів*)
Каді ходит там краде, (*о хлодіюви*)
Кайя ся чловече, бо загинеш,
Кід задармо до німоты,
Коза з воза, возови лекше, (*о не согласных разговорах*)
Крутиш ся ту як говно в пролиби,
Куйте кумус желізо докаль горяче, *4

Лінивый як пняк, лем, лем же ногы за собов волочіт
Лем возьму палішо, та тя зтовчу як гада,
Лем возьму палішо, та тя так змолочу як жъто,

Мам ся добрі, так як голый в тернію, (*о худобній чловеку*)
Мала грудка, але твердый сыр,
Можеш теперь спинати руки аж до самого Господа Бога, ай так ті нет помочі,
Газда з газдиньов без день ся повадили, в почі під перинов ся подобрили, *1

Не буду я собі з тым голову ламал, о хаблю то на коня, тот мат векшу голову,
Невіръ му ані слово бо він цітан, шатровый, фараун, (*хто говорят не правду*)
Невірью му (ті) ані тіко, як за нохтьом бруду,
Не жбай до говна бо буде смерділо, (*о неспокійним чловеку*)
Не жбай до осього гіпса бо тя осы покусают, (*о неспокійним чловеку*) Ге лій мі наспак руки,
Ніч мі не остало лем очі про плач, (*о старостях*)*1
Не было там ані живой души, (*не был там никто*)
Ніч му не с святе, (*о недобрім чловекови*)
Ніч неробит лем смотрит фляшкы на дно, (*о тяжкови*)

Обзераі ся і на стары коліна, не лем нараз шытко схаснуеш, (*о итерливости*)
Оле, оле не гвары, таке хрестьянко Божа, же то стало
Ой, та він файній хлоц, як фалаток хліба, (*о добрім чловеку*)
Око за око, зуб за зуб, (*о памсті за недобрый скуток*)
Од самой свалъбы бігат як побегліца, як сука, (*о невірні жені*)
Од ней ся правды не дознаши,
Она бідніца розкошу коло нього не зазнала,

Она го любила а віт ніч,
Ой, ты грішина душо, всеце мі таке не гварь.

Пам'ятай, ж ліс мат очі і уха,
Палінка шалінка,
Пек ті бізо. ізъ мі зочи, жебам га ту всеце не вігіла.*1
Пішда сутка по сели
Пінов, лем ся за ним зкурило,
Пішох бысь чатери нід хлабаты,
Пий дзяде воду од голоду.
Подай му палец а він хоче цілу руку,
Покажі ся чловече, бо загинеш,
Правда ой! коле, (о бесіді)
Прошу тя про Бога, неро ту гріх, зваду.
Про добруту на жеброту.
Порубу тя на кобиці на дрібны фалатки, скотиню сдба.. *1

Радше сой закупун до языка, як бы-м ти малала поністі, што себі о тобі думам,
Радше лыгну або выпилюю зо слинами шытко того што-м ті хотіла поністі.
Робил см ся сліпій і глухій ай так ніч не спомогло,

Світська слана, плива трава.
Сидиш в рядку, тримай ся в порядку,
Сивый кінь ся нароздів і сивый зложис.
Сидувана молитва до Бога не іде.
Смерть не выберат.

Та він фурт такий, де го поставиш там го найдеш
Та він од народжіння, такий фалечний, дурний, гамішний,
Та він не сущай аці Корозь настн. (о це здібнім чловеку)
Та він немат ані за мак розуму,
Та він такий, дуй відре по полі і я піду з тобон. (о врустаним чловеку)
Та він такий кривий як конарь зо сливни.
Та він такий як дурбак, як шник,
Та він таке говорю, таке байдло,
Та онта така ляпотлива, же і ані пары нет,
Та він такий з чорга обніжка,
Та він ся ся так бістагає,
Та з ним набиваєт каді, таді,
Та він такий слизкий як гад, (о підніжавим чловеку)
Та він собі не видійт ані на кінець носа.
Та його фурт так поражус одюсти ся нарозділ.
Та тово бы і мертвого нахерзо,
Та ти не буден зовнов себі п... міряни, ты мі не рівствъ,
Та уж никто тому шору не выведе,
Так ся мало стати, так ся стало,
Так ся там били, товкли лем дровна літалі.
Так кірдил коровы і коні, лем ся ызнимма порошыло,
Такася як налпа,
Такий невеликий хлопачок, ані го порядні од землі не видно.
Такий стмітый як паша, (о пурчных людях)
Така шуяна, лем смотріти а плювати на ню. *1
Така вишкірь п..., *5
Танец не робота, як незнаш та поста,*5
Танцюг як друк, лем так дръсят (о паровоки что незнан добрі танцювати)
Такий танесь з ним, Маря горі, Янко долов. (о тых что незнан танцювати)
Така баба, як цвяля, хто нехоче та ей мат,
Та тамі камарате розум баламутиті небудеш.

Та уж не мель тіко з тым языком, прошу тя про Бога, (о жудромлнї жснї)
 Теперь можеш іти до пана Бога на скарту, (кід ся даимо пригодит плане)
 Тіко раз на жену вышол, се была гітіна,
 То таке выдурі гріш – грішней, пінязі, (о недобром обході)
 Ты так газдуєш як Міхал з мітлами, за п'ять купил а три продал, (о недобрым газдови)
 Ты фонтляку, ты мі ту не будеш розказував.
 Ты гунщуте, што ту выдумуши,
 Ты мі уж цалком нервы дожреш,

Уж ті не поможе ані Святый Боже,
 Уж се ся Марью посрала, (о гадках жснї)

Хліба му дам, але розум неможу (о глупых людях.) *1
 Ходит по світі, як блудна вівця, *1
 Ходит по світі ушавый, цундравий,
 Ходин з тым як Маря з веретенами
 Хочец, не хочеш, мусини,
 Ходит себі од хыжки а дома не наварено, (о плані газдыни)
 Ходит по селі та бзінки продавав,
 Ходит як блудна вівця,
 Хоша бым ті марцианы приніс, ай так ся ті ніч не любит,
 Хто бы ей взял за жену, таку вышкірь и...,
 Хлоба ся гзила, бо ей кусали овады,

Циганиш аж ся ті з носа курит (о человеку который говорит не правду).
 Цілый жывіт му текли спінки на то, ай так сій не достал,

Чи хліб ти, того співанку співай.
 Чловече бай ся Бога, спамятай ся, што робиш,
 Чловече, та што ту фарагуниці, (о кладных бесідах)
 Чловече, так циганиш аж ся гори зеленают,
 Чловече Божкий, та што сес здравый розум потратил,
 Чекай до втоди, як ся гора з горов зыйде, (не чекати нігда)
 Чекай до втоди як вовк зозулю поначіт,
 Чудуй ся сніте, яка она мудриашка.*1
 Чудже не хций а своє не дай, *1

Што с шептом, то є чортом, (о шептані другому до уха). *2
 Што му спина на язык принесе тай таій ляблже,
 Што ту ходин з х.... бринкави,
 Што ту стойш як х.... на свальбі
 Што очі не видят, та серце не болит (о невірі в любо)
 Што очі видят, та руки зроблят (о шиковности человека)
 Што ту тіко Боженкані, Што мі ту тіко пыскуши,
 Што ту ходин з х.... бринкави, та уж дашто роб, (о лінівым человеку)
 Штурь себі язык до риши а не домене,
 Шытко буде, лем мы ся поминнеме,

Я о Бозі а він о возі, (о переговорах)
 Як го кыйом, так го дровном (порівнання), *2
 Як ті едину выпашу по пыску, таій ті смарглі выскочат на бороду
 Як ті едину дам по зауха таій та кров запіс.
 Як возьму кирнаг да руки та та піхромлю як пса.
 Як ті гдарю едину кланіньзов по ммідже очі, та підеш світа не є.....,
 Який кіл, такий кіл лем кід буде кіл,
 Яку мала таку дала, (при позъльчкох),
 Я му шууні гварю а він фурт свос меле,
 Яке пожычый, таке вертай,

Якось було, якось буде
 Який старий такий шалений,
 Який чорт, такий діболов, та то шытко єдно, *
 Який чорти го ту принесли, (о нечеканій навитеві)
 Які гіри, таки коли, який гаїда, таки воли,
 Я та а він замновя, я там а він тыж, ходит сяді замнов як мамуна,
 Який хлоп, такий хлоп, лем кід хлоп,
 Я знам, же ті коло ючі

Інформаторы зо села Петріна окр. Свидник.

*1. Чижмарова А.анна, (1909-1999) Сувакова,

*2. Сувакова Юлія, (1915-) Воякова,

*3. Сувакова, А.,(1917-1995) Січаканя

*4. Сувак, Михаїл, (1913-1983), Вояків

*5. Русинко, Осиф, (1912-2000), Джон.

Мушинка, М.: З Г.В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967, с. 234-245.

Недзельський, С.: З уст народу. Прислів'я, приказки, заклинання, примовки і приповідки Закарпаття. Пряшів:1955.

2.13.17. Список літератури - Zoznam literatúry - Sources and references

Гайворонський, М.: Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку. Львів: 1922. 32 с. (72 співанок.)

Гиряк, М., Костюк, Ю.: Іде сваръба з горы. Народне весілля в селі Гаврянець.

В: Дружно вперед 22. Пряшів: 1970, с. 2-7.

Гиряк, М., Дерев'янок, А.: Народні пісні села Орябни Пряшів: КСУТ1987. 250 с. (304 співанок.)

Гиряк, М., : Бібліографія народних співанок і народної поезії Русинів виходного Словенська .

Пряшів: РО, 1994.

Гошовський, В.: Спроба генези одної лемківської весільної пісні. Науковий збірник № 3,

Свидник: МУК СПВ, 1967, № 3, с. 261-274.

Hoshov's'kyj, V.: The Experiment of Systematizing and Cataloging Folk Tunes Following The principles of Musical Dialectology and Cybernetics. - St. musicologica VII. ASH, Budapest: 1965.

Hošovský, V.: U pramenů lidové hudby Slovanů. Československá akademie vied, Praha, 1976.

Дулеба, А.: Українські народні пісні Східної словаччини. т. III, СПВ, Пряшів:1977, с.137-160.

Калиніяк, І.: Народне весілля- село Рівне Свидницького округу). Пряшів:1979,144 с.

Kaliňák, L.: Úvod do štúdia hudobného folklóru Rusínov na Slovensku. Prešov: RÓ 2002.

Kaliňák, L.: Svadobný obrad v rusínskej obci Rovne.Katedra hudobnej výchovy v Prešove: 1999.

(Diplomová práca)

Карпаторуський календар Лемко – Союз на год 1962. Нью – Йорк 1962, с.99.

Каршко, А.: Макошицькі пути. Найуспішніші пісні Макошицької струни. Пряшів:КСУТ, 1984..

Karško, A.: Prijateľstvo národov. Zborník ukrajinských ľudových piesní, Vydař, Osvetový ústav, Bratislavay: 1989. (100 piesní).

Karško, A.: Prijateľstvo národov. Zborník ukrajinských ľudových piesní, Vydař, Osvetový ústav, Bratislava: 1991. (146 piesni)

Колесса, Ф.: Народні пісні з галицької Лемківщини. Етнографічний збірник НТШ, т. 49 – 50, Ужгород: 1929.

Колесса, Ф.: Народні пісні з Підкарпатської Русі. Науковий збірник т-ва Просвіта т. 13 – 14, Ужгород: 1938.

Костюк, Ю.: Українські народні пісні Пряшівського краю. кн.І, Братислава:1958.

Костюк, Ю.: Колискова пісня села Дари в районі верхньої Цирохи. Науковий збірник 9/2 Свидник: МУК,1979, с. 215-245.

Knížková, M.: Pieśni z Telgártu. vydař obecný úřad Telgárt, TRIAN, B.Bystrica:2001

Кралицький, А.: Свадебные обряды у лаборских русинов. Науковый сборник Галицко-русской матицы, Львів: 1865, с. 103-111.

Кралицький, А.: Свадебные звучані у шариских словаков. Галичанин: 1868.

Купер, А.: Гей, дімочки, дайце ручки. Пряшів: СПВ, 1972, с. 17-155.

Kundľa, M.: Tradičná svadba z Jakubjan. rekonštrukcia 11.9.2005. - Varcholová N.: Úspešná rekonštrukcia tradičnej svadby, In: Dukla , Svidnik: 19.9.2005, s. 5.

- Лозинський, Й.: Рускос весіля. Перемишль: 1835.
- Маслай, О., Пилипович, В.: Лемківське весіля у записах XIX – початку ХХ ст. Гортніц: 2007.
- Melníková-Papoušková, N.: *Anci Jaburová a její osudy*. Putování za lidovým uměním. Praha: 1941.
- Мікула, З.: Підгуклини українські народні пісні для мішаного хору. Основний устав Братислава: 1959.
- Мушник, М.: З глибини вічла. Антологія успіху народної творчості українців Східної Словаччини. Пряшів : СПВ, 1967, 390 с.
- Млинаріч, Ю.: Українські народні пісні. Пряшів: СВХЛ, 1956, с. 227-246.
- Мушник, М.: Голоси предків. Звукові записи фольк. Закарпаття із арх. І.Панькевича 1929, 1935). Prešov: 2002.
- Мушник, М.: Станіславська свалба. В: Срібна роса, Пряшів: 1971, с. 123.
- Мушник, М.: Весільні пісні села Курів. В: Друже вперед № 12, Пряшів: 1962.
- Мушник, М.: До історії збирания українського фольклору Східної Словаччини.
- Науковий збірник I. Свидник: МУК, 1965, с.181-213.
- Мушник, М., Костюк, Ю.: Пастырське Русаля. Репертуарний збірник, № 3, Пряшів: 1989, с. 32-44
- Mroczek, J.: *Piesni weselne Lemków po rozbicie strefy Karpat*. Materiały Muzeum budownictwa ludowego w Sanoku: 1970, s. 15-30.
- Nahodil, O.: *Ukrajinská komplexná expedícia a výsledky jej etnografickej práce*. Český lid, 1953, s. 262.
- Немцова, М.: Дослідження у селах в Цернині, Рівні, Бенядиківці, Свидницького округу. Кошице: КОС, 1977.
- Маслай, О., Пилипович, В.: Лемківське весіля у записах XIX – початку ХХ ст. Гортніц: 2007.
- Melníková-Papoušková, N.: *Anci Jaburová a její osudy*. Putování za lidovým uměním. Praha: 1941.
- Млинаріч, Ю.: Старовинне весіля в Нижньому Камарнику, окр. Свидник.
- Рощаховський, М.: Забава. Зборник зебсовок из мелодіями, призначений для родин, захоронок и школ Подкарпатської Русі. Ужгород: Просвіта, 1921. 37 с.
- Рудловчак, О.: Сборник песней эмигрантов в серцах и устах Маковицкаго люда 1860. НЗ 9/1.
- Свидник: 1987. с.83.
- Рудловчак, О.: Історія культури період джерела закарпатоукраїнські фольклорні записи 50-60-років минулого сторіччя в рукописних фондах Якова Головацького. Н 3 II. Свидник: МУК, 1984.(В. Сухий, с.183-206, А. Кралицький, с.215-258, І.Воробець, с.257).
- Хланта, І. В.: *ОЙ ВІДНО СЕЛО*. Ужгород: ВАТ, видавництво Закарпаття, 2003. 625 с.
- Цимбора, Ю.: Українські народні пісні Східної Словаччини. кн. II, Пряшів: 1963.
- Цимбора, Ю.: Заспіваймо собі двома голосами. Пряшів: 1956.
- Чижмар, І.: *Весільний обряд із села Пістрива*. Свидник: 1973, 84 с. (Рукопис)
- Чижмар, І.: *Народні календари*. Народний календарь на рік 1974. ВУЛ, Пряшів: 1974.
- Чижмар, І.: *Народне весіля Русинів Выхідної Словакії*. Свидник, 2006. 320 с.
- Колесса, Ф.: *Народні пісні з галицької Лемківщини*. т. 49 – 50, Ужгород: Етнографічний збірник НТШ, 1929.
- Колесса, Ф.: *Народні пісні з Підкарпатської Русі*. НЗ т-ва Просвіта т.13 14, Ужгород: 1938.
- Лозинський, Й.: Рускос весіля. Перемишль: 1835.
- Tichý, F.: Postopach Volodymyra Hnatjuka v Bačce a Srému.. NZ 3. Svidnik: MUK 1967.
- Торонський, О.: *Русини – Лемки*. В Зоря Галицька як альбом на рік 1860. Львів: 1860, с. 389-428
- Байко, М., Упор, Антологія лемківської пісні. Львів: 2005.
- Хланта, І. В.: *О В С*. Ужгород: 2003. с. 588-617, 625 с.
- Тимко, О.: *Наша пісня*. Зборник народних и популярних пісень югославянських усніаків, кн. I-III. Руски Керестур: 1953-54. ISBN86-7105-086-6
- *1. Розподіловник співанок- была використана основна література. Зато же ані єдин з розподіловників не був опрацьованій так, жебя обсягнув комплектно цілій ряд нюансів, розподілені русинських співанок, мусили съмє до даної публікації дакоти часті розподіловника розширити.
- Гиряк, М., Дерев'янчик, А.: НПс. О. КСУТ, Пряшів:1987.
- Дулеба, А.: УНПСС . т. III, Пряшів:1977.
- Костюк, Ю.: Українські народні пісні Пряшівського краю. кн.I, Братислава:1958.
- Колесса, Ф.: НПГЛ НЗ, Ужгород: 1929.
- Kaliňák, L.: *Úvod do štúdia hudo-budovného folklóru Rusínov na Slovensku*.
- Мушник, М.: З Г В. АУНТУСС. Пряшів : СПВ, 1967
- Цимбора, Ю.: Українські народні пісні Східної Словаччини. кн. II, Пряшів: 1963.
- Чижмар, І.: *Народне весіля Русинів Выхідної Словакії*. Свидник, 2006. 320 с

2.13.18. ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ

169. Spev. Senaj A. (1906), Miroľa, 1966.

170. Duch, Slivka, Rusinko, kan. Čobirka, kost. Pstriná.

171. Speváčky z Jakubian 1967.

172. Spev. J. Šavák (1878), Pstriná, 1958.

173. Kurečková A., Miroľa.

174. Speváčky Šaváková, Rusíková, Žumárová, Šuváková, Pstriná, 1966.

175. Speváci z Vjš. Mirošova, 1967.

176. P. Pivovarníková, J. Vol'a.

177. H. Cerulová, Svidnička.

178. Speváčky z Tichého Potoka, 1967.

179. J. Suvák, Š. Suvák, odev z r. 1928. Psstriná.

180. M. Jurčišinová z Vágriince.

181. Cupák J. Miroša, 1967.

182. Ženy zo Staškoviec, 1972.

183. Speváčka z Kraj. Poľany, 1970.

184. M. Figová, H. Gundziková, Miroľa, 1967.

185. M. Slišková s det'mi. Driečna, 1952.

186. Posled. obyvateľia z vymrejej obci Driečna, 1990.

187. Spev. z Hrabovčíka, harmonikár J. Piruch, 1985.

188. Speváčky. Miroľa, 1967.

189. A. Dulčeva, (1921), učiteľ. Benátkovce, 1982.

190. Školáčky z Miroľa.

191. Dievčatá od S. Luhovce, 1970.

192. Spev. z Rovného 1969.

193. FK z Dubovej, 1967.

194. Spev. T. Jurčišinová, V. Písaná, 1969.

200. Speváčky Hnatová a Humeníková z Vys. Orlíka, 1975.

201. Tri sestry z Vugrince, 1967.

202. Gazdina, Pstriná, 1963.

203. Gazda, Pstriná, 1963.

204. Speváčky z Kamienky, 1968.

205. *Rodina z Mlynároviec, 1975.*206. *Rovné, 1957.*207. *Speváčky z Černiny, 1969.*208. *Speváčky z Mirole, 1969.*209. *Dievky z Bajeroviec, 1969.*

210. Svadba Miroľa – Palota, 1966.

211. Gundzik z Mirole, 1955.

212. Senaj, Miroľa, 1965.

213. Pred sobášom. Svidník.

214. FS Makovica, Svidník, 1967.

— 3 —

НАРОДНА МУЗЫКА
РУСИНІВ ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІЇ

* * *

EUDOVÁ MUZIKA
RUSÍNOV VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

* * *

THE FOLK MUSIC
OF THE RUSYNS OF EASTERN SLOVAKIA

215. *Ludová hudba Humeníkovci z Vys. Orlíka, 1967.*

216. *Ludová hudba Beskyd z Vys. Mirošova, 1987.*

1.1. З історії - Z histórié - From the History

Шытки дотеперішны музичнофольклорны выданя і штудій што суть етномузыкологічнаго характеру ся дуже мало інтересовалі музичныма інструментамі і народнов музыков Русинів, Лемків, прытym нам уж давно добры знойме, же народна інструментална музика ся развивала в узкым контакты зо співанковым творчеством.

Дотеперь немаме опрацуваны ёднотливы этапы історичнаго розвою народных інструментів і народной інструментальнай музыки Русинів, Лемків. Серыозным выскумом бы съме іші могли предбати ценины матеріалы, якы бы разыбралі нашы познанія з области іконографіі і пояснили нам історічны період розвитку світской музыки. (О.С.Фамініцин історічны період розвитку світской музыки од XI до половины XVII ст. называт періодом скоморохів а од другой половины XVII-XVIII ст. періодом кобзарським і лірницьким.) [3/1]

Цілу шырину проблемів етномузыкології у Русинів і Лемків мусиме разглядати з аспекту поодинокх регіонів, де ся находят множество особітості.

В Карпатскому регоні розрізняме в народній музыці три діялекты тыпы: гуцульский, бойківський, і лемківський. [3/1]

Головны причынны недостаточнаго інтересу вопросам народной музыки і музичных інструментів Русинів і Лемків але выдіміе недостатком науковых деятелів, котры бы ся данов таматиков глубше і систематично інтересувалі. Зложытость выскуму, документаціі народной музыки і ей самотна транскріпція, (скупиновой гры музыкантів на музичны інструменты) до нотовых записів, якы наслідно суть основов до далих аналіз шыткых музичных форм, головне мелодікы і рітмика. Як хочеме, але жэбы ся множество проблемів етномузыкології Русині і Лемків зачали рішыти, є потребно чім скоріше зачати роботу під гесторством повіреной інштітуції з научовыми деятелями, фольклористами і музыкантами. На сучасный час музыкантів є уж досать, ай Русинів і Лемків, котры бы помогли при выскумох, документації та публікації зробіти основны роботы на захорону русиньских і лемківських співанок головне інструментальнай музыки.

В історічных этапах на розвой музичнай культуры Русинів, Лемків досьт сілно віливла церквов, котра в своїх богослужбах вжывала лем співы а ниякі музичны інструменты. Церквов была пресвідчена, же христіяне мають Бога осіпіувати люпськым голосом (*Пойте Богу нашему, пойте, пойте цареви ...*) а не бездухима музичныма інштрументамі. [3/16]

Церквов поважувала шытки музичны інструменты за поганьскы, дьябловы, сатановы або чортовы діла, з котрыма ся чінит зло, гріх, бо ся коло них танцюе, гырит. Зато находиме і на многих іконпісны памятках музичны інструменты в рукох дьябла (чорта, сатана в пеклі) якій грать до танцу. Ф-№ 217., Ф-№ 224.

Сельски люди по-цілый час свойей екзістенції все послухали што ся ўм проповідало, але не перестали думати і творити, што ўм тяжкий жывот полекшаю і помогло в забезпеченню іх власной екзістенції. Обычайный человека все положыл на першое місце свой жывотны потребы, так то было і з многими музичными інструментами. Чоловік жыючі в горах потребував якось комунікувати мідкі собов,

дати знати до села або повісти штось з одного верху на інший. Виробив собі трубу з ішлеяків матеріалів і ішлеякої величини, таков була і велика трембіта, котра міряла 4-5 метрів, за допомоги трембітних сигналів проходила інформація жителів о найважливіших подіях в селі. Трембіта знаходила ся на меджах села, а лем при найважливіших ділах їй переносили на інше місце. З появленням церковних дзвонів (XVII- XVIII ст.), з котрими ся уж в шытко сигналізувало в сельським просторі, функція такої трембіти ся частично півелізувала і її роль переходить на вівчарську трембіту. [3/1в]

А так було фурт в часі історичного вивоя, же чоловік знав використати шытки матеріали які були около цього. Зробив трубу з лісової ці вільхової скори, виструтував піщалку на ярь з вербіни, видобав гуселки з мягкого дерева, вербіни і липи, доповнив яворовов верхніх дочеков, жебри гуселки мали щувний голос. На смyk використав серсть коньову з хвоста, струни зробив з кишок зарізаного кізлята, баранка або ай свинки на басову струну з корови або воли. Чоловік собі майстрував шытко сам як знат, бо мусив.

З боку теорії музичної культури, крім церковних возникли і наукові діла, котрі розширили познання основи музики до таких належить і Грамматика музикальная Николая Дилецького - трактат XVII ст. по теорії музики. Грамматика хоронена як ісключительна і видаюча пам'ятка у Львовському музею іскусства на музично-теоретичні думання XVII ст. Львівський рукопис походить з року 1723 на українському языку в текстах находит ся фразы в латинском языке а дакотры странки на польским языку. Ціла граматика маєть части і конклузіо- завер. В перші часті говорить ся о естетиці музики, друга часть о сольмізації і основі гармонії. Третя, четверта і п'ята часті той Грамматики говорить правилам композіції партових хорових концертів. Н. Дилецький настоює согласувати ! характер музики, с характером тексту- (Регула натураліс). Не тримати ся лем традиційних церковних напевів але використати тиж мелодії популярних пісні. [3/4]

В розділі о контрапункті Н. Дилецький говорить про використання сінкопіцького ритму в поодиноких голосах хору і тиж в гармонії всеце голосового співу не лем тутті. Шеста часті обсагує множество дополнений к попереднім темам, а так тиж включено вопросы філозофско - естетичного, історичного, методіческого естетичного, характеру музики, єй проізходження і розвиток.

В Конклюзії особно інтересний розділ, котрий є присвячений ученню д'Ітті, много методіческих советов, од первоначального учнія, о сохранені і розвіті дітьських голосов і внутрішнього слуху. [3/4а]

Грамматика Миколи Дилецького – Львівський рукопис є най всеце інтересний з музичальних документів кінця XVII – початка XVIII вв. Є скучоточников памятков музикальной культуры. № Д-1, Д-2, с.303-304.

З погляду світового заинтересування народним творчеством ся приписує збірці Томаса Персі / Thomas Persy (1729-1811) Памятки Давної Англійської Поезії / Reliques of Ancient English Poetry (1765). Потім по цій ся печатали німецькі народні пісні (перше в р. 1778-1779), французькі (1839), італійські (1841), а зо слов'янських народів перше видання було російське (1776), пізніше сербське (1812), українські (1819), чеські (1822-1827), словенські (1834-1835). Потім ся з'явили і лемківські од Демяна Левицького: Сборник духовных стихов и песней, (середина вісімнадцятого віка)- перший і найстаріший рукопис лемківської музики. [3/4а]

Музикально надана молодеж Руцинів і Лемків ся научала музичной культурі в співацьких хорах, де ся учили окрім співу ай грati на музичны іншрументы, дакотры з них потім поступали штудовать в школах, ктры быши в тім часі заснуваны. як Духовна семінарія в 1880 році і Учительська семінарія в 1885 році в Пряшові. Абсолвенты школ ся залучали повностю до освітового жывота в меджівойновых часох.

Д-р Стефан Фенцик, зачатком року 1920 як профессор Ужгородської семінарії дірігав хор "Гармонія" і любительський симфонічный оркестер заснуваный при Ужгородському Обществу "Філармонія". Членами оркестру з недостатку музыкантів были Русины, Чехи, Мадяре і тыж музикально обдаруваны офіцеры.

Начинальному етапі едине музикальне Общество края, "Філармонія" ставило перед собов задачу розвитя вокального і музикального образовання на Подкарпатской Руси. Была заснувана музична школа, котрі ся учіло аж 60 учеників, учительями школы были: др. Фенцик, Гудак, Ковач, Медрецький, Демянович, Гевеші. Перший концерт абсолвентів школы з великим успіхом ся ускуточнив 11 мая 1922. С.Фенцик писав музыку на слова А. Духновіча. Співанки [3/5] сп.№ 16 с.103. Я Русин быв...

На Пряшевчині были основаны оркестры народных інструменті учительми, котры мали музикальну освіту.

Были то і Алехей Сухий, найвиразніша особность в роботі музычкой деятельности учитель зо Збудской Білой заснувал в бльзкым селі Радвань коморний оркестер в якым грав на віолончело. А.Сухий з тым оркестром і диваделниками наштудовали у Вышній Радвани ай властну оперету.

Александер Любімов в року 1934 заснував в селі Калинів окрім успішного дітского співацького хору ай оркестер народных іншрументів. Такий подібний оркестер А. Любімов заложыл в роках 1938-1944 в селі Чертіжне. Напомочний при роботі зо співацьким хором і оркестром народных інструмензів напомочний му быв Антон Подгайецький (1906-1990).

На зачатку 20 років ческій капитан во выслижбі Брабенец зорганізовав в Меджілабірці дітский дыховий оркестер. Духовий оркестер у своїм репертуарі мав і русиниски народны співанки. Перестал працувати в року 1938 кедь дірігент Брабенец мусил як Чех одыйти з ново заснуваного Словенського штату. В тім часі працевав в селі Руске тыж молодежный дыховий оркестер, котрый заложыв учитель О. Шенкірік.

Юрай Цімбора дірігував в роках 1936-1938 в рускым учительским семінарі в Пряшові оркестр народных іншрументів а потім коротко у Вышним Мірошові. Од року 1938-1939 в селі Хмельова Ю. Цімбора працевав з 46 - членым співацькым хором аі з 10-членным балалайковым а домбровым оркестром і од роках 1943-1944 дірігував молодежный вокально – іншрументалный колектив у Свіднику. [3/6]

В часі, коли ся пересунули фронтовы бої з Дуклянскому перевалу ку місту Строков, быв в селі Ладомірова 11 новембра 1944 зорганізуавиый перший концерт духового оркестру Свободовой армады на ослобоженій земли. Концерт дірігував Віт Нейедлый, котрый уж был тяжко хворый . Закороткий час Віт Несдлый ай помер. Спочівать на восискым цінторині на Дукли.

В часі тяжких і довгих боїв На Дукли села були розбити і спалені, так духовий оркестр ся готовав до першого концерту в Крайні Поляні, в церкві, котра мала цалком розбиту стріху од стріл і бомбардовання.

З документаційних матеріалів, найвеце з родинних фотографій, з дуже скромних архівних матеріалів і літературних жриць, можемо констатувати, же меджівойновим періоді було цалком мало чисто русинських народних гудаків, музик. Были лем мішаны з ціганських і більших музикантів або самы ціганськы музики, котры грали на маялесовых, кермешовых музыкох, забавах або свальбах,

В повоєнних роках од року 1945 настали ліпши часы про розвой народної культури і цілкового культурного жывота на русинських селах. Быв заложений Културный союз українських труящіх (КСУТ, 1951), котрый зачал організовувати фольклорны колективы на селах а знима і розвиток народных музик.

Хоць были уж од року 1948 были організованы експедиції на збер фольклорных матеріалів в селах де жыють компактно Русины, але ані єдна експедиції ся не інтересовали барз, або нияк інструменталов музиков. Свідчат о tym і выданы публикації Ю. Костюк, . [3/6a]Ю. Цімбора, [3/66] А. Дулеба, [3/6b].

Першы записи до тепер нам знамы з літературного жрица, [3/7] і архівів САН в Братіслав, МУК в Свиднику і Словецького розгласу в Кошицях.

Выскум народных капел на русинских селах од року 1945.

П.ч.	Локаліта	Окрес	Обект выскуму	Выскум робили	Рік
1.	Свидник	СК	Народна капела	Тотт, Світок	1957
2.	Шамброн	СЛ	Народна капела	Тотт, Світок	1957
3.	Ровне	СК	Народна капела	Тотт, Світок	1957
4.	Якубяны	СЛ	Народна капела	Тотт, Світок	1957
5.	Камюнка	СЛ	Акордеон	Тотт, Світок	1957
6.	Гуменне	ГН	Народна капела	Тотт, Світок	1957
7.	Тихий Поток	ПО	Н.к. Г.Червенак, прімаш	Елсхек, Тотт	1958
8.	Шеметківці	СК	Н.к. Ян Грубый, прімаш	Елсхек, Тотт	1958
9.	Выш. Верлих	СК	Н.к., Ян Гуменик, прімаш	Елсхек, Тотт	1958
10.	Кыйов	СЛ	Народна капела	Елсхек, Тотт	1960
11.	Койшов	СН	Гуслі, віол, контра	Елсхек, Елсхекова	1969
12.	Снаков	БЙ	Н.к., Я. Маєріка	Полоцек, Ковачова	1969
13.	Ладомірова	СК	Н.к., М.Кеселіша, прімаш	Чіжмар, Рутткай	1973
14.	Бенядківці Ровне Церніна	СК	Н.к., М. Ференц, прімаш,	Немцова, Коцак, Чижмар Месарош, Месарош,	1973
	Выш. Мірошов	СК	Н.к., П. Ференц, прімаш. Немцова, Коцак, Чижмар		1973
15.	В русинских селах	в р.1967-1974	як працівник МУК	І.Чижмар	
16.	В русинских селах	в р.1976-1986	як працівник МУК	Я. Калиняк	
17.	В русинских селах	в р.1987-1990*	як працівник. МУК	І.Пірухова*	

*Од того часу місце одборного музичного фольклориста в МУК аж до тепер (2009) не обсаджене!

В архіві гудобной веды Словацької академії наук САН в Братіславі, находится невелике колічество фольклорных матеріалів а меджі нима і записи народних музик з русинських сел.

Найстарші записи походжають з року 1955, але на русинських селах був зроблений перший запис працівниками САН в 1957 р., котрий був зроблений в локалітах: Торіски, Шамброн, Якубяни, Каміенка, на Спиші, Свидник, Ровне на Шаріші, і в Гумені на Земпліні, цілу експедицію дірігував Франтішек Площек, окрім співу на тих выскумох були записаны і народни капелы а то в локалітах: Шамброн, Якубяни, Свидник і Ровне. Выскум проводили працівники Ш. Тотт і Світок.

В року 1958 були выскуми зроблены в локалітах: Шеметківі, народну капелу вів прімаш Ян Грубий; Виш. Верлих- народна капела, котрої прімашом був Ян Гуменик, (1902), і Тихий Потік, прімаш народної капелы Г. Червенак. Так тиж і в Кийові ведецькі процовници САН: О. Елшек, Тотт і Мотай зробили і наследний выскум 1958 і 1960 році, де був зроблений запис народної музыки.

В селі Койшов быв выскум зробленый Оскаром Елшеком і Аліцом Елшековов у 1969 році, була записана народна музыка котра ходила грati в зложіню, передні гуслі, контры і баса. Ку фольклорным матеріалам, котры ся находять в архіві САН Братіслава належить і запис народної музыки зо села Ладомірова, Свидницького округу. Запис народної музыки з прімашом Михалом Кесслішом, (1938). Выскум робили Т. Рутткай САН Братіслава І. Чижмар МУК Свидник.

Індівідуально робил записи народных гудаків, музы, капел в русинських селах і Словацький композитор Л. Страчіна, котрий музыкальни записи використал при своїх композиціях ку народним танцям для професіональних фольклорных колективів, як Лучніца, СЛУК з Братіслави і многих інших котры мали в своїм репертуарі співанки, звики і танці з русинського регіону. Л. Страчіна робили в селах: Чірч, Шумянц, і місті Свидник, і інших. Можеме ту предполагати, же індівідуальних выскумів інштрументальнай музыки було і вецеї, але не суть годновірно здокументованы і з сприступничи.

З регіональних музикологів був перший А. Подгаєцький, котрий зробил штуліу „Об інструментальнай музыке у нас“. Прешов: 1958.. [3/8]

В року 1972 музичський фольклорист І. Чижмар на основі выскуму цілого регіону зреалізував выставу „Музичні інструменти“ в Музею УК у Свиднику. До споминутой выставы був виданий і 72 сторонковый каталог „Музичні інструменти“. [3/9]

Чижмар, І.: Народні капели. Народний календарь на рік 1974, короткий перегляд о народних капелаі з русинських сел. [3/10]

Окрем часточних індівідуальних выскумів етномузикологічного характеру бывла зорганізована єдна з носних експедицій выскуму народних капел, танців і співанок в округу Свидник в року 1973. Іх посланням было методологікы показати хореографом фольклорных колективів як робити выскум народных капел, народных танців і співанок ці народных звичай. В експедиції бути одборниці, як: М. Немцова хореограф ПУНА з Прешова, Ш. Коцак з Вранова, хореограф зо фольклорного колективу Врановчан, братя Месарошови з Кошиць з фольклорного колективу Железяр, методіці танця з окресных міст, многи учителе зо школ, котры вели дітськы фольклорны колективи. Організацию выскум приправува І. Чижмар, фольклориста МУК у Свиднику.

До села Бенядиківці були попривожаны жены з Цернины, музиканте і синици з села Рівне, жены з Млинаровець і Шарішського Щавника, мужы з женами з Бенядиковець. Записаний фольклорний матеріал були використаны хореографми при опрацюванні русинських народних танців і звичаїв. Зато, же в експедиції було вецею хорографів, так ся робили записи шыткіх танців, які ся на той окладці танцювало. В часі вискуму були записаны шытки тіни польки як, *Цеперка, Черяна, Лянкана, Рівнянська, Мойше полька, Опалана, Баштостовска, Марганська, Чардаши, Хромка, Круценя, Карічки, Хороводы*, з тим часточко ай інструментална музика. Народна музика, котра при вискумі грава была зложена з рівнянських і бенядиковських музикантів, котрим прімащував Михал Ференц з Рівного.

Такий, подібний вискум ся зробив на конці року 1973 і в селі **Вишній Мірошов**, де були зроблены записи циганської капелы котрі прімащував **Михал Ціна** (1928). Записаны были танці: чардаш, полька, карічка, співанки:

*Пораху дівчатко,
Кельо дні до рока,
Тельо сі лігало,
Коло моого бока...
А нагорі дрібный вітер віє... і іншы.*

Вельо вискумів на русинських селах робили працюніці Крайского освітового стредиска з Кошиць під веджіньом Н. Базовської, а тых і працюніці окресных освітовых стредиск, але тоты фольклорны матеріалы ся выгужували як методична помічь фольклорним колективом.

Фольклорне здружіння на Словенську, котре довгы роки веде председа Інж. О. Бачінський, виступком їх полодной роботы было о крім інших, же ся року 2008 організувла фольклорными колективам з выходной Словакії (Земплин, Железяр, Якубяны, Маковіця) **Антологія русинського танцю**. Тематицько заміряны вискумы довгы роки організував аж до наглой смерти (2008) **Андрій Каршко**, методик Културного союзу Русинів –Українців з ведущим фольклорных колективів. Шытки виступы домашних і загранічных фольклорных колективів ся комплектно кождый рок зо **Славности Русинів –Українців** у Свиднику документувало фільмовыми камерами. [3/11]

На жаль, і тоты ценные матеріалы етномузикологіцького характеру, як і в Музее УК, зостали лежаті в архіві ЗРУС-у, не публікованы і не повернуты народу!

3.2. Народны гудакы, музыки, капелы – *Eudové hudby, kapely*

Окрем циганських капел, змішаних з циганів і більших, грали на музикох, гудакох, на маялсох ці кермешовских забавах і найвеце на весілях, свадьбах гудаці, музиканте [3/11] -Русини з русинських сел і Лемкове на польським регіоні. Тяжко было зо шытким, бо требало робити на газдістві, але обдарованы музикальным слухом хлопчіска научили ся грati на музичны інструменты „сами од себе“, були „самоукы“[3/12] або на селі єден од другого, молодшый од старшого а найвеце ся

„гаджове” учіли од циганських прімашів, втоді як грали на свальбах, або музыках. (*Лічата ся не учіти грati на музичны інштрументы, лем хлоту. Міджі людми на селі ся гварило, же дівчату належыть до рук верстено, мігла і варничка а не еусні.*)

Музични інштрументы, на яких грали Русини і Лемки, були дуди, лудки, а пізніше основу творили передні гуслі а ку ним се быви контры і басы. Комбінації були шелеки, залежало од того, хто на який музичний інштрумент знал грati або який быв музичний інштрумент к діспозиції. Треба ту брати в увагу несирятивне соціальне положіння сільського люду. Худобне газдування на неуроной землі, часто не було зашто купити йдю або облечіння а на закупіння музичного інштрументу ані ся подумати недало. Зато музиканті імпровізували в зложінно музичних інштрументів. При граню музиканті найчастіше здвоювали передні гуслі, жебы мелодіка була силніша, жебы виникнул перший голос, мелодіка, потім контры ся тყж здвоювали, жебы була певна рітміка і басы, котры се быви лем сдини. Поступно ся приберали і духови інштрументы як сопілка, 3/13| кларінет, саксафони. До інштрументального зложіння народних капел ся поступово приberала ай гармоніка, котра зачала виникнути з зложіння народних капел контры, брачі. На гармоніці хто чиав добре грati заграв мелодіку і допровод, також контры ся стали збіочными, але ішло ту о і чисте граня- ладжіння. Музиканті котры грали на контрох не аж так чисто загралі, жебы досконали заліли з гармоніков. Доходило ту до дізгармоніцьких звуків (фатицьве граня). Крім того гармонікарь міг ай солувати на гармоніці а остатни музиканті могли собі одыхнути або цалком не грati, бо їх гармоніка заступила. З практицького боку музиканті зачали поуживати великий бубен, котрий помогав музикантам при граню до танцю тримати рітмус. Зато, же ся уж на музыках і свальбах грали у веckих престорах, у будинках культури а басу было слабо чути, так сї музиканті посилили гров на великий бубен або саду бубнів, котри уж нагородили цалком басу. Виспеліші народни капелы мали в своїм настройовим выбавінню і цімбалы.

Выскум народных капел бытробеный в другій половині 20 ст. в русинських селах, де существували народны капелы, але не систематично і не пілюспрямовано.

Матеріялы, з яких черпаме до нашей роботы, суть так досьть стислі і торзовити. Найобсягливіший автентічний звуковий запис народной капелы були зробленый у Вышиші Верлиху, де існуvalа народна музика “Гумениковци”. В котрі грали отець Гуменик Ян (1902) зо сынами Михалом Гумеником (1928) грав на контры, брачі та і Осифом Гумеником (1930), котрий грав на передні гуслі, даколи їм помагав і сын Іван Гуменик (1926), він довгі роки працював в діпломатіцьких служдах. Співали обідві дівки Гелена Гуменикова –Гнатова (1943) і Марія Гуменикова –Кравчукова (1948), Андрій Завода (1930), тყж з Выши. Верлиха грав з „Гумениковцями”, други передні гуслі. Даколи брали зо собов грati і музикантів з інших капел, пайвеці циганів з Кечковець, братів Ференцових з Рівного або Петра Худика (1904) з села Розтоки. Найвеце собі Ян Гуменик (1902) як прімаш брали на выпоманя циганських музикантів з Выши. Мірошівська, бо там ся їм приженив як головець його дідо до родини Савчакової; часто ходили гу лідови на гостину і так ся познали з музикантами, котрих собі брали грati на музики і весілля, свальби.

Ян Гуменик (1902) собі спомниав на свої музиканські зачатки так:

-Іші як ём был малинъкій хлопець, та ся мі барз любило граня на музичны інструменты. Як ём зачул або вігіл же дахто грать на гуслі, аж помі заморозки ішли. На музикох хлопчіка, камаратя ішли танцювати скакали по кутикох з гівчатиски а я цілýй час перестоял коло гудаків. Позарал ём ім на палці як переберають, як тягають смыком, які голосы грають. На едні музині ём ай собі гуслі взял до руки, скушал тягати смыком. Циганськы музыканте ся мі сміяли, жебы радше зо сокыров си учів нарабляти або з цінами, як грati, але мі то невадило, же ся мі сміють, я был шасный, же ём гуслі в руках тримав. Перед одходом з музыки ём ся позівдував прімаша, же тіко стоять гуслі. Повів мі без раздумования, же мі за 80 корун гусли продат.

Пришов ём домів, тай гварю мамі, жебы мі дала 80 корун на гуслі, же собі куплю од цигана. -Но сынку мій я на глупости гроши немам, та ті недам.

-Кід мі не дате, та я вам небуду ходил з коровами на поле а піду собі заробити. Позберал ём собі лахы до цапістры, тай пішов до Кечковець ту теті. Тета была рада, бо ії немал хто коровы пасти. Повіла мі, же мі на гуслі дастъ гроши.

Дас за місяць пришла завнов мама до Кечковець жебым ішов домів коровы пасти, же мі уж гуслі купить. Ітак ём пришол гу гуслям. Апім іх з рук непуштал, лем ём грал, та грал. Як ём ся кус навчів та ня цигане зачали брати зо собов на музыки грать. Потім уж ём собі заложыл свою музыку, новырастали ай мої трьоми хлопчіска зачали ся і они учіти грать на гуслі, часто ём іх брал зо собов на свальбы і на музыки грать. Хлопчіскам ся то любило. Як ём уж постаріл, та ём зачал грать на басу а прімашувані ём перепустил сынови Осифови. Він жыл в Прешові але се пришол грать на свальбу як съме были пойднаны. Сын Осиф довгы рокы прімашував в Прешові в фольклорым суборі КАРПАТЯНИН.

Записаны співанкы од народной капеллы Гумениковци нарахує в архіві понад 35 співанок до танцю.: № - *На поповій луці...* свашкам на лялканя за свальбянным столом, - *Чардани...* до танцю... валчік, хромкы. (На DVD).

Народна музыка зо села Розтокы, окрес Свидник з року 1958, прімашом быв Осиф Худик (1906), Осиф Худик(1942) сын, грал на контры або як требало та другы гуслі, Петро Худик (1904) передні гуслі, контры, як требало ай на басу, Осиф Жак на басу, на гомбічкову гармоніку грал Осиф Демко , (1939) котрый зачал учіти грать уж як 10 роцінний хлопець. Народна капела з Розток грава по музикох свадьбах, але довго ходила грать на фестівалы най венце до Свидника. У Вапенику были добры танечниці, але не мали музыку, та съме мы з Розток ім ходили грать споминал Петро Худик.

Демко Осиф (1939) з Розток споминает на свої музиканськы зажытки так:

-Я, каді-м по світі ходив, та ём зо собов гармоніку волочів. З Розток ём пішов до школы, потім на воїнеччину, а як ём робив в Остраві на ставбах, або в Руську аж гын за Москсов, де уж ём шоферував на автобусу, што-м возив роботників на ставбы, без гармонікі ані-м крок не зробив. Як мі было смутно взяв ём гармоніку, чі гомбічкову або з клавесами, а уж ём грал. Шеленкы співанкы і нашы русинашкы, тых найвенце, чеськы, словенськы, руськы, українськы, ай циганськы ём ся научіл грать, бо і цигане на ставбах робили. А што-м ся находил гравчі по музикох свадьбах, та ані не порахую. І тепер што-м на доходку, ходжу з Розтік грать женам –доходкыням до Свидника, жена співат а я грам. Выступусме сяді по околії на фестівах, на ярмакох, ай в Польську

зме дастіка раз были в Ждуні, Оріховим, Зындронові. Та я негоден ані жити без музыки. Мам шестеро гіті а шытки в Остраві ходили до гулюбной школы. Двоє мають ай конзерваторіум в Остраві скончено. Сын на трубку а другий гармоніку, але музиков ся ані єдно не живит. Порозходили ся по світі в Ракуську, Німецьку, по Чехох а я ся вернув на старобу до Розток, тай собі ту жити з гармоніков. Єм спокійний бом ся находив по світі а тепер єм дома, але без руснацької співанки єм негоден жити. В церкви поспівам, дома собі заграм.

В Куримці грава народна капела родини Божковой, прімаш **Михал Божік** (1923 - 2002). Научів ся грати од отца. Капелу собі заложив іші в 1938 році. Ходив грати аж до часу, як мусив одийти за роботов до Острави. Раюн на грани был дома, але ходив грати широко лалеко аж до Гажлина, Ортутовой. На фестивалях у Свиднику кождий рік виступував зо своїов музиков, допроводжал співаків і танечників. Грав зо сынами Михалом Божіком (1947) і Янком Божіком (1953) а пізніше уж і внуком Янком Божіком (1973), котрого брав грати на свальбы. Днес син **Ян Божік** (1953) мати свою капелу і внук **Янко Божік** (1973), в котрій грають каждого ровесници на русинських весілях, свадьбах, забавах і фольклорных фестивалях. Запис співанок, штілу і техніки грани на гуслях прімаша Михала Божіка: *Бетяръ я паробок, со, я, я..., Ей, ані ту не свальба..., свашкам до стола. А дол лады чокотаи..., Цеперка... поїда до танцю.* (На DVD).

А в селі **Дубова** прімашив **Михал Олеяр** (1931), **Куртый Осиф Куртый** (1930) грав на цімбалы. **Михал Куртый** (1902), отець цімбалисты грав на басу. На контры помагали їм цигане з Шарішкого Чорного, з родини Ференицовых. Други передні гуслі грав **Дічко Михал**, циганчик з Дубової. На жаль лем сден чардаш в подані дубівської народної музыки предбати. (DVD)

Вышия Ядлова прімаш **Ян Міхалко** (1916 - 1991), **Ян Артім** (1918 - 1985), **Михал Фріга** (1921 - 2009), **Михал Міценко** (1913 - 1993), **Ян Цупак**, і **Ян Магнус**. Народна музыка, капела з Вышної Ядлової довго і часто ходила грати на музыки і свальбы у Свиднику. Пізніше в капели грали уж лем сынове прімаша Я. Міхалка і Янко і Михал Міценковы. Окрім фотографічної документації не нашли ся жадны звуковы запіси іх репертуару.

Ян Русинко (1941) зо села **Ондаква**, учіл ся грати на мандолину од старшого брата, **Русинка Осиф** (1925), котрый был в тім часі учіл в 50 роках в Орябині на закладні школі, де вів мадоліновый оркестрик. На гармонії грати го учілі камаратя Юрко, Пірух, Осиф Демко а Берещак, дітіл лем сын Любуш ся учіл грати на кларінет. Троє внуків танцюю в Братіславі у дітинським фольклорным колективі **Віенок** рівночасно ся учат в музичні школі грати на віолончело цімбалы і клавір.

В селі **Шеметківці** грава народна капела зорганізувана пріманом **Янком Грубым** (1925) зо сынами, Петро Ковалъ грав други гуслі, на контры грав **Ян Ванько**, циганчик **Янко Ціна** з Ладоміровой, і часто зо шеметківськов музиков ходили грати музиканте з Олещавки М. Коцак і П. Чума. Послідню свальбу грали шеметківски гудаці в року 1965 у селі Вагринець, женил ся Осиф Лаката. Пришов з Острави ся домів оженити, бо хотів мати веселу русинську свальбу. За шеметківськима гудаками ходив сден час грати і учитель **Ніколай Матей** (1929), родак з Черніжнюко, котрый учіл в Шеметківцьох довгы рокы, як добрий гуслиста учів і школярів грати на гуслі.

На добре інтерпретації высоті была народна музика, капела в селі Вішавка (Олшавка), котру вів прімаш **Василь Чума**, членами були Петро Чума, учитель Михал Серафим (1925), Михал Семаньцо і Михал Кошак.

У той народній музиці було інтересно того, же шытки музикалини інструментами собі виробила сама на котрих ходили грати.

Село Петрина Свидницького окресу мало аж три генерації добрих гудаків, музикантів. Найстаршим гудакам, музикантам прімашував **Штефан Сувак**, Паньканин, (1911), **Осиф Русинко**, (1912), други гуслі, Михал Сувак (1913) контри. Тоти старши гудаці, музиканти даколи грали без баси, бо їм поламали парібі на музыци як ся били з дровнами. Котриськай паробок ся розогнал з дровном по другим паробкови, тот ся угнути а дровно засяяло басу з котрой лем тріски зостали, уж ся недала зліпiti. Середушій генерації прімашував **Ян Чобірка** (1932), други гуслі грав **Василь Кекель** (1933), контри **Штефан Лігуш** (1933) а на басу грав **Ян Дунчак**, Стризяків (1934) і наймолодша примаше **Василь Дунчак** (1936), **Ян Чижмар** (1936), **Милан**, **Лигуш** (1935), **Петро Кекель** (1938), **Янко Лігуш** (1940). Послідня народна музика в селі Петрина була в шістдесятих роках, братів Лігушових. Потом ся люде зо сел порозходжяли за роботов до фабрик і інших міст і так народни музики, капели заникали.

Село Свидничка мала своїх гудаків, де грали **Осиф Щерба** (1901), отець **Осиф Щерба** (1940), син. У **Вышній Яловій** грала народна капела, котрой прімашом быв отець **Ян Михалко**, з братами і сином.

На **Лаборецькій** долині були знамениті гудаци з родини Добдових зо села Олшянків, головне друга генерація синові прімаша Добди продовжувати успіхи своїх родичів музикантів. В Габурі грали змішаны гудаши - білі і цигане, прімашом габурских гудаків быв Андрій Бенько (1930); і в селі **Чертіжне** були знамениті гудаци на цілу околицю, прімашом быв Гудзак Михал, (1896).

Михал Рабайда (1912) быв прімашом народної капелы в селі **Валентівці**, в котрій грав і син прімаша. Пізніше Рабайди старший отець уж перестав грати на весілю, свальбі, но його син собі заложив свою народну капелу. У селі **Воліця** грала народна капела під веджіньом Бориса Януха, вихыреного гармонікаря і співака. Народна капела за своєї екзистенції грала на свальбах не лем на Лабірітській долині, але по цілім выходнім Словенську.

В другій половині 20 ст. виникали нови народни музики, народни капелы, котрі ся закладали і груювали по селах при фольклорних колективах, де грали до танцю і співакам при співі. Так виникали у **Выши**, **Мірошові**, **Розточах**, **Грабовчику** грали в таким зложіню **Ганін** Михал контри, **Федоронько** Міхгал прімашував, **Ящочко Юрай** передні гуслі, **Пірух Юрай**, як прішол з воєнчини зачал грати, іші як штудент на училищі на мандоліну ай гармоніку, **Беренцак** тых на гармоніку, **Єича з Бокиши**, **Демко з Розток**, **Худік з Розток**, і циганчик **Ян Паткань** на контри.

Ю. Пірух:

...Попершыраз ня взяли грати до Вагринца на свальбу, Кеселіня М. Олеар, Паткань Янко, контри Худік Петро, басу, Як съме ішлі до Вагринце та їм гварю, хлони лем не грайте моловы співанкы бо я незнам ані одну, як зчнете грати молову, кладу гармонію а іду гет домів.

Та до кінця свальби єм ся натрапив, же воліл бы см косити луку, як так грati, кід ті неїде співанка а люде тя слухають. Але і прімаш мав правду, як неграти, кід люде співають і дур і мол, што іх нападне. А як собі повышивать та слина їм приносит на язык шелеякы співанки. Та таке было мое перше граня.

Фолклорний колектив Маковіця у Свиднику, быв заложений уж маю 1956 році аж до днесь танцює, співати і грать меджі первых музыкантів належали Орест Менько, Андрій Бен'ко (1930) з Габури, который быв і закладателем народной капеллы фольклорного коллектива Маковіця зо Свидника, потім прімаш Албін Лавко, Осиф Качмарь, учителі музичной школы у Свиднику; Верховина з Меджілаборець, з учителів музичных школ, пізніше з їх школярів ся створили народны капеллы, которы грали на весілях, свальбах по шырокій околиці.

Меджі такы народны капеллы належить і "Прамень" зо Свидника, которая была заложена у 1963 році при польногосподарським учіліці.

Прімашом быв Михал Кеселіця (1937), талентуваний гуслист і добрий співак. За довои роки прімашування грал з многими народными музиками.

Кажда зміна музыканта, кід быв добрий принесло оживіння до народной музыки, його граня але поширення реперуару

Народна капела Прамень ся называла зато, бо собі до капеллы купили бубні на інзераат а на бубнях быв надпис первого майтеля бубнів Прамень.

До народной капеллы пришли новы музыканте, учитеle і майстри што учілі на учіліцу: Берешак Михал (1938) з Герлахова, грав на гармоніці, Осиф Демко (1938), зо села Розтоки грав тыж на гармоніці і Петро Худик (1904) быв з Розток і грав на басу, потом пізніше пришов грati на гармоніку Михал Худик на гармоніку, а Янко Федак (1932), циганчік зо Свидника грав з Дічком з Дубовой на контры. Народна капела Прамень ходила грati по цілім выходним Словенъску. Заникла аж втоды, як ся учіліще перестягувало до Бардійова. Довгорічный член народной капеллы Юрко Пірух (1939) собі споминать на граня в народній капеллі Прамень так:

- Было тяжке граня по свальбох, бо требало до стола грati без одпочінку, покаль зме не одограли кожому з гостів, та зме не мали жадну преставку, ані зме не єли. Дахто нас понукнул ногариком палінцы, та зме выпили. Найвеце зме мусили грati свашкам на ляпканя а фурт хотіли причінок. Бо собі каждый за співанку заплатил.

Народна капела Бескід зо Свидника била заложена в року 1965, которая грала по весілях, свальбах, шыроко далеко по цілій околіці аж до 1999 р. За цілый тот час ся вымінило вельмо музыкантів, і інструментальне зложіння. За зачатку были гуслі, контры, баса, гармоніка, кларінет, а потім саксафони, гітары, гармоніка, варганы, бубні. Найдовше в народній капеллі грав сїй закладатель І. Чижмар (1936) з Петрины, кларінет, саксафон, Осиф Лажко (1947) з Доброславы грав на гармоніці, Душан Шведа (1956) з Доброславы, грал на гітару, Осиф Русинко (1947) з Петрины, грав на бубні, Міро Різнер (1956) на саксафон, Янко Боршовецкий (1955) зо Свидника грав на кларінет, саксафон, Штефан Юрічко (1948) з Маківце грав на гармоніку, Владо Саган (1956) з Курейовець грав на гармоніці і Осиф Настіпши (1956) з Гунковець грав на гармоніці.

З молодшої генерації, котра грала на весілях, свальбах в народній капелі Бескід дас до 1982 р. то быв **Петро Варга (1958)** з Ладомірової, грав на кларінет і саксафон. **Владо Кавуля (1958)** з Ниж. Полянки грав на кларінет, саксафон і гармоніку, **Міťo Поповіч (1957)** з Кошиць, грав на трубку, і **Михал Ванько (1958)**, Владо Ганик з Млинаровець грав на гітару.

До той генерації музикантів, котра грала в народній капелі Бескід належить і ціла група **ЕФЕКТ**, котра ся од 1982 року осамостатнила. Зато же ку концу 20. сторочча народна капела Бескід сподупрацювала с фольклорними колективами з Выш. Мірошова, Выш. Верлиха і Вышньої Олшавы, приближила своє зложіння музичних інструментів до автентичних гудаків регіону. Передні гуслі гралі **Михал Кеселіш (1937)**, **Василь Джмуря (1932)** **Янко Міценко** на контри і басы гралі братя **Сивакови Янко і Мілан** з Кружльової, на гармоніку **Янко Ціна** з Ладомірової, кларінет **Іван Чижмар**. (На DVD)

Народна капела учителів зо села **Шарішський Щавник**, під назвов **Щавничанка**, або як іх люди гварили, же грають щавницькы учітеле, грали од року 1968, якой прімашом быв **Василь Джмуря (1938)**, други гуслі грав **Михал Лещік (1931)**на басу грав **Михал Бака Михал (1943)**. Гармонікарів градло всеце, як : **Ян Прокоп** , **Александер Дзюбай**, **Осиф Потічний (1938)** з Цернины, **Мацко Владо (1953)**, з **Раковчіка**, котрый зачінав з циганським прімашом **Осифом Яцком** як 13-рочний школляр. **Владо Мацко** на перше граня на свальбі поминать, так:

- Музыкы і свальбы ся даколи робили і в бойску, не раз нам нападало сіна з поду до поливки або до мачанки. Свальбы зме гралі два дні, од рана од девятой до ночі до одної години, кус зме поспали а рано такої зме мусили скоро ставати грати. Потім єм пішов в 1971 першім грati з прімашом Кеселішом Михалом, та кожду суботу, неділю зме ходили грati цілых 13 років. То були зажыткы. Та што днешні батерковы музиканте. Кід їм заспіваш даку співанку та ті повідят, же то немают напограмоване.

Грал єм і зо щавницькыма учітелями і з іншыми партіями. Грал єм з **Фечушом** з Кружльової, грал на гуслі, **Янко Сівак** на контри циганчик тыж з Кружльової, **Міро Бака** з Крушынце грал з нами на кларінет.

Потім далшу скупину зме заложили, грал в ні **Ладъо Федор** зо Свидника на бубни, **Владо Ганик** з Млинаровець на гітару а шувні співав, **Михал Лацко** і мій брат **Мілан Мацко (1947)** ходил з нами грati а і співачка з нами ходила, **Іветка Пірухова**. Мали съме свій район на свальбы около Малцови при Bardíjovї, пізніше зос капелов щавницьких учітелей зачал грati на саксафоні **Мілан Засада** зо Строчіна (1950).

Народна капела Щавничанка една з мало народних капел, котра попри грала нараз на бубні і басу. Пізніше уж лем самы бубні, было то з практичных причин, бо на свальбы ся ходило грati по широкій околії а перевоз басы про ей величость быв непрактичный. Окрем того музыкы, культурны программы весіля, свальбы ся робили в культурных домах, де були вкшы просторы в которых було великий бубен всеце чути як басу.

На барс добрій уровни грала по на музиках народна капела зо села Потоки, якій прімашував добрий гуслиста **Ферко Ватраль (1938)**, котрый ходив грati зо сынами. Янко, грал на бубні і Ферко грав на гармоніці зо шовгром **Міланом Засадом (1938)** зо Строчіна, грал на гуслі, кларінет і саксафон. **Осифом Качмарськом**

(1935), учителем музичної школи зо Свидника, який грав на гармоніку і басу, жив в Сорочіні. Єден час з Ферком Ватральом ходив грati і **Іван Чижмар**(1936) на кларінет і саксафон і Михал Шуркала з **Розток**, грав на гармоніку. Ферко Ватраль, єден з прімашів, котрий знав заграти вшытки мелодії найоблюбленішого танця Русинів-польськы. В селі Сташківці до днешніх днів іші є народна капела **Янка Мікіты** (1947). Зложіня той капели було два саксафоны або трубки, гармоніка, гітары і бубен. За села Сташківці походить і добрий гармонікарь Оліярник Янко (1947), зато, же шоферував на автобусі, та неміг ходити грati на весіля, свальби або музики, але гармоніку фурт возив зо собов в автобусі, як була можность, же мав вольно, уж грав на гармоніці, лем так про себе або при дакых ославах народенин, кермешу. Колись при єдній бісіді на свальбі, де Янко Оліярник возив сватів автобусом, та мі гварити: **Та я кебы ся зовнов жена невадила, та з гармонійов бы см ходил ай спати. Де іду з автобусом та гармоніку фурт беру зо собов.**

Таких гармонікарів, што грали самы про себе, було на кождім русинськім валалі, а не єден.

За Стропкова, окрем циганських капел, ходила грati на весіля, свальбы в русинських селах капела братів **Гомбітовых**, з котрыма співала їх сестра знама співачка Маріка Гомбітова. Великим приносом на стропківській долині було заложіння інструментальнай капели М. Гіца. Учитель музичної школи грав на гармоніку, дбав о квалітну інтерпретацію народних співанок при кождім гранию, ці уж ішло о концерт, музику, забаву або весіля, свальбу. Окрім того М. Гіц, робив управы співанок і їх видавав на магнітофонових пасках під назвов. **Найкрайши з выходу.** При фолклорнім колективі Стропковчан грала народна капела, котра тыж ходила грati на весіля свальбы по околітых русинських селах. Прімашів ся вычєряло весе; меджі них належав Іван Збіглєй (1947) зо Свидника, Михал Дерцо(1931) з Вишнього Верлиха. За села Местіско (гуторацьке село) ходила до русинських сіл грati капела, котрій прімашував **М.Нагайда** (1930).

Народны капелы, як родины **Завадских** з Миковы, Януха з Воліці, братів **Гулейових** зо Синини і нескорша інструментальна капела **ЕСО** грали на весільных свальбах по широкій околіці. Село **Баєрівці** мало свою народну капелу яка грала на весілях, свальбах. В сучасности до найталентнішых музикантів, яки мають коріння в селі Баєрівці належить Андрій Кандрач, музичный редактор Словенського розгласу, який з цітом выбирать і давать простор у русинських высыланях обрядовим співанкам, до котрих належать і весільны, свальбяны співанки.

Не є достъ простору ту спомнінути в шытки народны капелы, што ходили грati окрем того, о екзистенції дакотрих народных капел не мame повны інформації, але таких сел, што мали уж свої народны капелы, котры ходили грati на весіля, було на нашім регіоні барс велью. До таких сел належить і **Чірч**, ту окрем народной капелы в селі винікла інструментальна капела **ЮНО** в котрій грали і співали Мілан Чекала, Михал Колцун, Мірослав Косцелник. В селі Колачков є народна капела, котра гврати на весілях свальбох під назвов **Замінковці і Пастерноці**. Кампюнка є таке село, де грали на весілях, свальбах весе генерацій музикантів; меджі наймолодших належить інструментальна капела, котра грати під назвов **ЮНПОР з Кампюнки**, а то Мартін Обертан, Мілан Марковіч, Ян Кундля і співачка Зузана Кункольова.

В селе **Порач** была заложена народна капела, котра грава під назвов **Порачска керв** в роках 1945–1965. Прімашом довгы рокы быв **Юрай Волчко** (1921); Юрай Волчко (1923), грав на басу, **Ян Дубаш** (1925) грав на гармоніку, Ян Завадчан (1924), грав на саксафон, **Осиф Врабель** (1928) на другий саксафон. **Юрай Мышлик** (1928) грав на бубні. Як народна капела, котра ходила грati на весілля в Порачу і околиці ся розпала, але такої выніклa друга народна капела в Порачу під назвов **Черешнічки**.

В Bardíjoví, было і є вельо народных капел, котры ходили грati по весілях, свальбах. Спомяну ту лем добрі знамого прімаша народной капелы, котра досягувала высоку інтерпретачну уровень народных співанок **Вінцента Федора** (1947), інштрументалну капелу **Модул**, котру вів саксафониста і гармонікарь **Любо Герман** (1948 ?), в капелі грали і братя **Осиф і Marek Purdšovovы** – саксафон, гітару, бубні. **Осиф Малиніяк** грав на басову гітару. Прівлегійом той, але і інших народных капел было, же кожда з них добрі співала. Далши народны капелы суть зо сел **Ниж. Тварожць, Курев, Мальцов**, котры з іншими новостворенными народными капелами, якы вынікли уж на базі гітаровых музичных інштрументів: **СТАТУС** з Дубовой, (1974 – 1977). Капела грава в зложію **Осиф Куртый** (1955) гітара, **Мілан Алексовіч** (1954) басгітара, **Осиф Олеар** (1955?), **Михал Чан** (1958) по трьох роках ся музиканты обмінили а до капелы пришол грati абсолютент конзерваторія в Кошицях **Петер Варга** (1955) на клавесовы варганы, **Петер машлай** (1955) і **Михал Михалов** на гітары. Капела зачала грati під назвов **МЕРКУР**. У Свиднику вынікло вене гітаровых капел: **ЦЕНТРУМ** яку вів **Янко Калиняк**, капела **ВОКС**, в Синіні в тім часі грав танечно – естрадный оркестер під назвов **ВЫГОРЛАТ**: в Пряшові окрем інших грала інштрументална капела **ОПТИМИСТ**. В Меджілабірці грала інштрументална капела **ФОРУМ** і інштрументална капела учітеля музичной школы **Л. Оначіла**. В **Куреві**, Bardíjovskого окресу грала капела під назвов **СНЫ**.

Єдна з многих народных капел, котра грава на весілях, свальбах найдовше, аж **18 років**, а то під єднакым назвом с **ЕФЕКТ** зо Свидника. Цілый час грали з єднакыми музичными інштрументами і мінімальным обміном членів капелы. Бо іншы народны капелы і інштрументалны капелы ся часто по короткым граню рознадали і вznікали новы капелы.

Зложіни капелы **ЕФЕКТ**, [3/14] гармонікарь **Дулеба Владо** (1958) з Крайньюй Порубки, **Джунін Михал** (1960), з Ниж. Ядсловой, грав на гармоніці а бубнах, **Душан Гайдон** (1956) з Кружльовы грав на басову гітару, **Іван Ступак** (1960) з Буковець грава на саксафон, **Владо Шершень** (1955) з Варіховець грав на гітару.

В Свиднику екзістувало вельо народных капел, котры ходили грati на весілля, свальбы, але уж ся розпали, заникли. Докtry іші успішно грають по свальбах як інштрументална капела, котра грать під назвов **СПЕКТРУМ** до той капелы належать музиканте **Ярослав Сасарак** з Куримки, грат на варганы, Любомір Засада з Дуплина, грать на гуслі, **Мілан Якубчо** зо Стропкова, і **Осиф Бартко** зо Свидника, грають на гітары. Капела Спектрум выдала і CD на которых мають награвкы, которых авторы суть Ярослав Сасарак, Осиф Бартко і Любомір Засада.

Інштрументална група, котра грать під назвов **ЕПІЛОГ** є барс популарна. Єй граня на музикох, весілях, свальбаах є нарочніше тым, же народны співанкы і властны творы співанок уж аранжують. До групы Епілог належать музиканте:

Ладіслав Слук зо Сухой, грать гармоніку і варганы, **Мілан Калиняк** зо Свидника, грать на гітару і **Іво Родак** зо Свидника, співак. (На DVD).

В околії Меджілаборець ходить грati на весіля, свальви популярна інструментальна капела під назвов **ТОН**, в котрій грас довгы рокы співак **Михал Белей** з Няягова, якого обявів учитель, гармонікарь **Андрій Брішкарь**. (На DVD)

Меджі найліпши народны капелы, котры ходзіла грati на весіля, свальбы в шырокій околіці Бардійова, Свидника належыть **ФОРТУНА**, з Бардійова, ей членамі суть **Ян Брындза** з Млинаровець, **Петро Кідала** з Млинаровець, **Душан Пілас** з Куримкі, **Маріан Дунчак** зо Петріной, і **Станіслав Бартко** з Бардійова.

Многи капелы по довшому або коротшому часе зникають, причін є вельо і шелеякых, але і вельо новых молодых капел вознікат. Так была заложена і внуком прімаша **М. Божіка** з Куримкі **Янком Божыком** молодиным. Під назвов **ПРЕМ'УМ**. Капела грят на музикох і свальбах. Склад музичных інструментів. Гітары і варганы, бубны, по дорозі або до стола гостям грають на гашроніку. (На DVD).

До комплексного перегляду гудаків, музык, народных капел з цілого русинського регіону хыбують нам точны інформації о зникнутых народных гудакох, музиках, капелах, тыж о сучасных, які грають в наших селах.

Дуже мало є інформацій і о визначных молодых дзеяльнох на інві народной музыки, о тадантливых солистох ай о прімашох котры грають і співають по цілым світі. Іван Стебіла молодиый грать на гуслі в Чіні, Осіф Мігаліч зо Свидника пособить в Шпанельську, Моніка Вархолова, котрой родичі походжають з Миковы, співати в Німецькым місті Гамбург. Довгы рокы є уж у Фінську знаменітый гармонікарь Гроцький. Ігор Карпіко в Швайчарську пособит як музикант.

В Чеську, в Словакії і за ей меджами в многых умелецькых коллективах учінісують молоды оперны співаші, як Ігор Кутцер, зачінаючій молодый оперный співак Шведа, Петрик ся проявив як гусліста і композітор. Не говорю ту уж о зрильных прімашох, як Славо Калиняк, Ондрей Кандрашч. Помогли бы тому шырши терены выскумы, з ясным замірнянем, перштудовать науковыма дзяятелима архівы матеріялы головне звукоўы награваки зо снинскай долины, Спиша і околиці Старой Любовні, Лабірінты і Маковици.

Наш замір был частково ся позаставіти і задумати над темами як: прімашы народных капел -самоукы, молодіжных капелы, репертуар народных капел з аспекту управы народной співанки, але радше съме дали простір автентичным фольклорным материалам і фотографіям.

С зінамо же прімарным музичным здроем ёсуть співанковый наспів, котрый музыканте переносят до інструментальнай інтерпретації. Кажда співанка, каждый наспів мат дві подобы . Ёдна подоба співанкова, де текст і наспів ся зедночують до единого цілого а друга подоба інструментала, без одношіня до тексту співанкы. **Музыканте в тым то змышленію понимають, як два самостатны цілкы**. Коли бы съме ся позівідували у хоць якого музыканта на співанку, та сій заспівать, але як будеме хотіти, жэбы ей заграл, то нам туту співанку заграт цалком іншым штілом, розділно од той подобы яка была при співі.

Музыкнте ся од початку учать репертуар співанок, потым поступні ся учать іх інструментальну подобу, ай співанку заграти. За зчатку не є великой разділности меджі мелодічнов подобностю співанкы і мелодічнов подобностю

інштрументальнай наспіву. Але на протязі років, постійного здоконалювання техніки граня на музичний інштрумент виникла нова подоба, інштрументальна версія наспіву. Того що ся тыкати солової гри на музичний інштрумент, тыкати ся ай народних музик. Народны музики суть, але мало обмежуваны што ся тыкати волности граня і варіабільності співанковых наспівів. Зато ся зосерджує ціла перетворюча сила до граня **прімаша**, котрый **вытворят особистый інштрументалізований твар співанкы**. Прімашовому граню ся присособують остатны музиканте, найвеце втоди як ся грат до танцу.

Дотеперішни познатки о прімашох з русинського регіону суть цілком мінімалны, є о них знамо же грали даякі музыци, фольклорним колективам, але никто не скумал іх техніку граня на музичны інштрумент, варіячны схопности. Од высепелости прімаша од його музичного чувства зависить ай высепелость цілої народной капеллы або оркестру.

При танцьох і весілях є вельо співанок о музикантох, музичных інштрументах:

*I. Гудачку щувні граши,
Ой, не свой гуслі маши,
Ходил сесь по Руси,
Ой, вкраив ес ёх камусі.* Лем. Весіля ст.27

3.3. Циганьскы капеллы – Rómske kapely

В кождім регіоні, де живуть Русини: на Маковиці, на Лабірскій, Снинській долині, в околиці Старой Любовнї, ці Сліша, бывали циганьскы гудакі, музики, капеллы, зоскупнія, банды, котры ся живили граньом на розлічных забавах, якы собі русинська молодеж або дорослы організували, маялесы школекой молодежі, ретрутексы забавы, кермешовськы, фашенговы забавы, юданы бывали циганьскы капеллы грати і на весілля, свадьбы.

Єдны з найліпших циганьских гудаків, музикантів в другій половині 20. ст. бывали в Крайній Поляні, їх прімашом довгы роки быв Михал, Грундза (1921). Народил ся в жыдівскі хъжкі в селі Петрина. Свої дітскы рокы пережывав в селі Петрина і Міроля, аж докиль їм выше села Міроля не згоріла ціла хъжка (кучка) до фундаментів, хопила ся горіти од розпаленого комину, бывала покрита лем соломяными къячками. Шытка циганьска родина Грундзовых з мамов Терчов ся перестягувала до Крайнай Поляны. Нашли собі роботу на пилі коло різаня буків. Оженив ся, М. Грундза, поставил хъжу в Крайній Поляні і ходив собі гравчі з братом і синами по шырокій околиці, аж до смерти. Велика школа, же никто не здокументував його граня і інших циганьских прімашів. Был то наан прімаш, зо златыми пальцами, котрый не єдному Русинови грав на весілю, свальбі. Як сам часто гварив, ...як не я, та на ті долині никто не женатый і дівкы не повыдаваны, то є шытко моя робота... Михал Грундза як прімаш, знал велике множеству русиньских співанок і голосів мелодій. з/12] Грати з ним ходив Штефан Горват (1933), грав на контры. Ян, Горват (1927), други гуслі, на гармоніку Михал, Грундза (1947), на басу грав Джурбан Михал (1947), з Ниж. Комарника, на гармоніку брав зо собов грати сына Михала (1950), Ернест Грундза (1956), сын на гуслі, Капела грава під меном "Михаль".

В Крайній Бистрі в окресі Свидник жил од народження циганський прімашом уж того часу небогий Ян, Ванько називаний "Бунгер". Была то друга особность меджі ціганисъма прімашамі під Дуклов. В року 1965 ся мі подарило зазнаменати цілу свадьбу на котрій Бунгер грав молодому з Медведжого і молодії з Міролі. Другий зазнам тыж цілої свадьбы в року 1966 в селі Крайна Порубка, Медведже.

В селі Маківці циганська капела града під ведіжіньом прімана називаного Млинкарь. В Миковій била тыж добра циганська капела, з котров уж який молодий 12 роцій Михал Сливка.

В Шарішкім Чорнім тыж града циганська капела родини Ференцовых, котры ходили часто помагати до Церкви прімашови Янкови Сивакови до Дубової, Куримки. Во Вышнім Мирошові прімашував Осніф Міко і Петро Феріц Петро, котрый быв і выхиреный староста на циганських весілях, свальбах. В Розтоках вів циганську капелу Юрко Льюльо (1904), а хлопцям Русинам в Розтоках прімашував Петро Худик (1904).

Добрым прімашом циганської музыки в селі Кружльова быв Михал Шома, братя Сиваковы Ян (1949), Милан (1947), знамы як найліпши грачі на контры.

В Ладомировій била найліпша циганська капела, котра била жадана грati на музыки і весіля, свальбы, бо барс добрі грati головне свашкам до стола на линканя. М. Сідор, пріман ладомерской циганськой капелы як ся оженив народили сяму лем самы дівчата ані сден хлопець, зато наймолодіше дівча научів грati а потім сій брав грati на шытки музыки, свальбы, весіля. Мусила ся остригати на хлопця ай облікала ся юк хлопець. І в селі Хмелькова била знама циганська капела, котра града до року 1956. Памятници собі памятають меня Гріць і Ваньо Глухий. Грали часто ай з циганами зо Зборова а Бехерьова. Во Варадці, Бардійові, Цітлці, Фрічкі, Тварожці бывши добри циганськы капелы. На селах коло Межілаборець, Гуменого, Сини, Старой Любовні грали циганськы музыки, в которых як уж было споминано, же з циганськыми музиками грали і "білые музыканте".

Граня циганських капел на русинських весілях, свальбах ся проявило на взасмнім обогачовано співанкового репертуару, што ся до мелодікі співанок, технікі і штігу граня на музичны інструменты.

Многи молоды хлопці з русинських сел одпозерали спосіб граня на гуслі на гудаках, музыках, забавах а потім дома скучали, учіли ся як грati на гуслі, басу, гармоніку, цімбалы.

Вельо моих ровесніків так ся учіли грati а я з нима, же съме на гудаках або весілю, свальбі стояли при гудаках а порядні смотріли прімашови на пальці, як їх складе на струни або як тягать смыком, лаколи ся і позвідували дашто у прімаша, ці попросили при павзі взяти гуслі до рук а пограти на них.

При выскумах і записі співанок, музыки были записаны і циганськы співанки або співанки о циганах, які співали сватове, свашки, дружки, дружбове на весілях, свальбах, або і дівкы в карічі на гудаках, музыкох, як наприклад:

* * *

Заграйте, заграйте,
Чорни ангелята,
Так бым танцювала,
Аж зо внов потрясат...

* * *

Цигане, цигане,
Бы вас поразило,
Што ся мі днесь вночі
З вами матожыло...

* * *

Купил циган сомара,
Бы циганка орала,
Ей, лжаморе, лжаморе,
Як ся добре оре...(Співанка № 53)

3.4 Професіональни оркестри і музиканти – Profesionálne orchestre a hudobníci

Аж по другій світовій війні виникли професіональні оркестри, котри репрезентували русинську співанку і інструментальну музику. Основну функцію на професіональній рівні виконував оркестр ПУНА з Прешова, окрім множества виступлень у різних програмах, награвали в студії Чеського і Словенського розгласу народни співанки і інструменталу русинську музику. Барз напомочни в тим напрямі били оркестр фолклорного субору Шарашан з Прешова з Керівником Л. Кішеляком, прімашом Л. Шімчіком, котри награвали русинські співанки зі співаками як: М. Мачошкова, М. Кандрачова, А. Порачова, І. Пірухова, А. Сервіцка, М. Чокынова, Р. Смотер, О. Пригода, І.Чижмар, Василенко Джупин, ОЛЮН Братіслава з прімашом М. Дудіком і Штефаном Молотом співакамі М. Мачошковов, І.Чижмаром, і Брненський оркестр народних інструментів з його прімашами Б. Смейкалом а Й. Говорком та упавователем русинських співанок Я. Якубіком, співаками М. Мачошковов і І.Чижмаром награвали народни співанки зі співаками.

Належить ту ай велике снажіння, котре напомагат підвищіню народної русинської співанки на вищу умелеську рівень **М. Кереканіча**, котрий незамітно робит довго і одборно з аматерськими і полопрофесіональними оркестрами.

Треба підчеркнути же послідний час презентує ся дуже добров і фаховов роботов з народлов русинськов співавков музычий редактор Словенського розгласу в Кошицях А. Кандрач, як прімаш і як співак.

З тых і множества інших награвок на професіональній рівні били виданы і **трамоплатни, магнітофоновы паскы і CD**, котри мусиме важати як часть основного етномузіологічного матеріалу для опрацювання фондів русинської музычної культури в поодиноких етапах розвою.(Бо інших барз не є !)

Тоты шытки награвки підчеркнули красу народной русинськой співанки і інструментальнай музыки і поширують меджі людей, де ся уdomашнью.

3.5. Музичны інструменты – Hudobné nástroje

Так як съме выше констатували, же ся приділяло дуже мало інтересу народним гудакам, музыкам ці капелам на русинським регіоні, то при музычных інструментах мусиме повісти, же иняка увага ся не приділяла той проблематиці, зосталі боком і іконографічны жрідла про музычны інструменты.

Може лем частково на окрай скуманой темы даюты словацькы науковы деятели або інши з погляду інтеретніцьких интересів собі зробили дополнителный выском, жебы достали перегляд существувания музычных інструментів в русинських селах.

Найвеце употребляный музычный інструмент в танцювалний музыци били гуслі, якы з єдним духовым інструментом пиццалков (сонілков) з бубном, творили тройісту музыку.

Неуносне соціалне положення сельських людей і біда примусили музикантів до шелечих інструментальних комбінацій: гуслі, пищалка, двоїй гуслі, баси, гуслі і мандолина, гуслі і фукаця гармоніка або гармоніка гомбічкова, клавесова.

За недостатку грошей, музиканте собі виготовували музичні інструменти сами ручно, або дали даякому майстрови зготувити, даколи купили собі стары гусли поламаны або ошкоджені а іх оправлювали, жебы мали нашто грati.

Майстри на виробу музичних інструментів найвеце гусель били: Симко Вархола (1902), в року 1972 виробил гуслі Ян Лаката (1901) з Вагринця, Деметер Швец (1910) з Юркової Волі, котрый на своїх виробеных гусях ходив грati. У селі Петрина виробил про своїх сынів Дунічак Михал (1899), Петринків.

По другій світовій войні ся музиканте зачали інтересувати музичними інструментами, котры были доступны на торгу, найвеце гармонікы, гомбічковы і клавесовы, потім приходили під урочітим впливом мандолины, балалайкы, гітары. Музыки і свальбы на селах ся конали уж в нововыбудованых культурных домох, требало жебы грання апелы было чути, поужывали ся окрім озвучіння і дыховы музичны інструменты саксафоны, кларінеты, електрицькы гітары.

Што ся тыкат фольклорных колективів тоты аж до тепер употребляют традічны музичны інструменты: Гуслі передні, други гуслі контры, басы, цімбалы. Кажда група є посилнена свараз аж трираз. Велью народных музик употребляют гармоніку, замісто контрів.

Молоды люде в своїх музичных формаціях крачають за світовым трендом што ся тыкат музичных інструментів і репертоару.

1. Музичны інструменты „Археологічного“ періду

Іконографія - о котру ся операт сучасна ведецька органологія належать:
Фрескы, гравюры, малюнкы і рисунки, №. 217 - 225.

2. Інструменты „Жывой“ традій.

2.1. Ідіофоны: Дзвонок, Спіжак, Кленач, Рапкач, Дримба.

Музичны дітскы грачки: Черкітка, Рапкачі, Фркалкы, Фріканкы.

2.2. Мембрanoфоны: Бубны великы і малы.

2.3. Хордофоны: Ліры, Цімбалы, Бандуры, Гуслі.

2.4. Аэрофоны (Дыховы): Гребінь, Пищалкы, Дудкы (Дуды), Дідик, Трембіты, Трубы з рогу вола , коровы, Трубы з ліскової або веръбовой коры, Гайдіца, Торомба, Граня на лістку зо строму.

3. 6. Репертуар народных, капел- Repertoár ľudových, kapiel

Репертуар шытых співаків і народны музик виходит з народной співаникы.

Днесъ уж роблят собі управы. Так ся достават інтерпретація на вышу рівень

Вішытки споминаны а дакотры і нескоршы гудаци, музыки грали на весілях, свальбах, музыках, забавах лем з памяты, зо слуху.

І кіль уж дакотры співакы а меджі німа і свальбяны, были гармонічно управены народными капелами фольклорных колективів, оркестром ПУНА під дірігуваньем прімашів і дірігентів (Ю. Костюк, Ю. Цімбора, Ю. Селчан, В. Любімов, Я. Салока, М. Кереканіч, В. Федор, О. Кандрач, С. Кальняк і много інших), як і оркестер Шарішана, прімаш Шімчік, Л. з Пряшова, ці оркестрів народных інструментів з Братіславы, прімана Дудік, М., БРОЛН-у з Брна, прімані

Говорка Й.; аранжма русиньских співанок БРОЛН-у робив Якубічек Я. співаны солистами М. Мачошковов, М. Кандрачовов, І. Чижмаром, А. Сервіцков, няяка народна капела не грава на весілю, свальбі так управены співанки. Кіль быти граны, та лем так, же ся грали простов формов до співу і танцу, без вступів і без меджігри. Кажда народна капела мусила свій репертоар на гудаках музыках, весілю, свальбі грati так, як собі желали паробні або газдове музыки, сватове, свашки, дружбове, дружкы, приданчане; часто ся імпровізувало подля того, як свальбяны гості співали за свальбяным столом. Кажда народна капела, котра ходила грati на весіля, свальбы, мала у своїм репертоарі, окрем русиньских співанок і словенъскы, польськы, україньскы, чеськы. бо молоды люде ся женили і выдавали до інных сел. І самы народны капэлы ходили грati по шырокій околице і та і на весіля, свальбу приходили гості, котры собі просили. заграти словенъску, чеську, україньску, польску і руську співанку.

Репертоар гудаків, музыкантів, народных капел, котры грали по музыкох, весілях, свальбах, ся складав зо свальбяных народных співанок, до танцу, латканя, і ляпканя, котры ся грали при окремых актах весіля, свальбы, як наприклад одбераня молодого, ці молодіці, одбераня до вінчаня, рядовий, приданчане, лірчных співанок на ляпканя і помалышы співанки співаны за свальбяным столом.

Гудаци, музыканте не познали ноты, грали з памяти, зо слуху, тым быв даный простор каждому музыкантови при граню на шыроку імировізацію мелодічного ціфруваня, зміны співанки, тонины, ритму, темни.

Який голос, співанку паробок, сват, свашка, дружба або дружка гудакам, музыкантам заспівали, та гудаци такой переходили грati, што їм заспівали, бо добре знали звыкы парібків, женачів, же за незаграня з переделіваной співанкы нарібком, могли і гуслі поламати або і гудаків, музыкантів набити. Даколи і при выплачаню музыкантів стягли гроны, же не грали тоты співанки або танци, што паробні або дружба ці сватове хотіли жебы ся їм заграло.

Многы народны капэлы жытъ в погранічній области мусили складбу свойого репертоару приспособувати де ся грati. Співанки ся грали русинъскы, словенъскы, польскы, україньскы, і русескы і мадярскы.

Гудаци, музыканте, на кожді забаві грали у досьть тяжких условях. В хыжах, де ся робило весіля, свальба, было мало місця. Не было простору, даколи гудаци при граню стояли на припецку або лавіці, як грали до стола сватам, мусили стояти при столі напротів того, кому грали співанку.

3/1. Колеса, Ф.М.: Музикознавчі праці. Кий:1970, с.241.

3/1a. Таже, с. 352.

3/1b. Derevjaníková, A.: Príspevok k problematike bohoslužobného spevu pravoslávnej cirkvi. In: Acta Musicae pedagogicae univeritatis Pressoviensis. Pdf PU. Prešov 1999, s.104.

3/1b. Гулясса, І.: Деякі паралелі в інструментальній музиці України і Словаччини. - НЗ МУК Свидник: СПВ, 1967. № 24, с., 230.

3/2. Фотки 3/1 - 3/5 In: Чижмар, І.: Каталог музичні інструменти. Свидник: МУК,1972, с.16.

3/3. Фотка 3/7. In: Чижмар, І.: Народне весіля Русинів выходной Словакії. Свидник:2006, с.38.

3/4. Дильський, М.: Граматика музикальна.Музична Україна, Кий:1970, с. 109.

3/4a. Таже, с. 109.

3/4b. Горбаль, Б., Максимович, В.: Лемківска Народна Музика на Восковых Цигляндрах (1901 – 1913) I Американських Рекордах (1928 -1930). 2008.

3/5. Фенчик, С.: Песни Подкарпатских Русинов. Часть I. Прага: 1923, с. 1.

3/6. Бача, Ю.: НАРОД СПІВАС. Братіслава. Пряшів: СПВ, 1965, с. 10-16.

- 3/6а. Костюк, Ю.: Українські народні пісні Пряшівського краю. Київ. Братислава: 1958.
- 3/6б. Цимбора, Ю.: Українські народні пісні Східної Словаччини. Київ. Пряшів: 1963.
- 3/6в. Дудеба, А.: Українські народні пісні Східної словаччини. т. III. Пряшів: 1977. с. 137-160.
- 3/7. Bačová, K.: Slávnosti kultúry Rusínov - Ukrajincov Slovenska. - ročník 1-49. (historia, súčasnosť a perspektívy), Univ. Mateja Bela v Bardejove. Bystricí: Fakulta human. vied, Katedra hudby, 2000, (DP).
- 3/7 Zámutová, Hudobné vydavateľstvo, PaedDr. D. Hrušovská, Kapušany, 2007, c. 11-14
- 3/8. Подгаєцький, А.: Об інструментальній музиці у нас. Прешов: 1958.
- 3/9. Чижмар, І.: Музичні інструменти. Музей УК. Свидник: 1972, 72 стор.
- 3/10. Bačová, K.: Slávnosti kultúry Rusínov - Ukrajincov Slovenska. - ročník 1-49. (historia, súčasnosť a perspektívy). Univ. M. Bela v Bardejove. Bystricí: Fakulta human. vied, Katedra hudby, 2000, (DP).
- 3/11а. Гуляци - старша назва про групу, яка ходила грати на весілля, свальби, кермешовы, маялесы, регрутеськы гудакы, забавы, та іншы забавы, де ся стрічала молодеж
Термін гудани, гудаки, быв призначаний про старшу генерацію. Грали зме на гудаках...
- 3/11б. Музикы - назва про місце, де ся робили танці, але і про трупу, яка грала на музичні інструменти.
- 3/12. Співаки, голос, мелодія

3.II. Список літератури - Zoznam literatúry - Sources and references

- Elscheková, A. - Elschek, O.: Úvod do štúdia slovenskej ľudovej hudby. Bratislava: NOC, 1996.
- Holý, D.: K otázce vývoje sdužených ľudových hudeb na východnej Morave a na Slovensku.
In: Ľudová kultúra v Karpatoch. Bratislava SAV, 1972. (Separát).
- Hrušovský, J.: Slačíkové ľudové hudby regiónov východného Slovenska. Ľudová hudba a piesne
Zámutová, Hudobné vydavateľstvo, PaedDr. D. Hrušovská, Kapušany, 2007.
- Leng, L.: Slovenské hudobné nárečie. Bratislava: NOC, 1993.
- Kaliňák, L.: Úvod do štúdia hudobného folklóru Rusínov na Slovensku. Prešov: P.O. 2002.
- Kolektív autorov: Etnografický atlas Slovenska. Bratislava: Veda SAV, 1990.
- Kolektív autorov: Etnografický atlas Slovenska. Bratislava: Veda SAV, 1990
- Markl, J., Dobrovolský, F.: Ľudové hudební nástroje v ČSSR. - Průvodce výstavou, Strážnice, 1963
- Чижмар, І.: Народні капели. Народний календар на рік 1974, Пряшів: ВУЛ. 1974.
- Чижмар, І.: Музичні інструменти. Кат. до вист. музичні інструменти, Свидник, МУК, 1972.
- Горбаль, Б., Максимович, В.: Лемківська Народна Музика на Воскових Циліндрах (1901 – 1913) і Американських Рекордах (1928 -1930), 2008
- Zoznam slovenských ľudových hudobných mästrov. Hudob, oddel. SNM, Bratislava> 1967

S-M-3.2/2.

БАЛІСТОВСКА

(Мужчина танец)

Alegro

c. Рибен, испр. Сл., (1957); Народна капела. Цим М., зас.; III. I.

Balistovská -танец. Рибен, Свидник, Щарік, пів' єтнамської народної музичності, передана Симоном М., зас.; III. I. Трійка 1957. ЗАВ зап. О.Е.

S-M-3.2/3.

НЕПЕРКА

c. Куртина, испр. Сл., (1965); Народна капела. Божик - Михал (1923-2005) - зас.; III. I.

CD-1-9.5-1

Alegro

6-М-3.2.4.

ШАРИШСКА ПОЛЯКА

Свидник, окр. Сн., (1971); Ванага М. (+), хореограф Ф.К. Махнатия, чорт. І.Ч.

Alegro

8-М-3.2.4.

ДІВЧИНО МОЯ, НАПОЙ МІ КОНЯ

© Нічес. Верховін, окр. Сн., (1965); Народна каз., Яніс. Гуменюк (1902); тан. І.Ч. Трихорди. М. Ванага.

Alegro

Записавши: Ігор Шевченко. Сидниця, 2009 р.

3.8. ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ – FOTODOKUMENTÁCIA

217. Скоморых – музиканты з флейтами, чинелами, трубами, гуслями і кобзом – поділ
піснійної мальбоми з XI сторіччя, Київська катедрала.

Skomorochy - muzikanti s fløyami, činelami, trubami, husliami a kobzou. Nastená maľba z XI., Kyjevská katedrúla.

218. Струнковий інструмент – детайл з
останнього суду з XVIІ століття.

Strunový nástroj – detail z posledného sudu z XVIІ. storočia.

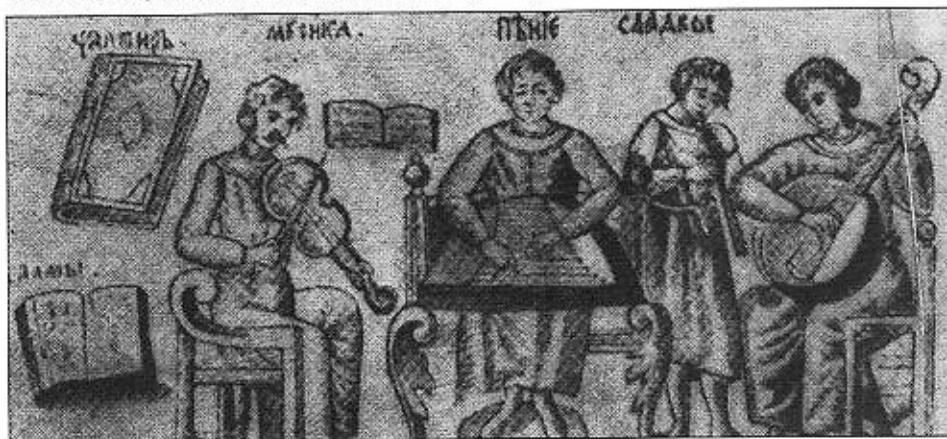

219. Струнковий інструмент. Детайл з
останнього суду з XVIІІ століття.

Strunový nástroj – detail z posledného sudu z XVIІІ. storočia.

220. Інструментальний ансамбль XVII століття: гуслі, гобой і бандура. Древоріт.

Instrumentálny ansambl XVII. storočia: husle, hoboj a bandura. Drevoryt.

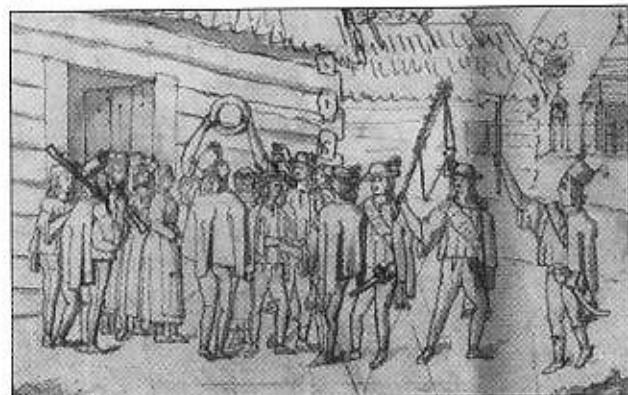
221. Трубачі. Детайл з останнього суду зо XVI ст. [3/2]

Trubači – detail z posledného sudu z XVI. storočia.

222. Заглавна ілюстрація – фронтиспіс) и мотто алманаху „Поздоровеніе русинов на год 1851...” видає А.Духнович. Музичний інструмент-сундельський дідик.

223. Зарисовка Змін - Миклошіча, "Веселля" із рукопису Я. Чапловіча, "Ethnographia Ruthenorum". Perokresha

225. O. Mlynarič, 1950.

226. Lud. hud. z Roztok 1976.

227. Lud. hud. z Roztok 1960.

228. Humeníkovci z V. Orlika, 1967.

229. M. Božík Kurimka, 1959.

230. Humeníkovci z V. Orlika, 1966.

231. Michalko. V. Jedľova, 1962.

232. *Hahura, 1962.*233. *Jur. Vol'a, 1965.*234. *Lendkovská muzika.*235. *Dobroky z Ořšinkova, 1973.*236. *M. Rabajda, Valentovce, 1970.*237. *O. Ščerba, Svidničk, 1967.*238. *S. Varchola, Mikova, 1968.*239. *Dubová.*

240. Kapišová, 1978.

241. Oľšinkov, 1973.

242. Beskyd, V. Mirošov, 1987.

243. Makovica, Šviňák, 1965.

244. Valentovce, 1970.

245. Hrabcovčík, 1967.

246. Jurková Vôľa, 1965.

247. J. Michalko, V. Jedľová, 1970.

248. Š. Suvák, (1911), Pstrínd, 1966.

249. J. Kačmár (1936), Stročín, 1970.

250. Čumovi z Olšavy, 1965.

251. M. Derco V. Orlík, 1952.

252. Stropkov, 1975.

253. O. Rusinko, (1913-2000), Pstriná, 1965.

254. Svidník, 75.

255. DFK z Rovného, vedl. M. Serafim, 1985.

256. Muzikanti bratia Lukáčovi z Vagrinec, 2006.

257. Rovné 1978.

258. *Na lúke.*259. *M. Hanin, Hrabovčík, 1975.*260. *N. Matej Šemetkovce, 1971.*261. *Miroľa, 1965.*262. *Hrabovčík, 1969.*263. *Rovné 1978.*

264. *Grundza, Michal'ovo, Kraj. Poľana, 1966.*

265. *Zahraj mi hudečku...*

266. *Muzika na svadbe*

267. *D. Šveda, Dobroslava, 1975.*

268. *Hudečci z Kroj. Bystrej, Prímaš J. Vaňko, Bungar, 1975.*

269. Primař F. Vatrař, Potoky 1985.

270. M. Grundza (1921), Kr. Pol'ana, 1965.

271. Šemetkovec, ved. učiteľ M. Matej, 1978.

272. Sidor z Ladomirovej, 1964.

273. Sopilka zo Šemetkoviec, 1976.

274. Návrat z jarmaku, Stropkov, 1975.

275. Beskyd na svadbe v Niž. Orličku, 1973.

276. Primáš Žena, Kr. Bystrá, 1967.

277. Miroľ'a, 1965, ved. uč. Š. Kotulič.

278. Stropkov, 1975.

279. Rovné, 1968.

280. Kaliňákovce, 1975.

281. J. Cimbora, I. Čižmár, 1966.

— 4 —

НАРОДНЫ ТАНЦІ
РУСИНІВ ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІЇ

* * *

EUDOVÉ TANCE
RUSÍNOV VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

* * *

THE FOLK DANCES
OF THE RUSYNS OF EASTERN SLOVAKIA

282. Polka z Rovného, 1969.

283. Karička.

Мотто:

*Танець не робота,
Як незнані та исома.*

НАРОДНЫ ТАНЦІ РУСИНІВ ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІЇ

-Навчайся танець.

-Танець ся научіти недастъ, танець ся мусить процітити.

-Дають ся научіти лем танечны кроки і танечны фігуры.

4.1. З історії - Z historie - From the History

Выскум танця хорографы єднотливых фолклорных коллективів роблять лем, так як ставляли нову хореографію танця з своїм фолклорним колективом. На науковій базі є мало выскумів танця в регоні Русинів і Лемків зроблено, акурат даоктры штуденте як діпломовы або семінарны роботы, свідчат о тым зазписы в архівах умелецьких і высоких школ.

З не точно доложеных інформацій, документацію танця робив в нашим регіоні професор Карел Пліцка в часі перебування на Подкарпатській Русі навштівил села Чабини, Фіяш, Вышній Верлих і Камюнку.

В околії Рожнявы ся находять дві села русиньски Пача і Гачава, там в Гачаві был записаний од одного бачі танець **Овчі здых**.

Словенська академія вед з Братіслави робила выскум танця в селах Рівне і Шеметківії. Выскум был здокументованый на фільмовый матеріял в 1958 р. который ся арівеу в САН.

В року 1973 бли проведены выскумы заміряни на танець. До села Бенядиківці были попривожаны гудаші зо села Ровне, жены співачки зо села Цернина ай жытлі села Бенядиківці паробші і женаче зо женами. Выскуму ся зучастнили хореографы єднотливых фолклорных коллективів Железяря з Кошиль братя Месарошовы, Штефан Коцак з Вранова і много далих. Выскум танця вела Меланія Немцова хореографка ПУНА з Прешова. Даоктры звукоўы записы находят ся на прилогі публікації DVD. Цілый спомінаный выскум той группы хореографів і прімашів ём організував, зато наводжам на DVD ай мелодії ку даоктрым танцям. Подібный выскум ся робив ай в селі Вышній Мірошів, де ся заяисували танці ай інштрументална музика.

З погляду нашей публікації ту наведеме лем літературу, в котрій ся находит описание єднотливых танців. Мы ся будеме веце інтересуваті мелодіям ку танцям.

На основі выскумів можеме конштатувати, же аж 80% русиньских мелодій ся вяжуть ку танцям.

Танець - є скарб народной культуры, в котрім є высказано богатство чутливости, настрою, думок, животных подій, сполоченських удалости і назорорів зображеных танечным погыбом.

Танець можеме розділити до трьох взаємно попереплітаних прудів:

1. Танець народний – музично-танцевальный фольклор.
2. Танець сполоченський - добовий, модный.
3. Танець сценічный.

Народний танець можемо розділити:

Хороводы (1) - женски танці мають обрядний характер.

Женишский танець - 2. Карічка

**Мужески танці - 3. Гайдук, 4. Вербунок, 5. Соло – мадяр, 6. Башістовска,
7. Марганьска.**

**Паровы танці - 8. Хромика, кручена, 9. Чардаш, 10. Полка, 11. Валиер, вальчик,
12. Мазурка 13. Krakowianka, 14. Коломыйка, 15. Рядовий танець**

4.2. Хороводы, Гайвки, Веснянки (женески танці) – Chorovody (ženské tance)

Хороводы- найвідоміша і найтіпічніша група танців у Русинів Выхідного Словенська. Іде о тіпични женески танці, повязані з витаньом яри, пробудження ся природи до нового жывога. Мають обрядний характер, часто іх називають ярима хороводами і весельними, свальбяними хороводами. Хороводы ся танцюють лем при співі. Хороводы мають певні вязану мелодію. Знамы у русинських селах: *До саду дівчата, до саду... Гоя Дюндя, гоя... Кач додому кач, А поганяй дівко моя, поганяй...*

При танцуванні хороводу *До саду дівчата, до саду...* Творят дівчата, два ланци коло себе тримают ся за руки. При співі другого або третього стінка дві передні дівчата здоймут руки догоры а зроблят бранку, попід котру зачінают як перший переходити последній пар дівчат . Тото ся опакувало аж до скончіння співанки.

Кід было мение дівок та робили лем єден ланцок побмали ся за руки а вольним кроком ішли співавчі по луци.

Ку тым хороводом ся приноює єден з найзнамініших в цілым регіоні: *Гоя, дюндя, гоя...*

ПУНА, Пряшов, преміера в 1965. Хороводы хореографія М. Немцова.

ПУНА, Пряшов, преміера в 1968. Ярны хороводы, хореографія М. Не

Дудеба, А.: Великодні ігри -Веснянки. .Р. З. № 4. Пряшів:1989, с.47-

(Онъс моніажу Хороводу і 6 співанок: Істіла пава... Досаду... Гоя Дюндя... Виляза віночок..., Під церковіт..., Котра дівка без фіара...).

Колесса, Ф.: "Народні пісні з галинкою Лемківщини," Ужгород: 1929.

Мушника, М., Костяк, Ю.: "Пастирське Русалі," – Р. З. № 3. Пряшів:1989. "Гыш'кания", стор. 22-29. Nemcová, M., "Z folklórneho výskumu vo Svidnickom okrese." KOS Košice:1977.

4.3. Карічка (женеский танець) - Karička (ženský tanec)

Карічка- найоблюбленішим танецьом дівчат і невіст. Все перед зачатьмм каждой сельской музыки, забавы, весіля, свадьбы дівчата танцювали карічку. З карічками собі іх наробці выберали до танцю, закрічали по мені або потягли за руку чи кабат. Даколи паробок пішол ай з гівками танцювати карічку, жебы міг з дівков танцювати танець, жебы непішла з другим паробком.

Дівчата або видати жени (невісты) в карічкі співали. Добісідувалися на співанці а найліпша співачка зачала співати, а остатні ся ку ней придали зо співом.

Карічка, колесо, коло- танцуют ся при співі на вольним пространстві, при гудаках, забавах, весілях, свальбах. Темпо карічки с (J-120-140).

6-M-4.7/1г.

(Киричка, жежівський танець)

Alegro с. Черніза, спр. Св., (1973); Плакса М., (1931), Міцова А., (1914), Геледи Г., (1922), Степанов І., (1614), танц. ; І.М.

6-M-4.7/1г.

5-M-4.2/2.

ДО ГАЮ ДІВЧАТА, ДО ГАЮ, БО МНЕНЕ НА ТАНЕЦ ВІЛАЮ

(Дівочка - ярни гри на луці.)

Commodo

с. Виш. Верхніх, окр. Сн., (1966); Пасникова Зузана, (1914); зан. Н.Л.

МГн 5-1-110-95

5-M-4.2/2.

До гаю дівчата, до гаю, бо мнене на танец вілаю
(Дівочка - ярни гри на луці.)

Соммідо с. Виш. Верхніх, окр. Сн., (1966); Пасникова Зузана, (1914); зан. Н.Л. МГн 5-1-110-95

До гаю дівчата, до гаю, бо мнене на танец вілаю
вілаю дівчата, до гаю, бо мнене на танец вілаю

вілаю дівчата, до гаю, бо мнене на танец вілаю
шви - ткі дівчі стоят по за - пец

шви - ткі дівчі стоят по за - пец
а ме - не во - ла - ют на та - нец.

1. До гаю дівчата, до гаю,
Бо мене на танец вілаю,
І:Шанки дівки стоят віза пеи,
А мене волают на танец. І
2. Пойд пліт дівчата, пойд пліт,
Будеме сіяти жовтій квіт,
І: Іши наш жовтій квіт не зішол,
Уж ся мі міленький розышол. І
3. До гаю дівчата до гаю,
Будеме сіяти росаду,
І: А з росалю буде капуста,
А з дівчата буде невіста. І

1. Do haju divčata, do haju,
Bo mene na tanec volaju,
I: Šitký divký stojat pozapec,
A mene volajut na tanec. I
2. Popid plit divčata, popid plit,
Budeme sijati žovtý kvít,
I: Iši naš žovtý kvít ne zýšol,
Už ſja mi milenkyj rozýšol. I
3. Do haju divčata, do haju,
Budeme sijati rosadu,
I: A z rosalý bude kapusta,
A z divčata bude nevista. I

Записав Чижар Ганя, с. Виш. Верхніх, окр. Сн., 1966 р.

4.4. Гайдук (мужской танец) - Hajduk (mužský tanec)

Гайдук – одземок, мужской танец о которым есть письменный запись из 1514. Гайдук, военный танец, который исполнялся соло и как скупиновый танец. Мат дели частины. А) одыходу, Б) рушну частину. Темп танца (L=96-130). Музычно сопровождается барабаном

4.5. Вербунк (мужской танец) – Verbung (mužský tanec)

Вербунг є нам занамай уж з року 1715. На село приходили вербункоши а перед корчмов танцювали, жебы навербувати до цісарської армади молодих хлопців.

На Выходним Словенську є знамій региональний вербунковий танець:

1. **Соло – мадяр.** танцують паробці, але і женачі на регрутських забавах по приході з „абсентірк“ , так тиж вербунки ся звикли танцювати при волені осінчаків за паробков. Паробок котрий робил капитана пришов гу гудакам а закрічал - *грайте соло- мадяр.*

6-M-4.5/1a.

СОЛО-МАДЯР

Moderato

Свидник, окр. Св., (1971), Вишнога М. (), хореограф ФК Маковиця, зап.ЛЧ.

ПУНА, Прешов премієра 1964

2. Баштівовска

6-M-4.5-3.

МАРГАНІЙСКА

Alegro

с. Бенядиковіц, окр. Св., (1973), Народна капела, зап. ЛЧ.

Зв. № ЦД-зап. 19-15-3.

6-M-4.5-2.

БАШТОВОСКА

Alegro

с. Бенядиковіц, окр. Св., (1973), Народна капела, зап. ЛЧ

Зв. № ЦД-зап. 19-16-2.

3. Марганска.

Мужськы танці – мають двойділну форму котра є характерна про мужскы танці. При мужскы танцих все паробці выбираюти єдного танечника за капитана, котрый по цілый час трвання танцу дават повелы. Темпо хлопських танців є (\mathcal{J} -132-150).

Пізніше тоты танці стратили свою вербункову функцію але зостали в сельським просторедю в новій забавній функції до днесь. Вербунковы танці найвесьма таниуют молоды паробці, але і женаче, танці мають велико імпровізачного характера тащуються в кругу а на повелы єдного паробка-капитана ся ваконують танечны. Найтіпічнішым в тім танці є витлескання розлічних рітмів, ляпканьем руками по стегнах або сарох. Тіліцким при мужскых танцих є, же танечниці мали на скірнох прибиты остроги, з котрыма до рітму танця черкали.

Співанка зо Шеметковець (1965) записана од прімаша Яна Грубого (1925),

1. Гусаре, гусаре, шувны коні мате, 2х

Ей, гой, як я піду ти вам, котрого мі дате.

2. Ці того враного, ці того свого? 2х

Ей, гой, не звідуй ся пайташи, лем сідай на нього.

Закрічал - *зрайте Соло- мадяр.*

ПУНА. Прашов, прем'єра в 1964. **Вербунок**, хореографія М. Немцова Фолклорний колекція Маковиця зо Свидника **Соло – мадяр**, хореографії М. Вишогу. Калинік, Я.: II В с.РСО. Мадяр... Прашів; 1979, (пісні № 1), с. 48.

4.6. Хромка (паровий танець)- Chromka (rárový tanec)

Хромка, обертана, крученя, до шафлика – паровий танець, котрым ся все зачінал танець на сельских гудаках, музиках, школъских маялесох чи весілях, свальбах. Хромку танцювали з облюбов молоды і стары. Як гудаші зачали ладіті гуслі, же підуть грati, одважнішы паробок собі взял з карічки дівку з котров хотіл танцовати. пришол перед гудаків а заспівал співанку на танець хромкы. Гудаші такай зачінали грati тот голос, (мелодію) што паробок сівал. Остатні паробці собі брали дівкы або молоды невісты до танцио. По кородкім граню заспівав друрый паробок іншу мелодію, даколи ся выстрідало і веце паробків, котры заспівали перед гудаками хромкову мелодію, так же танець выпадав цілково перде гудаками, як розказувачка.

Тіліцкы мелодії на хромку: *Высоко мі отець, ей, плоты погородят... Я бы орал, я бы сял, я бы того дівча взял..., Непіду до ліса з конічками... Як я орал над бучки, та я крічал ча бычкы..*

Хромка, обертана, крученя до шафлика – старший паровий танець. По мотивіцкой сторни сут дуже різноморды. Складают ся з передспіваня сола або скупини співаків. Превя танечника богатый і дуже визнамный в танці. Танечне темпо хромкы є (\mathcal{J} -80 - 100).

5-M-4.6-3.

я бы орал, я бы сял, я бы того дівча взял
(Хромка-паровий танець)

с Дрінка, окр. Св. (1973); Хлопці-сватиці на веселю (30-56 р.) чап. 1.Ч

38 м. № 1-15-200-1

Я бы о - раз. я бы сял, я бы то - то дів - ча взял.
о - но шув - не чер - ве - не, ке - бі піш - до за - мс - не.

1. I: Я бы орал, я бы сял.
Я бы того дівча взял.: I
I: Оно шувне червоне,
Кебы пішло за мене.: I

2. I: Ей, орано, сіяно,
Ей, лем не боронено.: I
I: Ей, ту тому гівчагу,
Ей, іші не ходжено.: I

3. I: Ей, іші не ходжено,
Ей, лем я буду ходит.: I
I: Ей, небуду ти любити,
Ей, лем ти буду зводит.: I

4. I: Ей, лем ти буду зводит,
Ей, чи статочна тівка.: I
I: Ей, чи ся не избавит,
Ей, зеленого вінка.: I

5. I: Ей, а вінку мі вінку,
Ей, зелений барвінку.: I
I: Ей, як я тя тримала.
Ей, ладі перескрянку.: I

6. I: Ей, Боже мі як то зло,
Хто любус не возьме, I:
I: Я любовав, та єм взял,
Та пан Бог пожегнав, I:

Збирав Іван Чижмар, с. Дрінка, 1966 р.

Калиняк, Я.: Н В с.РСО. Хромка... Пряшів:1979,(пісні № 4,5), стор. 50,51.

4.7. Чардаш (паровий танець) - Čardáš (párový tanec)

Чардаш – Возник з народних танців а с праявом мадярських мещанів. Танцює ся дуже рыхлому темпі (♩=85 – 190).

Калиняк, Я.: Н В с.РСО. Мадяр... Пряшів:1979,(пісні № 5,6),стор. 109.

4.8. Полка (паровий танець) - Polka (rárový tanec)

Полка - паровий танець, котрий ся з великов обіобов танцював на сельських гудаках, музиках, маятсех, весілях, свальбах. Полка є найтіпічнішим і найрозшыренішим танцем на русинських селах. Польков все ся кінчло танечне коло, як вивершіння танцю. В шарішкій області з выскумів познамє велике множество варіантів полоки. В селі Рівне Свидницького округу були записаны аж сім другів полоки.

1. Стародавна ціперка, 2. Лянкана полка, 3. Черяна полка, 4. Скакана полка, 5. Бринкана полка, 6. Гладка полка, 7. Опалана полка, 8. Мойше полка, 9. Паньска полка, 10. Гонса полка, 11. Натрясаня полка, 12. Маковицька полка, 13. Грабовецька полка, 14. Рівнянська полка, 15. Полка на штірі, 16. Полка на шість, 17. Полка на вісем, 18. Руська полка, 19. Шеметківська полка, 20. Шарішська полка, 21. Полка по выгравані дівки з музыки.

В сучасності танець польку называют болшинством як Шаріш полку.
Форма польки є двойдізна, дакотры з польок мають певну музичну форму.
Полка – Так як чардаш ся полка розширила в другій половині 19 сторочі.

6-М-4.8-13.

ГРАБОВЕЦЬКА ПОЛЬКА

с. Бенедиктіві, окр. Св., (1973); Народна капела, зап. І.Ч.

Alegro

6-М-4.8-14.

РІВНЯНСКА ПОЛЬКА

с. Багаліївка, окр. Св., (1973); Народна капела, зап. І.Ч.

Ук. п. ЦДТр. 1: 9-38-14.

Alegro

6-M-4.8-21a.

ПОЛЬКА НА ВЫГРАВАНІЯ ДІВКИ З МУЗИКІ

Alegro

с. Бенядіківці, окр. Сн., (1973), Народна капела, зап. ІЧ.

Джол. ЦД-диск I: 9-30-21a

6-M-4.8-22.

ГАНУШІВСКА ПОЛЬКА

с. Бенядіківці, окр. Сн., (1973), Народна капела, зап. ІЧ.

Alegro

6-M-4.8-23.

КУРІКРІК З ВАЛІЦРОМ

с. Бенядіківці, окр. Сн., (1973), Народна капела, зап. ІЧ.

Джол. ЦД-диск I: 9-12-23.

ПУНА, Пряшов, прем'єра в 1960-61. Піддуклянські польки, хореографія М. Немцова
 ПУНА, Пряшов, прем'єра в 1965, Маковицька черяна, хореографія М. Немцова.
 Калиняк, Я.: Н В с. РСО. Ціпера... Пряшів: 1979, (пісні № 1), стор. 48

4.9. Валчік, валцер (паровий танець) -Valčík, válcer (rárový tanec)

5-M-4.9/4.

ТРАВА ЗЕЛЕНІНА КОБЫЛА ДЗВОНІЛЯ У ЛАДЫЧУ
(Звігота)

с. Петріна, окр. Св., 1966, Груцівка Анна, нар. 1925, тан. Ч.І.

МПи.-5-1-0588-33

Alegro

1. I: A píd mostom,
Рыба з хвостом, :I
1: Трава зеленина,
Кобыла дзвонила.
У Ладычу. :I *1

1. I: A píd mostom,
Rýba z chvostom, :I
1: Trava zelenyna,
Kobyla dvzvonyla,
U Ladýču. :I *1

Знімок: Іван Чілажар, с. Петріна, 1966 р.

4.10. Мазурка (паровый танець) - Mazúrka (rárový tanec)

* Мелодії записаны на DVD

4.11. Krakoviak (паровый танець) - Krakoviak (rárový tanec)

* Мелодії записаны на DVD

4.12. Коломыйка (паровый танець) – Kolomyjka (rárový tanec)

* Мелодії записаны на DVD

Дулеба, А.: УППСС. т. III. Пряшів:1977. (пісні № 386-391), стор. 357-360.

4.13. Рядовий танець – Riadový tanec

* Мелодії записаны на DVD

4.14. Дітячі танці – Detské tance.

* Мелодії записаны на DVD

15.15. Гри з мотівом танцю – Hry s motivom tanca, 130.

* Мелодії записаны на DVD

5-M-4.16/

А я СТАРЫЙ ДРЫНДА НЕ ТАНЦОВАЛ НИГДА
(Паробека)

Модерато

Свидник, okr. Сн., 1966, Січакова Марія, нар. 1922 : зап. Ч.І.

MI(1)-5-1-1807-68

Musical notation for a folk song in 2/4 time with a key signature of two flats. The lyrics are:

А я ста - рый дрын - да
не тан - шо - вав
ніг - да
а те - перь
му - шу,
хоць ся за -
ду - шу.

1. А я старий дрынца,
Не танцевал никогда,
А теперь мушу,
Хочь ся задуну.

1. A ja staryj drýnda,
Ne tačjuval nigda.
A tepr' mušu,
Choc' sja zadušu.

Записав: Чигмар Іван, Свидник, окр. Сн., 1966 р.

139. Куцвер, А.: Гей діточки дайте ручки. Пряшів: СПВ, 1972, 157 с.
Рощаховський, М.: ЗАБАВА. "ПРОСВІТА". Ужгород: 1921, с. 4-37.

Хореографы:

1. В. Лібовецький, ПУНА, Пряшов, 1956-1987
2. М. Немцовá (1918-) ПУНА, Пряшов 1957-1973
Ведуча ПУНА, 1973-1968
3. Я. Гога, ПУНА, Пряшов, 1972-1980
4. Я. Чісарік . ПУНА, Пряшов, 1973-1978,
5. С. Семянова, ПУНА, Пряшов, 1973-1980, танечный педагог
6. Я. Дзялякова, ПУНА, Пряшов, 1980-1982
7. Я. Шірак, ПУНА, Пряшов, 1983-1984,
8. С. Селchanova, ПУНА, Пряшов, 1984-1990, танечный педагог
9. В. Марушін, ПУНА, Пряшов, 1989-1996
Ведущий субору 1993-1996
10. О. Бачінський, Прешов, Кошице. (Антологія русинських танців, 2008)
10. М. Ванюга, ФК. Маковіця, Свидник,
11. М. Нога, ФК Борівка Кошице, (зо с. Вапеник)
12. А. Кучер, Свидник, (зо с. Светліці)

Костюк, Ю.: УНПІК. - кн.1, Братислава:1958,

Мушинка, М., Костюк, Ю.: *Пасту́рське Ру́сія*. Р.3. № 3. Пряшів: 1989, с. 32-44

Цимбора, Ю.: УНПСС. - кн. II, Пряшів: 1963, с. 299-331.

4.16. Література - Literatúra

- Кундер, А.: Гей діточки дайте ручки. Пряшів: СПВ, 1972, 157 с.
- Mrózczek, J.: Pieśni weselne Lemków po północnej stronie Karpat. Materiały Muzeum budownictwa ludowego w Sanoku, Sanok: 1970, s. 15-30.
- Немцова, М.: ДУС СО-Ц. Р. Б.:1973,
- Рошаховський, М.: ЗАБАВА. зборник забавок из мельодіями, призначений для родини, захоронок и школ. Подкарпатської Русі -Выдав. "ПРОСВЕТА," Ужгород: 1921.
- Чижмар, І.: Народне весілья Русинів Выходной Словакії. Свидник: 2006, с.182-193.
- Калиняк, І.: Народне весілья. Село Рівне Свидницького округу.).- Пряшів:1979,144 с.
- Костюк, Ю.: УНПІК. - кн.1, Братислава:1958, (пісні № 230 -263), стор. 263-283.
- ПРОХАЗКА Юрій. (1920 -1995) с. Високе, Прешов
- Од року 1948- член УНГ у Пряшові, од 1953- член ансамблю пісні тащо Меджілабірії і в Цемяті. Працював методиком КСУТ (1955 -1981). Методішки помогав сільським колективом , приводував їх виступіння на фольклорні фестивалі. Знамені суть його хореографії „Ставляння майв“, „Обливачки“, „Рукована ретрутів“. Ціни суть і його записи народних танців з русинських сел на Прешовщині, які були публікувані в Репертуарних збірниках і так помогли сільським фольклорним колективам при творбі програмів.
- Калиняк, І.: Народне весілья. (Село Рівне Свидницького округу.).Пряшів:1979, 144 с.
- Костюк, Ю.: УНПІК - кн. I, Братислава:1958, (пісні № 230 -263), стор. 263-283.
- Nemcová, M., "Z folklórneho výskumu vo Svidnickom okrese," KOS,Košice:1977.
- (Вискум до вище уведженого матеріалу в селах Бенядиктівії, Рівне, Цернині, В. Мірошов, Железяр-І.Месарош і інші, єм приводував з народними і циганськими музиками с. Рівного, Бенядиковець, Вишн. Мірошова і співаками з іменевих сел в 1973 р.).
- Прохазка, Ю.: Ставляння маю. Репертуарний збірник № 3, упоряд. Беггі, П..Пряшів:1980
- Народная свадьба угорских русинов. Слово, № 43,44, Львів: 1864.
- Мунінка, М.:Сташинська спальба.В: Срібна роса. Пряшів: 1971, стор. 123.
- Мунінка, М.: Весільні пісні села Курів.В:Дружно вперед 12, № 12. Пряшів:1962.
- Мунінка, М., Костюк, Ю.:Пасту́рське Ру́сія.Репертуарний збірник. № 3. Пряшів: 1989.

301. Krátená z Humenného, 2008.

— 5 —

ДОКУМЕНТАЦІЯ

* * *

DOKUMENTÁCIA

* * *

DOCUMENTATION

Mножи ведите с собой бояться опасностей, **P**усть же злые дела не достанут вас. **S**енаки си маки тараб. **R**ога ягоды, **F**игната фигна те mere metaygs etangys. **R**аня тубы sybyto m tybus ibytamars. **T**руба и шорта да не падут трубы садыто фара ибо сенаки си вадима, **H**ельмови **H**и туи бодитас тараб фат тараби. **N**атиръ и кла блан.

Toto opus magis, nunc cum ab Hispania et ex eius locis, cum ab iris et totis Germanis, ad eam tu regis terram excoxi.

Кою насту^иваетъ въ лѣсѣ, тои съ мѣрою въ фантасіи и съ ман., до прѣст.
упригдѣ а бѣгать начатъ, [такъ въ подвѣсахъ ѿчеснѣлъ вѣнѣмъ; а] то въ ба-
бушкѣ насту^иваетъ таинство вѣнѣніе, а гаданіемъ, въ гаданіи же барыни
такъ въ вѣнѣніи съѣло и погибъ ѿчеснѣлъ вѣнѣмъ **БАРАНІКА**:

III-21-37

V- Писни Народнія Обрука Мадорскаго №
Собраний Года 1886 Академіческій Ф. Кралицької Члене
літак Чабаніків

1. Ілько Рудавка. Верава жаринск.
18. Си кадъ ми зеогора
- Немота Долинка
Долинка поздравиць
свою єфранца.

Си поздраві поздравиць
си макъ бы зиоме тою.
Си Кашта Рудавка
єфранца зеогро.

3.

Факсиміле першої сторінки збірника Антонія Кралицького

Стихии
Гг. Гасноородские
Народ 1866
отъ Василия Сухого,
гдѣа Гасноородскію.

VIII

Си Тихии и в Письме
Василий Сухий Гасноородский
къ учителю Уфалеоподольскому
Барышни. кончины.
Народ 1866.

Факсиміле обкладинок збірників В. Сухого.

*Музыкальные
Песни*

Подкарпатскихъ Русиновъ

Часть II.

Составилъ:

Дръ. Степанъ Андреевичъ Фенчикъ.

Въ Прагѣ

Накладомъ державнаго издательства.

Содержание.

1. На войну иду	3
2. Азъ, азъ, азъ добре съ вами въ нась	4
3. Сидить голубь на березѣ	5
4. Черезъ рѣченку	5
5. Ой мѣсяцю	6
6. Летѧлъ орелъ	7
7. Ой подъ вишнею	8
8. Широкое болотище	8
9. У Сиготѣ у болотѣ	9
10. Подъ дубиною	10
11. а) Двѣ голубки	11
б) Оженися	11
в) Оженился	11
12. Моя мила	12
13. Пошелъ бы я до васъ	12
14. Прійди, прійди милый мой	13
15. Страшно болитъ	13
16. Коломыйка	14
17. Коломыйка	14
18. Коломыйка	15
19. Часъ до дому, часъ	15
20. Концемъ мясницъ	16
21. Дала меня моя мамка	17
22. Заграй ми, цыгане	18
23. Чи то неба ваша воля	18
24. Горежъ менѣ, горе	19
25. Ой Василю	20
26. Доля моя, доля	20
27. Не буду я женитися	21
28. И шумить	22
29. Кобы была бѣду знала	23
30. Ой кѣдь любиша	23
31. Была у меня дѣвчина	24
32. Чѣмъ я теби огорчила	24
33. Ой не ходи Грищю	25
34. Не чудуйте добры люде	26
35. Дѣвчина моя	26
36. Чарочки моя	27

64. Šuhaju, šuhaju . . .

Šuhaju, šuhaju, twoja mac me laju,
najbaržej v nedzeľu, kedy v karčme hraju.

Nelajce, nebice moju frajeročku,
nerobce cežky žaľ mojomu sardečku.

65. Nechodz do nas . . .

Nechodz do nas, nepytam ce,
nevybijam s tebou tance.

Tance s tebou nevybijam,
za frajera ce netrimam.

Hajduk, štvorčlenná sláčiková hudba; Šumiac, Brezno n/Hronom, primáš R. Pokoš 1923, terc A. Pokoš 1924, viola kontra Š. Harvan 1928, basa Št. Matuch 1919; FSAV 761; zber. a zap. O.E. 1960.

$J = 102/15"$

220

Vno 1

Vno 2

Vlak

Ctb

10

(2) $J = 134/14"$

L.3 - L.3 -

—3—

2 a)

2 a)

vor. 2)

1 a)

2)

2 a)

(3) $\text{J} = 104$

Measures 1-4 of musical score 3. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Measure 1 starts with a eighth note followed by six sixteenth-note pairs. Measures 2 and 3 show eighth-note patterns. Measure 4 concludes with a sixteenth-note pattern.

5

Measures 5-8 of musical score 3. The top staff has eighth-note pairs. The bottom staff features sixteenth-note patterns, including a section of sixteenth-note triplets.

(4) $\text{J} = 104$

Measures 1-4 of musical score 4. The top staff has eighth-note pairs. The bottom staff has sixteenth-note patterns, with measure 4 featuring sixteenth-note triplets.

Measures 5-8 of musical score 4. The top staff has eighth-note pairs. The bottom staff has sixteenth-note patterns, including a section of sixteenth-note triplets.

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS BRNO - HUDEBNÍ REDAKCE

KŘESTNÍ LIST

Redaktor:

NATÁCENÍ datum	POZNÁMKY		
čas			
místo			
VYDÁNÍ datum	hod.	číslovaní	REPRIZA
—			
HUF - H. SEDLAR, Kvetnica 3, Brno / sek.			

Poř. čís.	Autor	Název	Diskuje	Ciselní pádce	Cení
1/	Jar.Jakubíček:Rána gorá oves ovsa pokoušenýj	Jan Čížmář BROLN-Jindřich Hovorka			1,2
2/	Jar.Jakubíček: Ej,mém ja kosu	Jan Čížmář BROLN-Jindřich Hovorka			2,8
3/	Jar.Jakubíček: Sáťa mladaj nezahráli	- " -			1,8
4/	Jar.Jakubíček: Ja by oral	- " -			1,9
5/	Jar.Jakubíček: Javor,javor	- " -			1,3
6/	Jar.Jakubíček: Ani ja še nevyšpolal Padelo jablko	Mária Martonová BROLN-Boh.Smejkal			2,8
7/	Jan Gašpar: Kukala kukačka Ej, hora lipky	Mária Martonová BROLN-Jindřich Hovorka			2,8
8/	Jar.Jakubíček: Včera večer na valala	- " -			3,1
9/	Emanuel Kukša: Ukrajinské písničky o lnu	M.Martonová instr.skupina			5,3
10/	Jan Cimrora: Ej,přid do nás řuhaju	M.Martonová BROLN-Jindřich Hovorka			2,1
11/	Jan Rokyta: Zemplinské čardáše	BROLN-Hovorka Martonová-zpěv			3,1
12/	Jan Rokyta: Karišky zo Šaice	Martonová BROLN-Jindřich Hovorka			2,4
13/	Jar.Jakubíček:Dvě písničky ze Zemplína	Martonová-Žen.sbor BROLN-Hovorka			3,7
14/	Jar.Jakubíček:Mala ja frajíra	Martonová-Žen.sbor BROLN-Smejkal			2,4
15/	Jar.Jakubíček:A dže idzeš Helenko	Martonová BROLN-Smejkal			1,3

výročí	Hudební režisér	Směnný záříček
číslovaní		
číslovaní		
zvukový záznam		
záříček konci		
inspekční	Zvukový záznam	Náříček režisér

Křestný list v Čsl. rozh. Brno, BROLN-u a spěv rusínských písniček M. Mačoškovej z Prešova a I. Čížmára zo Svidníka.

1. Daj že bože dobrýj č.s
2. Majerča majerča
3. Krjaček Žalijovýj Kolc rilyne jevorina
4. A čom nene holcovňka bolit Ej kročkom koní kročkom
5. Ej počerpli horý, Polit ptačku polit
6. Nepij konu vodu
7. A na horí dva javory
8. A čorni ja si čorna
9. Liličká lilyj šte bys robil
10. Kupsas na mänsko v soľodkim moloci
11. I Tebe Aničke
12. Kon ja koní štyri
13. Aničko Tetína
14. Byl je paroček
15. Ľúvovce listia
16. Na nebi jasne
17. Ej nám je lúčka v hlboki dolini
18. A za našou høyčou stojit hruška
19. Černy oči černy oči jck třen
20. Kolesa kružná sja
21. Lučka lučina
22. Kid je išol prez zelenu lučku
23. Javanku Ivanku
24. Con ty neprišov
25. Rozpráhajte chlopci koní
26. Ej popid makovicu
27. Teče voda kolenutná
28. Svit misiačku
29. Za Beskydom oves sijut
30. Už je sja edcia
31. Oj na horí cigani stojali
32. Na valavi sesna. Chodit Včelo popid oblak
33. Od kolí ja družatevnička
34. Služiy včajak pri vijsku
35. Kochana
36. Nemem ju holosu
37. Tyž nene pišmanula
38. Sižu ja v kraj vikonečko
39. A tam na pošani šine pokohene
40. Teren cytne
41. A na horí sesna
42. Kaline molina
43. Friletičky
44. Chodit Včelo popid oblak
45. Bil- nene mati z berezovým prutom
46. Ej pomize valava zezula kukala
47. Bila ruža v pohariku
48. Čije vína materina
49. Kolc rilyna jevorina
50. Mile moja hudre dudre
51. Islo výška s kettkeč
52. Kid je byl malodij chlopiec
53. Ked vodejú verba stojit
54. Vysoká lisočka
55. Čj či to kosa tupá
56. Hore zlinakan
57. A pomíza Terežvaru
58. Stojit dub zelenyj
59. Za Beskydom oves sijut
60. Byl je paročeček
61. Ej na horí oves pokochenyj
62. Galíča bym zebí
- 63.

XXIII.	1.	STEP DA STEP, KRUGOM...	VALČIK
	2.	MAM JA ŽENU DOBRY ĽUDE...	POĽKA
	3.	NE PADAJ DOŽDIKU...	
	4.	BOLIT NJA HOLOVA I MEDŽI PLEČIMA Ej , EJA HOJA... PORAZILO POPA...	
XXIV.	1.	KID SOBI ZASPIVAM...	VALČIK
	2.	A NA MEDŽI ČEREŠENKA...	
	3.	KEBY VČERA JAKO VLONY...	
	4.	VČERAM SJA OŽENYL...	ČARDÁS
XXV.	1.	LISTOČKU DUBOVYJ!!!	VALČIK
	2.	POSMOTŘ MILA DO MISTA LEMBERKU...	
	3.	A TAM DOLOV PODREHAMI...	
	4.	JAVORE, JAVORE, NA JAVORE KRJAČOK...	
XXVI.	1.	Jubilam jednoho...	
	2.	TAM ZA LISOM, TAM ZA PERELAZOM...	
	3.	OJ ZA HAJEM HAJEM, HAJEM ZELENEŇKYM...	
	4.	IŠLA MYŠKA Z MYŠAKOM...	
XXVII.	1.	ŠTO JE TO ZA HORA...	VALČIK
	2.	KEBY NE MARUSJA, JA BY NE ŽENYL SJA...	
	3.	IŠLA BABA Z KORČMY PJANA...	
	4.	ROZMARILJA TRY TRUSY...	
			J. Čižmáš, Sviňník, 29.X.1988.

Taku mam pasiju

♩ = 200

Flauta
Klarinet
Cimbal
Spev
Pianie 1
Husle 2
Husová kontra
Viola
Violoncello
Contrabass

♩ = 200

Kl.
Cim.
Hus. 1
Hus. 2
H. kontra
Vla
Vel
Cb.

Fl.

Kl.

Cim.

S.

Hus. 1

Hus. 2

H. kontra

Vla.

Vcl.

Cb.

Fl.

Kl.

Cim.

S.

Hus. 1

Hus. 2

H. kontra

Vla.

Vcl.

Cb.

1

29

Fl.

Kl.

Cim.

S.

Hus. 1

Hus. 2

H. kontra

Vla.

Vcl.

Cb.

24

Fl.

Kl.

Cim.

S.

Hus. 1

Hus. 2

H. kontra

Vla.

Vcl.

Cb.

ЗАВЕРШНЯ

Публікація Народны співанки, музика і танці Русинів выходной

Словакії була концептувана на основі фольклорних і етноМузикологічних матеріалів, котри були записаны у терених выскумах в другій половині 20 ст. Часточко съме выкористували і до тепер нам знайомы публікуваны жрьдла.

За основу до даної роботи съме взяли лем такы фольклорны матеріалы, якы мають научову вартість і дають певне обезпечення, же тексты співанок і мелодії, записаны вірно, і непомінены на іншы цілі. Іде о работы Ю.Костюка, Ю. Цімборы, А. Дулебы, А. Куцера М. Мушники, А. Каршка, Я. Калиняка, І. Чижмаря.

Заслужыши бы собі векшый інтерес і позорність самотны творці і носителі народной пісні, музики і танцю, іх творческий жывіт, передаваня фольклорных традиций молодшым генераціям в сучасных умовах. Достъ добрі є знамо, же там де жыють люде, жыє і народна співанка, музика і танець. Але на существування народной співанки на ёй розвиток або заник, барз вельо впливають політичны, економічны, соціалны односини. Як хочеме, як національна меншість што найдовше заховувати свою ідентиту, то мусиме народну співанку, музику танець і остатны атрибуты русиньской культуры санувати, як око в голові.

Цілью публікації зосередити до єдного істочника максімальне множества автентичных етноМузикологічных матеріалів Русинів і Лемків, котры бы по-служыли як основа до далих аналітичных работ. З того аспекту съме ся інтересували найстаршыма записами текстів народных співанок з мелодіями од іх історичных початків аж до днінішніх днів.

Фотографичны матеріалы съме поважували як рівноцінний документачный артефакт. Головне у народных музык, де нам цалком хыбують звуковы записи уж ай так давно занікнутых народных музык.

Мусили съме памяты тыж на нашы фінансчны можливости і адекватно к тому абсолютно ся підрядити, розсяг публікації, тіп писма, фотодокументацію, тіраж , розмір, выбір співанок і награвок на DVD.

Свідомы съме собі того, же наша робота захаблят за собов не сцен вопрос не здповіданый, не сцен важливый момент без детального дослідженя, але комплексным охопленьем данной проблематики даваме основу наступным науковым деятелям на опрацювания цілої проблематики народных співанок, народной музики і танців Русинів выходной Словакії.

За добрий результат данной публикації будеме важати, як пробудит дискузію до данной темы.

Іван Чижмар, Свидник, 2009 р.

Список літератури - Zoznam literatúry - Sources and references

1. Archív Sloačkej Radia, Пряшів, Кошиші.
2. Archív CHM – МРК, Пряшів.
3. Archív CHM – МУРК, Свидник.
4. Archív СРУС, Пряшів.
5. Archívy PUHA, Пряшів од року 1955, фольклорних колективів: Маковиця Свидник од року 1956, Верховина Межілабірці, Калина Гуменець. Выгорлат Синна, Курочан з Курона од року 1969, Тонлян з Гратовець, Стропковчан з Стропкова.
6. Archív Народных капел: Бескід зо Свидника, Гуменіков з Вини. Верпиха, Божикових з Куримки, Даринчаковых з Малої Поляни, і шиганських капел Михаль з Край. Поляни. Бунгер з Край. Бястров, зо Шеметковець. Бенядиковець. Тихого Петока. Гуменого. Межілаборець Бардікова.
7. Archívy Приватних музикантів і фотографів.
- 7a. Archív Ľudovej kultúry v Košiciach, Klub Milovníkov Autentického Folklóru (KMAF)
8. Бачіа, Ю.: НАРОД СНІВАС. Братислава, Пряшів: СПВ, 1965.
9. Вадовá, K.: Slávnosti kultúry Rusínov – Ukrajincov Slovenska (história, súčasnosť a perspektívy). Univerzita Mateja Bela v Bratislave, fakulta humanitných vied, Katedra hudby: 2000. (Diplomová práca).
10. Bartoš, F. -Janáček, L.: Národní písňe moravské. Praha: 1901.
11. Bartók, B.: Slovenské ľudové piesne I., zvázok Bratislava . SAV, 1959.
12. Bartók, B.: Slovenské ľudové piesne. Bratislava: 1956.
13. Bell, M.: Notitia Comitatus Zempliniensis. In: Urbancová, V., Počiatky slovenskej etnografie, Bratislava: 1970, s.60.
14. Бескід, Г.: Свадьба в сторонах попрадских. Місяцеслов на 1890 год, Унгвар: 1889, с. 76 –81.
15. Berka, L.: Zemplínska svadba, obce Staré: 1957, Rukopis, 58. s.
16. Berka, L.: Album Šarišských piesni. Košice: 1923.
17. Blícha, M.,-Custer, R.,-Grešílik V.: Príkra. Prešov: 2006, 160 s. ISBN 80-969419-7-6
18. Богатирев, П.: Подкарпатская свадьба. Центральная З. Европа 1, Прага: 1927 с. 15.
19. Bohuš, D.: A teraz tutto... šesťty výber najobľúbenejších slovenských ľudových piesni. Banská Bystrica: Partner, 200, 158 s, ISBN 80-89183059-0.
20. Бугера, І.: Українське весілля на Лемківщині. Львів: 1938, с. 4-7, 26.
21. Булко, Ю.: Старовинне весілля в селі Орябина. В: Дукля, Пряшів: 1956, с. 131 –139.
22. Biegeleisen, H.: WESELE. Nakładem Instytutu Stauropigiańskiego, Lwów: 1937.
23. Burlasová, S.: Ej, prišli sme prišli sme na pole držestevne. Bratislava: Príroda, 1970.
24. Вархол, Й.: Одіход матодій до мужового обисца. Нови Сад , Швєтлосі: 1993, 31, № 1-2, с.73-83.
25. Вархол, Й.: Дівочі ворожіння в часі золотого сонцестояння. Н З т.15. Пряшів: МУКСвидник, 1988, с. 163-171.
26. Вархол, Н.: Рослини в народних повір'ях Русіані- Укр. Пряшівщина. Пряшів: 2002.
27. Вархол, Н.: Купальські звичаї,укр. Населення Сх.Сл. Н.З. т 9 -1.Пряшів: МУК у Свиднику. 1980.
28. Вавринчик, І.: Весілля на Стиши. В: Народний календар. Пряшів:1957. с.123.
29. Верхратський, І.: Знайдоби для пізнання угорсько-руссих говорів. т .ХЛІУ. Львів: ЗНТ ім. Т.Шевченка, 1901.
30. Байко, М., Упор. Антологія лемківської пісні. Львів: 2005.
31. Врабель, М.:Народная лира, Народно песни угоро-русских наречех. Ужгород: Келет,1890
32. Vetterl, K., Jelinková , Z.: Ľudové písne a tance z Valašskoklobouckaa. II. Praha: 1960.
33. Windakiewicz, : Pieśni i tanse popularne. 17 w. - Lud. X 212: 1907.

34. Witort, J.: *Muženstwo prezz kipno I. Wisla*: 1898.
35. Гербера, М.: У Нятові ясно. Співю з репер. П. Губы, М. Белая з Нятова. Пряшів: 1996 Р.О. 1992.
36. Геровський, Ю.: *Приємництво*. Прага: 1948, с. 145-154.
37. Геровський, Ю.: *Науковий сборник Галицко-русскої Матини*. т.І. 1901, (Співанки: с. Сухої, Габури, Чертіжного), с.85-87, 176-179.
38. Гиряк, М., Костюк, Ю.: *Іде скарбьба з горы. народне весілля в селі Гакримець*. В: Дружно вперед, ч. 22, Пряшів: 1970, с.22-23.
39. Гиряк, М.: *Пісні Юрія Колинчака*. Пряшів: ЦК КСУТ, 1982.
40. Гиряк, М., Дерев'янник, А.: *Народні пісні села Орябши*. Пряшів: КСУТ, 1987, с. 10-40.
41. Гиряк, М., : *Бібліографія народних співанок і народної поезії Русинів выходного Словенська I*. Пряшів: Русинська обРОДА. 1994, ISBN 80-88769-06-X
- 41а. Гижка, О.: Українські народні пісні з Лемківщини. Київ.: Музична Україна, 1972. Друге вид. Городце: Об'єднання Лемків, 1997-2002.
42. Hlinková, V.: *Slovensko-Poľské vzťahy v Karpatskej Ľudovej hnutobnej kultúre*. Bratislava: 1966. (Diplomová práca).
43. Гнатюк, В.: *Пісенні новотвори в укр. руській словесності*. Львів: ЗНТ ім. Т.Шевченка. 1902.
44. Гнатюк, В.: *Весілля в Кересмурі*. Матеріали до української етнології, Львів: 1908, 10, с. 30-81,27.
45. Holý, D.: *K otázce vývoje sdružených lidových hudeb na východní Moravě a na Slovensku*. In: *Ludová kultúra v Karpatoch*. Bratislava SAV, 1972, (Separát).
46. Holý, D., Nečas, C.: *Žalující písni*. Brno: Vydař Ústav lidové kultury ve Strážnici, MK ČR a Museum tomášké kultury ,1993, s. 15.
47. Головацький, Я.: *Народные п'єси Галицкой и Угорской Руси*. З томы В : Изд. Императорского общества истории и древностей русских при Московском университете. Москва: 1863-1878. с. 728-73, с.560-571.
48. Горбаль, Б., Максимович, В.: *Лемківска Народна Музика на Восковых Цистіндрах (1901 -1913) і Американських Рекордах (1928 -1930)*. 2008.
49. Horvathová, E.: *Zvyky pri svadbe a narodení dieťaťa vo Veľkej Lesnej*. Bratislava: SAV,1971. (Separát)
50. Гостишин, С.: *Українські духовні пісні в рукописному збірнику села Сукія (XII-XVIII ст.)*. Науковий збірник 24 Свидник: МУК 2007, с.160-224. ISBN 978-80-969592-5-9.
51. Гончарський, В.: *Строба генези одног лемківської весільної пісні*. Науковий збірник № 3, Свидник: МУК, 1967, с. 261-274.
52. Hoshovs'kyj, V.: *The Experiment of Systematizing and Cataloging Folk Tales Following The principles of Musical Dialectology and Cybernetics*. St. musicologicaVII. ASH, Budapest: 1965.
53. Гончарський, В.: *Українські пісні Закарпаття*. Москва: 1968 с. 62-63
54. Hrušovský, J.: *Sláčikové Ľudové hudby regiónov východného Slovenska*. Prešov: Prešovská univerzita, 2007. ISBN 978-80-8068-704-5
- 54а. Грица, С. Й.: *Спільність мелодичних тітів у слов'янській пісенності Карпат*. Народна творчість та етнографія пр. 1. Львів: 1966, с.24-32.
55. Гулисова, Н.: *Декіл паралелі в інструментальній музиці України і Словаччини*, Н. З. № 24. Свидник: МУК, 1967, с. 230-234. ISBN 978-80-969592-5-9.
56. Гунинка, В., Качор, Д.: *Лемковске весілля и Весільны народны співанки*. Уложене лемковскими женами в Кливланді и зображені в 1932 р.)Титография "Лемка." Кливланд: 1933.
57. Дешко, А.: *Свадьба на Угорской Руси*. Записки Русского географического общества, по отдел. Этнографии 1, 1867, с. 694-706.
58. Демян, Л.: *Свадьба (весілля) в окрести Вышних Верещаках*. Литературна неділя II,

59. Demo, O.: *Z klenotnice slovenských ľudových piesni*. Bratislava: OPUS, 1981, s.390-476.
60. Дей, О. Кілька свідчень про святання дівочиги до парубка. В: Народна творчість та етнографія, Київ: 1971.
61. Derevjaniková, A.: *Príspevok k problematike bohoslužobného spevu pravoslávnej cirkvi*. In Acta Musicae pedagogicae univerisitatis Pressoviensis. Prešov: PdF PU 1999, s.104.
62. Дулеба, А.: *Макоцькі балади*. Додаток Нового життя., № 51, Пряшів: 1966.
63. Дулеба, А.: *Збірник пісень, Як си заспіваше, далеко нас чути*. Пряшів: КСУТ, 1976.
64. Дулеба, А.: *Українські народні пісні Східної словаччини*. т. III, Пряшів: СПВ, 1977, с. 137-160.
65. Дулеба, А.: Чепіння - знімання партн. Репер збірник, № 3, Пряшів: 1968, с.17-23.
66. Дужей, П., Колесса, Ф.: *ОБЖИНКИ*. Обрядова картина у двох відслонах. Львів: Відбитка з місячника Просвіта 1937, № 7-9, 16-18.
67. Durcová, Z.: *Bibliografia a kritika zbierok slovenských ľudových piesni do roku 1938*. Bratislava: 1957, 140 s. (Diplomová práca).
68. Духнович, А.: *Хл'б дуни, или набожная молитвы и песни для восточных церкви православных християн*. Будин: 1857, с. 207.
69. Гостиняк, С.: *Українськідуховні пісні в рукописному збірнику села Суків*. Свидник: Н. З. 2 4, МУК, 2007, с. 160 – 217.
70. Elscheková, A. - Elschek, O.: *Úvod do štúdia slovenskej ľudovej hudby*. Bratislava: Národné osvetové centrum 1996.
71. Elschek, O.: *Piesne hudba*. // Slovensko. Ľud. – Časť II. - Bratislava, 1975, s.132.
72. Elschek, O., Mikušová, L.: *PODPOLANIE, ľudové piesne a hudba*. Zvolen: Podpolianske osvetové stredisko 2002.
73. Жаткович, Ю.: *Замітки етнографічні з Угорської Русі*. т. II, Львів:1896, Е 3, с.13-14.
74. Жирош, М.: *Бачванско – Сримски РУСНАЦИ дома и во швеце 1745–2005*. Нови Сад: Нове Слово, 2008. 978-86-7105-200-9
75. Задорожний, І.: Ірмологіони у церковно – співочій культурі Закарпаття. Руски Християнски Календар 2009.Нови Сад-Керестур: Руске слово-Дзвони,2008, с.237-245
76. Zalešák, C.: *Ľudové tance na Slovensku*. Bratislava:1944.
77. Задор, Д.–Костюк, Ю.–Милославський, П.: *Народні пісні подкарпатських русинов*. Ужгород :1944 і 1992.
78. Задор, Д.-Горє, М.: *Шкільний хор для класов народ. и стед. школ (32 пісні)*. Унгвар (Ужгород):1944.
79. Zatloukal, J., Dr.: *Podkarpatská Rus -Sborník hospodářského, kulturního a politického poznání Podkarpatské Rusi*. Bratislava: Klub přátel P. R., 1933 s. 217-232.
80. Задорожний, І.: *Ірмологіони у церковно- співочій кузьтурі Закарпаття*. Русский Керестур: Руске слово, 2009, с. 237.
81. Здоровега, Н.І.: *Нариси народної весільної обрядовості на Україні*. Київ: Вид. Наукова думка, 1974.
82. Зілинський, О.: *Старовища колядка з Лабіринту*. : Н.З. № 3, Свидник: МУК, 1967.
83. Zylinskyj, O.: *O vzájemných vztazích ukrajinských, českých a slovenských ľudových piesni*. In: Z dejin čsl.-ukr. vztahov. Slovenské štúdie I., Bratislava: SAV, 1957, s.203-247.
84. Zilinskij, O.: *Interetnické vzťahy v ľudových baladách Západnich Karpat*. In: Interetnické vzťahy vo folklóre karpatskej oblasti. Bratislava: VEDA. SAV, 1980, s.193-206.
85. Zilinskyj, O.: *Kapitoly z dejin východoslovenských ľudových her*. Praha, s. 64 – 80, (Separát).
86. Zilinskyj, O.: *O problémach a metodě historického studia ľudové písne*. s. 184-185.(Sp).
87. Kalyňák, J.: *Dve Viflejemske hry*. Prjašov: Rusinska obroda v 1993.Kalyňák, J.: Betlehemska hra narodný kol'adky. Christos ráždajet sja. Svidník: Regionálne kult. str. 1991.
88. Kalyňák, J.: *Jarné rusinske piesne*. Prešov: Rusinska obroda 2002,134 s. ISBN 80-968822-5-2

89. Калиняк, І.: *Народне весілля* (Село Рівнє Свидницького округу). Пряшів: 1979, 144 с.
90. Kaliňák, L.: *Úvod do štúdia hudobného folklóru Rusínov na Slovensku*. Prešov: Rusínska obroda, 2002.
91. Карпко, А. : *Любов мого серця*. Народні беледи. Пряшів: ЦК КСУТ, 1974.
99. Карпко, А.: *Вершечку зеленый*. Зб. пісень з Тихого Потока. Пряшів: КСУТ, 1981.
100. Карпко, А.: *Макоцькі пути*. Найуспішніші пісні Макоцької струни, Пряшів: КСУТ, 1984.
101. Карпко А., Гербера, М.: *Україн. нар. пісні*. Пряшів: ЦК КСУТ, 1985.
102. Karško, A.: *Priateľstvo národov*. Zborník ukrajinských ľudových piesní, Bratislavay: Osvetový ústav, 1989.
103. Karško, A.: *Priateľstvo národov*. Zborník ukrajinských ľudových piesní. Bratislava: Osvetový ústav, 1991.
104. Квітка, К.: *Рітмічні паралелі в піснях слов'янських народів*. Київ, Муз. Київ: 1923.
105. Kiss, L.: *Lakodalom, A magyar népzene tára*. t. III/A Budapest: 1955.
106. Кніžковá, М.: *Piesne z Telgártu*. B.Bystrica: Vydal obecný úrad. Telgárt. TRIAN, 200.
107. Кобан, Я., Дурняк, И.: Лемковскы вечирки. Типография Лемко союз,- YONKERS,N.Y,1962.
108. Ковач, Т.М.: *Весільний обряд у селі Теребля Тячівського району*. Закарпатської обл., В: Молодь Україні, № 3, 1994, с. 205-215.
109. Kolektív autorov: *Etnografický atlas Slovenska*. Bratislava: Veda SAV, 1990.
110. Kocák, Š.: *Zborník ľudových piesní z okolia Vranova nad Topľou*. Piesne z repertoáru folklórneho súboru Vranovčan, Vranov nad Topľou: Vyдалo zdr. Nové Milénium, 2002.
111. Kollár, J.: *Národné spievavky*. I, II, Bratislava: Vydalv. krásnej literatúry, 1953.
112. Kolberg, O.: *Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, przysłowia, obrzedy, gusla, zabawy, pieśni, muzyka i tanci*. seria I, III, Warszawa: 1857, 1867, seria VI, XX, Kraków, 1873, 1857, 1867.
113. Kolberg, O.: *Pokucie*. т. I. Krakow: 1882. № 18,26,31,36,45,136,193,239,327,329,350, 350,374,419,
114. Колинчак, Ю.: *Народне весілля із села Старина, Гуменський окр.* В: Дружно вперед 36, 1977, № 1-7, запис Гіряк, М.
115. Колесса, І.: *Галицько-русські народні пісні з методіями зібрні у селі Ходовичах*. т.XI, Львів: Е . З.,1902.
116. Колесса, Ф.: *Народні пісні з південної Підкарпаття*. Ужгород: Науковий збірник т-ва Просвіта, II, 1923.
117. Колесса,Ф.:*Українська народна пісня на перелоті XVII-XVIII вв.* Київ. Україна:1928.
118. Колесса, Ф.: *Народні пісні з галицької Лемківщини*.Т.49 – 50, Ужгород: Науковий збірник НТШ, 1929.
119. Колесса, Ф.: *Народні пісні з Підкарпатської Русі*. т. 13-14, Ужгород: НЗ т-ва Просвіта, 1938.
120. Колесса, Ф.: *Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок)* на Закарпатті. т.10,Ужгород: Науковий збірник т- ва Просвіта, 1934, с.121-152. В: Музикознавчі праці, "Наукова думка," Київ: 1970, с. 368-397.
121. Kolessa, F.: *Několik slov o náprevech národních písni z Podkarpatské Rusi*. Sborník, Bratislava: 1936, s. 225 – 232.
122. Колесса, Ф.: *Музикознавчі праці*. Київ: Наукова думка, 1970, с.325.
123. Kolektív autorov: *Etnografický atlas Slovenska*. - mapové znázornenie vývinu javov ľudovej kultúry, - Spoločenská kultúra, X – XIV, Umelecká kultúra, XV – XIX, SAV, Bratislava: 1990.
124. Kolektív autorov: *SLOVENSKO. LUD. II. Časť*,- svadobné zvyky a obrady, Bratislava: Obzor 1975, s. 991 – 1000.
125. Komorovský, J.: *Tradičná svadba u Slovanov*. Bratislava: 1976.

126. Komorovský, J.: Historicko-porovnávacia metóda vo výskume duchovnej kultúry Slovanov. Bratislava: SAV, 1971.
127. Komorovský, J.: *Improvizácia v obradnom folklóre Slovanov*. Čsl. prednášky pre VII. Medzinárodný zjazd slavistov. Varšava: 1973. (Separát).
128. Kostková A.: *Svadobný obrad v Ruskom Keresture*. Slavistika, Bratislava: 1971, s.138.
129. Костомаров, М.: *Волинь у фольклорно-этнографических письмах М. Костомарова*. Рівне:2007
130. Костюк, Ю.: *Українські народні пісні Прип'єтського краю*. Кн I, Братислава: 1958.
131. Kost', M., Marko, I., Popovec, J.: *Karpatská drevnená cesta Slovakia*. Svidník: Záchrana a obnova NKP – DREVENÉ CHRÁMY POD DUKLOU n. o., 2004.
132. Knižková, M.: *Piesne z Telgártu*. B.Bystrica: Vydal obecný úrad. Telgárt. TRIAN, 2001, 119 s. ISBN 80-889-45-50-X
133. Кралицький, А.: *Свадебные обряды у лаборских русинов*. Львів: Науковий сборник Галицько-руської матиці,1865, с. 103-111.
134. Кралицький, А.: *Свадебные звичаи у шариских словаков*.Галичанин: 1868.
135. Красовський, І.: *ЛЕМКИ – етнографічна група українського народу*. В: Дружно перед, Пряшів:1969, № 10, с. 24,
136. Krekovičová, E.: *Erotické motívy v Slovenskej ľudovej piesni*.In: *Prispevky 20. Etnomuzikologického seminára* Bratislava: Vydala Slovenská muzikologická Asociácia pri Slov. hudobnej únii, 1990, s. 69 –79.
137. Kresanek, J.: Slovenská ľudová pieseň zo stanoviska hudobného. Bratislava: 1951.
138. Krpelec, B.: *Bardejov a jeho okolie dávno a dnes*. Bratislava - Martin: 1935, s. 199-277.
139. Кущев, А.: *Гей диточки дайте ручки*. Пряшів: СПВ, 1972, 157 с.
- 139a. Kudzej, J.: *Duchovny písni*. Čírč: Občestvo sv. Joana Krestiteľa. 2008. ISBN978-80-970051-4-6
140. Kundľa, M.: *Tradičná svadba z Jakubjan*, rekonštrukcia 11.9.2005, - Varcholová N.: Úspešná rekonštrukcia tradičnej svadby, In: Dukla , Svidník: 19.9.2005, s. 5.
141. Латта, В.: *Весілья в Руській Порубі*. В: Дружно вперед, № 16. Пряшів: 1958,
142. Лазорик, Ф.: *Співаночки мої*. Збірник народних пісень Пряшівського краю. Пряшів: СВХЈЛ, 1965, с. 205-233.
143. Leng, L.: *Slovenské ľudové hudobné nástroje*. Bratislava:1967.
144. Leng, L.: *Slovenské hudobné nárečie*, Bratislava: Národné osvetové centrum, 1993.
145. Lipiński, K.: *Muzyka do pieśni polskich i russkich ludu galicyjskiego wydanych przez Wacława z Oleska, 1833*.
146. Лінтур, П.В.: *Народні балади Закарпаття*. Ужгород:1959.
147. Лучкай, М. М.: *Історія карпатських русинов*. Т. I - VI. Ужгород: 1999.
148. Людкевич, С.:*Загальні основи музики*. Коломия: Накладом Загальної книгоz, 1921.
149. Лявынець, А.: *Русинський альманах* 2007. Будапешт: 2007 139 с. ISBN 978-963-06-1839-7.
150. Мадзік, І., Максимович, В.: *Лемківське весілля*. Выдала , Криниця: Выдала Наша загорода, 2002. ISBN 83-910742-8-5
151. Mroczek, J.: *Piesni weselne Lemków po północnej stronie Karpat* . Materiały Muzeum budownictwa ludowego w Sanoku: 1970, s. 15-30.
152. Магочі, П. Р.: *Карпатські Русини*.Торонто, Канада: Карпаторусинський научный центр, 2000.
153. Магочі, П. Р.: *Народні пісні-ілюстрована історія карпаторусінів*. Ужгород: Выдавництво В. Падяк 2007, ISBN 978-966-387-004-5
154. Markov, J.: *K dejinám národopisu Zakarpatskej Ukrajiny*. Čsl. etnografia, 1962, s. 66.
155. Майчин, І.: *Лемківські народні пісні*. Обробка для голосу в супроводі фортепіано, Дрималик Богдан (1898-1956), 1970.

156. Малашко, П.: *Руска свадьба у Рускии Керестуре од конца XIX вику по початок ХХI вику*. Нови Сад: Филозофски факультет, 2002, (Дипломска робота).
157. Маслей, О.,Пилипович, В.:*Лемківське весілля у записах XIX – початку ХХ ст.*Горлиці:2007
158. Melníková-Papoušková,N.: *Anci Jaburová a její osudy*. Putování za lidovým uměním. Praha:1941.
159. Млиниріч, Ю.: *Старовинне весілля в Нижньому Комарнику, окр. Свидник*. В: Дукля, № 3-4, Пряшів: 1954, с. 67-82.
- 159а. Млиниріч, Ю.: *Комарницькі прийдки*. Карпаторускилій Календарь Лемко – Союза 1961, Ynkers, N.Y.:1961, s. 97-127.
160. Митрак, А.: *Народная свадьба угорских русинов*. Львів: Слово, № 43,44, 1864.
161. Michalič, J., Čížmárová, K.: *Svadobný obraz v obci Pstriná*. Záverečná absolventská písomná práca poslucháčov 6. ročníka, Konzervatória v Košiciach.Košice: 1992.
162. Мигалич, І.: *Каміана, Каміна*. Зб. пісень із Лабірінти. Пряшів: ЦК КСУТ, 1980.
- 162а. Mroczek, J.: *Piesni sobótkowe u Lemków*. Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego, 3, no. 4, Sanok: 1966, s. 57-63.
163. Mušinka, M.: *Archaické a inovačné prvky v súčasnom svadobnom obrade Ukrajincov Východného Slovenska*. In: Svatebni obřad. Súčasný stav a proměny. Zv. 9 Brno 1983, s. 163-172.
164. Mušinka, M.: *The Wedding*. Carpatho- Rusyn American 8, 1985, no.39,Fairview, N. J.,4-5
168. Мушиника, М.: *З глибини віков. Антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини*. Пряшів : СПВ, 1967, 389 с.
169. Мушиника, М.: *Стацинська свальба*. В: Срібна роса. Пряшів: 1971, с. 123.
170. Мушиника, М.: *Весільні пісні села Курів*. В:Дружно вперед 12, № 12, Пряшів:1962.
171. Мушиника, М.: *До історії збирання українського фольклору Східної Словаччини*. Науковий збірник І. Свидник: МУК, 1965, с.181-213.
172. Мушиника, М., Костюк, Ю.:*Пастырське Русалля*. Репертуарний збірник, № 3,Пряшів: КСУТ 1989, с. 32-44.
173. Мушиника, М.: *Стойть лінка в полі: збірник лемківських народних пісень Никифора Лещицака з рукописної спадщини Івана Франка*, Пряшів:1996, 146 с.
- 173а. Mušinka, M.: *RUSÍNI – UKRAJINCI - JEDNA NÁRODNOST*. In: Príloha novín Nove žitava, № 31- 32. Prešov: 1997.
174. Мушиника, М.: *Голоси предків*. Звукові записи фольк. Закарпаття із арх. І.Панькевича, 1929, 1935), Prešov: 2002. ISBN 90-968905-0-6
175. Nahodil, O.: *Ukrajinská komplexná expedícia a výsledky jej etnografickej práce*.Český lid, Praha: 1953, s. 262.
176. Народний календар. Пряшів: СПВ, 1963 ,1966.
177. Народний календар. Пряшів: КСУТ 1970-1973,1975, 1977, 1979, 1981,1982, 1984.
178. Недзельський, Є.: *З уст народу*. Прислів'я, приказки, заклинання,примовки і приповідki Закарпаття. Пряшів:1955.
179. Немцова, М.: *Дослідження у селах Свидницького округу*: Цернина, Рівне,Бенядиківці, Кошице, КОС,1977.
180. Нове життя, XI, 1961, № 40, с. 5.
181. Нове життя, XI, 1962, № 11, с. 3.
183. Нове життя, XV, 1965, № 5, с. 4.
184. Нове життя, XV, 1965, № 20, с. 4.
185. Noga, M.: *Monografia Vapenika.(Svadobné zvyky, piesne, opis tancov)*. Rukopis,1989.
186. Niderle, L.: *Život starých Slovanů, I. Tanec pri čepení*. Praha: 1911, s. 64, 70-73, 88,95.
187. Niederle, L., Chotek, K.: *Zvyky a obyčeaje*. Moravské Slovensko, Svadby, Praha: 1922, s. 674 – 692.
188. Нуковий сборник в пам'ять ЕВМ Сабова -Весілля на Спині. Ужгород: 1938.

189. Olejník, J.: *Prispevok k poznaniu ľudového odevu v Jakubjanoch.* NZ, I. Svidník: MUK, 1965, s.128-148.
190. Охримович, В.: Значение малорусских свадебных обрядов и песни в эволюции Семьи. Этнографическое обозрение, № 45, 1892.
191. Панькевич, І., Др.: *Весілля в Млинарівцях.* Українські говори Підкарпатської Русі, 1938, с. 527 - 530.
192. Панькевич, І.: *Великодні ізри ѹ пісні Закарпаття.* В: Матеріали до української етнології та антропології, Т.XXI –XXII, Львів: 1929, с. 256 –287.
193. Панькевич, І.: *Українська народна пісня.* Н 3 4, Свидник: МУК, 1969, с.44-59.
194. Палат, М. І.: *Весілля в селі Буковець Мукачівського району Закарпатської області.* Кіїв:1970, Наукова думка. Весілля у двох книгах , кн. № 2, с.232 – 250.
195. Papp Š., Petraševič N.: *IRMOLOGION.* Grekokatolickij liturgijnyj spiv (spiv J.Malinič, noty I. Bokšay). Prešov:1970.
196. Papp, Š.: *Grekokatolicki duchovní písni.* Prešov:1969.
197. Павло, В.: *33 Пісні на вірші Олександра Духновича.* Н3, ч. 23, Братислава: МУК, 2005, с. 225-232. ISBN 80-224-0888-3
197. Petraševič, N., Papp, Š.: *IRMOLOGIO.* Grekokatolickij liturgijnyj spiv eparchiji Mukachevskoj, Prjašiv, 1969., s. 193.
198. Плішкова А.: *Тернєва ружа,* Зборник русинно народю поезій. Пряшів: Р О. 2002.
199. Plecka, K.: *Slovenský spevník I.* Bratislava: 1961.
200. Подгасецький, А.: *Карпатські мелодії.* Братислава: СПВ, 1976.
201. Poloczek, F.: *Slovenské ľudové piesne.* sv. 3. Bratislava: 1959 (piesne № 521, 714, 718).
202. Прохázka, Ю.: *Ставлення маю.* Хореографія танцю, музика Микита С., Репертуарний збірник , № 3, Пряшів: ЦК КСУТ, 1980, с. 30.
203. Рамач, Л.: *Культурни живот Руснакох у Дюрдьове 1900-2000.* Дюрдов: 2008.
204. Popelka P.: *Erotika v svatebním veselí.* In: Florec,V. /ed./: Svatební obřad. Brno: 1983 s. 66-76.
205. Prvá svetová vojna. Svidník: Regionálne rozvojová agentúra, 2005, 220 s. ISBN 80-967898-8-0
206. Reinfuss, R.: *Lemkowie jako grupa etnograficzna.* Praca i materiały etnografie Lublin: 1948-49.
207. Reinfuss, R.: *Ze studiów nad kulturą ludową Lemkowszczyzny po obu stronach Karpat.* In: Polska Sztuka Ludowa, Warszawa: 1966.
208. Репертуарний збірник № 2. Пряшів: КСУТ 1965.
209. Репертуарний збірник . № 3. Пряшів: КСУТ 1966.
210. Репертуарний збірник . № 1, 2, 3. Пряшів: КСУТ 1967.
211. Репертуарний збірник . № 1, 2, 3. Пряшів: КСУТ 1968.
212. Репертуарний збірник . № 4. Пряшів: КСУТ 1969.
213. Репертуарний збірник . № 4. Пряшів: КСУТ 1970.
214. Репертуарний збірник . № 3. Пряшів: КСУТ 1971.
215. Репертуарний збірник . № 1, 2. Пряшів: КСУТ 1972.
216. Репертуарний збірник . № 3,4. Пряшів: КСУТ 1976.
217. Репертуарний збірник . № 3. Пряшів: КСУТ 1977.
218. Репертуарний збірник . № 2. Пряшів: КСУТ 1979.
219. Репертуарний збірник . № 3. Пряшів: КСУТ 1980.
220. Репертуарний збірник . № 1. Пряшів: КСУТ 1981.
221. Репертуарний збірник . № 2. Пряшів: КСУТ 1982.
222. Репертуарний збірник . № 2. Пряшів: КСУТ 1983.
223. Репертуарний збірник. № 4. Пряшів: КСУТ 1984.
224. Роздольський, Й. – Людкевич, С.: *Галицько-руські народні мелодії.* ч. I- II, т. 21 – 22, Львів: Етнографічний збірник НТШ 1906.
225. Рошаховский, М.: *ЗАБАВА.* Зборник забавок из мельодіями, призначений для родини, захоронок и школ Подкарпатской Руси–Выдав.Ужгород: ПРОСВЕТА,1921.

226. Рудловчак, О.: *Анатолій Федорович Кралицький.* 150 років з дня народження. Н 3 11. Свидник: МУК, 1984.
227. Рудловчак О.: *До історії вивчення закарпатоукраїнського фольклору і етнографії в ахіх та на початку ХХ ст.* Н 3 № 7. Свидник : МУК, 1976, с. 337-384.
228. Рудловчак О.: *Сборник песен живущих в серцах и устах Маковицкаго люда 1860.* Н 3 9/1. Свидник:1987,с.83.
229. Рудловчак О.:*Історія культури період джерела закарпатоукраїнські фолклорні записи 50-60-ріків минулого стороччя в рукописних фондах Якова Головацького.* Н 3 11. Свидник:МУК,1984.(В.Сухий, с.183-206, А. Кралицький, с.215-258, І.Воробел с.257.
230. Руски християнські КАЛЕНДАР 2009. Нови Сад-Руски Керестур: Руске слово-Дзвони, 2008.
231. Русинко, І.: *Меджі драма горами.* Пряшів: ЦК КСУТ, 1983.
232. Русинський літературний алманах на рік 2007. Пряшів: Сполок русинських писателів Словенська, 2007, 150 с. ISBN 978-80-969230-7-6
233. Rusini- história, súčasnosť a perspektivy. Prešov: Združenie inteligenčno Rusinov Slovenska,2006.
234. Сабол, Я.: *Свадебни обичај югословянских Русинох.* В: Русин, нр. № 4-6, Пряшів:1993.
235. Сенчик, Л.: *Пісні з Холмщини і Підлясся.* т. 16. Львів: Матеріали до української етнології НТШ, 1916.
236. Свищун, В.: *Руська свадьба в селі Ковбасов.* Подкарпатська Русь, VII, 1928, с.194-199
237. Свиницький, І. *Різдво Христово в поході віків.* Львів:1933.
238. Студинський К.: *Александер Духнович і Галичина.* Ужгород , 1927.
239. Стельмах, М.: *НАРОДНІ ПЕРЛИНИ.* Дніпро, КИІВ: 1971, с. 298-309.
240. Sirovátko, O.: *Funkce folkóru v životě vesnice.* In: Florec:, V. /ed/: Revoluční proměny jihomoravského venkova. Brno:1980, s. 198-204.
241. Страницы истории музыкальной культуры Закарпатья XIX- первой половины XX века. Укр. Музыковедение Київ: 1964,
242. Sušil, F.: *Moravské národní písni.* Brno: 1860.
243. Szabó, S.: *Východné Slovensko;* Päť' v jednom. Košice : Karpatská nadácia 2008, s. 3.
244. Таптич, Г.: *Старовинне весілля в селі Чабини, Меджилабірського округу.* Дукля № 3, Пряшів: 1955, с. 77-110.
245. Tátoš,V.: *A teraz tuto...piaty výber najobľúbenejších slovenských ľudových piesni.* Banská Bystrica: Partner, 200, 158 s. ISBN 80-968726-9-9.
246. Timkovič, J.V.: *Dejiny Baziliánskeho monastýra v Krasnom Brode od 9. storočia po súčasnosť.* Košice:2009, 585 s. ISBN 978-80-970008-1-3.
247. Томашівський, С.: *Етнографічна карта Угорської Русі.* Сборник по славіноведенню, III. СПб.: 1910.
- 247а. Тороньский, А. *Песни русских Лемков.* Москва: в : Чтения в Императорским обществе истории і древностей русских З, нр. 3, Москва,1866, с. 728-738.
248. Тимко, О.: *Наша пісня.* Зборник народних и популярных писньох югословянских руснакох, кн. I-III. Руски Керестур: 1953-54.ISBN86-7105-086-6.
249. Український місіаній хор КАРПАТИ. Кошиці: 2005.
250. Фаміцін, О.: *Скоморхі на Русі. Сан Петербург:1889.* В: Колесса,Ф. Музикознавчі праці. Київ, 1870, с.49.
251. Франко, І.: *З творів у 50 –т томах.* т. 28, Київ :1980, с.22.
252. Хай, М.: *Музично інструментальна культура українців.* Фольклорна традиція. Київ – Драгобич: 2007. ISBN 978-966-7996-52-9
253. Хланга, І. В.: *ОЙ ВИДНО СЕЛО.* Ужгород: ВАТ, Видавництво Закарпаття, 2003. 625 с. ISBN 966-7703-74-6
254. Хорибостель, Є., Закес, К.: *Систематика музыкальных инструментов.* Ин: Народные музыкальные инструменты и инструментальная музыка: Сборник статей и материалов в 2ч.-Ч.1.-М Советской композитор. Москва: 1987.

255. Chotek, K.: *Rodinné zvyky*. Československa vlastiveda, národopis, rada II. Praha:1936.
256. Цимбора, Ю.: *Українські народні пісні Східної Словаччини*. Кн. II, Пряшів: 1963.
257. Цимбора, Ю.: *Рік на селі. Сценарій звичаїв українського населення Схід. Словаччини з весни до зими*, Пряшів: КСУТ, 1970.
258. Цимбора, Ю.: *Заспіваймо собі двома голосами*. Пряшів:1974.
259. Числяк, Н.А.: *Стародавни Лемковськи Вечирки и Ламанчы*. 1951, Лемко – Союз (YONKERS, N.Y.)
260. Чаплик, К.: *Нові записи лемківських пісень*, Київ: 2008. ISBN966-8949-05-9
261. České a Slovenské písni v ukrajinském folklóru Zakarpatské oblasti USSR, Praha: Český lid, № 5, 1962.
262. Čížmár, J.: *Svadobný obrad Ukrajincov – Rusínov na východnom Slovensku*. FF UJEP, Brno: 1971. (Diplomová práca).
263. Чижмар, І.: *Чотири вілесмські гри із Свидницчини*. Н. З. № 6, Свидник: МУК, 1972.
264. Čížmár, I.: *XXV rokov Slávnosti kultúry ukrajinských pracujúcich ČSSR*. Svidník : MUK, 1979, 198 s.
265. Чижмар, І.: *20 РОКІВ СВЯТА ПІСНІ І ТАНЦЮ УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В ЧССР*. Свидник: МУК, 1974, 176 с.
266. Чижмар, І.: *Весільний обряд із села Пстрина*. Свидник :1973, 84 с. (Рукопис) 120 с.
267. Чижмар, І.: *Народні календари*. In: Народний календарь на рік 1974. Пряшів: ВУЛ, 1974.
268. Чижмар, І.: *Музичні інструменти*. Каталог до виставки музичні інструменти, Свидник: МУК 1972, 77 с.
269. Čížmár, J.: *Národní sa... výber z vianočných piesní rimskokatolíkov, evanjelikov, gréckokatolíkov, pravoslávnych a ťudovej tvorby*. Banská Bystrica, vydavateľstvo PARTNER:2003, s. 46. ISBN 80-9683931-9-X
270. Шлепешкий, І. С. Д-р.: *История развития народной песни в Карпатах*. КАРПАТОРУССКИЙ КАЛЕНДАРЬ, 1962, с. 76-127.
271. Šimčík, L.: *Sociálne aspekty hudobno – folklórnej komunikácie*. In: Súzvuk, 3. Prešov: 2005-2006.
272. Шостак, В.: *Архаїчні форми інструментального музикування на Закарпатті*. In: Наук збіо Закарпатського краєзнавчого музею. II. Ужгород: 1996, с. 108.150.
273. Шмайда, М.: *З народної пам'яти*. Додаток журналу Дукля. Пряшів: 1970.
274. Шмайда, М.: *Собітки*. Додаток Нове життя ч. 42. Пряшів: 1963.
275. Шмайда, М.: *Обжинки*. Додаток Нове життя ч. 22. Пряшів: 1964.
276. Шмайда, М.: *Перекази*. Додаток Нове життя ч. 50. Пряшів: 1965.
277. Шмайда, М.: *Бувальщина*. Додаток Нове життя ч. 52. Пряшів: 1966.
278. Шмайда, М.: *А іні вам вінчую: календарна обрядовість русинів-українців Чехо-Словаччини*.Братислава-Прешов:СПВ,1992.
279. Юрчиків ІІ., Бріндзовá Г.: *Хмельнова, люди, роки, удалисти*. Хмеликова: 2008. ISBN 978-80-959550-2-1
280. Ялч, Я.: *Русинська свадьба з околиці Меджілаборець*. Прешов: ІНФО РУСИН, № 2
281. Яремко, Б.: *ЕтноЯнструментознавство*. Рівне: 2003.
282. Ясиновський, Я.: *Український іномалійний Ірмолой як тип гімнографічного збірника: зміст, структура*, т. ССХХУЛ. Львів, ЗНТ ім. Т.Шевченка: 1993, с.41-56.
283. Ясиновський, Я.: *Нотні Ірмолої Східної Словаччини т Закарпаття як пам'ятки укр. церковного співу*. In: Slovensko – rusinske – ukrajinské vztahy od obrodenia po súčasnosť. Bratislava 2000 s.331-350. In: Руски христ. календар :2009,
284. Ященко, Л.: *Буковинські народні пісні*. А Н, Київ: 1963, с. 50 – 81.
285. Яворский,Ю.А.: *Материалы для истории старинной песенной литературы в Подкарпатской Руси*. Praha: 1934, Obris, s. 333-337.

СПИСОК ІНФОРМАТОРІВ

- Бака Михал, нар. 1949, с. Шар. Щавник, окр. Св., 1967, грат на кларінет; зап. Ч.І.
- Баран Люба, нар. 1950, с. Куримка, окр. Св., 1970, молодіця, свальба в 1970 р.; зап. Ч.І.
- Біцько Петер, нар. 1898, с. Олшынків, окр. Мл., 1971, грат на гуслі; зап. Ч.І.
- Бляхова Анна, нар. 1924, с. Репейов, окр. Гн., 1968; зап. Ч.І.: Співанка №
- Бобак Параска, нар. 1914, с. Край. Порубка, окр. Св., 1971; зап. Ч.І.: Співанки №
- Божкык Михал, нар. 1923, с. Куримка, окр. Св., 1965, прімані гудаків Божківських; зап. Ч.І.: №
- Божкык Михал, (сын) нар. 1947, с. Куримка, окр. Св., 1965, грат на гуслі і гармоніку
- Божкык Ян, (сун) нар. 1953, с. Куримка, окр. Св., 1973, грат на гармоніку, співак; зап. Ч.І.
- Божкык Ян, (внук) нар. 1973, с. Куримка, окр. Св., 1973, грат на гармоніку і варганы; зап. Ч.І.
- Бодруцький Петер, нар. 1936, с. Цигла, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.: Співанки №
- Бренішн Юлій, нар. 1929, с. Прикра, окр. Св., 1972; зап. Ч.І.: Гаданки №
- Бренішн Марія, нар. 1953, с. Прикра, окр. Св., 1972; зап. Ч.І.: Гаданки №
- Бучко Петер, нар. 1906, с. Петрина, окр. Св., 1959, молодий зап. Ч.І.
- Ванчішн Марія, нар. 1923, с. Бодружаль, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
- Ванько Ян, нар. 1934, с. Шеметківці, окр. Св., грат на гуслі і контри; зап. Ч.І.: №
- Вархолник Марія, нар. 1931, с. Міроля, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.: Співанки з ерот. мотивом.
- Вархола Симко, нар. 1902, с. Мікова, окр. Мл., 1968, виробля гусель; зап. Ч.І.
- Вархола Марія, нар. 1908, с. Мікова, окр. Мл., 1970; зап. Ч.І.: Співанка № 55, 56, 57,
- Василько Михал, нар. 1910, с. Олшынків, окр. Мл., 1971, грат на контри; зап. Ч.І.
- Великанич Юлія, нар. 1911, с. Дрічна, окр. Ст., 1952, молодіця в 1930 р.; зап. Ч.І.
- Волічко Юлія, нар. 1910, с. Прикра, окр. Св., 1968; зап. Ч.І.: Співанки №
- Водила Юлія, нар. 1925, с. Міроля, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.: Співанки №
- Воробель Петер, нар. 1915, с. Петрина, окр. Св., 1965, молодий в 1941 р.
- Воробель Марія, нар. 1920, с. Петрина, окр. Св., 1965, молодиця в 1941 р.
- Воробель Анна, нар. 1922, с. Петрина, окр. Св., 1965.
- Гвозда Марія і нар. 1907, с. Ладомірова, окр. Св., 1969, співанки; зап. Ч.І.
- Гладоник Штефан, нар. 1807, с. Петрина, окр. Св., 1952, кантор.
- Гладоник Штефан, нар. 1920, с. Петрина, окр. Св., 1968, кантор.
- Гладоник Юлія, нар. 1925, с. Петрина, окр. Св., 1966-68.
- Гладоник Ян, нар. 1946, с. Петрина, окр. Св., 1966-1971.
- Голодняк – Цуплер Анна, нар. 1909, с. Церніна, окр. Св., 1970; зап. Ч.І.: Співанки №
- Глиняк Ярослав, нар. 1954, с. Млинарівці, окр. Св., 1984; зап. Ч.І.: Староста
- Грінко Петер, нар. 1911, с. Прикра, окр. Св., 1968; зап. Ч.І.: Співанки №
- Грінко Мірослав, нар. 1958, с. Край. Бистра, окр. Св., 1968, фотки.
- Грінко Владімір, нар. 1956, с. Прикра, окр. Св., 1972; зап. Ч.І.: Гаданки №
- Груш Штефан нар. 1920, с. Петрина, окр. Св., 1967, кантор; № зап. Ч.І.
- Груш Анна, нар. 1925, с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
- Груш Юлія, нар. 1934, с. Петрина, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
- Гмітерко Василь, лікарь, нар., сл. Бехерів, окр. Бр., Свидник, 1965, грат на гуслі, зап. Ч.І.
- Гудзик Михал, нар. 1896, с. Чертижне, окр. Мл., 1972, грат на гуслі; зап. Ч.І.
- Гуменик Ян, нар. (1902, с. Виш. Верлих, окр. Св., (1965); грат на гуслі, басу; зап. Ч.І.: №
- Дзуба Василь, нар. 1882, с. Нов. Селіця, окр. Ст., 1965; зап.: Співанки з ерот. мот.
- Дзуба Анна, нар. 1921, с. Нов. Селіця, окр. Сн., 1965; зап. Ч.І.: Співанки
- Джмура Василь, нар. 1932 с. Шар. Щавник, окр. Св., 1967, грат на гуслі; зап. Ч.І.
- Демко Осиф, нар. 1939, с. Розтоки, окр. Св., 1974, грат на гармоніку ; зап.Ч.І.
- Добда Михал, нар. 1913, с. Олшынків, окр. Мл. 1971, грат на гуслі; зап. Ч.І.
- Друмалик Богдан, нар. 1898-1956, Львов, Україна, композитор, спів. №
- Дулеба Андрей, нар. 1921 с. Бенядиківці, окр. Св., Свидник, збератель народних співанок, опіклоріста,
- Дунчак Анна, (Самулька), нар. 1933, с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.:
- Дунчак Анна, (Данкова), нар. 1937, с. Петрина, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.:
- Дунчак Петер, нар. 1925, с. Петрина, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.:
- Дупей Марія, нар. 1890, с. Ондавка, окр. Бр., 1974; зап. Ч.І.: Співанки №
- Дура Василь, нар. 1949, с. Дрічна, окр. Ст., 1966; зап. Ч.І.:
- Дружбове, (18 – 26 р.), с. Виш. Мірошов, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки № 160,
- Дружбове, (17 – 24 р.), с. Грибів, окр. Ст., 1966; зап. Ч.І.: Співанка №
- Дружбове, (17 – 23 р.), с. Станківці, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №

- Дружбове, (17 – 23 р.), с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Дружбове, (17 – 26 р.), с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Дружбове, (18 – 26 р.), с. Верхівці, окр. Мл., 1969; зап. Ч.І.: Співанки №
 Дружбове, (15 – 20 р.), с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Дружкы, (16-22 р.), с. Суха, окр. Ст., 1965; зап. Ч.І.: Т-11,
 Жумар Юлія, нар. 1911, с. Петрина, 1966, Сприсинни в селі Олашавка; зап. Ч.І.
 Жумар Василь, нар. 1907, сл. Петрина, окр. Св., 1965; ; зап. Ч.І
 Зрібко Віктор, нар. 1953, с. Край. Чорне, окр. Св., 1975;
 Коваль Гелена, нар.1905, с. Улич, окр. Сн., 1966; зап. Ч.І.
 Корба Анна, нар. 1920, с. Габура, окр. Мл., 1966; зап. Ч.І.;
 Крішко Ян, нар. 1943 с. Выш. Верлих, окр. Св., 1980- 2005, староста; зап. Ч.І.
 Куречко Анна, нар. 1898, с. Міроля, окр. Св., 1966-75; зап. Ч.І.;
 Куруп Зузана, нар. 1919, с. Звала, окр. Гн., 1974 ; зап. Ч.І.: Співанки
 Кушнір Гелена, нар. 1921, Свидник, 1966; зап.Ч.І.:
 Лаката Василь, нар. 1943, с. Вагринець, окр. Св.,1970-95, староста, грат на гуслі; зап. Ч.І.
 Лаката Ян, нар.(1901), с. Вагринець та Свидник 1966; грат на передні гуслі. Виробля та оправарь
 шыктых музичных інструментів; зап. Ч.І.
 Лача Марія, нар. 1931, с. Гунківці, окр.Св., 1965, молодіця, свальба в 1952 р. зап. Ч.І.
 Лешко Марія, нар. 1934, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Старша свашка на весілю,
 Лешін Михал нар. 1931, с. Шар. Щавник, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.
 Лига Михал, нар. 1936, с. Выш. Мірошов, окр. Св., 1976 - 1996 ; зап. Ч.І.
 Локай Марія, нар. 1879, с. Лютина, окр. Пряшів, 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Локай Катерина, нар.1928, с. Лютина, окр. Пряшів, 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Льольо Юрій, нар. 1904, с. Розтоки, окр. Св., 1974, грат на гуслі, прімаш шиган. капелы ; зап. Ч.І.
 Магнус Марія, нар. 1908, с. Ниж. Мірошов, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки
 Мельничак Анна, нар. 1910, с. Прикра, окр. Св., 1968; зап. Ч.І.:
 Мітова Анна нар. 1925, Свидник, окр. Св.1967; зап. Ч.І.:
 Мога Іван, нар.1917, с. Звала, окр. Гн., 1975, грат на гуслі; зап. Ч.І.
 Моряк Марія, нар. 1920, с. Ниж. Писана, окр. Св., 1969; зап. Ч.І.: Співанки
 Павлик Зузана, нар. 1914, с. Выш. Верлих, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Пайкош Марія, нар. 1909, с. Вапник, окр. Св.,1975; зап. Ч.І.: свальба, співанки №
 Паткань Густав, нар. 1901, с. Бенядиківці, окр. Св., 1966, грат на гуслі, прімаш шиганської капелы.
 Петний Ян, нар.1945, с. Медведже, окр. Св., 1966, молодий на свальбі: зап. Ч.І.
 Пірух Юрій, нар. 1939, с. Грабочік, окр. Св., 1965, грат на гармонію, бубни, староста на вес зап. Ч.І.
 Пивоварник Параска, нар. 1918, с. Юркова Воля, окр. Св., 1968 ; зап. Ч.І.: Співанки №
 Пилипова Зузана, нар. 1925, Свидник, 1966, зап. Ч.І.: Співанки №
 Потічний Осіоф, нар. 1938, с. Церніна, окр. Св., 1967, грат на гармоніку, зап. Ч.І.
 Потічний Осіоф, нар. 1940., с. Шар. Щавник, окр. Св., 1967, грат на бубни: зап. Ч.І.
 Песар Ян, нар. 1905, с. Улич, окр. Сн., 1965; зап. Ч.І.: Староста і чопнарь на весілю,
 Паробій, (16 – 23 р.) Стасківці, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
 Паробій, (20 – 25 р.) сл. Буківці, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки з ерот. мотивом
 Паробій , (18 – 25 р.), с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Пастыре , (14 – 18 р.), с. Петрина, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанка №
 Рабайда Михал, нар. 1912, с. Валентівці, окр. Мл., 1966, грат на гуслі; зап. Ч.І.
 Русинко Анна, нар. 1924, с. Петрина, окр.Св., 1966, старша свашка; зап. Ч.І.
 Русинко Осиф, нар. 1911, с. Петрина, окр. Св., 1960-1975, грат на гуслі, конторил в церкви, старостував
 на свальбох; зап. Ч.І.: Співанка №
 Русинко Марія, нар. 1915, с. Петрина, окр. Св.,1967, старостиха, свашка на свальбах, інформаторка о
 свальбах і ворожках; зап Ч.І.
 Русинко Петер, нар. 1910, с. Петрина, ок. Св., грат на гуслі, кантор, староста на свальбох; зап. Ч.І.
 Сафко Мілан, нар. 1945, с. Куримка, окр. Св., 1970, молодий, свальба в 1970 р.; зап. Ч.І.
 Семанцо Юлія, нар. 1912, с. Дрічна, окр. Ст., 1966; зап. Ч.І.: Співанка №
 Сенай Анна, (Бабейка), 1906, с. Міроля, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки №
 Сенай Гелена нар. 1920, Свидник, (муж гу пі приста з Миролі.)*
 Семйон Зузана, нар. 1915, с. Нов. Селіця, окр. Сн., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
 Серафим Михал, нар.1925, с. Олашавка, окр. Ст., 1967, грат на гуслі, цімбалы,
 учительював в селі Рівне цілком 30 років; зап. Ч.І.

Січак Еміл, нар. 1905, с. Збой, окр. Сн., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
 Скірчак Михал, нар. 1904, с. Чертижне, окр. Мл., 1972, грав на гуслі; зап. Ч.І.
 Слук Федор, нар. 1937, с. Суха, окр. Ст., 1964, грав на гуслі; зап. Ч.І.: Співанка №
 Смирж Михал, нар. 1910, с. Микулашова, окр. Бр., 1973; зап. Ч.І.: Гаданки № 1
 Сувак Штефан, нар. 1911, с. Петрина, окр. Св., 1966, грав на гуслі, на контры; зап. Ч.І.: Співанс
 Сувак Михал, (Чапкарь), нар. 1902, Петрина, окр. Св., 1965, знал пискати шытки співанки на листку з
 бука.
 Сувак Михал, (Воячок) нар. 1912, с. Петрина, окр. Св., 1965, знал зробити і поправити гуслі, добрий
 кочіш, лем раз перевернул санки зо сватами на свальбі.
 Сувак Ян, (Міжів), нар. 1878-1970, с. Петрина, окр. Св., 1958; зап. Ч.І.: Співанки №
 Сувак Юлія нар. 1915, с. Петрина, окр. Св., 1959, сванка; зап. Ч.І.: Співанки №
 Слук Марія, нар. 1924, с. Прикра, окр. Св., 1973, зап. Ч.І.: Гаданки №
 Слук Михал, нар. 1923, с. Суха, окр. Ст., 1965, грав на передні гуслі; зап. Ч.І.

Ткач Анна, нар. 1945, с. Міроля, окр. Св., молодіця на свальбі, 1966; зап. Ч.І.
 Танечники зо села Рівне, окр. Св., 1966, Липкана полка
 Федорко Анна, нар. 1909, сл. Ондака, окр. Бр., 1975; зап. Ч.І.: №
 Феньо Михал, нар. 1918, с. Бенядіківці, окр. Св., 1973; зап. Ч.І.: Співанки №
 Фекеню Осиф, нар. 1950, с. Медведіже, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанска №
 Фига Марія, нар. 1921, с. Петрина, окр. Св., 1958; зап. Ч.І.: Співанка №
 Худик Петро, нар. 1904, с. Розтоки, окр. Св., 1974, грав на передні гуслі і басу; зап. Ч.І.
 Худик Осуф, нар. 1906, с. Розтоки, окр. Св., 1974, грав на передні гуслі, прімані; зап. Ч.І.
 Худик Осуф, нар. 1942, с. Розтоки, окр. Св., 1974, грав на передні гуслі і ; зап. Ч.І.
 Церула Гелена, нар. 1909, с. Свидничка, окр. Св., 1970; зап. Ч.І.: Співанки №
 Цундер Агнеса, нар. 1945, с. Крайне Чорне, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чупак Ян, нар. 1913, с. Міроля, окр. Св., 1966; зап. Ч.І.: Співанки з ерот. мотивом
 Чабішяк Янко, нар. 1939, с. Збудська Біла окр. Мл., Свидник, 1967, староста; зап. Ч.І.
 Червениак Ян, нар. 1897, с. Бенядіківці, окр. Св., 1972; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чижмар Анна, нар. 1909, с. Петрина, окр. Св., 1958; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чижмар Гелена, нар. 1943, с. Петрина, окр. Св., 1959; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чижмар Ян, нар. (1967) с. Міроля, окр. Св., старший дружба, молодий, староста
 Чижмар Іван, нар. 1936, с. Петрина, окр. Св., Свидник, 1965, прімані, грав на гуслі , кларінет, саксафон,
 староста; Співанки №
 Чобірка Марія, нар. 1905, с. Петрина, окр. Св., 1965; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чобірка Марія, нар. 1932, с. Петрина, окр. Св., 1967; зап. Ч.І.: Співанки №
 Чобірка Ян, нар. 1930, с. Петрина, окр. Св., 1966, грав на передні гуслі; зап. Ч.І.
 Чобірка Николай, нар. 1902, с. Петрина, окр. Св., 1968; зап. Ч.І.: Співанска №
 Швєц Деметер, нар. 1910, с. Юркова Воля, окр. Св., 1967, грав на гуслі, гармоніку,
 Шкуруло Михал, нар. 1881, с. Ладомірова, окр. Св., 1969, свальба; зап. Ч.І.
 Штавелю Ян, нар. 1946, с. Петрина, окр. Св., 1968, молодий; зап. Ч.І.
 Щерба Осиф, нар. 1901, с. Свидничка, окр. Св., 1967, грав на передні гуслі; зап. Ч.І.
 Щерба Осиф, нар. 1940, сл. Свидничка, окр. Св., 1967; грав на контри; зап. Ч.І.
 Юрчишин Марія, нар. 1903, с. Вагринець, окр. Св., 1965, зап. Ч.І.: Співанки №
 Юрчишин Терезія, нар. 1925, с. Виш. Писана, окр. Св., 1969, зап. Ч.І.: Співанки №
 Ящечко Гелена, нар. 1925, с. Маківці, окр. Ст., 1968; зап. Ч.І.: Співанка №
 Народні капелы:
 Гудаки, музиканте, циганськы музики, інструментальні капелы;
 с. Куримка, окр. Св., (1955); "Божыковци", прімані, Божык Михал, (1923) – народ. кап.
 м. Свидник, (1956-2006); "Маковіця", прімані : Бенько Андрій, (1930), Лавко Албін, Збіглєй Іван,
 Калинік Славо – народна капела фольклорного колективу.
 с. Лівіска Гута, окр. Бр., (1956); прімані Легнавський Николай, (1913 ?) – народ. кап.
 с. Дубова, окр. Св., (1957); "Оляръ", прімані Олеар Михал, (1931) – народ.на капела
 с. Петрина, окр. Св., (1957); "Петричане", прімані Сувак Штефан, (1911) – народ. кап.
 с. Розтоки, окр. Св., (1959); "Розтіцькы гудакы", прімані Худик Петер, (1904); мішана и.к.
 с. Розтоки, окр. Св.,(1960); "Розтіцькы шигане", прімані Льльою Юрко, (1904); циганська к.
 с. Вапеник, окр. Св.,(1960, 1979,); - народна капела,Нога Михал, (1947); № 157,

- с Край. Поляна, окр. Св., (1962); "Михальо", пріамаш Грундза Михал, (1929, - циганська к. с Край. Быстра, окр. Св., 1962, "Бунтер", пріамаш Ванько Ян, (1925) – циганська кап.
- с. Петринь, окр. Св., (1963); "Петринчане", пріамаш Чобірка Ян, (1931) – народна капела с. Кружльова, окр. Св., (1964; Кружлівські цигане", пріамаш Шома Михал, (1930)- циган. к. м. Свидник, (1964); "Прамень", пріамаш Кеселіця Михал, (1937) – народна капела с. Местіско, окр. Св., (1964); "Нагайда", пріамаш Нагайда Михал, (1930)– народна капела с. Выш. Верлих, окр. Св., (1965); "Гуменікові", пріамаш Гуменік Ян, (1902 – народ. кап. с. Выш. Ялтова, окр. Св., (1965); "Михалконе", пріамаш Міхаляко Ян, (1930) – народ. кап. с. Олshawka окр. Ст., (1965); "Вішаючане", пріамаш Чума Василь, Серафим М., (1925)-и.к. с. Свидничка, окр. Св., (1965); "Щерба", пріамаш Щерба Осиф, (1901) – народна капела с. Выш. Мірошів, окр. Св., (1965); "Ферени", пріамаш Ференц Петро, (1928); циганська к. м. Свидник, (1965); "Бескід"; пріамаш Чижмар Іван, (1936) – народна капела с. Потоки, окр. Ст., (1966); "Ватрашовці", пріамаш Ватраль Франтишек, (1928)- народ. кап. с. Шарин. Ізвавник , Св., (1967); "Ізвавничанка", пріамаш Джмура Василь, (1938) – народ. к. с. Чірч, окр. Ст. Лю., (1967); "Чірчанка", - народна капела с. Станіківці, Ст., (1967); "Мікіта", пріамаш Мікіта Ян, (1947) – народ. кап. дыхових інст. м. Стропков. Ст., (1969); "Гомбітовці", пріамаш Гомбіта Ян, (1947)– нар. к. дыхових інст. с. Рівне, окр. Св., (1970); "Ферени", пріамаш Ференц Михал, (1928); циганська к. с. Бенядиківці, окр. Св., (1973); "Паткань,"пріамаш Паткань Густав, (1901); циганська к. м. Свидник, (1981); "ЕФЕКТ". Пріамаш михал Джупин, Ниж. Ялтова, (1956)- інштр. кап. с. Выш. Мірошів, окр. Св., (1990); Іванч Осиф, 1967Інштурментальна капела,

Фолклорны колект. од котрых были черпаны матеріалы до даной публікації:

- с. Выш. Олицава, окр.Ст. (1990)
- с. Камюнка, окр Ст. Лю., (1968); Фолклорный кол. Барвінок
- м. Свидник, (1968); Фолклорный кол. Маковія і Маковічка,
- с. Ниж. Тварожець, окр. Бр., (1969); фольклорний колектів
- с. Уліч – Криве, окр. Сн., (1976); фольклорный колектів
- с. Чірч окр. Ст.Лю.,(1984); фольклорный колектів
- с. Выш. Орлик, окр. Св., (1989); фольклорный колектів

Список інформаторів Лемків з Польши:

- с. Волтошова, (1911), Польща; спів Драгузы; зап. К. Ф.: Співанка № ,
- с. Квятонь, (1912), Польща; спів Маріна; зап. Колесса, Ф. : Співанка №
- с. Висова, (1912), Польща; спів Крестинич , О.; зап. К. Ф.: Співанка №
- с. Маластів, (1912), Польща; зап. К. Ф.: Співанка №
- с. Висова, (1913), Польща; спів Зояк Наця; зап. К. Ф.: Співанка №
- с. Команча, (1965), Польща; спів Гомка Марія, (1920); зап. Рейфус, Р. : Співанка
- с. Кремпна, (1965), Польща; спів Цюмція Анна, (1903); зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Снетніца, (1965), Польща; спів Басалыга Ольга, (1908); зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Команча, (1965), Польща; спів Гомка Анна, (1924); зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Блехнارка, (1965), Польща; спів Трухан Матрона, (1907); зап. Р. Р. : Співанка ,
- с. Лосе , (1965), Польща; спів Вишнівник Петер , (1885); зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Лосе , (1965), Польща; спів Шланта Марія ; зап. Р. Р. : Співанка № 9.1.21/1
- с. Дубне, (1965), Польща; спів Криніцка Марія, (1912) ; зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Поляны, (1965), Польща; спів Сенчак Пелагія, (1912) ; зап. Р. Р. : Співанка №
- с. Верхомала, (1965), Польща; спів Русіняк Штефан, (1905) ; зап. Р. Р. : Співанка №

Список записувачів співанок:

Біттиер Штефан, (Б. Ш.): № 40
 Дрималик Богдан, (Д. Б.): №
 Дулеба Андрій, (Д. А.)
 Каршико Андрій, (К. А.)
 Колесса Філарет, (К. Ф.): 16,
 Колберг Осікар, (К. О.): № 9, 11-14
 Костюк Драй, (К. Ю.)
 Крепелець Bartolomej, (К. Б.): № 30
 Ліпінський Карол, (Л. К.): № 2,
 Мікула Зденко, (М. З.): № 37-39
 Мушицька Микола, (М.М.): №
 Нога Михал, стар., (Н. М.): №
 Павловіч Александер, (П. А.): №
 Панькевич Іван, (П.І.): №
 Рейнфус Р. (Р. Р.): №
 Рощаховський Михал, (Р. М.): № 26
 Талапкович Йоан, (Т. Й.): №
 Фенцик Штефан, (Ф. Ш.): № 19-25
 Шмайда Михал, (Ш. М.): №
 Цімбора Юрай, (Ц. Ю.): №
 Чижмар Іван, (Ч. І.): №

Транскріпція:

Бачова Каміла, (Б. К.): №
 Ванюга Маріка, (В. М.): №
 Ванюга Мтуш, (В. М.): №
 Елсхек Оскар, (Е. О.): №
 Елсхекова Аліна, (Е. А.): №
 Каршико Андрій, (К. А.): №
 Немцова Меланія, (Н. Мел.): №
 Нога Михал, мол., (Н.М. м.): №
 Прокоп Нарцел, (П. М.): №
 Рейнфус Р. (Р. Р.): №
 Тіхий Франтишек, (Т. Ф.):
 Тотт Штефан, (Т. Ш.): №
 Югасевич Іван, (Ю.І.): № 1,

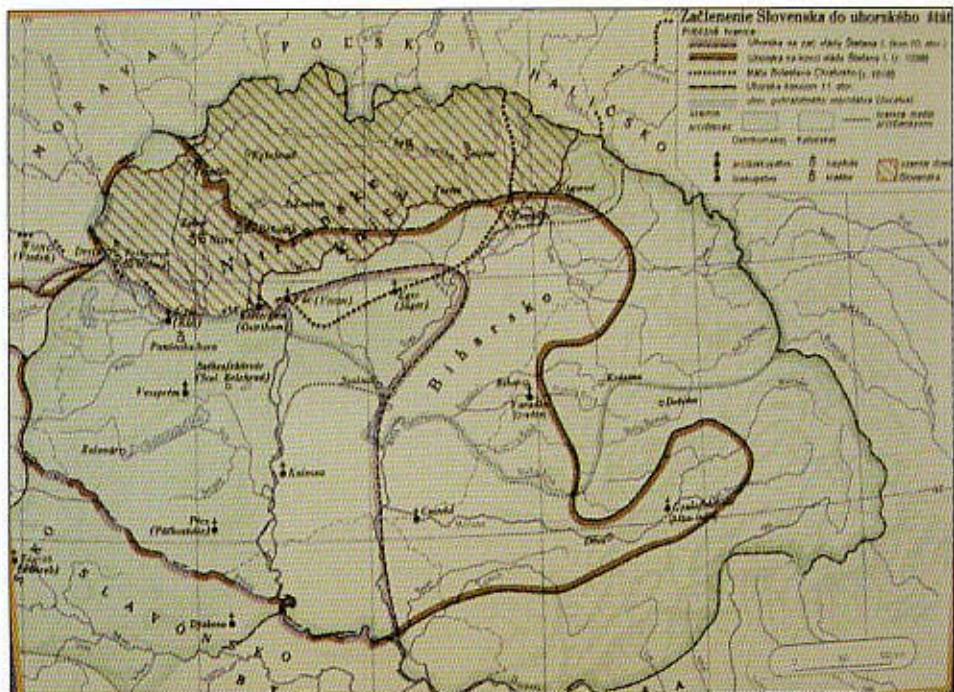
Primáš J. Kačmár. Svidník, 2008.

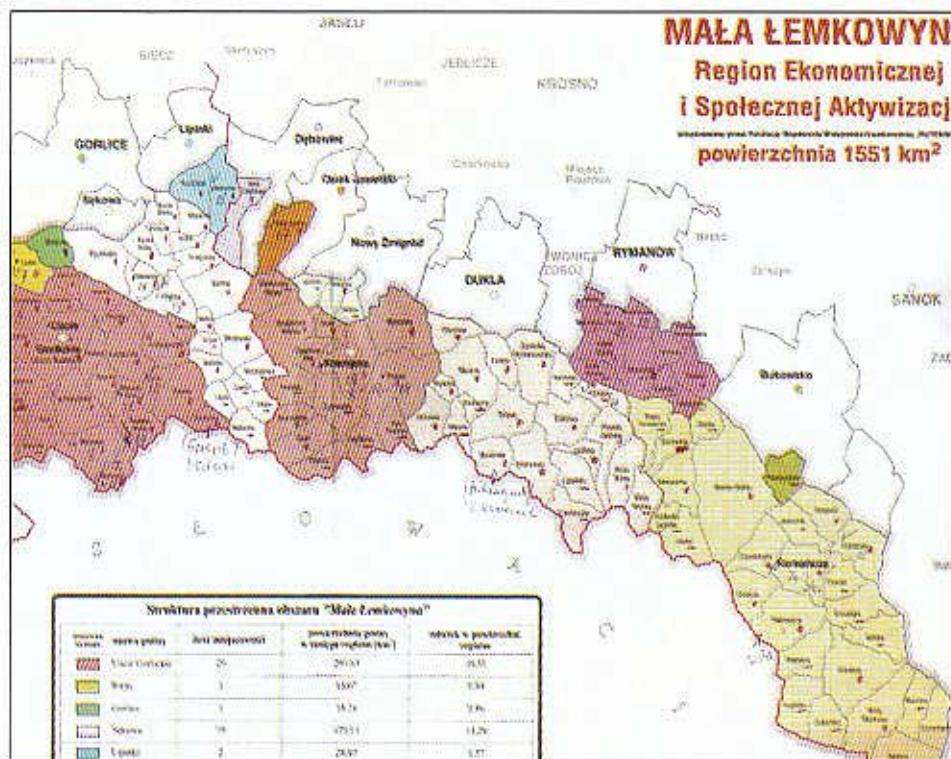
Фотки - Fotografie:

Бача Каміла, Мгр., (Б. К.): №
 Ванюга Мілан, (В. М.): № 50,
 Відра Осіп, (В. О.): №
 Віравец Ян, (В. Я.): № 13
 Грусс Катерина, (Г. К.): № : №
 Джупин Михал, Інж., (Д. М.): №
 Зозуля Павел, Мгр., (З. П.): №
 Кеселіця Осіп, (К. О.): №
 Кустер Ріхард, (К. Р.): №
 Макарі Осіп, (М. О.): № 31
 Меклуш Ріхард, (М.Р.): № 39,41,43,
 Міклуш Ян, (М. Я.): №
 Мікіта Мірон, Інж., (М. М.): № 23,
 Пайзінкова Марія, Др., (П.М.): № 409,
 Сивак Павел, Мгр., (С. К.): №
 Сувак Михал, (С. М.): № 17, 68, 126,
 Тірко Павел, (Т. П.): № 24, 60, 70, 81, 105, 110, 118,
 Шкурла Михал (Ш. М.): № 406, 407, 408,
 Чижмар Ярослав, (Ч. Я.): №
 Чижмар Іван, (Ч. І.): № 1, 3, 5, 6, 10, 26
 Чобірка Михал (Ч. М.): № 22
 Яцко Якуб, (Я. Я.): № 440, 320, 97
 Приватні архіви:
 Божык Ян, Куримка, Бача Михал, Кечківці,
 Гвозда Ніколай, Ладомирова.
 Грінко Міро, Край. Бистра, Віравец Ян, Ровне,
 Вархола Андрій, Микова, Куречко Марія,
 Міроля, Меклош Александер, Клевеланд
 США, Сувак Михал, Пстріна, Серафім
 Михал, Олшавка, Гоч Федор, Зіндранова,
 Польсько, Чижмар Яцко, Новий Сад, Сербія,
 Чижмар Елімір Вербас, Сербія, Жирош Мірон,
 Мадярсько.

Ludová muzika zo Zakarpatského Svidníku, 2008.

Mapa Slovenska s vyznačením reiónu kde žijú Rusini.

17. Словник діалектних слов *1

адзімка / *adzimka* - zemiaková placka
 акурат / *akurat* - presne
 амбрела / *ambrela* - džádnik
 апцікрист / *ancikrist* - pohan, diabol, neverec
 аннуг / *annug* - облеччина хлопів; oblek mužov
 анцівай / *ancivaj* - raz dva
 анатимка / *anatymka* - lekárň
 апцес / *apces* - podpítok
 арджа / *ardža* - hrdza
 асентірка / *asentirka* - odvod regútov
 асонтраги / *asondragy* - traky
 баба / *baba* - baba, žena
 байонет / *bajonet* - bodák
 балик / *balýk* - balík
 балагувати / *balaguvaty* - zaháľať, márnit' čas
 баламута / *balamuta* - neprijemnosti
 банда / *banda* - kapela; kapela
 барінок / *barinok* - zimožel'
 банивати / *banivati* - sužovať, trápiť sa
 барз / *bars* - veľmi
 баса / *basa* - hudobný nástroj, väznica
 биоюм / *biyuž* - fúzy
 белавый / *belavyj* - svetlo modrý
 бетяр / *befjar* - гундуцтв; nezbedník
 бештевовати / *beštěnovati* - objednat'
 бідний / *bidnyj* - chudobný
 біров / *birov* - rybář; rýčtar
 бірувати / *biruvati* - zvládať
 бітанг / *bitang* - naničodník
 блайфас / *blajfas* - ceruza
 бланциар / *blanciar* - ozdobné pliešky
 блізнята / *blyžnjata* - dvojčiatá
 бобалки / *bobalky* - drobné kúsky pečiva z kysnutého cesta
 бортак / *bortak* - hlupák
 бочкати / *bočkati* - bozkávati'
 бочкори / *bočkory* - krpece
 брыткай / *hrýtkyj* - perelky,
 бургарь / *burhár* - pomocník richtára

валад / *valal* - село; dedina
 весілля / *vesil'a* - весілля, свадьба; svadba
 свадба, сварiba; svadobný obrad
 ведло / *vědlo* - доведна; pospolu
 вінкы / *vincy* - vinnici; vence (svadobný obrad - vitia vencov)
 вінчані / *vincianá* - плюб, присяга; sobáš
 виїздати ся / *vývídaty sja* - звідату ся; vypitavat' sa
 водати / *volaty* - кликати; volať
 вогляди / *vohľady* - оглядни; ohlediny
 воглядник, інош / *vohľadnyk*, *inoš* - оглядник; ohľadník
 волити / *volaty* - кликати; volať
 вольовать / *voľovať* - тішити ся; užívať slobodu
 порожыля / *vorozýla* - босорка; bosorka
 воляре / *volare* - пастухи волів; pastieri volov,

гварити / *hvaryty* - говорити; rozprávať
 гайнувати / *hajnuvaty* - роскошовати; hojnovať
 горазд / *horazd* - багатство; bohatstvo, hojnosť
 грати, вигравати / *hraty*, *vyhrávať* - грати, вигравати, ціфрувати;
 hrať na hudobný nastroj, tancovať
 гундуцтв / *huncut* - жылан, бетяръ; nezbedník
 гудани / *hudacy* - музикант, гуда; hudobníci, hudba
 гудаки / *hudoky* - забава, танц; tanecná zábava
 гушлі / *husli* - гушлі; husle
 газда / *gazda* - господаръ на весілю; gazda na svadbe
 газдьни, сокашки / *gazdýni*, *sokašky*-
 кухарки на весілю; kuchárky na svadbe
 гівоцтво / *givoctvo* - дівоцтво; dievooctvo
 гнес / *gnešky* / *gnes'*, *gneslý* - днес; dnes
 даючи / *dakoly*, - колись; nikedy
 ляд / *dežad* - жебрик; žobrák
 доханяти / *dohaniaty* - ганити; vycítať
 днука / *dnuka* - sverepomu; vnútri
 дримба / *drymba* - drumbľa
 дяк / *dak* - kantor
 жудрати / *žudrany* - гундрати; hundrat
 зетава / *zastava* - колія, венец;
 svadobný stromček
 заклинач, заклинати / *zaklynac* - ty - ворожиль; čarovať
 зарань / *zaraň* - завтра; zajtra
 зарученини / *zaruceniny* - zásnuby
 заці / *zac'* - заніць; začas
 звада / *zvada* - гадка; hádka
 здравкати - здоровити
 зіла, жіля / *zila* - biliny
 існий / *isnýj* - такий же; taký istý
 юйк / *jojk* - плач; pláč

канура / *kapra* - ворота; vráta
 картка / *kartka* - пісмове ознаміння; pisomné oznamenie
 квартіця / *kvarmycia* - maškrtnica
 кельо / *keľo* - tiko; koťko
 кыдла / *kydla* - ципла; kydla
 кыпач / *kyrap* - паличка; palicka
 клебан / *kleban* - римсько-католицький священик
 рімско - katolicky farár
 клинок / *klynek* - вітяз; vešiak
 кошеля, кошуля / *koſela*, *koſula* - сорочка; koſeľa
 кривулка / *krivulká* - криве дерево; krivá palica
 крыж / *kryž* - хрест; križ
 крякы / *krjaký* - krovie
 кышеня / *kýšeňa* - vrecko
 ладкати / *ladkaty* - співати весільны співаки
 spievať svadobne piesne
 легін, легінник / *legiň*, *leginik* - паробок; mládenec
 Лемберг / *Lemberk* - Львов; Lvov
 мід - палинка / *mid palinka* - medová pálenka
 млады / *młady* - молодята; ženich a nevesta
 мулатовати / *mulatovaty* - пити, гуляти; hýrit', flímovať
 надобный / *nadobnij* - красный, пурпурный; pekný

нарубы / *narubý* - паопак; паорак
 нелюб / *neľub* - немилый; немиловани
 пянько, инянько / *ňaňko*, *ňaňko* - отец; отес
 овтары / *otvar* - олтарь; oltár
 отгаска / *ohľasky* - отгашка, оповіді, озnamіння в
 церкви о свалбі;
 ознámenie v cerkvi o svadbe
 одавати ти / *vydaťty sja* - выдавать ся; vydávať
 sa
 одбрати ся / *odberaty sja* - дучіти ся; kúčiť sa
 одпушціні / *odpuščiňa* - пребенін; odpuštenie
 одломаш / *oldomaš* - погошня наконечні спросини,
 pohostenie na koniec pytačiek
 опудало / *opudalo* переспанка; slobodná mamička
 осмінка / *osmina* - міра поля; miera poľa
 пайтас / *pajtaš* - камарат; kamarát
 паліонка / *päljunka* - паліонка; pálenka
 пан / *pop* - поп; pop, farár
 парібечак / *paribéak* - молодий паробок;
 mládenec
 партя / *parta* - спалбивий вінець молодіжі
svadobný veniec mladuchy
 патрорк / *pacjunký* - коралки; korálky
 пачіти нія / *pačty šja* - подобати ця; páčiť sa
 перстеник / *perstenok* - перстенок; prsteň
 писана перина / *rúzana reguna* - з дома тканого полотна
 perina - з domáceho plátna
 перестати драту / *perestatý drahu* - загородит
 пінзі / *pínaži* - гроши, дутки, грайцарі; peniaze in;
 zahatať cestu
 пірко / *pírko* - пірко, покрітка про молодого;
 pierko, ozdoba mladoženčica
 пляц / *pljac* - місце; miesto
 побоїкати / *pobočkati* - поціливати; pobozkat'
 покежнати / *požehnaty* - поблагословити; požehnati
 пойднатися / *pojídnatysja* - договоритися; pojednat'
 sa
 поліденок / *polidenok* - обід; obed
 покельтувати / *pokel'tuvaty* - вигратити; vynaložiť
 покрейда, покрита / *pokrejda* - покрітка, пірко,
 мерко (оздоба молодого);
 pierko ženicha
 поправини / *popravuny* - гостина по свалбі;
 hostina po svadbe
 приставанка / *prystavanka* - пристати; priženit' sa
 пристан / *prystaš* - tot kto sa prestaťtus do domu
 жены
 ten čo sa prestahuje do domu manželky
 прислобити / *pryslabyty* - приобщити; prislužiť
 реверenda / *reverenda* - одев священника; odev
 farára
 святак, свят / *svatay svat* - pytač
 свашчаник / *svaščanik* - весільний колач; svadobný
 koláč
 собаш / *sobáš* - вінчаня; soáš
 смапанец / *sýpanec* - сипанчик; sýpka
 трагарь / *tragar* - гряда; trám na povale
 углины / *uhlyny* - осмотріти хъжу молодіжі;
 pozrieť dom budúcej nevesty

ущитти / *ustity* - честувати, почестувати;
 фашенги / *fešengy* - мясница; fašiangy
 файній / *fajnýj* - юдобрый, шувний; rekny
 фігел / *figel* - жарт; figel, žart
 форгов / *forgov* - перко з котуга зложене закалан
 pierko z kohutia založene za kalapom
 фрайп - ха / *frajér* - ка - любовник - ця; *frajer* - ka
 фрай / *fraj* - ночь напінена фрайки;
 nočná návšteva frajery
 хаща / *chašča* - хвойный ліс; ihličnatý les
 ховати / *chovaty* - годувати; užívať
 хуша / *chušča* - хустка; šatka
 цілування / *cíluvania* - hezkávanie
 цма / *tma* - темнота; tma, temnota
 пундраваній / *cundravýj* - оборваний / roztrhony
 чекан / *čekan* - дружівська паліця; valaška
 чівец / *čiviec* - чівец; čerep
 чопар, чепарик / *čopar*, čepary - чопари;
 výčapník
 шайта / *šajta* - великий кусок; veľký kus
 шварній / *švarnýj* - красний; švárny
 шлюбовати / *šľubovať* - обіцяти; slubovať
 штамперник
 штимовати / *štímovaty* - насувати, гуслі ладити
 posovat', ladiť husle
 шутай / *šuha* - паробок; mládenec
 шумний, шумный / *šumnýj*, šumnýj - красный; rekny
 яти ся / *jatv sja* - почати; začať
 югас / *juhas* - настъпър овец; pastier oviec
 яко / *jako* - як / ako
 яли грати / *jaly hraty* - зачали грати; začali hrať
утреня, утрінь / jutrenj, utriň - утреня / jutrená

*1. Slovník nárečových slov je spracovaný podľa rusínskej abecedy. Kurzívou je podaný prepis nárečového slova do latinky. Nárečové slovo môže mať aj iný význam. V danom prípade podávame iba význam v súvislosti s našou témove. Z priestorových možností slovník je veľmi stručný.

- Словник наречовых слов е зробленый подля русинской альфавіту. Курзівом суть написаны наречовы слова до латини. Наречовы слова можуть мати і іншій відзначені, ту подаємо лем відзначенім слов, котры повязаны з нашов темов. З недостатку простору словник е стручній.

RESUMÉ**Ivan ČIŽMÁR: Ľudové piesne, hudba a tance Rusínov východného Slovenska**

Geografická poloha severovýchodného Slovenska, nachádzajúceho sa v strede Európy a jeho zložité historické podmienky vývoja predurčili, že sa stalo križovatkou kultúr, ktoré sa tu po dlhé storočia stretávali, vzájomne ovplyvňovali a širili v rôznych prírodoch a smeroch.

Toto územie je dlhé storočia kolískou kompaktne tu žijúcich Rusínov, v súčasnej dobe pomaly a postupne vymierajúcich, ale aj asimilujúcich sa.

Zámerom a cieľom publikácie **Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska** je sústrediť do jedného celku maximálne množstvo autentických materiálov z oblasti historiografie, etnografie, folkloristiky a etnomuzikológie o národnostnej menšine Rusínov na východnom Slovensku a predstaviť tieto kultúrne hodnoty širokej verejnosti pre ich rozvíjanie ako aj zachovanie identity pre budúce generácie.

Porovnávaním autentických materiálov všetkých folklórnych žánrov sa kládol dôraz na aspekt vzájomného obohacovania sa kultúr v prihraničných oblastiach a územiac, kde žije obyvateľstvo viacerých národností: Slováci, Rusíni, Ukrajinci, Rómovia, ako aj Lemkovia v susednom Poľsku. Pri skúmaní folklórnych materiálov je výrazne badateľný fakt vzájomného obohacovania sa ľudovej piesne, tancov a ľudovej hudby.

Publikácia **Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska** štruktúrou predstavuje: 1. Prológ, 2. Ľudové piesne, 3. Ľudová muzika, 4. Ľudové tance, 5. Dokumentácia, 6. DVD - multimediálny disk.

1. Prológ - pohľad cez farebné a čiernobiele fotografie na čaro prírody, ako aj na nehostinné životné podmienky Rusínov a Lemkov v horách Karpát.

Taktiež prostredníctvom fotografie predstaviť významné svetové osobnosti, ktoré majú rusínske korene a k nim sa aj verejne hlásili a hlásia aj v súčasnosti: D. Rigetti, A. Warhol (jeho rodičia pochádzali z obce Miková), A. Baldanský (pochádzal z obce Vyšná Olšava), E. Kubek (1857 – 1904), knaz, básnik a jazykovedec.

Pohnútky a zámery - niekoľko myšlienok a krátkych poznámok, ktoré evokujú k zamysleniu sa nad hrozobou úplnej asimilácie národnostnej menšiny Rusínov na Slovensku, ako aj Lemkov v Poľsku.

Úvodné poznámky ozrejmujú zámery a ciele publikácie **Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska**. Zoznamujú čitateľa so spôsobom získavania etnomuzikologických materiálov, z ktorých sa vychádzalo pri koncipovaní publikácie. Poukazujú na časové obdobie a spôsob terénnych výskumov (druhá polovica 20. storočia) a vychádzajú aj z mojej vlastnej celoživotnej aktívnej činnosti hudobníka hraním na kultúrnych podujatiach, vystúpeniach, zábavách a svadbách v období od roku 1952 do roku 2007.

Konkrétnie vymedzenie regiónov, z ktorých je čerpaný folklórny materiál pre publikáciu - región Makovica, zahrňajúci predovšetkým obce Cernina, Čarné, Driečna, Dubová, Hrabovčík, Krajiná Bystrá, Komárnik, Kurimka, Miroľa, Miková, Príkra, Pstriná, Rovné, Vyšný Orlík, Vyšný Mirošov, Nižný Mirošov, Vyšná Olšava, ako aj mestá Svidník a Stropkov; Laborecká dolina, zahrňajúca obce Habura, Olšinkov, Nagov, Palota, Valentovce, Volica, Vydraň. V niektorých lokalitách sa výskum robil opakovane iba sporadicky: Jakubany, Jarabina, Kamienka pri Starej Lubovni, Poráč, Torysky, na Spiši, Nová Sedlica, Ulič - Krivé, Ulič, Parihuzevce a Zboj na Sninskej doline.

V publikácii uvádzame materiály etnomuzikologického charakteru od iných zberateľov, ako aj z dostupnej publikovanej literatúry. Pre porovnanie získaných folklórnych materiálov z výskumov tu boli použité aj prístupné folklórne materiály Lemkov z Poľska (zo starších výskumov F. Kolessu a F. Goča), ako aj folklórne materiály z Ukrajiny.

Niektoré lokality, v ktorých boli vykonané výskumy, sú v súčasnej dobe už pred zánikom - Driečna, kde stabilne žijú už iba dva obyvateľia; v Suchej, Prikrej a Šarbove je ich okolo sedem. V ďalších obciach počet obyvateľov neustále klesá. Z tohto aspektu pokladám za nevyhnutné získané autentické folklórne materiály piesni, ľudových hudieb, sólistov a ľudových tancov touto publikáciou zachrániť - nielen pre súčasnosť, ako identitu národnostnej menšiny, ale aj pre budúce generácie, ktoré budú môcť z predkladanej publikácie čerpať folklórne materiály etnomuzikologického charakteru.

Pre nedostatok finančných prostriedkov, ktoré na požadovaný projekt **Ľudové piesne, muzika a tance Rusínov východného Slovenska** boli poskytnuté iba v tretine, bolo nevyhnutné koncepciu publikácie zmeniť – zredukovať rozsiahle folklórne a etnomuzikologické materiály na minimum, alebo ich celkom vypustiť. Upustili sme aj od hlbnej analýzy dostupných etnomuzikologických materiálov a niektoré záznamy piesní a inštrumentálnej hudby sme umiestnili iba na DVD. Vynechali sme textové varianty piesní a inštrumentálnej hudby. V kapitole **Ľudové tance** sme z priestorových dôvodov upustili od opisu samotných tancov. Dôraz bol jednoznačne kladený na piesne a na dostupné záznamy inštrumentálnej hudby s pasportizáciou: uvedenie lokality, mená informátorov a rok zápisu. Folklórne materiály sú roztriedené na základe ich funkcionality, podľa triednika¹.

V zmenenej podobe je publikácia rozdelená takto:

2. НАРОДНЫ СПІВАНКИ * ĽUDOVÉ PIESNE * THE FOLK SONGS

Z historick – veľmi stručne sú chronologicky za sebou uvedené historické pramene od najstaršieho folklórneho záznamu rusínskej piesne - balady „Dunaju, Dunaju, čemu smutne tečeš...“, ktorá bola zapisaná Nikodimom v rokoch 1550-1570 a publikovaná v rukopisnej českej gramatike Janom Blahoslavom. Na základe dostupnosti prameňov uvádzame svetské piesne Ivana Juhaseviča (1741-1814), rodáka z Prikrej, z jeho

Spevníkov I z rokov 1761-1763 a III z roku 1811, J. Kollárom (1793-1852) zozbierané rusínske piesne, vydané v jeho diele „Národné spievinky I, II“ (1834 – 1835), ako aj diela J. Holovackého (1814-1888), A. Duchnoviča (1803-1865) a A. Pavloviča (1819-1900). Podrobnejšie uvádzame piesne zo zápisov A. Králického, ktoré boli zapisané okolo roku 1866 v lokalitách Výrava, Čabiny, Čarné na Makovici, Ladomirová a Bodružal. Najviac si všímame etnomuzikologické práce F. M. Kolessu (1841-1941), najmä jeho piesňový fond zozbieraný v rokoch 1910-1913 v lemkovských lokalitách v Poľsku. Ide o veľké množstvo kompletných záznamov melódii a textov s plnou pasportizáciou. Tento piesňový fond nám poslúžil ako podklad na porovnávanie cezhraničnej migrácie ľudovej piesne, kde sa jej nositelia - Rusini zo Slovenska a Lemkovia z Poľska intenzívne stretávali pri rôznych kultúrnych a spoločenských udalostiach.

Z medzivojnového obdobia si viac všímame a aj uvádzame folklórnych zberateľov ako napr.: B. Krpelec, najmä jeho folklórne materiály publikované v knihe „Bardejov a jeho okolie“, K. Plicka, významný český folklorista a filmový dokumentarista ktorý zbierať ľudové piesne, filmovo zdokumentoval ľudové zvyky a tance v rusínskych lokalitách a v rokoch 1932 a 1936 navštívil Kamienku, Fijaš, Vyšný Orlik a Čabiny, a taktiež I. Paňkiewič, najmä jeho zvukové nahrávky ľudových piesní a inštrumentálnej hudby z rokov

1929 a 1935. Ide o prvé zvukové záznamy z regiónu Rusínov žijúcich na Prešovsku. Tieto pre Rusínov vzácné nahrávky publikoval M. Mušinka v diele „Hlasy predkov“ (viď zoznam uvedenej literatúry).

V povojnových rokoch - od roku 1945 si všímame všetky dostupné pramene z oblasti etnomuzikológie, najmä práce J. Kosťuka, J. Cimboru, A. Dulebu, M. Nemcovej, M. Mušinku, A. Karška, L. Bačinského a mnohých ďalších.

Podstatnú časť kapitoly tvoria piesne zapisané pri vlastných terénnych výskumoch, piesne iných zberateľov zo skoršieho obdobia, ako aj piesne z publikovaných prameňov. Piesne sú roztriedené podľa triednika na základe funkcionality piesní: duchovné piesne, historické piesne, balady, piesne s témove Detstvo, do ktorých zaradujeme aj uspávanky (kolískové piesne), rodinné zvykoslovie (rody obrjadov), kde sú zatriedené piesne na krstinách a svadbách; latkanie, zabavné piesne, ako aj pohrebné plače (holosiňa), ktoré sú už iba akýmsi torzom tohto žánru, ktorý bol v minulosti značne rozšírený. Do tejto skupiny sme zatriedili aj sirotské piesne. Výročné dni (kalendárny obrjad) zachytávajú celoročný cyklus: koledy, fašiangové piesne, jarné piesne a hry, jánske piesne, žatevné piesne, piesne na priadkach. Lyrické piesne - tu sú zatriedené piesne o láske, rodinnom živote, piesne zo sociálneho života, a taktiež pastierske, regrútske a zbojnícke piesne.

Pri zatriedovaní piesni v danej publikácii sa vychádzalo jednoznačne iba z tých piesní, ktoré majú úplné texty a melódie s pasportizáciou: lokalita, informátor, zberateľ, rok zápisu.

Dobové fotografie sú v tejto publikácii považované za veľmi dôležitý rovnocenný prameň a informačný atribút. Piesne z výskumu sú ponechané zámerne v takom sledze, v akom ich informátor naspeval pri výskume konkrétnej lokality. Sledovali sme tým niekoľko aspektov: repertoár v danej lokalite, spevnosť informátora, bohatosť a znalosť ľudových piesní a množstvo repertoáru a viazanosť piesní k jednotlivým udalostiam - či už išlo o kalendárnu obradnosť, rodinné zvyky, alebo piesne lyrické či tanečné. Brali sme do úvahy aj koncepciu DVD ako prílohu publikácie. Texty piesni z výskumov sú písané cyrilikou i latinkou, aby ich mohli používať aj folkloristi či bádatelia, ktorí neovládajú cyriliku. Po zrejom uvážení sme niektoré texty piesní uviedli aj v angličtine.

Fotodokumentáciu tvoria fotografie spevákov a speváckych skupín. Z prameňov literatúry uvádzame iba tie najpodstatnejšie, v ktorých sú publikované piesne nami skúmanej časti nášho regiónu.

3. НАРОДНА МУЗЫКА * ĽUDOVÁ MUZIKA * THE FOLK MUSIC

Z histórie - tu sú uvedené historické pramene, ktoré sa týkajú celej problematiky ľudových hudobných nástrojov, ľudových hudieb a ich repertoáru.

Rozčlenenie kapitoly: Ľudové kapely, Primáši ľudových kapiel, Rómske kapely, Mládežnícke a profesionálne kapely, Hudobné nástroje a Repertoár kapiel.

Materiály tejto a ostatných častí sú značne zredukované, ale aj tak sme presvedčení, že podávajú celkový pohľad na súčasný stav inštrumentálnej hudby v skúmanom regióne.

V oblasti systematického zberu a dokumentácie ľudových hudieb v regióne, kde žijú Rusini, sa doteraz veľa neurobilo.

Ľudové hudby, ktoré v druhej polovici 20. storočia ešte existovali, zanikli z rôznych dôvodov. Z nahrávok náhodných výskumov ľudových hudieb, ako aj primášov, uvádzame ukážky ich techniky a štýlu hry. Na DVD sú uvedené nahrávky ľudových hudieb, ktoré z úsporných dôvodov nie sú umiestnené v publikácii. Z nich sa dá, aj keď z menej kvalitných záznamov, získať obraz o celkovej technickej a štýlovej hre ľudových hudieb a primášov na jednotlivé hudobné nástroje.

Sme presvedčení, že publikovaný materiál z oblasti inštrumentálnej hudby v budúcnosti bude tvoriť východiskovú platformu aj na širšie spracovanie ľudových hudieb, primášov a ich repertoáru, ako aj používaných hudobných nástrojov.

Dobová fotografická dokumentácia ľudových hudieb, primášov a hudobných nástrojov spolu s uvedenou literatúrou rozširuje pohľad na celú problematiku inštrumentálnej hudby u národnostnej menšiny Rusínov na východnom Slovensku.

4. НАРОДНЫ ТАНЦІИ * LUDOVÉ TANCE * THE FOLK DANCES

Z histórie - sú uvedené historické pramene. Vypustili sa popisy všetkých druhov ľudových tancov a z úsporných koncepčných dôvodov uvádzame iba základné triedenie ľudových tancov. Dôraz sme kládli na melódie k jednotlivým tancom. Či už sú to ženské tance - chorovody a karičky, mužské tance - verbunk, sólo - maďár, bašistovská, marhaňák, alebo párové tance - chromka, polka, valčík a čardáš.

Z množstva terénnych výskumov a dostupnej literatúry sme zistili, že až okolo 80 % piesni Rusínov sa viaže k ľudovým tancom.

Z popisu jednotlivých tancov uvádzame iba odkazy na odbornú literatúru a na DVD, kde sú uvedené niektoré nahrávky z výskumov v Beňadikovciach, Šemetkovciach a Jakubanoch.

Fotodokumentácia a zoznam najdôležitejších prameňov literatúry sú záverom tejto časti.

Dokumentácia:

Významnú časť práce tvorí farebná i čiernobiela fotografická dokumentácia, získaná pri výskumoch v teréne počas konania rôznych folklórnych festivalov, kultúrnych vystúpení folklórnych súborov, ľudových hudieb, sólistov, svadobných obradov, ale aj zo súkromných zbierok spevákov, muzikantov či ľudových hudieb. Pri každej fotografií je uvedená pasportizácia: lokalita, zber, rok a názov fotografie. Autor fotografie je uvedený v časti Registre.

V časti Dokumentácia sú uvedené krátke ukážky - fotokópie rukopisov, repertoárových spevnikov a mapy.

Záverečnú časť publikácie tvorí zoznam informátorov, zberateľov folklórnych materiálov, zoznam autorov fotografií, slovník dialektových slov a resumé.

Na multimediálnom DVD-disku sa nachádzajú autentické nahrávky ľudových hudieb, spevákov či speváckych skupín z lokalít: Beňadikovce, Bajerovce, Cernina, Dubová, Jakubany, Jurkova Voľa, Kurimka, Krajná Bystrá, Ladomirová, Medzilaborce, Kyjov, Kamienka, Pstriná, Poráč, Roztoky, Svidník, Stropkov, Snina, Torysky, Tichý Potok, Šemetkovce, Vyšný Mirošov, Vyšná Olšava, Vyšný Orlik a Vápeník.

Hlavné edičné zásady transkripcie:

1. Pri spracovaní všetkých etnomuzikologických materiálov sa pridržiavame základnej fonetickej poučky „Piš, ako počuješ“, hlavne pri prepise textov piesní a ich melódii. Robíme to pre zachovanie hodnoty autentických folklórnych materiálov a jednotlivých jazykových prejavov z lokalít, v ktorých sa výskumy k tejto téme vykonávali.

2. Zaspektu presného prepisu textov ľudových piesní, ako aj dokumentačných materiálov, je publikácia písaná v cyrilike a texty piesní z vlastných výskumov aj latinkou.

3. Pri prepise textov piesní sa zjednotili iba zvolania „Ej, Oj“, ak interpret spieval pri každej slohe ináč. Zjednocovalo sa pri nezreteľnom speve, alebo ak šlo o nelogický obsah

v piesni. Pri vyslovovaní niektorých názvov lokalít „*Drična, Drišna, Meroľa to valal... Miroľa...*“ sa zjednotil prepis podľa platných pravidiel rusinskeho jazyka: „*Myroľa*“.

4. Pri transkripcii niektorých textov piesní do latinky, prepis znaku ы = ý, (Výšla ja na horu...), и = y, (Pryď do nas beťarju...), i = i, (Didu didu, vidily vy moju bidu...).

5. Pri transkripcii zvukových záznamov spevu a inštrumentálnej hudby sa tiež dodržiavalí, pokiaľ to bolo možné, zásady zachovania autenticity prejavu spevnosti či interpretácie na hudobný nástroj. Metodicky je užité tonálne centrum: zápisy ľudových piesní a inštrumentálnej ľudovej hudby iných autorov sú uvedené tak, ako sa nachádzajú v zdroji.

Uvedenie žánrov piesni poskytli speváci a interpreti na hudobné nástroje.

6. Pri každej piesni je pasportizácia uvedená takto: lokalita, rok zápisu, meno a priezvisko interpreta, jeho rok narodenia a skratka mena zapisovateľa piesne alebo melódie.

7. Pri piesňach, ktoré sú použité v publikácii a nachádzajú sa v archíve na zvukových nosičoch, uvádzame ich archívne číslo pri každej piesni takto: (číslo CD, Mg pas, stopa na Mg a metráž, „Zvukový záznam № I-III-1010“).

RESUME

Ivan Čizmár: Folk songs, music and dance of the Ruthenians of the Eastern Slovakia.

The geographical position of the North-Eastern Slovakia, located in the centre of Europe, its various historical conditions predetermined its being a crossroad of the cultures meeting here for long centuries, mutually influencing and spreading in varied streams and ways.

For long centuries this area has been a cradle of the coherently living Ruthenians, although at present they have been slowly and gradually dying out as well as assimilating.

The intention and the aim of the publication **Ludové piesne, muzika a tance Rusínov z východného Slovenska** is to concentrate the maximum of the authentic materials from such fields as historiography, ethnography, folklore and ethnomusicology into a whole about the ethnic minority of the Ruthenians in the Eastern Slovakia. It also tries to introduce these cultural values to public in order to develop them as well as preservation of the identity for the future generations.

Comparing the authentic materials of all the folk genres, the emphasis was put on the aspect of the mutual enrichment of the cultures in bordering areas and places where the population of several nationalities have lived: the Slovaks, the Ruthenians, the Ukrainians, the Gypsies and the Lemkos, and also the Polish in neighbouring Poland. While studying the folklore materials, there has been a significantly visible fact of the enrichment in folk(lore) songs, dance and folklore music.

This work Lpmatrzs consists of the following: 1. **Prologue**, 2. **Folk songs**, 3. **Folk music**, 4. **Folk dance**, 5. **Documentation**, 6. **DVD** – multimedia disc.

1. **Prologue** – a view through colour and black-and-white photographs of the magic of the nature, also inhospitable living conditions of the Ruthenians, the Lemkos in the Carpathian Mountains.

There is an attempt to introduce significant world personalities of the Ruthenian origin and the ones who have claimed to this origin: D.Rigetti, A.Warhol (his parents were from the village of Miková), A.Baludansky (he came from the village Vyšná Olšava), E. Kubek (1857-1904), a priest, poet, a linguist.

The driving motive and intentions - a few thoughts and short notes evoking thinking about the threat of a complete assimilation of the ethnic minority of the Ruthenians, the Lemkos.

Introductory notes reveal the intentions and aims of the given work Lpmatrzs. They get to know the reader with the way of obtaining ethno-musicologic (al) materials which served as a starting point for the publication's concept. The time differentiation (time periods) and the way of the terrain research (the second half of the 20th century) are presented here as well as my own life active work as a musician having played at cultural events, dances and weddings from 1952 to 2007.

A more specific delimitation of the regions from which the folklore material has been obtained for this work is as follows: Makovica- namely the villages as Cernina, Čarné, Driečna, Dubová, Hrabovečík, Krajná Bystra, Komárník, Kurimka, Miroľa, Miková, Prikra a Pstriná, Rovné, Vyšný Orlík, Nižný Mirošov a Vysný Mirošov, the town of Svidník and Stropkov, Vyšná Olšava.

The Laborec Valley: Habura, Olšinkov, Ņagov, Palota, Valentovce, Volica, Vydraň. In some places the research has been done repeatedly only in a sporadic way: Jakubany, Jarabina, Kamienka near Stará Ľubovna, Poráč, Torysky, in Spis region; Nová Sedlica, Ulič-Krivé, Parihuzovce, Zboj in the Snina Valley.

In this research work there are mentioned the materials of the ethno-musicological character from other collectors as well as accessible published literature. For the comparison of the obtained folklore material from the research, the available folklore materials of the Lemkos from Poland – i.e. previous researchers of F. Kolessa, F. Goča and from Ukraine have been used here.

Certain localities in which the research took place are nowadays before their ceasing: Driečna, where only 2 inhabitants live here in permanent residence. Suchá, Prikra and Šarbov have about 7 inhabitants. In another villages the figure of inhabitants continually fades. From this point of view I consider it as inevitable to save the obtained authentic folklore materials of songs, folk music, (**primášov**) and folk dances not only for the present as the identity of the ethnic minority but also for the future generations which will be able to utilize the materials from the given publication.

Because of the lack of the funds, once they have been provided just in one third of the sumaskrd for the project LPMATRZUS, the concept of the work had to be changed-huge folklore and ethnomusicological materials were reduced to the minimum or left out completely. A deeper analysis of the attainable ethnomusicological materials withdrawn, certain recordings of songs and instrumental music are only on DVD. Text variants of songs and instrumental music have been omitted. The description of the dances itself has been deleted from the folk dance chapter because of (**priestorove**) reasons. The emphasis has been clearly put on songs and accessible records of instrumental music with (**pasportizácia**) location, names of the INFORMANTS and the year of recording. The folklore materials are classified according to their (**funkcionalita, triedník**)

In the ADAPTED form the work is divided into:

2. NARODNÝ SPIVANKÝ * ĽUDOVÉ PIESNE * THE FOLK SONGS

From the history – there are given very briefly and chronologically historical sources from the oldest folklore record of the Ruthenian song-ballad “**Dunaju, Dunaju, čemu smuten tečeš...**” (The Danube, the Danube, why are you flowing sadly?). It was recorded by Nikodim in 1550-1570 and published in the manuscript of Czech grammar by Jan Blahoslav. Using accessible sources, there are mentioned secular songs by Ivan Juhasevic (1741-1814), the (**rodák**) from Prikra, from his songbook I from 1761-1763 and III from 1811. Then, Ruthenian songs collected by J. Kollár (1793-1852), published in his “**Narodnie spievanky I, II**”, 1834-1835. The other mentioned facts are connected with the names of J. Holovacký (1814-1888), A. Duchnovič (1803-1865), A. Pavlovič (1819-1900).

The songs from A. Kralický records are more detailed and they were recorded in about 1866 in the following localities: Výrava, Čabiny, Čarne in Makovica, Ladomírova, Bodružal. The ethnomusicological works of F.M. Kolessa (1841-1941) have been paid the biggest attention. As well as his song fond collected in 1910-1913 in the Lemkos region in Poland. There is a huge amount of complete records of melodies and texts with the entire (**pasportizácia**). And the above given song fond has served as a basis for a folk song border-migration comparison. Its representatives – the Ruthenians from Slovakia and the Lemkos from Poland met intensively at various cultural and social events.

From **BETWEEN-WAR** period, the work is centred on the folklore collectors such as B. Krpelec, K. Plicka and I. Paňkiewič.

As for B. Krpelec - here are mentioned mainly his folklore materials published in the book "Bardejov and its surrounding".

K. Plicka was an important Czech (**folklorist**) and a film documentarian. He collected folk songs and made a film document about folk customs and dances in Ruthenian areas in 1932. In 1936 he visited Kamienka, Fijaš, Vysný Orlik, Čabiny.

I. Paňkiewič made audio records from the region of the Ruthenians living in Presov area. These valuable records for the Ruthenians were published by M. Mušinka in *Hlasy predkov* (The voices of the predecessors; see bibliography).

After the war years – since 1945 the publication focuses on all available sources from the ethnomusicology, mainly the works of J. Kost'uk, J. Cimbora, A. Duleba, M. Nemcová, M. Mušinka, A. Karško, L. Bačinsky and many other.

The considerable part of the chapter is formed by the songs written down during own field research but also the songs of another collectors from the early/earlier period as well as the published sources. The songs are classified according to (**triednik**) on the basis of (**funkcionality**) of songs: religious songs, historical songs, ballads, childhood songs - here lullabies belong. Family folk custom terminology consists of Christening songs, wedding songs, 'Clapping of hands while singing' songs, amusing songs, funeral mournings (**CRYING WITH GRIEF**). The latter present just a kind of the genre that was widely spread in the past. Orphan songs have been attached here, too.

Calendar customs – all the year round cycle such as: Christmas CARROLLS, carnival (Shrovetide), spring songs and plays, (**Janske**)songs, harvest songs., SPINN(PURR) songs. Lyrical songs – are composed of love songs, family life songs, social life songs, shepherd's songs, recruit songs and highwayman songs. As for the classification of all the songs of the publication, it includes unfoubtly only the songs which have complete text and melodies **PASPORTISATION**: location, (**Informator**), collector, the year of the recording.

The photographs are considered to be a very significant equivalent source and an information attribute. The research songs have been left at the same order as the informer had recorded them during his research in a given location. Several aspects have been watched by this: repertoire in a given location, (**SPEVNOST**) of the **Informator**, richness and knowledge of the folk songs and quantity of the (**Repertoar**), (**viazanost**) of the songs to events- whether calendar customs or lyrical songs or dance songs. The concept of DVD as the ATTACHMENT (**priloha**) of the publication has been taken into consideration , some song texts have been listed in English.

Photo-documentation consists of the photographs of the singers and the GROUPS/ BANDS. Only the most important sources of literature have been introduced here. They include the published songs coming from our **STUDIED / EXAMINED / RESEARCHED** part of our region.

3. NARODNA MUZÝKA * EUDOVÁ MUZIKA * THE FOLK SONGS

From history- there are listed historical sources dealing with the (**problematika**) of the folk music instruments, folk music and its (**Repertoar**).

The chapter's sectioning is following: Folk GROUPS, (**primaši**) of folk groups, Gypsy groups, youth and professional groups, musical instruments and **Repertoar**), of the KAPELA.

The fact is that it has not been done much work in the field of SYSTEMATIC COLLECTING and DOCUMENTATION of the folk music in the region inhabited by the Ruthenians.

Folk music existing in the second half of the 20th century ceased because of different reasons. There are presented the demonstrations of the technique and the style of PLAYING from recordings of random researchers of folk music and (**primašov**). The DVD contains the folk music records which are not placed in the publication from the SPACE-SAVING REASONS/CAUSES. It is possible to obtain information about CELKOVA TECHNICAL and STYLE play of folk music and (**primašov**) a musical instrument.

I am convinced that this publication dealing with instrumental music will become /BE/ (*tvorit*) a starting platform for a broader (*spracovanie*)=ELABORATI SPRACOVANIE=ELABORATION of folk music, and (**primašov**) and their (*Repertoar*), as well as used musical instruments.

Photo-documentation of folk music, (*Repertoar*), , musical instruments extends the view of the whole (*Problematika*) of instrumental music within the Ruthenian minority in Eastern Slovakia.

4. NARODNÝ TANCI * EUDOVE TANCE * THE FOLK DANCES

History of it- the historical sources are given here. The descriptions of all kinds of folk dances are omitted. Just a basic classification of folk dances is given here due to USPORNE conception reasons. The emphasis has been put on the melodies to individual dances- whether it is female dances-CHOROVODÝ and KARIČKÝ, male dances- VERBUNK, SOLOS- MAĎAR, BAŠISTOVSKÁ, MARHAŃSKA or pair dances- CHRONIKA, POLKA, VALČÍK and ČARDÁS.

Out of plenty of terrain researches and accessible literature we have found out about 80% of the Ruthenian songs link to folk dances.

Only references to (*odborná literatúra*) and to DVD have been selected from the description of individual dances. The literature sources and DVDs come from researches in Beňadikovce, Semetkovce, Jakubany.

The photo-documentation together with bibliography make the CONCLUSION of the chapter.

The documentation. The colour and black and white photo documentation makes a considerable part of the work. It has been gathered during researches in the terrains from different folklore festivals, cultural events of the folk ensembles?, folk music, SOLISTOV, wedding ceremonies, but also from private collections of the singers, musicians or folk music. Each photo has been assigned PASPORTISATION: location, (*ZBER*), the year of the photograph, the name, the author is given in the register section.

This chapter – Documentation contains short samples – the photocopies of manuscripts, (*Repertoar*), songbooks, maps.

The (*ZAVEREČNÁ ČASŤ*) of the publication includes the list of the informers, the collectors of the folklore materials, the list of photography authors, the dictionary of the dialect words, resume.

On the DVD there are the authentic records of folk music, singers or SPEVACKÝCH SKUPIN from the following locations: Beňadikovce, Bajerovce, Cernina, Dubová, Jakubany, Jurkova Vola, Kurimka, Krajná Bystrá, Ladomirova, Medzilaborce, Kyjov,

Kamienka, Pstriná, Poráč, Roztoky, Svidník, Stropkov, Snina, Torysky, Tichy Potok, Šemetkovce, Vyšný Mirošov, Vyšná Olšava, Vyšný Orlik, Vápenik.

The main EDICNE rules/PRINCIPLES of the transcription:

1. The fundamental phonetic principle "Write down as you hear" has been used during ELABORATION/PROCESSING of all the ethno-musicological materials. This is the case in majority of the transcripts of song texts and their melodies. The principle has been used in order to preserve the value of the authentic folklore materials and individual language PREJAVOV from the researched localities on the topic.

2. The publication is written in CYRILIKA. The song texts of the own researches are given in Latin. The reason is the aspect of the precise transcription of the folk songs as well as documentary materials.

3. With the song transcripts the exclamation "Ej", "Oj" has been united, if the (**Interpret**) sang each verse in different way. The UNIFICATION took place if there was an unidentifiable singing or an illogical content of a song.

With the uttering of some location names of Drična, Drišna, Merol'a it is a village..., Miroľa..., the unification has followed the valid Ruthenian language rules.

4. As for transcription of several song texts in Latin, the phone "... " has been replaced by "ý" ("Výsla ja na hour..."); " " has been replaced by "y" (Pryd do nas, betarju") and "í" by "i" ("Didu,didu, vidily vy moju bidu").

5. As much as it was possible, the principles of authenticity preservation or an interpretation of the musical instruments have been kept during audio records of singing and audio records of instrumental music. TONUS center has been used methodologically. The records of folk songs and instrumental folk music of other authors are arranged in the same order as in the source.

The singers and the (**Interpreti**) of the musical instruments have provided the presentation of the song genres.

6. An individual song or melody PASPORTIZACIA is given as follows: location, the year of the record, name and surname of an (**Interpret**), his/her year of birth and the abbreviation of the (**Zapisovateľovo meno**) name.

7. As for the songs used in the publication and occurring in the archives on audio-NOSICOCH, each song has been assigned the archives number like this: (CD's number, Mg track on Mg and METRAZ-METRIC MEASURE, i.e. "Sound track N_1-III-1010").

ZUSAMMENFASSUNG

Ivan Čižmár: Volkslieder, Musik und Tänze der Ruthenen in der Ostslowakei

Die geographische Lage der im Herzen Europas liegenden Nord-Ost-Slowakei sowie die komplizierten historischen Bedingungen ihrer Entwicklung hatten zu Folge, dass sie zu Kreuzung vieler Kulturen wurde, die hier im Laufe der Jahrhunderte aufeinander trafen, sich gegenseitig beeinflussten und in verschiedene Richtungen verbreiteten.

Diese Region wird seit Jahrhunderten als Wiege der hier kompakt zusammenlebenden, jedoch in den letzten Jahren allmählich aussterbenden und sich assimilierenden Ruthenen bezeichnet.

Das Ziel der Publikation **Volkslieder, Musik und Tänze der Ruthenen in der Ostsowakei** ist, das Maximale an authentischer Information historiographischen, ethnographischen, folkloristischen und ethno-musikalischen Charakters über die ruthenische Minderheit in der Ostsowakei in ein Ganzes zu konzentrieren und diese kulturellen Werte der breiten Öffentlichkeit vorzustellen, um sie weiter zu entwickeln und eigene Identität für die nächsten Generationen aufzubewahren.

Anhand von Vergleichen authentischer Materialien aller folkloristischen Genres wurde vor allem der Aspekt des gegenseitigen Bereicherns verschiedener Kulturen in den Grenzgebieten beobachtet, in denen mehrere Nationalitäten zusammenleben: Slowaken, Ruthenen, Ukrainer und Roma in der Slowakei sowie Polen und Lemken im benachbarten Polen. Resultat dieses Vergleichens ist die Feststellung einer enormen gegenseitigen Bereicherung der Volksmusik (Volkslieder und Volkstänze) in den Grenzgebieten.

Die Publikation **Volkslieder, Musik und Tänze der Ruthenen in der Ostsowakei** wird wie folgt aufgeteilt: 1. Prolog, 2. Volkslieder, 3. Volksmusik, 4. Volkstänze, 5. Dokumentation, 6. DVD

I. PROLOG

Anhand von farbigen und schwarz-weißen Fotoaufnahmen bietet hier der Autor einen Blick auf den Zauber der Natur und beschreibt harte Lebensbedingungen der Ruthenen und Lemken in den Karpaten. Auch stellt er anhand von Fotoaufnahmen berühmte Persönlichkeiten ruthenischer Abstammung vor, die sich zu ihrer Herkunft bekannten oder sich zu ihr in der Gegenwart noch bekennen: D. Rigetti, A. Warhol (seine Eltern kamen aus dem Dorf Miková), A. Baldanský (kam aus dem Dorf Vyšná Olšava), E. Kubek (1857 - 1904), Priester, Dichter und Sprachwissenschaftler.

Beweggründe und Intentionen: einige Gedanken und kurze Anmerkungen, die den Leser dazu führen sollen, nachzudenken, wie groß die Gefahr ist, dass sich die Ruthenen in der Slowakei und die Lemken in Polen völlig assimilieren.

Einleitende Anmerkungen erklären Intentionen und Ziele der Publikation **Volkslieder, Musik und Tänze der Ruthenen in der Ostsowakei**. Es wird dem Leser erklärt, wie die für die Konzeption dieser Publikation notwendigen ethno-musikalischen Materialien gewonnen wurden. Sie deuten auch auf die Zeitspanne (zweite Hälfte des 20. Jh.) hin und darauf, wie die Forschung durchgeführt wurde und gehen auch aus der persönlichen Erfahrung des Autors als Musikers aus, der bei verschiedenen kulturellen Veranstaltungen (diverse Auftritte, Festivals, Hochzeiten etc.) im Zeitraum von 1952 bis 2007 mitspielte.

Konkrete Definierung der Regionen, aus welchen das folkloristische Material für diese Publikation geschöpft wurde: Region Makovica, in welche vor allem Dörfer Cernina,

Čarné, Driečna, Dubová, Hrabovčík, Krajná Bystrá, Komárik, Kurimka, Miroľa, Miková, Príkra, Pstriná, Rovné, Vyšný Orlík, Vyšný Mirošov, Nižný Mirošov, Vyšná Olšava sowie Städte Svidník und Stropkov gehören; Laborecká Dolina mit den Dörfern Habura, Olšinkov, Ňagov, Palota, Valentovce, Volica und Vydraň. In manchen Regionen wurde die Forschung wiederholt nur sporadisch durchgeführt: Jakubany, Jarabina, Kamienka pri Starej Lubovni, Poráč, Torysky, Nová Sedlica, Ulič - Krivé, Ulič, Paríhuzovce a Zboj na Sninskej doline.

In der Publikation werden auch ethno-musikalische Materialien anderer Sammler sowie die der zugänglichen literarischen Quellen entnommene Materialien eingeführt. Um einen Vergleich der bei der Forschung gewonnenen Materialien durchführen zu können, wurden auch zugängliche folkloristische Forschungsmaterialien aus Polen (Forschungsergebnisse von F. Kolessa und F. Goč) sowie das folkloristische Material aus der Ukraine genutzt.

Manche Dörfer, in denen die Forschung durchgeführt wurde, stehen zurzeit kurz vor Untergang. Im Dorf Driečna leben nur noch zwei Menschen; in den Dörfern Suchá, Príkra und Šarbov jeweils etwa sieben Einwohner. In manchen Dörfern wird die Einwohnerzahl immer geringer. Aus diesem Grund ist es äußerst notwendig, die gewonnenen authentischen folkloristischen Materialien (Volkslieder, Volksmusik und Volkstänze) zu bewahren – nicht nur für die Gegenwart, um die Identität der nationalen rutenischen Minderheit zu stärken, sondern auch für die nächsten Generationen, die aus dieser Publikation folkloristische Materialien ethno-musikalischen Charakters entnehmen werden können.

Aufgrund der mangelnden finanziellen Mittel, die für dieses Projekt **Volkslieder, Musik und Tänze der Ruthenen in der Ostslowakei** nur zu einem Drittel zu Verfügung gestellt wurden, war es notwendig, die Konzeption der Publikation zu ändern - umfangreiche folkloristische und ethno-musikalische Materialien erheblich zu reduzieren bzw. diese komplett auszulassen. Verzichtet wurde auch auf eine tiefere Analyse der zu Verfügung stehenden ethno-musikalischen Materialien. Einige Aufzeichnungen der Volkslieder und instrumentaler Musik sind nur auf der DVD zu finden. Textaufzeichnungen der Volkslieder und instrumentaler Musik sowie eine detaillierte Beschreibung der Volkstänze im Kapitel **Ludové tance** wurden ausgelassen. Volkslieder und Aufzeichnungen der instrumentalen Musik, die über die wichtigsten Angaben (Angabe der Region, der informierenden Person und des Jahres der Aufzeichnung) verfügten, wurden bevorzugt. Die folkloristischen Materialien sind nach ihrer Funktionalität sortiert. In modifizierter Ausführung ist die Publikation wie folgt aufgeteilt:

2. НАРОДНЫ СПІВАНКИ * VOLKSLIEDER* THE FOLK SONGS

Geschichte: hier werden chronologisch literarische Quellen eingeführt – angefangen mit der ältesten folkloristischen Aufzeichnung eines rutenischen Liedes, der Ballade „**Dunaju, Dunaju, čemu smutn tečeš...**“, das von Nikodim in den Jahren 1550-1570 aufgezeichnet und in der tschechischen, per Hand geschriebenen Grammatik von Jan Blahoslav publiziert wurde.

Von den zugänglichen Quellen nennen wir die weltlichen Lieder von Ivan Juhasevič (1741-1814), der aus dem Dorf Príkra stammte, vor allem aus seinem Gesangbuch I aus den Jahren 1761-1763 und aus dem Gesangbuch III aus dem Jahre 1811, die von J. Kollár (1793-1852) gesammelten rutenischen Lieder, die er in seinem Werk „**Národné spievavky I, II**“ (1834-1835) publizierte, sowie die Werke von J. Holovacký (1814-1888), A. Duchnovič (1803-1865) und A. Pavlovič (1819-1900). Ausführlicher beschreiben wir Lieder von A. Králický, die um das Jahr 1866 in den Dörfern Výrava, Čabiny, Čarné na Makovici, Ladomírová und Bodružal notiert wurden. Die größte Aufmerksamkeit wird den ethno-musikalischen Werken von F. M.

Kolessa (1841-1941) gewidmet, vor allem seinen Liedern, die in den Jahren 1910-1913 in der Lemken-Region in Polen gesammelt wurden. Es handelt sich um einige Melodien und Texte mit allen wichtigsten Angaben. Dieser Lieder-Fond diente als Basis für die Komparation der Lieder, die sich in den Grenzgebieten gegenseitig beeinflussten, vor allem dadurch, dass sich ihre Träger – Ruthenen aus der Slowakei und Lemken aus Polen bei verschiedenen kulturellen Veranstaltungen regelmäßig trafen.

Aus der Zwischenkriegszeit werden einige Sammler der Volkslieder erwähnt: B. Krpelec, vor allem das folkloristische Material, das in seinem Buch „Bardejov a jeho okolie“ aufgefangen wurde, K. Plicka, bedeutender tschechischer Folklorist und Dokumentarist, der Volkslieder sammelte, Sitten, Bräuche und Tänze in den ruthenischen Gebieten verfilmte und in den Jahren 1932 und 1936 die Dörfer Kamienka, Fijaš, Vyšný Orlík und Čabiny besuchte.

I. Paňkiewič, vor allem seine Aufnahmen der Volkslieder und der instrumentalen Musik aus den Jahren 1929 und 1935. Es handelt sich um die ersten Tonaufnahmen in der von Ruthenen bewohnten Preschower Region überhaupt. Diese für die Ruthenen so wertvolle Aufnahmen wurden von M. Mušinka im Buch „Hlasy predkov“ publiziert (siehe Literaturverzeichnis).

In der Nachkriegszeit – ab 1945 werden alle zugänglichen ethno-musikalischen Quellen in Betracht gezogen, vor allem die Werke von J. Kost'uk, J. Cimbora, A. Duleba, M. Nemcová, M. Mušinka, A. Karšek, L. Bačinský etc. Lieder, die vom Autor selbst aufgenommen wurden, ältere Aufzeichnungen anderer Autoren sowie Lieder aus vorhandenen litararischen Quellen bilden den wichtigsten Teil des Kapitels. Die Lieder sind nach dem Funktionalitätsprinzip aufgeteilt: geistliche Lieder, historische Lieder, Balladen, Lieder mit dem Thema „Kindheit“, zu denen auch Wiegenlieder gehören, familiäre Sittlichkeiten und Bräuche (Lieder bei der Taufe, Hochzeitslieder), sog. „latkanie“ (Lieder, die Leitmotive des ganzen Hochzeitsrituals darstellen), Unterhaltungslieder, aber auch Trauerlieder („holosiňja“), die nur noch einen Bruchteil dieses Genres darstellen, das in der Vergangenheit ziemlich verbreitet war. In diese Gruppe gehören auch Waisenlieder. Die Jahrestage (wichtige Kalendertage) - die wichtigsten Ereignisse und Feiertage im Laufe des Kalenderjahres – Weihnachtslieder, Faschingslieder, Frühlingslieder und Frühlingsspiele, Erntelieder sowie Lieder, die bei Spinnabenden gesungen wurden. Zu den lyrischen Liedern zählen Liebeslieder, Lieder aus dem familiären und gesellschaftlichen Leben, aber auch Schäferlieder, Rekrutenlieder und Räuberlieder.

Das Hauptkriterium bei der Auswahl der Lieder für diese Publikation war die Vollständigkeit der wichtigsten Angaben zum jeweiligen Lied (Text und Melodie betreffend): die Angabe des Ortes, des Informanten, des Sammlers und des Jahres der Aufzeichnung.

Authentische Fotoaufnahmen sind für diese Publikation äußerst wichtig - als gleichwertige Quelle und informatives Attribut. Bei der Forschung verwendete Lieder wurden absichtlich in der Reihenfolge beibehalten, in der sie der Informant bei der Untersuchung des jeweiligen Ortes notiert hatte. Es wurden mehrere Ziele dadurch verfolgt – das Repertoire in dem jeweiligen Ort, die Gesangsfähigkeit des Informanten, die Vielfältigkeit und das breite Repertoire der Volkslieder sowie die Zugehörigkeit der Lieder zu den jeweiligen Ereignissen – ob es sich um einen Jahrestag, die familiären Bräuche, oder um die lyrischen Lieder bzw. Tanzlieder handelte. Die Konzeption der DVD (als Beilage der Publikation) wurde auch berücksichtigt. Die Texte der untersuchten Lieder sind sowohl in der kyrillischen als auch in der lateinischen Schrift geschrieben, damit sie auch für die Folkloristen und Forscher nützlich sind, die die kyrillische Schrift nicht beherrschen. Nach langen Überlegungen wurden manche Texte auch ins Englische übersetzt.

Die Fotodokumentation bilden Aufnahmen der Sänger und diverser Musikbands. Es werden nur die wichtigsten literarischen Quellen genannt, in denen die erforschten Volkslieder aus der bekannten Region publiziert sind.

3. НАРОДНА МУЗИКА * VOLKSMUSIK * THE FOLK MUSIC

Geschichte: hier werden literarische Quellen eingeführt, welche die gesamte Problematik der Musikinstrumente, der Volkslieder und deren Repertoires eingehen.

Aufteilung des Kapitels: Musikkapellen, Primasen, Jugendkapellen, professionelle Kapellen, Musikinstrumente und das Repertoire der Kapellen. Der Inhalt dieses Kapitels genauso wie vieler anderer ist deutlich reduziert. Abgesehen davon bieten sie einen Überblick über die Gesamtsituation in der instrumentalen Musik der erforschten Region. Auf dem Gebiet der systematischen Sammlung und Dokumentierung der Volksmusik in der von den Ruthenen bewohnten Region wurde bis jetzt noch nicht viel erreicht.

Musikkapellen, die in der 2. Hälfte des 20. Jh. noch existierten, gingen aus verschiedenen Gründen zunichte. Zufällige Aufnahmen verschiedener Musikkapellen und deren Primasen zeigen die Technik und den Spielstil. Die DVD beinhaltet Aufnahmen der Musikkapellen, die aufgrund der Sparmaßnahmen nicht im Buch platziert werden konnten. Obwohl es sich oft um Aufnahmen mit geringerer Qualität handelt, ist es möglich, sich ein Bild über die Technik und den Spielstil der einzelnen Musikkapellen und Primasen zu verschaffen.

Wir sind davon überzeugt, dass das publizierte Material aus dem Bereich der instrumentalen Musik in Zukunft die Basis für die ausführliche Bearbeitung der Volksmusik, der Primasen und deren Repertoire, wie auch der genutzten Musikinstrumente sein wird.

Die authentische Fotodokumentation der Musikkapellen, Primasen und der Musikinstrumente zusammen mit den zitierten literarischen Quellen ermöglicht einen tieferen Einblick in die gesamte Problematik der instrumentalen Musik der nationalen ruthenischen Minderheit in der Ostslowakei.

4. НАРОДНЫ ТАНЦІЇ * VOLKSTÄNZE * THE FOLK DANCES

Geschichte: es werden literarische Quellen eingeführt. Ausführliche Beschreibungen aller Arten von Volkstänzen wurden ausgelassen, es wird lediglich die Grundsortierung der Volkstänze gemacht. Ein großer Wert wurde auf Melodien zu den jeweiligen Volkstänzen gelegt. Ob es sich um Frauentänze (chorovody und karičky), Männerländer (verbunk), Solotänze (mad'ár, bašistovská, marhaňáká) oder Paarentänze (chromka, polka, valčík, čardáš) handelt.

Sowohl die Forschung als auch die verwendeten literarischen Quellen zeigen, dass bis zu 80% der ruthenischen Volkslieder mit den Volkstänzen verbunden ist.

Was die Beschreibung der einzelnen Tänze anbelangt, beruft sich der Autor auf die Fachliteratur und auf die DVD, die einige in den Dörfern Beňadikovce, Šemetkovce und Jakubany gemachten Aufnahmen enthält.

Den letzten Teil dieses Kapitels bildet die Fotodokumentation und ein Literaturverzeichnis, welches die wichtigsten Quellen enthält.

DOKUMENTATION:

Einen wichtigen Teil dieser Publikation bildet schwarz-weiße und farbige Fotodokumentation mit Fotoaufnahmen, die bei verschiedenen kulturellen Veranstaltungen gemacht wurden – Folklorefestivals, Auftritte verschiedener Folkloretanzbands, Musikkapellen und Solosänger, Hochzeiten; aber auch solche, die aus privaten Sammlungen

einiger Sänger, Musiker bzw. Musikkapellen entnommen wurden. Jede Fotoaufnahme wird dokumentiert: Ortsangabe, Jahresangabe und die Benennung der Fotoaufnahme werden eingeführt. Der Name des Autors ist im Teil „Register“ zu finden.

In diesem Kapitel werden kurze Abschnitte eingeführt – Fotokopien von Handschriften und Gesangbüchern sowie Landkarten.

Den abschließenden Teil der Publikation bildet ein Verzeichnis der Informanten, Sammler des folkloristischen Materials, Autoren der Fotoaufnahmen und ein Wörterbuch der dialektalen Ausdrücke und Resümee.

Auf der DVD sind authentische Aufnahmen der Volksmusik zu finden - Sänger und Musikkapellen aus den Dörfern Beňadikovce, Bajerovce, Cernina, Dubová, Jakubany, Jurkova Voľa, Kurimka, Krajná Bystrá, Ladamirová, Medzilaborce, Kyjov, Kamienna, Pstriná, Poráč, Roztoky, Svidník, Stropkov, Snina, Torysky, Tichý Potok, Šemetkovce, Vyšný Mirošov, Vyšná Olšava, Vyšný Orlík und Vápeník.

DIE GRUNDSÄTZLICHEN REGELN DER TRANSKRIPTION:

1. Bei der Bearbeitung aller ethno-musikalischen Materialien wurde das phonetische Prinzip eingehalten, vor allem bei der Umschreibung von Texten und Melodien der einzelnen Lieder. Das Ziel ist, den Wert der authentischen folkloristischen Materialien und der sprachlichen Äußerungen in den Gebieten, in welchen die Forschung durchgeführt wurde, zu bewahren.

2. Um die möglichstgenaue Umschreibung der einzelnen Lieder machen zu können, sind die Namen der einzelnen Lieder in der kyrillischen Schrift eingeführt und die Namen der bei der Forschung aufgenommenen Lieder auch in der lateinischen Schrift.

3. Bei der Umschreibung der Texte wurden nur die Ausrufe „Ej, Oj“ vereint – falls jede Strophe anders gesungen wurde. Vereint wurde auch immer bei undeutlichem Gesang oder in dem Fall, wenn der Inhalt des Liedes etwas unlogisch war. Bei der Aussprache mancher Ortsbezeichnungen „Drična, Drišna, Merol'a to valal... Mirol'a...“ wurde die Umschreibung nach gültigen Rechtschreibregeln der ruthenischen Sprache gemacht: „Myrol'a“.

4. Bei der Transkription mancher Texte in die lateinische Schrift war die Umschreibung des Zeichens ы = ý, (Výšla ja na horu...), и = y, (Pryd' do nas bet'arju), i = i, (Didu, didu, vidily vy moju bidu...).

5. Bei der Transkription der Gesangsaufnahmen und der instrumentalen Musik wurden auch, soweit es möglich war, bestimmte Regeln eingehalten, um die Authentizität der Gesangsfähigkeit bzw. der Beherrschung eines Musikinstruments zu bewahren. Aus der methodischen Sicht wird das tonale Zentrum genutzt: Aufzeichnungen der Volkslieder und der instrumentalen Volksmusik anderer Autoren werden so dokumentiert, wie sie in der jeweiligen Quelle eingeführt sind. Die Auswahl der musikalischen Genres wurde den einzelnen Sängern und Musikern überlassen.

6. Jedes Lied wird wie folgt dokumentiert: Ortsangabe, Jahresangabe der Aufzeichnung, Name und Geburtsdatum des Interprets sowie die Namensabkürzung des Aufzeichners eines bestimmten Liedes bzw. einer Melodie.

7. Bei Liedern, die in der Publikation verwendet werden und die sich im Archiv auf einer multimedialen CD befinden, werden entsprechende Archivnummern wie folgt vermerkt: (die Nr. der CD, Mg pas, die Spur auf Mg und die Metrage, „Tonaufnahme Nr. I-III-1010“).

RESUMÉ

Ivan ČIŽMÁR: Pieśni ludowe, muzyka i tańce Rusinów Słowacji wschodniej

Dzięki swemu położeniu w śród Europy oraz w wyniku skomplikowanych warunków historycznych północno-wschodnia Słowacja została skrzyżowaniem kultur, które spotykały się, wpływały nawzajem na siebie i poszerzały się różnymi kierunkami.

Przez długie wieki jest niniejszy teren kolebką związków mieszkańców Rusinów, którzy obecnie powoli asymilują się i wymierają.

Z niniejszych aspektów wynika cel naszego utworu **Pieśni ludowe, muzyka i tańce Rusinów Słowacji wschodniej** jest zgromadzenie w jednym komplecie maksymalnej ilości danych o weselu Rusinów na Słowacji wschodniej o etnograficznym i etnomuzycznym charakterze, oraz przedstawienie ich wartości kulturalnej dla szerokiej publiczności i zachowanie tożsamości dla przyszłych generacji.

Przez porównywanie materiałów naciskano na aspekt wzajemnego wzbogacania się kultur w regionach przygranicznych oraz na terenach, na których mieszka kilku narodowości: *Słowacy, Rusini, Ukraińcy, Romowie oraz Łemkowie i Polacy* w sąsiadującej Polsce. Podczas badania materiałów folklorystycznych jest bardzo wyraźny fakt wzajemnego wzbogacania się pieśni ludowych, tańców oraz muzyki ludowej.

Publikacja **Pieśni ludowe, muzyka i tańce Rusinów Słowacji wschodniej** zawiera strukturę: 1. **Prológ**, 2. **Pieśni ludowe**, 3. **Muzyka ludowa**, 4. **Tańce ludowe**, 5. **Dokumentacja**, 6. **DVD - dysk multimedialny**.

1. Prológ - spojrzenie przez czarno-biale zdjęcia na urok przyrody zimowej i letniej oraz na niegościnne warunki życiowe Rusinów „*W górach Karpat...*“

Za pośrednictwem zdjęć przedstawić najbardziej znane osoby pochodzenia rusinskiego: *D. Rigetti, A. Warhol* (jego rodzice pochodziły z wioski Miková), *A. Baluďanský* (pochodził z wioski Vyšná Olšava), *E. Kubek* (1857 – 1904), ksiądz, poeta i językoznawca.

Celem naszego utworu **Pieśni ludowe, muzyka i tańce Rusinów Słowacji wschodniej** jest zaznajomić czytelnika ze sposobem zdobycia materiałów etnomuzykologicznych z których wychodzi koncepcja utworu. Zbiór materiału folklorystycznego (druga połowa XX. wieku) był realizowany podczas mojego grania jako muzykant na uroczystościach, na zabawach ludowych i weselach w latach 1952-2007.

Regiony z których był realizowany zbiór folklorystycznego materiału dla utworu – region Makovica do którego należą wioski *Cernina, Čarné, Driečna, Dubová, Hrabovečik, Krajná Bystrá, Komárik, Kurimka, Miroľa, Miková, Pŕkra, Pstriná, Rovné, Vyšný Orlík, Vyšný Mirošov, Nižný Mirošov, Vyšná Olšava, ako aj mestá Svidník a Stropkov*:

Laborecká dolina, do której należą wioski *Habura, Olšinkov, Ňagov, Palota, Valentovce, Volicia, Vydraň*.

W niektórych miejscowościach powtórne badanie robiło tylko sporadyczne: *Jakubany, Jarabina, Kamienka pri Starej Lubovni, Poráč, Torysky, na Spiši, Nová Sedlica, Ulič - Krivé, Ulič, Parihuзовce a Zboj* na Sninskiej dolinie.

W publikacji są podane materiały etnomuzykologiczne od innych zbieraczy folkloru i udostępnionej publikowanej literatury. Dla porównania uzyskanych materiałów folklorystycznych uzyskanych z badań były tutaj użyte udostępnione materiały folklorystyczne Lemków w Polsce (ze starych badań F. Kolessu a F. Goča), też materiały folklorystyczne z Ukrainy.

Nektorym regionam w których były prowadzone badania grozi zanik - *Driečna*, gdzie żyją tylko dwóch obywateli, w *Suchej, Prikrej a Šarbove* żyją tylko siedem , w innych wioskach liczba ludności się zmniejsza. Z tego powodu publikacja ma na celu, aby uzyskane autentyczne materiały folklorystyczne pieśni, zespołów muzycznych, solistów i tańców ludowych uchroniły się - Nie tylko dla współczesności ale i dla zachowania swojej tożsamości dla przyszłych generacji , które będą mieć z przedłożonej publikacji możliwość czerpać folklorystyczne materiały etnomuzykologicznego charakteru.

Z powodu braku pieniędzy na cały projekt **Pieśni ludowe, muzyka i tańce Rusinów Słowacji wschodniej**, były udzielone tylko w jednej trzeciej , było nezbędne koncepcje tego utworu zmienić – zredukować rozległe materiały folklorystyczne i etnomuzykologiczne zredukować do minimum , albo ich całkowicie wypuścić. Odstąpiło się od głębokiej analizy dostępnych materiałów etnomuzykologicznych a niektóre zapisy pieśni były umieszczone tylko na DVD. Zostały pominięte warianty tekstowych pieśni i muzyki instrumentalnej. W rozdziale Tańce ludowe z powodu przestrzeni odstąpiło się od opisów tańca. Akcent był dawany na pieśni i na dostępne zapisy muzyki instrumentalnej przy których podano ewidencję : region, Imię i nazwisko informatorów i rok zapisu. Materiały folklorystyczne są segregowane według funkcjonalności .

W zmienionej postaci publikacja została podzielona na:

2. PIEŚNI LUDOWE

Z historii – podane chronologicznie sa źródła historyczne od najstarszego folklorystycznego zapisu pieśni rusińskiej - balady „*Dunaju, Dunaju, čemu smutne tečeš...*”, która była zapisana *Nikodimom* w latach 1550-1570 i opublikowana *Janom Blahoslavom*. Na podstawie dostępnych źródeł przedstawiamy pieśni świeckie *Ivana Juhaseviča* (1741-1814), pochodził z wioski Príkra, z jego *Spiewników I z lat 1761-1763 a III z lat 1811, J. Kollárom* (1793-1852) jego zbiór pieśni, publikowany w utworze „*Národné spievanky I, II*” (1834 – 1835), też i utwory *J. Holovackého* (1814-1888), *A. Duchnoviča* (1803-1865) i *A. Pavloviča* (1819-1900). scegulowo przedstawiamy pieśni ze zbiorów *A. Králického*, które były były zbierane około roku 1866 w regionach Výrava, Čabiny, Čarné na Makovici, Ladamírová a Bodružał.

Najbardziej sa zauważone dzieła etnomuzykologiczne *F. M. Kolessu* (1841-1941), przede wszystkim jego *Zbiór pieśni* ubierane w latach 1910-1913 w miejscowościach lemickich w Polsce . Chodzi o dużą ilość kompletnych zapisów melodii i tekstów. Zbiór pieśni służył porównaniu pieśni ludowych miejscowości położonych po dwóch stronach granicy polsko - słowackiej Rusini słowacy i Lemkowie w Polsce się intensywne spotykali przy różnych kulturalnych i wydarzeniach społecznych.

Z okresu międzywojennego przedstawiamy zbieraczy materiałów folklorystycznych: *B. Krpelec*, przede wszystkim jego materiały folklorystyczne publikowane w ksiazce „*Bardejov a jeho okolie*”, *K. Plicka*, dobrze znany czeski etnograf i dokumentalista który zbierał pieśni ludowe i zapisywał je , filmowo dokumentował zwyczaje i Tańce ludowe ludowe w miejscowościach rusińskich a w latach 1932 a 1936 odwiedził Kamienku, Fijaš, Vyšný Orlik a Čabiny, i też *I. Paňkiewič*, przede wszystkim jego nagrania dźwiękowe pieśni ludowych i muzyki instrumentalnej z lat 1929 a 1935. Chodzi o pierwsze nagrania dźwiękowe Rusinów z okolic Preszowa . Cenne nagrania dźwiękowe publikował *M. Mušinka* w utworze „*Hlasy predkov*“ (Głosy przodków) (w „spisie literatury“).

W latach powojennych - od roku 1945 sa zauważone udostępnione źródła etnomuzykologiczne, przede wszystkim utwory *J. Kostúka, J. Čimboru, A. Dulebu, M. Nemcovej, M. Mušinku, A. Karška, L. Bačinského* i duzo innych.

Zasadniczą część tego rozdziału tworzą pieśni zapisanych przy własnych badańach przeprowadzonych na terenie, pieśni innych zbiorów z okresu dawnego, tez pieśni źródeł publikowanych. Pieśni są segregowane według funkcjonalności: pieśni duchowe, pieśni historyczne, balady, pieśni z dzieciństwa, do których zaliczamy kołysanki (pieśni kołyskowe), rodzinne zwyczaje (obrzędy rodzinne), gdzie segregowane są pieśni na chrzscinach i na weselach; weselne latkanie, pieśni zabawne, pieśni pogrzebowe (holosiňja), które są już tylko fragmentem tego žanru w okresie dawnym. W tej grupie są segregowane i pieśni opowiadająca o sierotach. Rocznice dni (kalendarny obradý) w ciągu całego roku przechwycają caloroczny cykl: kolędy, pieśni zapustowe, pieśni wiosenne i zabawy, pieśni świętojanske, pieśni dozynkowe, pieśni przy prządkach. Pieśni liryczne - w tej grupie są segregowane pieśni opowiadające o miłości, o rodzinnym zaniu, pieśni o życiu socjalnym, pieśni pasterskie, pieśni Wojskowe i pieśni o zbójnikach.

Segregowane w pewnej publikacji były tylko te pieśni, które mają pełne teksty i melodie kiedyś były znajoma: miejscowości, informator, zbiorca, rok zapisu.

Zdjęcia historyczne w publikacji są uważane jako bardzo ważne równowarstwe źródła informacji. Pieśni z badań są zostawione w takiej kolejności, w jakiej informator pieśni naśpiewał przy badaniu konkretnej miejscowości. Sledziliśmy kilku aspektów: repertuar danej miejscowości, spiewność informatora, bogactwo i poznanie pieśni ludowych i mnożstwa repertuaru, pieśni związane z cyklem życia człowieka - obrzędy rodzinne i kalendarzowe, albo pieśni liryczne czy taneczne. Braliśmy pod uwagę koncepcję DVD jako dodatek do publikacji. Teksty pieśni z badań są pisane cyrylicą i łacińskimi, żeby mog uziwać ich folklorysta i badacz który nie zna cyrylicę. Po dojrzałym namyśle niektóre teksty pieśni są napisane w języku angielskim.

Fotodokumentacje zdjęć śpiewaków i grup. Ze źródła literatury są przedstawione tylko główne w których są opublikowane pieśni nami badanych miejscowości.

3. MUZYKA LUDOWA

Z historii - przedstawione są źródła historyczne, które dotyczą się ludowych instrumentów muzycznych, muzyki ludowej i ich repertuaru.

Podzielenie rozdziału: Kapele ludowe, Pierwszy skrzypek kapeli ludowej, Kapele romskie, Kapele młodzieżowe i zawodowe, Instrumenty muzyczne i Repertuar kapel.

Ta część materiału i ostatnich części były zredukowane, no jesteśmy przekonani że dają całkowity pogląd na terazniejszy stan muzyki instrumentalnej w badanej miejscowości.

W zakresie systematycznego zbioru i dokumentacji muzyki ludowej w miejscowości gdzie Rusini mieszkają, się dotyczy czasu duzo nezrobilo.

Muzyki ludowe, które w drugiej połowie XX. wieku jeszcze istniały, zanikły z różnych powodów. Z przypadkowych zapisów - badań muzyki ludowej przedstawiamy fragmenty utworu, także muzikantów na pierwsze skrzypce, niepowtarzalny styl i technikę grania.

Na płytcie DVD są przedstawione nagrania muzyki ludowej z powodu przestrzeni odstapili się od publikacji. Da się odzyskać z nich obraz o niepowtarzalnym stylu i technice grania muzyki ludowej, muzikantów na pierwsze skrzypce i inne instrumenty muzyczne choć zapis gatunkowy może być różny.

Jesteśmy pewni ze materiał publikowany w obszarze muzyki instrumentalnej w przyszłości będzie tworzyć platformę wyjściową na szersze opracowanie muzyki ludowej,

muzikantow na pierwsze skrzypce i ich repertuaru a też używanych instrumentów muzycznych.

Zdjęcowa historyczna dokumentacja muzyki ludowej, muzikantow na pierwsze skrzypce i instrumentów muzycznych razem z przedstawioną literaturą rozszerza pogląd na terazniejszy stan muzyki instrumentalnej mniejszości rusińskiej w Słowacji Wschodniej.

4. TAŃCE LUDOWE

Z historii - przedstawione są źródła historyczne. Odstapilo się od opisów tańca z powodu przestrzeni. Sa przedstawione tylko podstawowe segregowanie tańców ludowych. Kladziony jest akcent na melodie k poszczególnych tancom. Czy są to już *kobiece tance w kregu, chorowody, męskie tance - verbunk, sólo - maďár, bašistovská, marhaňáká, albo tanice parowe - chromka, polka, valčík a czardasz*.

Z mnóstwa badań na terenie i dostępnej literatury stwierdziliśmy , że około 80 % pieśni Rusinow się wiąże k tańcom ludowym.

Z opisu poszczególnych tańców przedstawiamy tylko informacje na źródła literatury i na DVD, gdzie sa przedstawione zapisy z badań v Beňadikovciach, Šemetkovciach a Jakubanoch.

Zdjęcowa dokumentacja i lista najważniejszych źródeł literatury sa zakończeniem tej części.

5. DOKUMENTACJA

Istotną część przedstawia kolorowa i czarno-biała dokumentacja zdjęciowa, odzyskana podczas badań w terenie w czasie konania różnych festiwalow folklorystycznych, wystąpień zespołów folklorystycznych, muzyki ludowej, solistów, obrzędów weselnych , z prywatnych kolekcji śpiewaków , muzikantow czy muzyki ludowej. Przy każdym zdjęciu podano ewidencję: lokacja, rok powstania zdjęcia, nazwa, imię autora zdjęcia podano w części Rejestry.

Część Dokumentacja zawiera krótkie pokazy, kopie rękopisów, repertuarowych śpiewników i mapy.

Końcowa część publikacji zawiera spis informatorów, kolekcjoner folkloru, autorzy zdjec, słownik wyrażeń dialektowych i resumé.

Na multimedialnym CD znajdują się autentyczne nagrania muzyki ludowej, śpiewaków cz z zespołów muzycznych z lokacji:

Beňadikovce, Bajerovce, Cernina, Dubová, Jakubany, Jurkova Voľa, Kurimka, Krajná Bystrá, Ladamirová, Medzilaborce, Kyjov, Kamienka, Pstriná, Poráč, Roztoky, Svidník, Stropkov, Snina, Torysky, Tichý Potok, Šemetkovce, Vyšný Mirošov, Vyšná Olšava, Vyšný Orlik a Vápenik.

GLÓWNE ZASADY EDYCYJNE TRANSKRYPCJI:

1. Przy opracowaniu wszystkich materiałów etnomuzykologicznych trzymamy się podstawowej fonetycznej reguły „pisać jak słyszec ”, główne przy przepisywaniu tekstów piesni i ich melodii. Robimy to dla zachowania wartości autentycznych materialow folklorystycznych i pojedynczych lokalnych językowych wyrazów w badanych miejscowościach.

2. Ze względu precyzyjnego zapisania tekstów piesni ludowych tak i materialow dokumentacyjnych, publikacja jest pisana v cyrylicce a teksty piesni z własnych badań ľaciński.

3. Przy zapisie tekstów piesni sie zjednocyli tylko wyrażenia „*Ej, Oj*”, jeśli interpret spiewał przy każdej strofie inaczej. Zjednocylo sie przy niejasnym śpiewu, albo jeśli chodziło o logiczny spis treści w piesni. Przy wylaniu nazwy niektórych miejscowości „*Drična, Drišna, Meroľa to valal... Miroľa...*” sie zjednocył zapis według obowiązujących regul rusínskego jazyka: „*Myroľa*“.

4. Przy transkrypcji niektórych tekstów piesni do lacińskiego, zapis znaku ы = ý, (*Výšla ja na horu...*), и = y, (*Pryď do nas beťarju...*), i = i, (*Didu didu, vidily vy moju bidu...*).

5. Przy transkrypcji zapisów dźwiękowych spiewu i muzyki instrumentalnej były dotrzymane zasady zachowania autentyczności wyrazu spiewnosci czy interpretacja na instrumencie muzycznym. Metodyczne jest użycie centrum tonalne : zapisy piesni ludowych i muzyki instrumentalnej ludowej innych autorów sa przedstawione tak, jak sie nachodza w źródłach.

Piesni udzielili spiewaci i interpreti instrumentow muzycznych.

6. Przy kazdej piesni podano ewidencję: lokacja, rok zapisu, imię interpreta, jego rok urodzenia, imię zbiorcu piesni albo melodie.

7. Przy piesnach, które sa przedstawione w publikacji i nachadza sie w archiwum na nośniku dźwiękowym, przedstawiamy pod numerem archiwnym przy kazdej piesni: (numer CD, Mg Tašma magnetofonowa , stopa na Mg a metráž , „Dźwiękowy zapis № I-III-1010“).

6. ФОТОДОКУМЕНТАЦІЯ – FOTODOKUMENTÁCIA

285. Pred. Svet. rady Rusínov D. Papuha na koncerte *Spisy môjho rodu*. Jakubany, 2009.

286. Pravoslávny spev. zbor. Štúdnik, 2009.

287. Msgr. A. Ložňáková, Msgr. M. Kizák, Msgr. N. Sičáková, dirigenti cirkevných spev. zborov. Svidník, 2009.

288. Gréckokatolícky spev zbor. Svidník, 2009.

289. Kantorky. Pstriná, 2009.

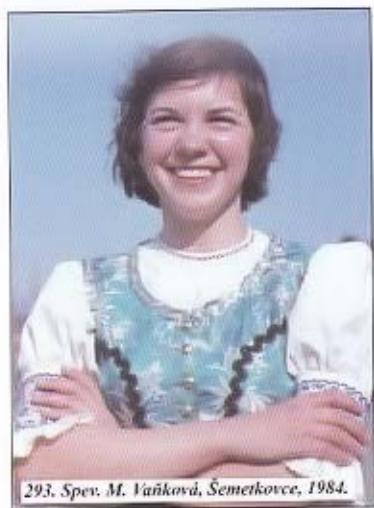
290. Kantorky z Orjabinu, 2000.

291. Spev. M. Nastíšina, Svidník, 1986.

292. Makovický holes, Svidník, 1996.

293. Spev. M. Vaňková, Šemetkovce, 1984.

294. Spev. z Kamienky, 1976.

295. Spiev. FK Makovica, 2003.

296. Spievácka skupina žien Svidničanka. Svidník, 2009.

301a. Muzikanti z Kamienky, 2008.

301b. A. Poračová, T. Babjak a M. Maťošková, 2007.

301c. Soprančka E. Švedová Svidník, 2007.

301d. Ludová hudba E. Hudáka, 2007.

301e. Nádejny muzikant M. Petrik, 2007.

301f. Spev. J. Čura a P. Fecenko zo Svidníka, 2009.

310g. Spevák J. Ambrož vo Svidníku, 2009.

310h. Hudová hudba Ondreja Kandrača, Svidník, 2009.

310i. Speváčka M. Várhelyová, Svidník, 2007.

310j. Hudová hudba z Humenného, 2009.

310k. Speváčka M. Kandračová, L. Čížmár, Svidník, 2009.

310l. Speváčky M. Bartková, L. Čížmár, MS Bardejov, 1975.

302. Spev. z Poráča, 2009.

303. Spev. z Nového Sadu, Srbsko, 2008.

304. Spev. ZUČ. Svidník, 2007.

305. Mnohaja lita... spievajúci učinkujúci na čele s MUDr. P. Chudíkom, pred. PSK, Jakabany, 2009.

306. Protivnák V., pred. Rusínskej obreody na Slovensku, St. Ľubovňa, 2009.

307. Speváčky z Oľky, 2009.

308. Spev. Kačmárová zo Stročína, 2009.

309. Speváčky DFK Makovička, Svidník, 2008.

311. Štebník, 2009.

312. Štebník, 2009.

310. Speváčky DFK Makovička, Svidník, 2008.

313. Speváčky z Lemkoviny, Krynica, 2007.

314. Festival v Mikovej, 2008.

314. FK Makovica, Svidník, 2006.

315. FK Kurovčan, 2009.

316. J. Piruch, M. Hermanovský, Svidník, 2007.

317. A. Derevjaniková, Jarabina, 2007.

318. Dirigent J. Selčan, Prešov, 2008.

319. Speváčky - svatky na svadbe z Prikrej, 1971.

320. Stanislav Jacko, huslista a syn Jakub Jacko harmonikár, Svidník, 2007.

321. J. Kaliňák, J. Kaliňák syn a S. Kaliňák vnuk., 1995.

322. S. Kaliňák primáš FK Makovica, 2007.

323. Spev. M. Mačušková s orchestrom J. Černého, Štúdnik, 2008.

324. Vnuci Kamil, Lukáš a David primáša M. Keseľicu z Ládomirovej, 2008.

327. Orchester PULS-u z Prešova, 1975.

328. Ludová hudba O. Kandrača a sólisti koncertu Spevy našich predkôv, Svidník, 2005.

333. Rómska svadba, Svidník, 2008.

334. Muzika TON M. Belejá z Medzilaboriec, 2007.

335. Muzika na svadbe, Svidník, 2008.

336. Muzika M-3, M. Kizak, Svidník, 2007.

337. Muzika z Mlynarovce na svadbe v Čigle, 2007.

338. Premium z Kuriamky, 1995.

339. Gitaristka Zuzanka, Svidník, 2009.

340. Muzika Prospekt, Svidník, 2007.

341. Muzika Žobrací v Roztočach, 2007.

342. Dom Skansen, Svidník, 2007.

343. Muzika ECHO, Svidník, 2007.

344. Skansen, Svidník, 2007.

345. Skansen, Svidník, 2007.

346. Spiešovce, Kurov, 2009.

347. Klepač, Kurov, 2009.

348. Sopilky, Pstriná, 1965.

349. M. Hermanovský, Svidník, 2008.

350. Klepáčec, Svidník, 1972.

351. Signálna trubka z roha, * Miroľa.

352. Sopilkar, Svidník, 2009.

353. Hrebečná, Mlyndrovec, 2008.

354. Torečka, Stročín, 2009.

355. Harmonikár, Svidník, 1975.

356. Harmonikár, Svidníčka, 1976.

357. Spev, Vasielenková a V. Sluk, 2007.

358. Ľautier so žiakom ZUŠ, Svidník.

359. Hudlista, Svidník, 2008.

360. Cimbalistka, Humenné, 2008.

361. Banduristi, Prelov, 1975.

362. Lemko F. Gač, Zindranova, 1975.

363. Piestárka, Svidník, 2009.

*364. Tanec, Svidník, 2009.**365. Tanec so sviečkami, Svidník, 2008.**366. Choroved, Svidník, 2008.*

367. Pastiersky tanec. Svidník, 1999.

368. Dievčatú. Jakubany, 2007.

369. Танец босориек.
Свидник, 2008.

372. Сольо на басе. Свидник, 2009.

371. Ромський танец. ФК Мковица, 2005.

373. Tanec polka v podaní DFK Havajčata, ZŠ Havaj, 2007.

374. Tanec s vencami. Svidník, 2007.

375. Танец девчач.

376. Танец. S. Lubovná, 2009.

379. *Koliska. Jakubany, 2007.*380. *Tanec kumov na krstnach. Jakubany, 2007.*381. *Sprievod. FK Makovica, Svidník, 2007.*382. *Jánske ohyne. Jakubany, 2008.*383. *Družičky z Tichého Potoka, 2005.*

384. Vitanie chliebom a sol'ou.

385. Prim. Ing. M. Bartík vŕta prezidenta SR Ivana Gašparoviča, 2008.

386. Prezident SR Ivan Gašparovič v hľadisku amfiteátra. Svidník, 2008.

389. Pohľad na scénu ...

388. Танец на малини. DFK Makovička, Svidník, 2007.

389. Музиканти. DFK Makovička, Svidník, 2007.

390. Танечnice. DFK Makovička, Svidník, 2008.

391. Спевачки. DFK Makovička, Svidník, 2008.

392. Музиканти з Legnicy v Karlove, 2009.

393. Женщины из Tichého Potoka, 2007.

394. Priatelia. Jakubany, 2007.

395. Спевачки FPK Makovica, 1996.

396. DFK Makovička, Svidník, 2008.

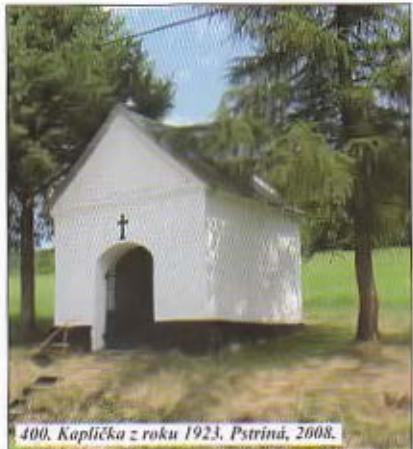
397. FK Makovica, Svidník, 2007.

398. Pichné, 2007.

399. Chorcograf M. Vášniga, 1993.

400. Kaplička z roku 1923. Pstriná, 2008.

401. Cerkva z roku 1770. Miroňa, 2009.

402. Cerkva z roku 1731. Krajné Černo, 2001.

403. Ladamírova, 2008.

405. Ladamírova, 2008.

404. Ladamírova, 2008.

Hore:

406. Lavr metropolita východo-americký a newyorský na prijatí u prezidenta Ruska Vladimíra Putina, 2007.

V strede:

407. Metropolita Lavr s rodinou v USA.

Dole:

408. Metropolita Lavr (1928 – 2008) z Ladomirovej. Otec M. Škurlo a H. Šuráková zo Pstrinej.

409. Príhovor Dr. M. Pajzinkovej na oslavách 10. výročia DFK Makoviča. Svidník, 2008.

410. Vnuk primáša Michala Šluka zo Suchej Ing. M. a M. Bojkasovi členovia FFK Makoviča. Svidník, 2008.

Autor a spolupracovníci

1. Mgr. M. Čobírková, Svidník.

2. Mgr. A. Kaputa, Svidník.

3. Jerry Jumba, USA.

4. Richard Custer, USA.

5. Mgr. O. Kandruč, Bajerovce.

6. Mgr. Š. Levkaničová, Vydraň.

7. Ing. J. Makara, Jedľova.

8. Mgr. L. Hakunová, V. Mirošov.

9. A. Várhola, Mikova.

10. Mgr. J. Keselica, Svidník.

11. M. Suvák, Pstriná.

12. Ing. J. Viravec, Rovné.

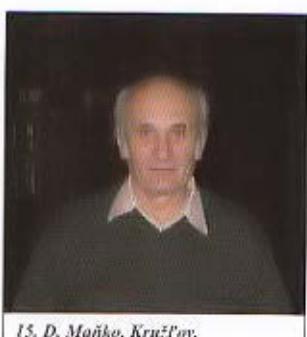
Autor a spolupracovníci

13. K. Grussová, Svidník.

14. Mgr. P. Sivák, Svidník.

15. D. Maňko, Kružlov.

16. Ing. P. Tirkó, N. Komárník.

17. Mgr. M. Kundrák, Jakubany.

18. Mgr. K. Bačová, Svidník.

19. Ing. G. Bilaninová, I. Čížmár, M. Bača, Ing. M. Mikita, RRA Svidník.

20. F. Goč, M. Žiroš.

21. Mgr. T. Babjak, J. Voľa.

22. Ing. M. Džupin, N. Jedľová.

23. Mgr. S. Haník, Mlynárovce.

Ivan ČIŽMÁR

Životné cesty s ľudovou piesňou

Іван Чижмар

Жывотны дороги з народнов співанков

Ivan CIZMAR

Paths of life with the folk songs

IVAN ČIŽMÁR - etnograf, hudobný folklórista, fotograf a filmový dokumentarista sa narodil 12. 6. 1936 v obci Suchá. Detské roky prežil s rodičmi, troma bratmi a jednou sestrou v obci Pstriná, od roku 1965 žije s manželkou a dvoma deťmi vo Svidníku.

Celoživotné aktivity v oblasti zberu, dokumentácie ako aj interpretácie rusínskej ľudovej piesne, inštrumentálnej ľudovej hudby a hudobných nástrojov vyúsili v skromnej publikáčnej činnosti.

Publikačná činnosť (Výberová bibliografia)

Monografické práce:

- Čižmár, I.: Muzičny instrumenty. Katalóg výstavy. Svidník: MUK, 1972, 77 s.
- Čižmár, I.: 20 rokov Festivalu písni ľmeju ukrajinsko naseleňa ČSSR u Svidníku. Katalóg výstavy 2.4 edícia Kosyba. Svidník: MUK, 1974, 198 s.
- Čižmár, I.: XXV rokov Slávnosti kultury ukrajinských pracujúcich ČSSR -Svidník 1979. Prešov: Východoslovenské nakladateľstvo Košice pre UV KZ UP, 1979, 176, s.
- Чижмар, І.: Чотири вілесмські гри із Свидниччини. Н. 3. № 6. Свидник: МУК, 1972.
- Čižmár, I.: Výskumy v obciach Havaj - 230, Havranec - 217, Vápeník - 218, Ladamirov - 219 pre „Etnografický atlas Slovenska“. Bratislava: 1990.
- Čižmár, I.: Svadobný obrad Ukrajincov - Rusínov na východnom Slovensku. Brno: FF UJEP 1971. Diplomová práca .
- Чижмар, І.: Народні капели.. Народний календар - 1974. Пряшів: СПВ - ВУЛ ,1973.
- Чижмар, І.: Стражниця 68. Нове життя, № 36 , Пряшів: 1968, с. 4
- Чижмар, І.: Унікати музею української культури у Свиднику. Дружн вперед № 5 . Пряшів: 1971, с.3
- Čižmár, I.: A Look at Svidník Festivals of Years Past. In.: The New Rusyn of Rusyn Times, Vol.11, Number 5, October 2004, 8.
- Чижмар, І.: Народне Весілля Русинів Выходной Словакії, Свидник. 2006, 320 с.

Scenáre:

- Čižmár I.: Na stretnutí s folklórnym súborom MAKOVICA k 45. výročiu jeho založenia. Hodinová relácia hudby a spevu v Slovenskom rozhlasu, etnické vysielanie, 1994.
- Čižmár I.: Slávnosti kultury Rusínov - Ukrajincov SR vo Svidníku , 41, 1995, IV. program: ZA HRST SMIECHU ĽUDOM NA POTECHU - KOŇARSKÁ NOC . Program komponovaný na báze zábavy nočného pasenia koní.
- Čižmár I.: Slávnosti kultury Rusínov - Ukrajincov SR vo Svidníku . 42, 1996, IV. program: ZA HRST SMIECHU ĽUDOM NA POTECHU- ŽNIVARE. Návrat žencov zo žatevnych prác.
- Čižmár I.: Slávnosti kultury Rusínov - Ukrajincov SR vo Svidníku , 55, 2009, IV. program: Svadobný obrad Rusínov - Ukrajincov. Scénár a dramaturgia.
- Čižmár I.: Popoludnie z folklórom vo Vyš. Olšave v rokoch 1995, 1996.
- Čižmár I.: Spevy a tance vo Vyš. Mirošove v rokoch 1985 -1989.
- Čižmár I.: Stretnutie rodákov v Drlečnej v rokoch 1995, 1996.
- Čižmár I.: Cesty za folklórom do kraju Podhradie, Čsl. rozhlas Brno, 1975
- Recenzia: Slišková H.: Staškovce, Spiváky zo Staškivskoj i Mykovskoj doliny. Staškivci - Mykova. 2008, 146 s.

Diskografia:

1. Čižmár, I. /edit./: XX. Rokov Slávnosti piesní a tancov Ukrajincov ČSSR vo Svidníku. Supraphon Praha Bratislava 1973, gramoplatná
2. Čižmár, I. /edit./: Z Ludovej studienky . Z narodennej studenky. Melódii do národných tancov. OPUS Bratislava 1975, gramoplatná
3. Čižmár, I. /edit./: XXV. Rokov Slávnosti kultúry ukrajinských pracujúcich ČSS - Svidník 1979. Supraphon Praha Bratislava 1979, gramoplatná

MG pásky:

1. Čižmár, I. /edit./ „Ej, popod Makovicu“, hra Ludová hudba F S Makovica, primáš S. Kalinák a spev. skupina pod vedením K. Čižmárovej, DUB – ART Prešov, 1995, audiokazeta.
2. Čižmár I.: Svadobný obrad – A – Riadový tanec, rusinska verzia B – Redový tanec, slov. verzia
3. Čižmár, I. /edit./ Ej, zahrajte huselky i basy, hra B R O L N, primáš Hovorka, I., (A), hra Šarišan, primáš Šimčík, L., Prešov (B), spieva Čižmár a K. Čižmárová, DUB – ART Prešov, 1995, audiokazeta
4. Čižmár, I. /edit./ Ej, zahrajte, zahrajte. hrá a spieva hud. skupina EFEKT zo Svidníka, (D. Gajdoš, V. Duleba, M. Džupin, I. Stupak a V. Šeršen), DUB – ART, (E. 1965, 1996).
5. Čižmár, I.: Svadobný obrad. Autenticki nahrávka v Slovenskom rozhlasu, národnostné vysielanie v Prešove, 1991, M. Čáhla, D. Maňko, Účinkovali: Dedinská folklórna skupina žien, ved.. L. Baranová, Výš. Orlik, Dedinská folklórna skupina mužov a žien, ved. I. Čižmár a J. Carách , Výš. Mirošova ludová hudba pod vedením primášov V. Lakaty zo Svidníka a M. Šomy z Kružlovej.
6. Čižmár, I.: CD – Slava Isusu Christu do svadobného domu. Svidník, 2006.
7. Čižmár, I.: DVD- Slava Isusu Christu do svadobného domu. Svidník, 2007.

Koncerty:

1. Zahrajte nám, hudaci veselé. v Brne, v Gottwaldove, (Zlín) a Kunovicích, apríl 1975 Primáš BROLN-U Jindřich Hovorka, scenár a návrh programu Jaroslav Jakubiček.
2. O čom šumi hora. Banská Bystrica, 1979, účinkovali: Brnenský rozhlasový orchester ľudových nástrojov, primáš Jindřich Hovorka, Folklórne súbory a sólisti A. Hulejová, V. Grycová, M. Mačošková, J. Šuláková, I. Čižmár, O. Hudec, L. Málek, J. Severin.
3. Makovická struna. Bardejov 1975, (Viťaz 3. kategórie – sólo spev).
4. Verejná nahrávka. Čsl. rozhlas, 8.9.1978, spieva I. Čižmár: Ej, volký moji, volký... Hrá O L U N Bratislava, primáš Miroslav Dudík.
5. Nôty moje, nôty. Živé vysielanie. Orchester Ľudových nástrojov Čsl. rozhlasu Bratislava, Primáš M. Dudík a Š. Molota, 30. výročia vzniku rozhlasového štúdia v Prešove.
6. Večer východoslovenských a ukrajinských Ľudových piesni. ATRIUM Praha, 16.3.1989.Cimbalovala muzika J. Janouška, spieva M. Mačošková, a I. Čižmár.
7. Medzinárodný festival folklóru. Hrá B R O L N, primáš Jindřich Hovorka, spieva I. Čižmár. Pieseň: - Kone sja napasly... Ja bý oral, ja bý sjal..Ej, mám ja kosu ... Javor, javor ... Divadlo Bratři Muštík, Brno 2.4.1994.
8. Zpívani medové. V. festival hudebných nástrojov lidových muzik s mezinárodní účastí, spievali: J. Ambroz, I. Čižmár, I. Huk, hrala Ľudová hudba z Kunovic. Uher. Hradište , 7.10.1995.

9. Slávnosti piesní a tančov Ukrajincov - Rusinov v Československu, 1970, 1975, 1989-90.

10. Zemplín špíva i hutori, ľudová hudba pod vedením M. Kerekaniča, Humenné, 1994.

11. Regionálne folklórne festivaly v rokoch 1965 – 1995: Bardejov, Černina, Dubová, Havaj, Kamienka, Krúžľová, Medzilaborce, Miková, Pstriná, Stropkov, Stará Ľubovňa.

12. Červena ruža. folklórny festival Rusinov v Ruskom Keresture v Juhoslávii, 1969.

Rozhlasové nahrávky:

1. Brnenský rozhlasový orchester ľudových nástrojov, primáš Jindřich Hovorka, Brno v rokoch 1970-1994. Úpravy piesni Jaroslav Jakubíček, spieva Ivan Čižmár: *Iši mlodi nezahrály... Tíko vas dívčata... Takýj ja parobok... Ja bý oral, ja bý sjal... Ej, mam ja kosu... Javor, javor, javorove lystia... Koni sja napasly... A na hori, oves pokošený... Kolotoč Dunaja, kolotoč Široho...*

2. Orchester ľudových nástrojov Čsl. rozhlasu Bratislava, primáš M. Dudík a Š. Molota. Úprava piesni Ivan Duhecký, spieva Ivan Čižmár: *Ej, volký moji, volký... Oženil by sa sja ... 1979*

3. Orchester folklórneho súboru Šarišan, primáš Ľubomír Šimčík, Prešov 1995.
Úpravy piesni: M. Kerekanič, V. Fedor, M. Kišel'ak, L. Šebej, spieva Ivan Čižmár:
Oj, mamo, oj mamo ženyl bým sja... Stojala na jarku... Daj že mi mila moja... Ej, a gazda ja, gazda... Išly cigane od Bardíjova z husljam... Zaťaly, zaťaly, najkrašý valhalý...

4. Ľudová hudba Vincenta Fedora z Bardejova. Úpravy piesni Vincent Fedor, spieva Ivan Čižmár: *Kolo nas, kolo nas, kolo Bardíjova... Nič nemam, nič nedzbam, štítko voda vzjala...*

5. Ľudová hudba Beskýd, primáš Ivan Čižmár, Svidník 1965 – 1999, hranie na svadbách, zábavách v regióne celého východného Slovenska.

Fotografické výstavy v rokoch 1965 – 1996.

1. Zo života okolo nás – fotografická výstava

1. Hudobné nástroje, hudobníci, ľudové hudby (hudaci, muziky) – fotografická výstava

2. Svadobný obrad Rusínov – Ukrajincov z Východného Slovenska vo fotografií

3. Cerkvi a sakrálné pamiatky

4. Folklórne festivaly: Kamienka, Medzilaborce, Svidník, Makovická struna – Bardejov

Filmová dokumentácia na 8 mm a 16 mm film.

1. Mládenky – v obci Haligovce, 1969.

2. Koljady – v obci Krajná Bystrá a Svidník, 1969.

3. Folklórne festivaly v Kamienke, Medzilaborciach, vo Svidníku, v Strážnici a Východnej v rokoch 1966 – 1996.

4. Svadobné obrady Rusínov na Východnom Slovensku: Driečna 1965 – 1975, Hrabovčík, 1967, Jakubany, 1966, Kurimka, 1971, 1973, Ladomirova, 1977, Medvede, 1965, Miroša, 1965, Pstriná, 1965 – 1990, Prikra, 1965, Svidník 1975 – 1996, Vysoké Mýto, 1965-1961, Vyšná Olšava 1964-1967, Staškovce, 1966, Suchá, 1965.

24. Ivan Čižmár, Pstriná, 1952.

25. Výskum v Prikrej, 1968.

26. Pri starom kríži.

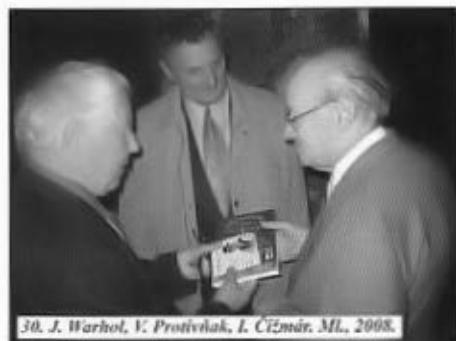
27. Dokument. Koledníkov, Kr. Bystrá, 1967.

28. I. Čižmár, J. Cimbora, Prešov.

29. Výskum v Rumunske, 1971.

30. J. Warhol, V. Prostivňák, I. Čižmár, Ml., 2008.

31. I. Čižmár, vystúpenie na Slávnostach vo Svidníku.

2. НАРОДНЫ СПІВАНКИ * ĽUDOVÉ PIESNE * THE FOLK SONGS

№	Назва співанки: Názov piesne:	Локаліта: Lokalita:	окр. okr.	Рік записи: Rok záznamu:	Інформатор: Informátor:	Записал: Zapisal:	с. s.
2.1.	З історії - Z historie - From the History,						59
T-10.	Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш... [Венеція, 1550-70	(1857 пуб.)			Нікодем,		59
T-11.	Прислухай ся кіо из боку...	Клокачов 1724		(1886 пуб.)			60
T-12.	В угорській землі...	Московський пісен.	18 ст.				61
T-13.	Сім раз ем ся пристига...	Московський пісен.	18 ст.				61
T-14.	Пані матко, добродійко...	Московський пісен.	18 ст.				62
T-15.	Ой, визь ід собі...	Московський пісен.	18 ст.				62
T-15a.	Да надився воробель...	Московський пісен.	18 ст.				62
T-15b.	Овож и я, панове...	Московський пісен.	18 ст.				62
T-16.	Divčeno, divčeno...		1835-35		Kollár,		66
T-17.	Копора, копора...		1835-35		Kollár,		66
T-18.	Išlo dzívē...		1835-35		Kollár,		66
T-19.	Pošol moj milenky...	Rožana Malá ML	1835-35		Kollár,		66
T-20.	Jak Ja išol od frajerky v noći...		1835-35		Kollár,		66
T-20a.	Sedý' sokol na toroli...		1835-35		Kollár,		66
T-21.	Ой, лягтия, соколятка...	Духнович,					70
T-22.	Ей, кейб мі не гори...	Вырапа, МЛ	1866		Кралицький,		71
T-23.	Береза, береза...	Вырапа МЛ	1866		Кралицький,		72
T-24.	Пішов я на полонину		1866		Легоцький,		74
T-25.	У нашого пана...	В. Радвань МЛ	1929		Панькевич,		80
T-26.	Ой, поди Боже до нас...	В. Радвань МЛ	1929		Панькевич,		81
T-27.	Пошоп муй міленький...	Камюнка, С.Л.	1936		Плішка,		82
T-28.	Горе Каміночку...	Камюнка, С.Л.	1936		Плішка,		82
T-29.	Тіх звізд на небі...	Камюнка, С.Л.	1936		Плішка,		82
T-30.	Мам фраїра Чеха...	Камюнка, С.Л.	1936		Плішка,		82
T-31.	АНІЧКО, ГАНІЧКО...	Камюнка, С.Л.	1936		Плішка,		82
M-1.	О Іванку...		1811		Югасені,		93
M-2.	Корзайоне тісто...		1833		Ліпівськ,		94
M-3.	Ой, на горі...		1858		Талапкович,		95
M-4.	Кіль я собі...		1858		Талапкович,		96
M-5.	Ой, не боже...		1858		Талапкович,		97
M-6.	Прайду до тя...		1858		Талапкович,		98
M-7.	Добрі тому...		1858		Талапкович,		99
M-8.	Із неділонинки...		1858		Талапкович,		100
M-9.	Ой, ви дітоньки...		1882		Колберг		101
M-11.	Мілоруські пісні	Покуціє т.1, ч.18	1882		Колберг		102
M-12.	Малоруські пісні	Покуціє т.1, ч.18	1882		Колберг		102
M-13.	Мілоруські пісні	Покуціє т.1, ч.18	1882		Колберг		102
M-14.	Мілоруські пісні	Покуціє т.1, ч.18	1882		Колберг		102
M-15.	Принцол би я до вас...	Словен. пог. 17-12, ч.9, с.747	1897				103
M-16.	Я Русин би...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1921 сл. Духнович, м. Фенцик,					103
M-17.	Милю моја задримала...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1923			м. Фенцик,		104
M-18.	Ой, на горі дубина...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1921			м. Фенцик,		104
M-22.	Дівчинка моя...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1923			м. Фенцик,		105
M-24.	Се село...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1921			м. Фенцик,		105
M-25.	Пшол би я до вас...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага, 1923			м. Фенцик,		106
M-26.	Пришол би я до вас...	с. Радвань над Л. Мл.	1929		Рошаховські		106
M-30.	Ви гудаші грайте...	т. Ровне Ск.,	1931		Кріпелець,		107
M-37.	Ей, не ходзь до нас...	с.Шар. Ястребс С.Л.	1959		Мікула		108
M-38.	Ей, не ходзь до нас...	с.Шар. Ястребс С.Л.	1959		Мікула		109
M-39.	Ей, Йінчук...	с.Гостомії Гв.	1959		Мікула		110
M-40.	На Польшы...	с.Камюнка С.Л.	1959		Бітнер		111
2.2.	Духовны, релегійны, церковны співанки - Duchovné piesne, cirkevné.....						112
M-41.	В суботу вечар...			1809	Югасені,		112
M-42.	Воскресеніе...						113
* Співанки записаны на DVD.							
Воскресеніе Твоє, Христе спасе... с. Петрина							
M-43.	Глаe I. Світескі тексты			1966			
M-44.	О Марії...	с. Вісові, Пл.,		1911	Колесса,		115
M-45.	Боже, Боже...	Песні П. Р., ч. 1,2, Прага.		1923	м. Фенцик,		116
M-46.	О кто, кто Николы любит...						117

2.3.	ИСТОРИЧНЫ СПІВАНКИ – HISTORICKÉ PIESNE			118	
M-48.	Муроўнай пісні... Еї, Цісаў... БАЛАДЫ – BALADY	с. Выш. Верхн. Ск. Яасліска Ніжні. Польна 1911 Р. Поль. Польна	1966 1911 1966	Павликова , Шубка, Гомік,	Чижмар, 118 Колесса, 119 120
M-49.	Повідате младенці... Як ікол... Шіром полі крк... * Співанки записаны на DVD.	Смідзік Смідзік	1966 1966	Кушнірова, Січакова М.,(1922),	Чижмар, 122 Чижмар, 120 Чижмар, 121
2.4.	Люльчати маті ёбову брати... ДІТИНСТВО – DETSTVO	с. Юрк. Ватя,	1967	Пневарчак.	Чижмар,
2.5.	Колысковы співанкы – Usprávanku				123
M-55.	Колыш ця мі... Зені же мі... Соколе пахоле... Д лічи речовинки – Riekanky	с. Мікова с. Мікова с. Мікова	1970 1970 1970	Вархолова,(1908), Вархолова,(1908), Вархолова,(1908),	Чижмар, 124 Чижмар, 125 Чижмар, 125
M-56.	Рубай, рубай	с. Петрина	1958	Пастэрэ,	Чижмар, 126
2.6.	Дзяцкі співанкы гры – Detski spevné hry				
M-57.	* Співанки записаны на DVD.				
2.7.	РОДИННЫ ОБРЯДЫ - RODINNÉ ZVYKOSLOVIE				126
2.9.1.	Співанки на хрестинах – Piesne na krstiniach				
M-66.	Пила бім паленкі... Весільны, сведчаны співанкы – Svadobné piesne	с. Лютніца	1966	Ложай,	Чижмар, 128
2.9.2.1.	Ляцання - Lutkanie..				129
M-70.	Выберай ся ...	с. Мікова	1970	Вархолова,(1908),	Чижмар, 129
M-71.	Выберай ся	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 130
M-72.	Копыш ця мі...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 131
M-73.	Іле сказыба...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 132
M-74.	Ізме...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 133
M-75.	Пойці мі Ганічко...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 134
M-76.	Сідай Ганічко...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 135
M-77.	Чого ты ту ...	Смідзік	1966	Січакова М.,(1922),	Чижмар, 136
M-78.	Ой упала...	с. Н. Седійня	1969	Седіон З.,(1915),	Чижмар, 136
M-79.	Каждому добре...	с. Нік. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 137
M-80.	А за нацюм...	Смідзік	1966	Січакова М.,(1922),	Чижмар, 137
M-81.	Чонарио...	с. Нік. Мірошов	1966	Лешко М.,(1934),	Чижмар, 139
2.9.2.2.	* Співанки записаны на DVD.				
M-82.	Забавны - Zábavné				139
M-83.	Чопаро...	с. Нік. Мірошов	1969	Магнус М.,(1908),	Чижмар, 139
M-84.	Бетяръ я...	с. Петрина	1966	Дружбове,	Чижмар, 139
M-85.	Выдалась....	Смідзік	1966	Мігна А. (1925),	Чижмар, 140
M-86.	На спальбы...	Смідзік	1966	Січакова М.,(1922),	Чижмар, 140
M-87.	А як мы ся...	с. Петрина	1966	Груш А. (1925),	Чижмар, 141
M-88.	А як мы ся...	с. Петрина	1966	Груш А. (1925),	Чижмар, 141
M-89.	Не до терия...	с. Петрина	1966	Груш А. (1925),	Чижмар, 142
2.9.3.	Голосны, йойкания, погрб - Pohreb				143
M-91.	Ой вы дітоньки...	песні Покуціє т.1.	1882		Колберг, 143
M-92.	Йойкания...	с. Курэмка		Прекоп,	143
2.9.4.	Сиротські співанкы - Sirotské piesne				142
M-95.	Горі доніами...	с. Уліч	1966	Ковальова,	Чижмар, 142
2.10.	* Співанки записаны на DVD.				
2.10.1.	КАЛЕНДАРНЫ ОБРЯДЫ - VÝROČNÉ DNI				145
M-98.	Коляды - Koledy				146
M-98a.	І за горы... Мелодія...	с. Габура с. Лютя. Польна		УНП № 79 НПЗПР № 50	Сухый 146 Колесса 146
2.10.2.	Вінчання господареві з родині – Vinle gandovi z rodine				147
2.10.3.	* Співанки записаны на DVD.				
2.10.4.	Вінчання на Різдество - Vianočné vinle				147
2.10.5.	* Співанки записаны на DVD.				
2.10.6.	Фашентовы – Fašiangy				148
M-105.	Конец мясни... Весенякы - Jarné hry	Шарінска	1923	Фенцик,	148
M-107.	До гаю дівчині... Как горі...	с. Выш. Верхн. с. Старина	1966 1975	Павликова,(1914), Жены	Чижмар, 149 Чижмар, 150
M-109.	* Співанки записаны на DVD.				
2.10.6.	Русальны співанкы - Rusadelné piesne				151

* Співанки записаны на DVD.					
2.10.7. Собіткови співанки - Jánske piesne					
* Співанки записаны на DVD					
M-112. Яне, Яне, Яновичу... с. Висока,, Плольна.	1912	Кристинич	Колесса,	151	
M-113. Яне, Яне, Яновичу... с. Цегелька,	1912	Колесса,	Колесса,	151	
* Співанки записаны на DVD.					
2.10.8. Обжіжкови співанки - Dožinkové piesne				152	
M-115. Выйді газдине с. Волгшова, Польща.	1911	Драгун,	Козесса,	151	
M-116. Ой, лєтіа... Львов, Україна.	1922	Гейровский,	Гейровский,	151	
2.10.9. Співанки на Андрия - Piesne na Andrija.				153	
2.11. СПІВАНКИ ПРИРОДЫ - PIESNE PRIRODY				153	
M-119. Косял зані отаву... с. Лютина	1966	Люсай М.,(1879),	Чижмар,	153	
2.12. ЗАМЕСТИНА, РОБОТА - ZAMESTNANIE, PRÁCA				154	
* Співанки записаны на DVD.					
2.12.1. Пероти пірки - Pársaky				154	
2.12.2. Куделни пісні - Prádsky				155	
M-122. Пришли до нас... Свидник	1966	Кушнірова, (1921)	Чижмар,	155	
2.12.3. Конопки, ленови - Kotonné, ľanové					
M-123. Пришли...	с. Петрина	1966	Груш А. (1925),	Чижмар,	156
2.12.4. Дучни співанки - Lúčne piesne				156	
* Співанки записаны на DVD.					
2.12.5. Жинварські співанки - Žatevné piesne				156	
2.13. ЛІРІЧНІ СПІВАНКИ - LYRICKÉ PIESNE				157	
2.13.1. Співанки о любви - Piesne o láske...				158	
А.Женевські діоцезькі, непістовські, Женскé, dievčenské, nevestovské					
M-132. Три звіздочки...	с. Петрина	1966	Дунчак А.,(1937),	Чижмар,	159
M-134. Пришли до нас...	Свидник	1966	Сінажова М.,(1922),	Чижмар,	158
M-135. Косял зані отаву...	с. Лютина	1966	Люсай К.,(1928),	Чижмар,	160
M-138. Стояла я...	с. Край.., Чернє	1966	Цундер А.(1945),	Чижмар,	161
M-139. Фрайр, фрайр...	с. Ульч	1966	Кональкова Г.(1905),	Чижмар,	161
M-140. Кіз я ішол...	с. Ниж. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар,	162
M-141. Тече вода з явора...	с. Міроля	1966	Сенай А.,(190 6),	Чижмар,	163
M-142. Ішан, козы...	с. Міроля	1966	Сенай А.,(190 6),	Чижмар,	164
M-143. Фрачонка...	с. Ниж. Мірошов	1966	Магнус М.,(1908),	Чижмар,	165
M-144. Дай же мі мідла...	с. Петрина	1966	Груш А. (1925),	Чижмар,	165
M-145. Пришли до нас...	Свидник	1966	Кушнірова Г.(1921),	Чижмар,	166
M-146. Зводив см...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А.(1925),	Чижмар,	167
M-147. Стара баба...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А.(1925),	Чижмар,	167
M-148. Ей, здзела...	с. Лютина	1966	Люсай К.,(1928),	Чижмар,	169
M-149. Стояла я...	с. Край. Чернє	1966	Цундер А.,(1945),	Чижмар,	170
M-150. Кебя я віділа...	с. Габура	1966	Корбова А..,(1920),	Чижмар,	171
M-151. Полетъ пташикъ...	с. Ниж. Мірошов	1966	М., (1934),	Чижмар,	169
M-152. Кедь себі...	с. Н. Седліця	1969	Семіон 3..(1915),	Чижмар,	172
M-153. А муй милый...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А..(1925),	Чижмар,	172
M-154. Юдам я ся...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А..(1925),	Чижмар,	173
M-148а. Калиновом леше...	с. Ниж. Мірошов	1966	Лешко М., (1934),	Чижмар,	174
M-155. А бою ся, бою...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	175
M-156. Боже, Боже...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	175
M-156а. Чіх віна материна...	Свидник	1966	Кушнірова Г.(1921),	Чижмар,	176
M-157. Три звіздочки....	с. Петрина	1966	Дунчак А.,(1937),	Чижмар,	177
M-159. Дзвівчико розюшана...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А..(1925),	Чижмар,	178
M-160. Я штурм попі...	с. Н. Седліця	1969	Семіон 3..(1915),	Чижмар,	179
M-161. Муй милый будин...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А..(1925),	Чижмар,	180
M-162. Ой, годи...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	181
M-162а. Ой, так се ня...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	182
B. Паробоцьким, мужським - Parobské, mužské				184	
M-163. Кедь я ходил...	с. Лютина	1966	Люсай М. (1879),	Чижмар,	184
M-164. А на медкі...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	184
M-164а. Ей, высока...	с. Петрина	1966	Сувак Я. (1958),	Чижмар,	185
M-165. Дубе, бубе...	с. Міроля	1966	Сенай А., (190 6),	Чижмар,	185
M-167. Ой, черам...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	186
M-168. Уж я ся оженіца...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	186
M-169. Фрачонко стародавній... с. Міроля		1966	Сенай А., (190 6),	Чижмар,	187
M-170. Дай же мі...	с. Міроля	1966	Куречкова А..(1898),	Чижмар,	187
M-171. А на горі...	с. Н. Седліця	1965	Дуба А..(1925),	Чижмар,	188

* Співанки записаны на DVD.

2.13.2.	Співанки о родиннім житві – Piesne o rodinnom živote			189	
M-173.	Дай же мі міла... с. Петріна	1966	Груш А. (1925), Чижмар,	189	
M-172.	Кебы-м была... Свидник	1966	Кунішрова Г.(1921), Чижмар,	190	
M-175.	Ей, пийме ю... с. Петріна	1966	Груш А. (1925), Чижмар,	191	
M-176.	Мам я жину... с. Ниж. Мірошов	1966	Марнус М., (1908), Чижмар,	191	
2.13.3.	Соціально-багтови співанки- Piesne so sociálnou tematikou			192	
M-178.	Вельма вола... с. Ниж. Мірошов	1966	Марнус М., (1908), Чижмар,	192	
M-177.	Ей, в Край. Быстро... с. Край. Быстро	1958	Жени Елсек,	193	
2.13.4.	Пасторські співанки – Pastierske piesne			194	
M-179.	Воляре, воляре... с. Удоль	1968	ДФК	Чижмар,	194
M-180.	Пасторе, пасторе... с. Тополя	1968	ДФК	Чижмар,	194
2.13.5.	Наймитські, слуговські співанки – пам'ездні, sluhovské piesne			195	
	* Співанки записані на DVD.				
2.13.6.	Регрутські і воєнські співанки - Regrútske a vojenské piesne			195	
M-183.	Фрайрочки мої... с. Н. Седліце	1969	Семіон З. (1915), Чижмар,	195	
M-184.	Заспала Ганічка... с. Лютина	1966	Люсак М. (1879), Чижмар,	196	
2.13.7.	Збоїнницькі співанки – Zbojnícke piesne			197	
2.13.8.	Співанки о паніші – piesne o pánskom			197	
M-189.	Добри женам... Свидник	1966	Січакова М., (1922), Чижмар,	197	
	* Співанки записані на DVD.				
2.13.9.	Заробітчанські співанки (жинярські, дріттарські, переселенські)			198	
	- Zarobkové piesne (žatevie, drotárske, vystaňovalecké)				
	* Співанки записані на DVD.				
2.13.10.	Ниняльки - Římské piesne			199	
M-191.	А хоч я маленика... с. Ниж. Мірошов	1966	Марнус М., (1908), Чижмар,	199	
M-192.	Погарі мі пійташ... Свидник	1966	Кунішрова Г.(1921), Чижмар,	199	
M-193.	Ілаче міла...	1966	Марнус М., (1908), Чижмар,	200	
M-194.	Напіна-м ся... Свидник	1966	Кунішрова Г.(1921), Чижмар,	200	
M-195.	Ані я на піни...	1966	Куречкова А.,(1898), Чижмар,	201	
2.13.11.	Жартопаны . Žartovne piesne			202	
M-197.	Ой чера-м ся окнини... с. Міроля	1966	Куречкова А.,(1898), Чижмар,	201	
M-198.	Ішла баба...	1966	Груш А. (1925), Чижмар,	202	
2.13.12.	Співанки о піганах гудаюх – Piesne o sýgánoch muzikantoch			203	
M-53.	Куніл шігтан солара...	1965	Сватове на весілlo Чижмар,	202	
2.13.13.	Сучасні бытові співанки – Piesne zo súčasného života			203	
	* Співанки записані на DVD.				
2.13.14.	Співанки літературного походження- Piesne literárneho pôvodu			204	
M-203.	Я нещасний... с. Свидник , (Ужгород)	1921	сл. Павловіч, м.Фенцик,	204	
2.13.15.	Співанки з англійським текстом - Piesne s anglickým textom			205	
M-91.	Бардзтоні ... с. Прикра	1965	Волчко Ю.	Чижмар,	205
M-2-1.	Як я буду... с. Вишн. Міронов	1966	Дружкове.	Чижмар,	206
M-9A.	ДЕ є тот, ся. Ян... с. Петріна	1965	Пистире.	Чижмар,	208
M-2-A.	Іду горі долов с. Петріна	1965	Русинко М.	Чижмар,	210
M-1-B.	Выляла, выляла... с. Прикра	1965	Свашки.	Чижмар,	212
M-3-M.	Міла моя... с. Петріна	1959	Народна капела	Чижмар,	213
M-2-L.	А Боже мі... с. Петріна	1965	Дунчак А.	Чижмар,	214
M-3.	А кіл я ся... с. Міроля	1966	Куречко А.	Чижмар,	215
M-2-M.	Приль до нас... с. Петріна	1966	Дунчак А.	Чижмар,	216
M-4-M.	Міла моя... с. Петріна	1966	Груш А. (1925)	Чижмар,	218
	* Переклад співанок Мгр. М. Іванчона, Свидник, 2009.				
T-1A.	Дай Же Ішо Добрій Час - Daj Že Bože Dobrij Čas [1.*] Grant Good Times To Us, Dear Lord			221	
T-2A.	Азбуку Ты Знай - Azbuku Ty Znaj [2.*] Know The Alphabet			222	
T-3-7A.	Дала Мені Мамка Корову - Dala Menjí Mamka Korovu [7.*] Oh Mother Gave Me A Cow			222	
T-4-12A.	Ей Співан Собі, Співам- Ej, Spivam Sobi, Spivam [12.*] Oh, Let's Sing Come On Let's Sing			223	
T-5-13A.	Прийди Ты До Н-Прійді Ty Do Nas ... [13. *] Won't You Visit Us...				
T-6-14A.	Ой Чирку Мой Чирку-Ој Čirku Moj Čirku [14.*] Oh My Home Town Church			224	
T-7-15A.	Тераз Єм Ща Розскакала-Тераз Jemša Rozskakala [15*]Now That I Am Happy Dancing			224	
T-8-16A.	Од Унгвара Дракка изе-Од Ungvara Dražkalde [16.*]There's A Road From -Uzhhorod			225	
T-9-17A.	Дубе Дубе, Што Тя буде? [17.]Djube Djube, Što Tja Bude Oak Tree, What Will become of You?			225	
T-10-18A.	Поліана, ПоліанаPoljana, Poljana [18.*] On The Highland Meadow			226	
T-11-23A.	Вишина Мачка На Крячка-Vyšňa Mačka Na Krička... [23.] The Cat Climbed High On a Bush			226	
T-12-26A.	Коли-м была малá -Kolim Byla Mala Mala [26.*] When I Was A Little Baby			227	
T-13-28A.	Ой, чорна Я , чорна-Ој Čorna Ja Čorna [28.] Oh I'm Dark Complected			228	
T-14-29A.	Ей Попід МаковицоEj. Popid Makovicju [29.] Oh, Under The Makovitsa Meadowland			229	
T-15-32A.	Ласійт Ласійт-Ljuljaj, Ljuljaj [32.*] Sleep, Sleep My Little One			229	

T-16-33A	Ей в Коморі На Ладі-Ей, в Коморі На Ладі [33.] Oh, In The Pantry On The Cedar Chest	-229
T-17-34A	Хоч Пию Лем Воду -Choc' Piju Lem Vodu [34.] I Drink Only Water	-230
T-18-35A	А Яка Я Велика Вироста-А Jaka Ja Velika Vyrrosla [35.] I've Grown Tall Like A Tree	-230
T-19-36A	Ой Піду Я До Млина [36.*] Oj Piđu Ja Do Mlina - Oh I'm Going To The Mill	-230
T-20-37A	Добри люди Біда буде [37.] Dobry Ľude, Bida Ľude- Good People, There Will be Trouble	-231
T-21-38A	Ей Погорелі Гори - Ей Роборелі Горы [38.] The Hills Darkened	-232
T-22-39A	Ей Болз Тя Мий Мішо-Ей Bodaj Tja Mij Mílyj [39.] Oh, It Would Be Better My Dear	-232
T-23-40A	Ей Гой, Тели, Тели- Ей Ној, Tili Tili Tili [40.*] Hey Oh, Tili, Tili, Tili,	-233
T-24-41A	Пословиця -Poslovica - The Proverb [41.]	-233
T-25-42A	Jak Sja Pan Boh Raduje [42.*] May The Good Lord Now Rejoice	-234
T-25-43A	Чорні очі Як Терен- Čorni Oči Jak Teren[43.*] Dark Eyes Like Blackberries	-235
T-25-44A	Кречек Лілієнайт Клайдок Ljaličovúj [44.] Lily Blossom	-236
T-25-45A	Червона Ружа Тројак-Červena Ruža Trojaka [45.] A Red Rose Has Three	-237
T-25-46A	Над Стропковом Темно-Над Stropkovom Temno [46.] Its Dark Over Stropkov	
2.13.	16. З народної фразеології - Z národnej frazeologíe	238
3.	НАРОДНА МУЗЫКА * LUDOVÁ MUZIKA * THE FOLK MUSIC.....	252
M-3.2-1.	Вългелия... с. Вилг. Верхих 1965 Гуменикові Чижмар.	275
M-3.2-2.	Баштостовка... с. Ровне 1957 Цільські Тоть.	275
M-3.2-3.	Цеперка... с. Курімка 1965 Божинові Чижмар.	276
M-3.2-5.	Ікінам... с. Ладомірова 1971 Кеселіни Калниш.	276
	*Мелодії народних музик записані на DVD	
4.	МЕЛОДІЇ КУ ТАНЦІЯМ – MELÓDIE K TANCOM.....	288
4.1.	З історії - Z histórié - From the History	
	* Мелодії записані на DVD	
4.2.	Хороводи (жіночі танці) - Chorovody (ženské tance).....	291
M-4.2-2.	Досада дівчата... с. Вилг. Верхих 1966 Павликова,(1914),Чижмар.	292
	* Мелодії записані на DVD	
4.3.	Карінка (жіночий танець) - Karička (ženský tanec).....	291
	* Мелодії записані на DVD	
4.4.	Гайдук (музичний танець) - Hajduk (mužský tanec).....	292
	Посмотреть документы (Гайдук из Шумаха) стр.309.	
4.5.	Вербунок (музыкальный танец) - Verbung (mužský tanec).....	292
1.	Соло – мадір, 2. Баштостовка, 3. Миргальєва	
M-4.5-1а.	Соло-мадір с. Свидник 1973 ФК Маховіця, Чижмар.	293
M-4.5-2.	Баштостовка, с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	293
M-4.5-3.	Миргальєва, с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	293
	* Мелодії записані на DVD	
4.6.	Хромка (паровий танець)- Čaremtka, (párový tanec).....	294
M-4.6-3.	Я бы ораł, с. Дрічна 1973 Сватове Чижмар.	294
	* Мелодії записані на DVD	
4.7.	Чардан (паровий танець) - Čardás (párový tanec).....	294
	* Мелодії записані на DVD	
4.8.	Польки (паровий танець) - Pol'ka (párový tanec).....	296
M-4.8-13.	Грабонечка полька, с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	296
M-4.8-14.	Рівнянка полька, с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	296
M-4.8-21а.	Полька на вигравайках с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	297
M-4.8-22.	Ганутівська, с. Бенядківці, 1973 Ціганська музика,Чижмар.	297
M-4.8-23.	Куриакік, с. Бенядківці, Ровне, Ігорівна, Ціганська музика, Чижмар.	297
	* Мелодії записані на DVD	
4.9.	Вальчик, вальцер (паровий танець) -Valčík, várce (párový tanec).....	298
M- 4.9-4т.	Трана Зелена... с. Петриня 1966 Груш А. (1925) Чижмар.	298
4.10.	Мазурка (паровий танець) - Mazurka (párový tanec).....	298
	* Мелодії записані на DVD	
4.11.	Краковян (паровий танець) - Krakoviak (párový tanec).....	298
	* Мелодії записані на DVD	
4.12.	Коломийка (паровий танець) - Kolomyjka (párový tanec).....	298
	* Мелодії записані на DVD	
4.13.	Рядовий танець - Riadový tanec	298
	* Мелодії записані на DVD	
4.14.	Дитини танці - Detski tance	298
	* Мелодії записані на DVD	
4.15.	Гри з мотивом танцю - Hry s motivom tanca.....	298
4.16.	т. А я старий дрънза... Свидник 1966 Сидикова М., (1922), Чижмар.	299

*** Ej, заграй мі гудачку ***
*** Ej, zahraj mi hudačku ***
*** Ej, play me little musician ***

Multimediatícke DVD - príloha publikácie.
Myriadsné DVD - príprava gúoniakut,

čas: 145:00, formát Mp3
vac: 145:00, formát MTS

Dramaturgia/Dramaturgy: I. Čížmar * Jipaxxypri: I. Čížmar
Zvukový master/Sound engineer: D. Manko, I. Čížmar
Foto/Photo: Mgr. K. Bačová, I. Čížniat, J. Jacko, K. Grussová,
Ing. M. Mikita, Ing. J. Makara, Dr. M. Pajzinková
Grafická úprava/Design: S. Hanák, I. Čížmar, M. Vnávec
Montáž zvuku a obrazu: R. Zeliznák, E. Zeliznáková
Tlač DVD/Printing DVD: Korona n.o.: Mgr. L. Mackanič, K. Tokárová,
Tlač obalu/Printing cover: Tlačiareň sväidnicka, spol. s r.o.

Finančne podporilo MK SR - program Kultúra národnostných menšín.

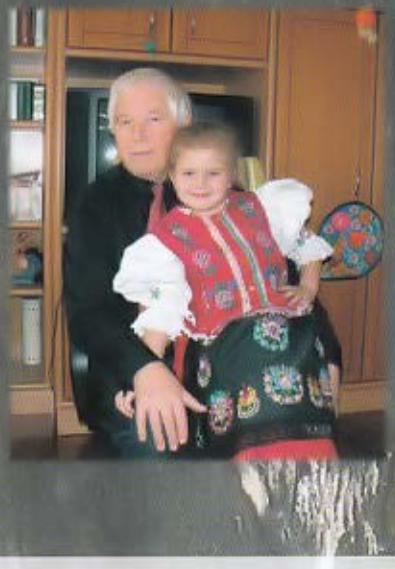
Carpato - Rusyn Society, Pittsburgh, USA, OZIS Bratislava.

Dakujeme všetkým za materiálnu, finančnú podporu a súhlas

na uverejnenie našírívok.

© Ivan Čížmar, Sväidnik, Slovakia, E-mail: ivancizmar@zoznam.sk
© Ivan Čížmar, Sväidnik, Slovensko, +421 907 359 012

Публікація обсягує автентичні народні співанки Ру си и в выходній Словакії другої половини 20 століття, добові фотографії а на DVD автентичні награвки народних қапел. Надімє ся, же книжка послужить научно – освітовим і культурним діятям, фольклорним колективам, учителям, школлярям і шыгтым любителям русинської культури.

* * *

Publikácia obsahuje autentické ľudové piesne Rusínov východného Slovenska z druhej polovice 20. storočia, dobové fotografie a na DVD-disku autentické nahrávky ľudových hudieb.

Sme pevne presvedčení, že publikácia poslúži vedecko – osvetovým a kultúrnym pracovníkom, folklórnym súborom, učiteľom, študentom a všetkým milovníkom rusinskej kultúry.

* * *

The content of this publication folk songs of the Rusyns from Eastern Slovakia dated from the second half of 20th century, period photographs and authentic recordings of folk music on DVD.

We are strongly convinced that this publication will serve scientific – enlightenment and cultural workers, folkloric choruses, teachers, students and all lovers of the Rusyn culture.

ISBN: 978-80-89392-07-0